

**ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ АГЕНТЛАГ
ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БОДЛОГО, ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗАР**

**Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд
хөрөнгийн 2022 оны улсын үзлэг тооллого
ГАРЫН АВЛАГА**

**Улаанбаатар хот
2022 он**

Хянасан: Д.Нарангэрэл, Б.Мөнхбаатар

Эх бэлтгэсэн: М.Лхагважав

Хаяг: Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар, Засгийн газрын IX байр,
Энхтайвны өргөн чөлөө-16 Баянзүрх дүүрэг, Улаанбаатар хот, Монгол улс

Утас/Факс: (976-51) 262350

Вебсайт: www.pfsp.gov.mn

АГУУЛГА

Өмнөх үг

Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллоготой холбоотой шийдвэр, гарын авлага:

1. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллогын тухай танилцуулга
2. Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны 1 дүгээр сарын 08-ны өдрийн “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай” 9 дүгээр тогтоол
3. “Улсын үзлэг, тооллогын ажлын бэлтгэл хангах зөвлөмж, албан даалгавар хүргүүлэх тухай” Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2020 оны 12 дугаар сарын 10-ны өдрийн А-1/2179 дүгээр албан бичиг
4. Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2020 оны 7 дугаар сарын 06-ны өдрийн “Маягт батлах тухай” 323 дугаар тогтоол
5. Үндэсний статистикийн хорооны даргын 2020 оны 3 дугаар сарын 24-ний өдрийн “Мэдээ, тайлангийн маягт, зааварт өөрчлөлт оруулах тухай” А/33 дугаар тушаал
6. Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2022 оны “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллогын ажлыг зохион байгуулах тухай” 64 дүгээр тогтоол
 - Төв комиссын бүрэлдэхүүн
 - Үзлэг, тооллого явуулах журам
 - Маягт, хүснэгтийг ашиглах заавар
 - Хяналтын хуудас, тооллогын тэмдэглэл
 - Тооллогын ТӨ, ТӨХ маягтууд, нөхөх заавар
 - Ангиллын код (үйл ажиллагаа, хөрөнгө, байршил)

Төрийн өмчийн бүртгэл, эзэмшил, ашиглалт, хөдөлгөөн зохицуулалттай холбоотой журам, зааврын эмхэтгэл, гарын авлага:

Засгийн газар, Сангийн сайдын шийдвэр:

7. Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны 1 дүгээр сарын 08-ны өдрийн “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай” 10 дугаар тогтоол
8. Сангийн сайдын 2018 оны 08 дугаар сарын 07-ны өдрийн “Аргачлал батлах тухай” 207 дугаар тушаалын 6, 7 дугаар хавсралт

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын шийдвэр:

9. “Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн газар эзэмших, ашиглах эрхийн үнэлгээ болон үл хөдлөх хөрөнгийн дахин үнэлгээний дүнгийн тухай” 2019 оны 20 дугаар тэмдэглэл.....
10. 2020 оны 02 дугаар сарын 20-ны өдрийн “Засгийн газрын шийдвэрийн хэрэгжилтийг хангах арга хэмжээний тухай” А-1/272 дугаар албан бичиг.....
11. 2020 оны 04 дүгээр сарын 28-ны өдрийн “Зөвлөмж хүргүүлэх тухай” А-1/727 дугаар албан бичиг.....
12. 2020 оны 07 дугаар сарын 27-ны өдрийн “Чиглэл хүргүүлэх, шийдвэр хэрэгжүүлэх тухай” А-1/1307 дугаар албан бичиг.....
13. 2020 оны 04 дүгээр сарын 01-ны өдрийн “Чиглэл өгөх тухай” А-1/510 дугаар албан бичиг
14. “Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээ байгуулах, дүгнэх журам батлах тухай” 2020 оны 715 дугаар тогтоол
15. “Төрийн өмчийн үндсэн хөрөнгөд хамаарах хөдлөх хөрөнгийн дуудлагын худалдааны талаар авах зарим арга хэмжээний тухай” 2019 оны 268 дугаар тогтоол.....
16. “Мэдээ, тайлангийн маягт батлах тухай” 2019 оны 269 дүгээр тогтоол...
17. “Журам шинэчлэн батлах тухай” 2019 оны 271 дүгээр тогтоол (Төрийн болон орон нутгийн өмчид эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, данснаас хасах, шилжүүлэх журам)
18. “Төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийн түрээсийн төлбөрийн доод хязгаар, түрээсийн зарим төлбөрийн хэмжээг тогтоох заавар, улсын төсөвт төвлөрүүлэх орлогын хувь хэмжээг шинэчлэн батлах тухай” 2020 оны 49 дүгээр тогтоол
19. “Төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийн түрээсийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай” 2020 оны 50 дугаар тогтоол.....
20. “Сонгон шалгаруулалтын жишиг баримт бичиг батлах тухай” 2020 оны 51 дүгээр тогтоол.....
21. “Өмч хамгаалах Байнгын зөвлөлийн үйл ажиллагааны журам батлах тухай” 2022 оны 65 дугаар тогтоол.....
22. “Өмч эзэмшлийн гэрээний дүнгээрх зөвлөмж хүргүүлэх тухай” 2022 оны А-1/120 дугаар албан бичиг.....
23. Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн талаарх нэмэлт зөвлөмж

ӨМНӨХ ҮГ

Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт төрийн болон орон нутгийн өмчийн бүртгэл, ашиглалт, хамгаалалтыг сайжруулж, төрийн болон орон нутгийн өмчийн улсын үзлэг, тооллогын ажлыг зохион байгуулж, төрийн өмчид бүртгэлээр хяналт тавих, төрийн өмчит болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн засаглалыг олон улсын жишигт нийцүүлэх, эдийн засгийн үр ашгийг нэмэгдүүлэх, хөрөнгө оруулалт, төлөвлөлтийг сайжруулах, үр өгөөжийг дээшлүүлэх ажлыг зохион байгуулах зорилтыг дэвшүүлсэн.

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар нь Монгол Улсын Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хангах хүрээнд

төрийн болон орон нутгийн өмчийн талаарх хууль, эрх зүйн орчинг боловсронгуй болгох, төрийн өмчит хуулийн этгээдэд компанийн засаглалыг хөгжүүлэх, төрийн болон орон нутгийн өмчит 6000 гаруй хуулийн этгээдийн эзэмшилд байгаа хөрөнгийг эзэмших, ашиглах, хамгаалахтай холбоотой бүртгэл, тооллого явуулах, төрийн өмчийн бүрэн бүтэн байдал, төрийн өмчийн эзэмшилт, ашиглалтад хяналт тавих замаар төрийн өмчийн үр өгөөжийг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн арга хэмжээ авч ажиллаж байна.

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 70 дугаар зүйлд заасны дагуу Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай” 9 дүгээр тогтоолоор төрийн болон орон нутгийн өмчийн үзлэг тооллогыг 2022 онд явуулахаар шийдвэрлэсэн.

Энэ удаагийн улсын үзлэг, тооллогоор төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн эзэмшил, хадгалалт, хамгаалалтад байгаа эд хөрөнгийн бүрэн бүтэн байдал, хэмжээг тогтоох, хөрөнгийн чанар байдал, хадгалалт, хамгаалалт, үнэлгээ, бүртгэлд үнэлэлт өгөх, төрийн өмчийн улсын нэгдсэн бүртгэл хөтөлж, мэдээллийн санг бүрдүүлэх, баяжуулах, улсын бүртгэлийн мэдээлэлтэй тулган баталгаажуулах, төрийн цахим мэдээллийн нэгдсэн сан, “хур” системийн мэдээллийг ашиглах, мэдээллийн нэгдсэн сангийн суурь програм хангамжийг ашиглах мэдээллийг цахимжуулах, цаашид төрийн мэдээллийн санд холбож, нийтэд нээлттэй, цахим мэдээллийн санг бүрдүүлэх зорилго тавьж байна.

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар нь төрийн болон орон нутгийн өмчийн улсын үзлэг тооллогыг нэгдсэн аргачлалаар зохион байгуулах зорилгоор гарын авлагыг эмхэтгэн барьж байна. Энэхүү гарын авлагад төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллоготой холбоотой шийдвэр, журам, аргачлал, маягтууд болон төрийн өмчийн бүртгэл, эзэмшил, ашиглалт, хөдөлгөөн зохицуулалттай холбоотой асуудлаар Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газраас батлан гаргасан шийдвэрүүдийг багтаасан болно.

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн улсын үзлэг тооллогыг гарын авлагад багтсан журмын дагуу гүйцэтгэж, дүнг тогтоосон хугацаанд ирүүлэхийг Та бүхнээс хүсье.

Хамтран ажилладаг нийт байгууллага, хамт олон, хэрэглэгч, үйлчлүүлэгч та бүхэнд амжилт, бүтээлийн дээдийг хүсэн ерөөе. Сайн үйлс бүхэн дэлгэрэх болтугай.

**ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БОДЛОГО, ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗРЫН
ДАРГА Б.ЦЭНГЭЛ**

ТӨРИЙН БОЛОН ОРОН НУТГИЙН ӨМЧИЙН ЭД ХӨРӨНГИЙН УЛСЫН ҮЗЛЭГ, ТООЛЛОГЫН ТУХАЙ ТАНИЛЦУУЛГА

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 70 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэгт заасны дагуу Засгийн газрын бүрэн эрхийн хугацаа эхэлсэн анхны жилийн IY улиралд багтаан 4 жилд 1 удаа Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллогыг явуулдаг.

Төрийн өмчийн хороо байгуулагдан анхны төрийн өмчийн үзлэг, тооллогыг 1997 онд хийж гүйцэтгэснээс хойш 2001, 2004, 2008, 2012, 2016 онд тус тус төрийн болон орон нутгийн өмчийн үзлэг, тооллогын ажлыг улс орон даяар зохион байгуулж, дүнгээ гарган, үзлэг, тооллогын дүнгээр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний тухай Засгийн газрын холбогдох шийдвэрийг гаргуулан, хэрэгжүүлж ирсэн.

Хамгийн сүүлд Монгол Улсын Засгийн газрын 2015 оны 11 дүгээр сарын 9-ний өдрийн “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн улсын үзлэг, тооллогыг явуулах тухай” 439 дүгээр тогтоолын дагуу тооллогын ажлыг Сангийн яам удирдан зохион байгуулж, дүнг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар нэгтгэн Засгийн газрын 2016 оны 12 дугаар сарын 21-ний өдрийн хуралдаанд танилцуулж, 193 дугаар тогтоолыг батлуулан хэрэгжүүлсэн.

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн 6 удаагийн тооллогын дүн

2016 онд явагдсан тооллогоор нийт 6086 (1128-ОН, 4958-ТӨ) хуулийн этгээдэд нийт 30 их наяд төгрөгийн хөрөнгө тоологдсон.

Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн эзэмшилд байгаа биет үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээг Санхүү, эдийн засгийн сайд (хуучин нэрээр)-ын 2003 оны 342 дугаар тушаалаар батлагдсан журмын дагуу 2004 онд, Сангийн сайдын 2009 оны 135 дугаар тушаалаар баталсан аргачлалын дагуу 2009 онд тус тус зохион байгуулсан. Засгийн газрын 2016 оны 12 дугаар сарын 21-ний өдрийн 193 дугаар тогтоолын дагуу Сангийн сайдын 2018 оны 8 дугаар сарын 07-ны өдрийн 207 дугаар тушаалаар батлагдсан аргачлалын дагуу төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн газар эзэмших, ашиглах эрхийг үнэлж санхүүгийн тайланд тусгах, үл хөдлөх хөрөнгийг дахин үнэлэх ажлыг зохион байгуулсан. Үнэлгээний үр дүнг 2018 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайланд тусган тайлагнасан.

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн үзлэг тооллогыг 2020 онд явуулахаар Засгийн газрын 2020 оны 9 дүгээр тогтоол батлагдсан боловч дэлхий нийтэд гарсан цар тахлын улмаас уг тогтоолд 2 удаа өөрчлөлт оруулж 2022 онд явуулахаар шийдвэрлэсэн.

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллого /цаашид Тооллого гэх/-ын зорилго нь:

- Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн эзэмшил, хадгалалт, хамгаалалтад байгаа эд хөрөнгийн бүрэн бүтэн байдал, хэмжээг тогтоох,

дутагдуулсан, бүртгэлгүй орхисон, маргаантай, ашиглалтгүй хөрөнгийн судалгааг гаргах, цаашид авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний санал боловсруулах;

- Хөрөнгийн чанар байдал, хадгалалт, хамгаалалт, үнэлгээ, бүртгэлд үнэлэлт өгөх;
- Үндсэн хөрөнгийн дэлгэрэнгүй мэдээллийг Үндэсний статистикийн хорооны зөвшөөрлөөр баталсан маягтаар авч, мэдээллийн цаасан архив (байнга хадгалах) болон цахим мэдээллийн сан бүрдүүлэх;
- Эзэмшиж ашиглаж буй газрын хэмжээ, баталгаажилт, түүний дээрх үл хөдлөх хөрөнгийн мэдээллийг хянаж илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгах, газрыг бусдад шилжүүлэх, зориулалтыг өөрчлөхөд зөвшөөрөл авч буй байдалд хяналт тавих;
- Засгийн газрын шийдвэр, аргачлалын дагуу хийсэн дахин үнэлгээний дүнгээр гарсан зөрчил дутагдлыг арилгасан байдлыг хянах;
- Тооллогын дүнгээр төрийн болон орон нутгийн өмчит болон өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн мэдээллийг улсын бүртгэлийн мэдээлэлтэй тулган баталгаажуулах;
- Тооллогод Төрийн цахим мэдээллийн нэгдсэн сан, “хур” системийн мэдээллийг ашиглах, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн мэдээллийн нэгдсэн сангийн суурь програм хангамжийг ашиглах мэдээллийг цахимжуулах, цаашид төрийн мэдээллийн санд холбох бэлтгэл ажлыг хангах;
- Тооллогын үр дүнгээр хэрэгцээ шаардлагыг хангахуйц төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн мэдээллийн эх үүсвэрийг бүрдүүлэн, төрийн хөрөнгийн бүртгэл, хяналт, норм хэмжээ, зохицуулалтын талаар цаашид авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний тухай холбогдох шийдвэрийг боловсруулж, нэгдсэн дүнг Засгийн газарт тайлагнах зэрэг болно.

Энэ удаагийн тооллогын ажлын хүрээнд:

Улсын бүртгэлийн ерөнхий газраас төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн бүртгэлийн мэдээллийг авч, тооллогод хамрагдах этгээдийн мэдээллийг тулган баталгаажуулах, тооллогын явцад зөрчил дутагдлыг арилгах арга хэмжээ авах,

Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн эзэмшил, ашиглалтад байгаа газрын талаарх мэдээллийг Төрийн цахим мэдээллийн сан **e-mongolia (egazar.gov.mn, urban.gov.mn)** системээс авч ашиглах, баталгаажуулах, зөрчлийг арилгах арга хэмжээ авах;

“Автотээврийн үндэсний төв” ТӨҮГ-тай хамтран төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн эзэмшилд байгаа автотээврийн хэрэгслийн улсын бүртгэлийн мэдээллийг нэгтгэн гаргаж уг мэдээллийг тооллогод хамрагдсан дүнтэй тулгах зохион байгуулалтын арга хэмжээ авч ажиллах, илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгах талаар цаашид авах арга хэмжээний санал боловсруулах, автотээврийн хэрэгслийн нэр төрөл, тоо, улсын дугаар, эзэмшигч, даатгал, татвар, төлбөр хураамж, торгууль, үзлэг оношилгооны нэгдсэн мэдээллийг тооллогын дүнтэй тулган баталгаажуулах ажил хийгдэнэ.

**ТӨРИЙН БОЛОН ОРОН НУТГИЙН ӨМЧИТ
ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН ЭД ХӨРӨНГИЙН
УЛСЫН ҮЗЛЭГ, ТООЛЛОГОТОЙ
ХОЛБООТОЙ ШИЙДВЭР, ГАРЫН
АВЛАГА**

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2020 оны 1 дүгээр сарын 8-ны өдөр

Дугаар 9

Улаанбаатар хот

ТӨРИЙН БОЛОН ОРОН НУТГИЙН ӨМЧИЙН ЭД ХӨРӨНГИЙН УЛСЫН ҮЗЛЭГ, ТООЛЛОГО ЯВУУЛАХ ТУХАЙ

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 70 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг, Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуулийн 11.5.4-т заасныг тус тус үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллогыг 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн санхүүгийн тайлангийн дүнгээр тасалбар болгон явуулж, дүнг 2021 оны IV улиралд багтаан Засгийн газарт танилцуулахыг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар (З.Мэндсайхан)-т даалгасугай. (Энэ заалтад Засгийн газрын 2020 оны 46 дугаар тогтоолоор өөрчлөлт орсон) 2. Орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллогыг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газраас баталсан удирдамж, Үндэсний статистикийн хорооноос баталсан маягт, асуулгын дагуу зохион байгуулж, дүнг 2021 оны III улиралд багтаан Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт хүргүүлэхийг аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нарт даалгасугай. (Энэ заалтад Засгийн газрын 2020 оны 46 дугаар тогтоол, 2021 оны 278 дугаар тогтоолоор тус тус өөрчлөлт орсон)

2. Орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллогыг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газраас баталсан удирдамж, Үндэсний статистикийн хорооноос баталсан маягт, асуулгын дагуу зохион байгуулж, дүнг 2022 оны III улиралд багтаан Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт хүргүүлэхийг аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нарт даалгасугай.

3. Төрийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллого явуулахад шаардагдах 330.0 (гурван зуун гучин) сая төгрөгийг 2022 оны улсын төсвийн төсөлд тусган санхүүжүүлэхийг Сангийн сайд Ч.Хүрэлбаатарт зөвшөөрсүгэй. (Энэ заалтад Засгийн газрын 2020 оны 46 дугаар тогтоол, 2021 оны 278 дугаар тогтоолоор тус тус өөрчлөлт орсон)

4. Орон нутгийн өмчийн үзлэг, тооллого явуулахад шаардагдах зардлыг 2022 оны орон нутгийн төсвийн төсөлд тусгуулан санхүүжүүлэхийг аймаг, нийслэлийн төсвийн ерөнхийлөн захирагч нарт даалгасугай. (Энэ заалтад Засгийн газрын 2020 оны 46 дугаар тогтоол, 2021 оны 278 дугаар тогтоолоор тус тус өөрчлөлт орсон)

5. Энэ тогтоолын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Монгол Улсын сайд, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын дарга Л.Оюун-Эрдэнэд даалгасугай.

Монгол Улсын Ерөнхий сайд

У.ХҮРЭЛСҮХ

Монгол Улсын сайд,
Засгийн газрын Хэрэг
Эрхлэх газрын дарга

Л.ОЮУН-ЭРДЭНЭ

21 АЙМАГ, НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ
ДАРГА НАРТ

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ АГЕНТЛАГ

**ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БОДЛОГО,
ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗАР**

13381 Улаанбаатар хот, Баянзүрх дүүрэг,
Энхтайвны өргөн чөлөө 16, Засгийн газрын IX байр,
Утас/Факс: (976-51) 26 23 50, И-мэйл: nfo@pcsp.gov.mn,
Вэбсайт: www.pcsp.gov.mn

2020 оны 12 сарын 10-ны өдрийн А-1/2179

**Улсын үзлэг, тооллогын ажлын бэлтгэл
хангах зөвлөмж хүргүүлэх тухай**

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль, Засгийн газрын 2020 оны 9 дүгээр тогтоолын дагуу Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллогын ажлыг 2021 онд зохион байгуулж, дүнг тайлагнана.

Орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллогыг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газраас баталсан удирдамж, Үндэсний статистикийн хорооноос баталсан маягт, асуулгын дагуу зохион байгуулж, дүнг 2021 оны III улиралд багтаан Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт хүргүүлэхийг аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нарт даалгасан.

Иймд орон нутгийн өмчийн улсын үзлэг, тооллогын ажлыг 2021 онд зохион байгуулах ажлын төлөвлөгөө гарган Газар зохион байгуулалт, барилга, хот байгуулалтын газар, хэлтэс, Улсын бүртгэлийн хэлтэс зэрэг байгууллагатай нягт уялдаатай ажиллах шаардлагатай байна.

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газраас мэргэжил, арга зүйн туслалцаа үзүүлэн ажиллах бөгөөд эхний удаагийн сургалтыг цахим хэлбэрээр явуулахаар бэлтгэж байна.

Дэлхий дахинд гарсан цар тахлын нөхцөл байдалд тохируулан улсын үзлэг, тооллогын ажлыг заасан хугацаанд чанартай хийж гүйцэтгэхийн тулд бэлтгэлийг зохих түвшинд хангах тухай зөвлөмжийг бэлтгэн хүргүүлж байна. Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд зөвлөмж хүргүүлэн, тооллогын явцад хяналт тавьж, манай агентлагийн pcsp.gov.mn цахим хуудаснаас холбогдох мэдээллийг цаг алдалгүй авч, хамтран ажиллахыг хүсье.

Хавсралт хуудастай.

Хувийг: Нийслэлийн өмчийн ашиглалт, удирдлагын газар, аймгуудын Орон нутгийн өмчийн газарт.

ДАРГА

Б.ЦЭНГЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ АГЕНТЛАГ

**ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БОДЛОГО,
ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗАР**

13381 Улаанбаатар хот, Баянзүрх дүүрэг,
Энхтайвны өргөн чөлөө 16, Засгийн газрын IX байр,
Утас/Факс: (976-51) 26 23 50, И-мэйл: nfo@pcsp.gov.mn,
Вэбсайт: www.pcsp.gov.mn

**ТӨРИЙН БАЙГУУЛЛАГА АЛБАН
ГАЗАР, ТӨСВИЙН БАЙГУУЛЛАГА
ТӨРИЙН (ОРОН НУТГИЙН) ӨМЧИТ
БОЛОН ТӨРИЙН (ОРОН НУТГИЙН)
ӨМЧИЙН ОРОЛЦООТОЙ ХУУЛИЙН
ЭТГЭЭДЭД**

2020 оны 12 сарын 10-ны өдрийн А-1/2179

Улсын үзлэг, тооллогын
ажлын бэлтгэл хангах зөвлөмж,
албан даалгавар хүргүүлэх тухай

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль, Засгийн газрын 2020 оны 9 дүгээр тогтоолын дагуу Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллогын ажлыг 2021 онд зохион байгуулж, дүнг тайлагнана.

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллогыг 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн санхүүгийн тайлангийн дүнгээр тасалбар болгон явуулж, дүнг 2021 оны IY улиралд багтаан Засгийн газарт танилцуулахыг үүрэг болгосон.

Дэлхий дахинд гарсан цар тахлын нөхцөл байдалд тохируулан улсын үзлэг, тооллогын ажлыг заасан хугацаанд чанартай хийж гүйцэтгэхийн тулд бэлтгэлийг зохих түвшинд хангах талаар зөвлөмж бэлтгэн хүргүүлж байна.

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газраас холбогдох журам, зааврыг батлан, мэргэжил, арга зүйн туслалцаа үзүүлэх бөгөөд манай агентлагийн pcsp.gov.mn цахим хуудаснаас зөвлөмж болон холбогдох мэдээллийг цаг алдалгүй авч, ажлын төлөвлөгөө гарган зөвлөмж, албан даалгаврыг хэрэгжүүлэн хамтран ажиллахыг мэдэгдье.

Хавсралт хуудастай.

ДАРГА

Б.ЦЭНГЭЛ

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын
2020 оны 12 сарын 10-ны өдрийн
А-1/2179 дүгээр албан бичгийн хавсралт

**ТӨРИЙН БОЛОН ОРОН НУТГИЙН ӨМЧИЙН УЛСЫН ҮЗЛЭГ,
ТООЛЛОГЫН АЖЛЫН БЭЛТГЭЛИЙГ ХАНГАХ,
ХЯНАЛТ ТАВИХ ТУХАЙ ЗӨВЛӨМЖ,
АЛБАН ДААЛГАВАР**

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 70.4-д заасны дагуу Засгийн газрын бүрэн эрхийн хугацаа эхэлсэн анхны жилийн IV улиралд багтаан Төрийн болон орон нутгийн өмчийн улсын үзлэг, тооллогыг явуулдаг.

Төрийн өмчийн хороо байгуулагдан анхны төрийн өмчийн үзлэг, тооллогыг 1997 онд хийж гүйцэтгэснээс хойш 2001, 2004, 2008, 2012, 2016 онд тус тус төрийн болон орон нутгийн өмчийн үзлэг, тооллогын ажлыг улс орон даяар зохион байгуулж, дүнгээ гарган, үзлэг, тооллогын дүнгээр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний тухай Засгийн газрын холбогдох шийдвэрийг гаргуулан, хэрэгжүүлж ирсэн.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2016 оны 12 дугаар сарын 21-ний өдрийн 193 дугаар тогтоолыг 2016 онд явагдсан тооллогын дүнгээр батлуулан хэрэгжүүлж, 2018-2019 онд газар эзэмших ашиглах эрхийн үнэлгээ, үл хөдлөх хөрөнгийн дахин үнэлгээ хийж, санхүүгийн тайланд тусгах ажлыг зохион байгуулсан.

Дахин үнэлгээний дүнгээр Засгийн газрын 2020 оны 10 дугаар тогтоолыг батлуулан мөрдөж байна.

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газраас дараах тогтоол, албан бичгүүдээр чиглэл, зөвлөмж өгч байсан:

1. 2020 оны 02 дугаар сарын 20-ны өдрийн А-1/272 дугаар албан бичиг;
2. 2020 оны 04 дүгээр сарын 01-ны өдрийн А-1/510 дугаар албан бичиг;
3. 2020 оны 7 дугаар сарын 27-ны өдрийн А-1/1307 дугаар албан бичиг;

Эдгээр албан бичиг¹-ээр өгсөн зөвлөмж, чиглэлийг хэрэгжүүлэн ажиллах шаардлагатай.

Улсын үзлэг, тооллогын ажлын хүрээнд дараах зорилго, зорилтыг тавьж байна

1. Улсын үзлэг, тооллогыг хуульд заасан хугацаанд явуулж дүнг нэгтгэн гаргах;
2. Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн эзэмшилд, хадгалалт, хамгаалалтад байгаа эд хөрөнгийн бүрэн бүтэн байдал, хэмжээг тогтоох (*дутагдуулсан, бүртгэлгүй орхисон, маргаантай, ашиглалтгүй хөрөнгийн болон дуусаагүй барилга, байгууламжийн судалгааг гаргах, цаашид авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний санал боловсруулах*);
3. Чанар байдал, хадгалалт, хамгаалалт, үнэлгээ, бүртгэлд үнэлэлт өгөх;
4. Үндсэн хөрөнгийн дэлгэрэнгүй мэдээллийг Үндэсний статистикийн хорооны зөвшөөрлөөр баталсан маягаар авч, мэдээллийн цаасан архив (байнга хадгалах) болон цахим сан бүрдүүлэн шаардлагатай үед авч ашиглах боломжийг бүрдүүлэх;
5. Эзэмшиж ашиглаж буй газрын хэмжээ, баталгаажилт, түүн дээр үл хөдлөх хөрөнгийн мэдээллийг хянан авч зөрчил дутагдлыг арилгах, газрыг бусдад шилжүүлэх, зориулалтыг өөрчлөхөд зөвшөөрөл авч буй байдалд хяналт тавих;
6. Засгийн газрын тогтоол, Сангийн сайдын тушаалаар баталсан аргачлалын дагуу үнэлгээ хийх явцад гарсан зөрчил дутагдлыг арилгах ажлыг зохион байгуулах;
7. Төрийн болон орон нутгийн өмчит болон өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн тоог тодорхой болгож тооллогын дүнгээр Улсын бүртгэл, статистикийн газрын хуулийн этгээдийн мэдээлэлтэй тулган баталгаажуулах;
8. Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт орж төрийн

¹Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын pcsp.gov.mn цахим хуудасны “хууль эрх зүй” цэсний “Төрийн өмч” - “Тооллого-2021” хэсэгт байршуулсан

өмчийн эд хөрөнгийг улсын бүртгэлд хамруулахаар заасан. Иймд хуулийн хэрэгжилтийг хангах бэлтгэл ажлыг тооллогын дүнтэй хамтатган хийх;

9. Хуулийн дагуу 4 жилд 1 удаа зохион байгуулж буй энэхүү тооллогын үр дүнгээр төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн зарим тулгамдсан асуудлыг Засгийн газарт тайлагнаж тооллогын мөрөөр төрийн хөрөнгийн бүртгэл, хяналт, норм хэмжээ, зохицуулалтын талаар цаашид авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар холбогдох шийдвэрийг гаргуулах зорилт тавьж байна.

1. Тооллогын хамрах хүрээ, маягт, аргачлал

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллогод төрийн болон орон нутгийн өмчит болон тэдгээрийн оролцоотой хуулийн этгээдийн эзэмшилд бүртгэлтэй болон бүртгэлгүй байгаа төрийн өмчийн эд хөрөнгө хамрагдана.

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2020 оны 07 дугаар сарын 06-ны өдрийн 323 дугаар тогтоол²-ын 1 дүгээр хавсралтаар Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн бүртгэлийн маягт, түүний нөхөх заавар, 2 дугаар хавсралтаар Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн захиргааны статистикийн маягт, түүний нөхөх зааврыг тус тус баталсан.

Эдгээр маягтуудыг төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн мэдээллийн тогтолцоог бүрдүүлэхэд ашиглахаас гадна үйл ажиллагаанд мөрдөж ажиллахыг Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нар болон Нийслэлийн өмчийн ашиглалт удирдлагын газар болон аймгуудын Орон нутгийн өмчийн газрын дарга нарт нарт үүрэг болгосон.

Мөн Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн захиргааны статистикийн маягтаар тайлан, мэдээ, мэдээллийг төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдээс жил бүр хүлээн авч холбогдох маягыг заасан хугацаанд Үндэсний статистикийн хороонд хүргүүлж байхаар заасан.

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн бүртгэлийн маягтууд:

1. Хуулийн этгээдийн ерөнхий мэдээлэл (ТӨХ-1)
2. Байгууллагын эзэмшил /ашиглах/ газрын бүртгэл (ТӨХ-2)
3. Барилга байгууламжийн бүртгэл (ТӨХ-3)
4. Барилга байгууламжийн хийц, хэмжээсийн бүртгэл (ТӨХ-3.1)
5. Байгууллагын мэдлийн нийтийн эзэмшлийн байгууламжийн бүртгэл (ТӨХ-4)³
6. Машин тоног төхөөрөмжийн бүртгэл (ТӨХ-5)
7. Тээврийн хэрэгслийн бүртгэл (ТӨХ-6)
8. Тавилга, эд хогшил, бусад үндсэн хөрөнгийн бүртгэл (ТӨХ-7)
9. Үндсэн сүргийн мал, амьтадын бүртгэл (ТӨХ-8)
10. Худаг, услалтын системийн бүртгэл (ТӨХ-9)
11. Оюуны өмчийн бүртгэл (ТӨХ-10)
12. Үндсэн хөрөнгийн хөдлөл, өөрчлөлтийн 20 оны жилийн дэлгэрэнгүй мэдээ (ТӨХ-11)

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн захиргааны статистикийн маягтууд:

1. Дуусаагүй барилга байгууламжийн 20 оны жилийн бүртгэл (ТӨ-1)
2. Үндсэн хөрөнгийн хөдлөл, өөрчлөлтийн 20 оны жилийн мэдээ (ТӨ-2)
3. Биет бус хөрөнгийн бүртгэлийн 20 оны жилийн мэдээ (ТӨ-3)
4. Түрээслүүлсэн үндсэн хөрөнгийн 20 оны жилийн мэдээ (ТӨ-4)
5. Түүх, соёлын дурсгалт зүйлсийн 20 оны жилийн мэдээ (ТӨ-5)

²- Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын pcsp.gov.mn цахим хуудасны “хууль эрх зүй” цэсний “Төрийн өмч” - “Тооллого-2021” хэсэгт тогтоол болон маягтуудыг байршуулсан

³- нийтийн эзэмшлийн хучилттай болон зүлэгжүүлсэн талбай, мод, бут сөөг, биеийн тамирын талбай, түүний тохижилтын хөрөнгө, автомашины зогсоол, сандал, сүүдрэвч, үерийн далан суваг, явган зам, гэрэлтүүлгийн байгууламж, ургамлын хайс хашлага г.м.

6. Улсын нэгдсэн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар бий болгосон үндсэн хөрөнгийн 20 оны жилийн мэдээ (ТӨ-6)
7. Гадаад зээлийн эх үүсвэрээр бий болгосон үндсэн хөрөнгийн 20 оны жилийн мэдээ (ТӨ-7)
8. Гадаадын буцалтгүй тусламж, хандив, бэлэглэлээр бий болсон үндсэн хөрөнгийн 20 оны жилийн мэдээ (ТӨ-8.1)
9. Дотоодын буцалтгүй тусламж, хандив, бэлэглэлээр бий болсон үндсэн хөрөнгийн 20 оны жилийн мэдээ (ТӨ-8.2)
10. Бүртгэлд тусгаагүй үндсэн хөрөнгийн 20 оны жилийн мэдээ (ТӨ-9)
11. Дутагдуулсан үндсэн хөрөнгийн 20 оны жилийн мэдээ (ТӨ-10)
12. Маргаантай үндсэн хөрөнгийн 20 оны жилийн мэдээ (ТӨ-11)
13. Илүүдэлтэй, ашиглагдаагүй байгаа үндсэн хөрөнгийн бүртгэлийн 20..... оны жилийн мэдээ (ТӨ-12)
14. Улсын чанартай авто замын 20 оны жилийн мэдээ (ТӨ-13.1)
15. Улсын чанартай гүүрний 20 оны жилийн мэдээ (ТӨ-13.2)
16. Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн 20 оны жилийн мэдээ (ТӨ-14)
17. Радио долгионы 20 оны жилийн мэдээ (ТӨ-15)

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2020 оны 323 дугаар тогтоолоор баталсан эдгээр маягтуудыг улсын үзлэг, тооллогод ашиглах бөгөөд хуулийн этгээд тус бүр өөрийн эзэмшилд байгаа хөрөнгийн ангилал тус бүрд тохирох маягыг зааврын дагуу бөглөж, бүрдүүлэх бөгөөд дүнг 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн дүнтэй тулган жагсаалтаар гаргаж, ТӨБЗГ, нийслэл, аймгийн Орон нутгийн өмчийн газраас томилогдсон тооллогын комисст хянуулахад бэлтгэсэн байна.

Тооллогын ажлын нарийвчилсан аргачлал, зааврыг ТӨБЗГ-ын шийдвэрээр 2021 онд батлагдах тул тухайн үед нь гарын авлага болгон хүргүүлэх болно.

Илэрч буй зөрчил, дутагдал тэдгээрийг арилгах, залруулах, шийдвэрлүүлэх

Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд байгууллагынхаа эзэмшил, ашиглалтад байгаа үл хөдлөх хөрөнгө бүрийн доорх газрыг эзэмших, ашиглах эрхийг баталгаажуулсан бөгөөд үнэлж, санхүүгийн тайланд тусгасан байх ёстой.

Гэтэл баталгаажуулаагүй (гэрчилгээгүй, гэрээгүй, кадастрын зураггүй), ялангуяа дуусаагүй барилга байгууламжийн доорх газрыг баталгаажуулах асуудлыг орхигдуулсан зөрчил нийтлэг байдаг. Мөн баримт бичгийн бүрдэл дутуу (гэрчилгээ, гэрээ, кадастрын зургийн аль нэг нь байхгүй), тэдгээр баримт бичигт заасан газрын хэмжээ хоорондоо харилцан адилгүй буюу зөрүүтэй (орсон өөрчлөлийг албан ёсоор баталгаажуулаагүй), газрын зориулалт болон хэмжээг зөвшөөрөлгүй өөрчилсөн, байгууллагын мэдлийн газар дээр өөр байгууллагын эзэмшил, өмчлөлийн барилга байгууламж бариулсан зэрэг нийтлэг зөрчил дутагдал байна. Тооллогын ажилтай хамтатган эдгээр зөрчил дутагдлыг илрүүлэх, арилгах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх шаардлагатай.

Үл хөдлөх хөрөнгийн (барилгын) хувийн хэргийг бүрэн гүйцэд хөтөлж хэвшээгүй тул хийц, хэмжээ тодорхойгүй, барилгын доторх давхар бүрийн схем зураглал байхгүй тул хэмжээг баталгаажуулсан баримт байхгүй, барилгад хамаарах инженерийн байгууламж (ус, дулаан, цэвэр бохир усны хангамж, ариутгах татуурга, галын дохиолол, зоорины давхар г.м.)-ийн талаарх мэдээлэл дутуу, барилгыг 2 болон түүнээс дээш этгээд хувааж эзэмшиж байгаа тохиолдолд заагийг тодорхойлсон схем зураг үйлдээгүй, хэмжээг баталгаажуулаагүй, барилгын чанар байдлын талаар холбогдох мэргэжлийн байгууллагаас гаргасан дүгнэлт (хэсэгчилсэн), гал, үер, ус, газар хөдлөл, нуралтын талаарх тэмдэглэл баримт хадгалагдаагүй, барилга байгууламжийн фото зураг (4 талаас нь авсан)-ийг

паспортод оруулаагүй зэрэг нийтлэг зөрчил, дутагдал байсаар байна.

Мөн барилга, байгууламжийн түрээсийн гэрээнд заасан хэмжээ, бодит түрээсэлсэн хэмжээ зөрүүтэй, эсхүл түрээсийн гэрээ байгуулж баталгаажуулаагүй, төлбөрийг улсын төсөвт бүрэн төвлөрүүлээгүй зэрэг зөрчил байсаар байгаар арилгах шаардлагатай.

Автотээврийн хэрэгслийг бүртгэл, ашиглалтад нэлээд зөрчил илэрч байгаагийн дотор улсын дугаар нь өөр байгууллагын нэр дээр байгааг шилжүүлээгүй, худалдсан, данснаас хассан тээврийн хэрэгслийн шилжилт хөдөлгөөнийг Автотээврийн үндэсний төвийн “улсын бүртгэл”-д өөрчлөлт оруулаагүй, олон жилийн татвар төлөөгүй, үзлэг, оношилгоонд хамрагдаагүй, ашиглалтын шаардлага хангахгүй олон жил болсон зэргийг дурдаж болно. Улсын үзлэг, тооллогын ажлын үеэр автотээврийн хэрэгслийн “улсын бүртгэл”-тэй тулгалт хийх тул дээр дурдсан зөрчил, дутагдлыг арилгах арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх нь зүйтэй.

Төрийн өмчийн хөрөнгөөр бий болсон (ялангуяа 1993 оноос өмнө үүссэн) оюуны өмчийг бүртгэх, баталгаажуулах ажил хангалтгүй байна. Иймд оюуны өмчтэй холбоотой хууль, тогтоомжийг судлан өөрийн байгууллагын үйл ажиллагааны явцад төрийн хөрөнгөөр бий болсон оюуны өмчийн судалгаа, жагсаалтыг бэлтгэх, тухайн бүтээлийн холбогдох баримт, бичвэр, эх ямар байдлаар хадгалагдаж байгаа талаар тайлбар, танилцуулга бэлтгэх, цаашид тухайн оюуны өмч байгууллагын болон төрийн бусад байгууллагад ашиглагдах эсэх талаар нэгдсэн тайлбар дүгнэлтийг бэлтгэсэн байх шаардлагатай.

Бүрдүүлэх баримт материал

1. Дээр дурдсан маягтуудаас тухай байгууллагын эзэмшилд байгаа хөрөнгөд хамаарахыг зааврын дагуу бөглөж, бэлтгэсэн байна.

2. Газар, үл хөдлөх хөрөнгө эзэмшиж буй хуулийн этгээд нэгж талбар тус бүрд байрлах үл хөдлөх хөрөнгө, газрын заагийг тодорхой харуулсан “байршил зүйн зураг- орчны тойм зураг”-ийг заавал хийж, бэлтгэсэн байна. Энэхүү зурагт Газар болон түүн дээрх барилга байгууламж, нийтийн эзэмшлийн хөрөнгийн бүртгэлийг газрын кадастрын зургаар тодорхойлсон хил, хязгаарын дотор байршуулж, нэршил, хэмжих нэгжийг хүснэгтээр тодорхой илэрхийлсэн байна. Мөн энэхүү зурагт газар дээрх болон доорх инженерийн шугам сүлжээг өнгө ялган илэрхийлж, хэмжээ, зааг, эзэмшлийг тодруулсан байна. (Хөрөнгийн бодит хэмжээг санхүүгийн тайланд бүртгэлтэй хөрөнгө тус бүрийн тоо хэмжээтэй тулган нягталсан байх шаардлагатай). Энэхүү зураглалд нийтийн эзэмшлийн байгууламжийг мөн багтааж оруулна.

3. Үл хөдлөх хөрөнгийн фото зураг, доторх схем зураг давхар бүрээр, эзэмшлийн зааг, чанар байдал зэрэг бодит байдлыг байгууллагынхаа нөөц бололцоогоор тодорхойлох боломжгүй тохиолдолд мэргэжлийн байгууллагаас зөвлөгөө авах нь зүйтэй.

4. Хууль, тогтоомжид эзэмших, ашиглах эрхийг тусгайлан баталгаажуулсан байхыг шаарддаг зарим хөдлөх үндсэн хөрөнгө болон биет бус хөрөнгийн дагалдах баримт бичгийг бэлтгэнэ. Тухайлбал, хуулийн этгээдийн гэрчилгээ, үл хөдлөх хөрөнгийн гэрчилгээ(орон сууц зэрэгт олгосон бол), төмөр замын гэрчилгээ, бууны гэрчилгээ, авто тээврийн хэрэгслийн гэрчилгээ, татвар төлөгчийн болон бусад холбогдох баримт, оюуны өмч-зохиогчийн эрхийн гэрчилгээ гэх мэт.

Тайлан дүгнэлт, тайлбар бэлтгэх

Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд бүр удирдлага (дарга, захирал)-ын тушаалаар тооллогын ажлын бэлтгэлийг хангах, зохион байгуулах ажлыг хийж гүйцэтгэх Ажлын хэсэг (Өмч хамгаалах байнгын зөвлөлийг оролцуулан) байгуулан хариуцуулж, үр дүнг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар болон Нийслэлийн өмчийн ашиглалт, удирдлагын газар, Орон нутгийн өмчийн газраас томилогдсон Ажлын хэсэг, төлөөлөгчид хянуулж шалгуулахад бэлтгэнэ.

Байгууллагын тооллогын (Ажлын хэсэг) тоолбол зохих хөрөнгийн жагсаалтыг бэлтгэн гаргаж, тооллого хийхэд илэрч буй зөрчил дутагдал, тулгарч болох саад бэрхшээл

(алслагдмал байрладаг, хөрөнгийн үнэлгээг салгах боломжгүй, хэмжээг тодорхойлох боломжгүй, маргаантай, санхүүгийн тайланд туссан хөрөнгө бодит байдалтай зөрүүтэй г.м) зөрчил дутагдлыг арилгах арга хэмжээ авч, асуудлыг хэрхэн шийдвэрлэсэн талаар “нэгдсэн тайлан, дүгнэлт”-д тусгана.

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар, Нийслэлийн өмчийн ашиглалт, удирдлагын газар, Орон нутгийн өмчийн газрууд тооллогын ажилд мэргэжил арга зүйн туслалцаа үзүүлж, хяналт тавьж ажиллах тул холбогдох мэдээллийг www.pcsp.gov.mn цахим хуудаснаас авч санал болон бусад шаардлагатай мэдээллийг тухай бүр toolloqo@pcsp.gov.mn хаягаар хүргүүлнэ.

Байгууллагын тооллогын комиссын гишүүд хөрөнгө нэг бүрийг нүдээр үзэж тоолох (2020 оны жилийн эцсийн тооллоготой хамтатган хийж болно) бөгөөд Ажлын хэсэг (Өмч хамгаалах байнгын зөвлөл)-ийн тодорхойлсон хэмжээ, зааг, чанар байдлын дүгнэлтийг тайланд тусгана.

Энэхүү зөвлөмжийг орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд хүргүүлэх, тооллогын ажлын явцад хяналт тавих ажлыг Нийслэлийн өмчийн ашиглалт, удирдлагын газар болон аймгийн Орон нутгийн өмчийн газрууд хэрэгжүүлнэ.

Зохион байгуулалтын хувьд аймаг, орон нутагт байгаа төрийн өмчит хуулийн этгээд тухайн аймгийн Орон нутгийн өмчийн газраас холбогдох лавлагаа, зөвлөмж авч ажиллах нь зүйтэй.

ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БОДЛОГО, ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗАР

-----oO-----

ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БОДЛОГО, ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2020 оны 07 сарын 06 өдөр

Дугаар 323

Улаанбаатар хот

Маягт батлах тухай

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 5, 69 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг, Үндэсний статистикийн хорооны даргын 2020 оны 3 дугаар сарын 24-ний өдрийн А/33 дугаар тушаалыг тус тус үндэслэн ТОГТООХ нь:

1. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн бүртгэлийн маягт, түүний нөхөх зааврыг 1 дүгээр, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн захиргааны статистикийн маягт, түүний нөхөх зааврыг 2 дугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.

2. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн бүртгэлийн болон захиргааны статистикийн маягт, түүний нөхөх зааврыг орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн бүртгэл, мэдээллийн үйл ажиллагаанд мөрдөж ажиллахыг Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нарт үүрэг болгосугай.

3. Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар (З.Мэндсайхан), Нийслэлийн өмчийн ашиглалт удирдлагын газар болон аймгуудын Орон нутгийн өмчийн газрын дарга нарт дор дурдсан арга хэмжээ авч ажиллахыг даалгасугай:

3.1 . Энэ тогтоолоор баталсан маягтуудыг төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн мэдээллийн тогтолцоог бүрдүүлэхэд ашиглаж, үйл ажиллагаандаа мөрдөж ажиллах;

3.2 .Энэ тогтоолын 2 дугаар хавсралтад заасан Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн захиргааны статистикийн маягтаар тайлан, мэдээ, мэдээллийг төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдээс жил бүр хүлээн авч холбогдох маягтыг заасан хугацаанд Үндэсний статистикийн хороонд хүргүүлж байх зохион байгуулалтын арга хэмжээ авах.

3.3 Энэ тогтоолын биелэлтэд хяналт тавьж ажиллахыг Төрийн өмчийн бүртгэлийн хэлтэс (Д.Нарангэрэл)-т даалгасугай.

ДАРГА		З.МЭНДСАЙХАН
ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БҮРТГЭЛИЙН ХЭЛТСИЙН ДАРГА		Д.НАРАНГЭРЭЛ

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын
газрын 2020 оны 07 дугаар сарын 06-ны өдрийн
323 дугаар тогтоолын нэгдүгээр хавсралт

**ТӨРИЙН БОЛОН ОРОН НУТГИЙН ӨМЧИЙН ЭД ХӨРӨНГИЙН
БҮРТГЭЛИЙН МАЯГТ, ТҮҮНИЙ НӨХӨХ ЗААВАР**

1. Хуулийн этгээдийн ерөнхий мэдээлэл (ТӨХ-1)
2. Байгууллагын эзэмшил /ашиглах/ газрын бүртгэл (ТӨХ-2)
3. Барилга байгууламжийн бүртгэл (ТӨХ-3)
4. Барилга байгууламжийн хийц, хэмжээсийн бүртгэл (ТӨХ-3.1)
5. Байгууллагын мэдлийн нийтийн эзэмшлийн байгууламжийн бүртгэл
(ТӨХ-4)
6. Машин тоног төхөөрөмжийн бүртгэл (ТӨХ-5)
7. Тээврийн хэрэгслийн бүртгэл (ТӨХ-6)
8. Тавилга, эд хогшил, бусад үндсэн хөрөнгийн бүртгэл (ТӨХ-7)
9. Үндсэн сүргийн мал, амьтадын бүртгэл (ТӨХ-8)
10. Худаг, услалтын системийн бүртгэл (ТӨХ-9)
11. Оюуны өмчийн бүртгэл (ТӨХ-10)
12. Үндсэн хөрөнгийн хөдлөл, өөрчлөлтийн 20 оны жилийн
дэлгэрэнгүй мэдээ (ТӨХ-11)

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын
газрын 2020 оны 07 дугаар сарын 06-ны өдрийн
323 дугаар тогтоолын хоёрдугаар хавсралт

**ТӨРИЙН БОЛОН ОРОН НУТГИЙН ӨМЧИЙН ЭД ХӨРӨНГИЙН
БҮРТГЭЛИЙН МАЯГТ, ТҮҮНИЙ НӨХӨХ ЗААВАР**

1. Дуусаагүй барилга байгууламжийн 20оны жилийн бүртгэл (ТӨ-1)
2. Үндсэн хөрөнгийн хөдлөл, өөрчлөлтийн 20.....оны жилийн мэдээ (ТӨ-2)
3. Биет бус хөрөнгийн бүртгэлийн 20..... оны жилийн мэдээ (ТӨ-3)
4. Түрээслүүлсэн үндсэн хөрөнгийн 20... оны жилийн мэдээ (ТӨ-4)
5. Түүх, соёлын дурсгалт зүйлсийн 20 оны жилийн мэдээ (ТӨ-5)
6. Улсын нэгдсэн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар бий болгосон үндсэн хөрөнгийн 20 оны жилийн мэдээ (ТӨ-6)
7. Гадаад зээлийн эх үүсвэрээр бий болгосон үндсэн хөрөнгийн 20..... оны жилийн мэдээ (ТӨ-7)
8. Гадаадын буцалтгүй тусламж, хандив, бэлэглэлээр бий болсон үндсэн хөрөнгийн 20 оны жилийн мэдээ (ТӨ-8.1)
9. Дотоодын буцалтгүй тусламж, хандив, бэлэглэлээр бий болсон үндсэн хөрөнгийн 20 оны жилийн мэдээ (ТӨ-8.2)
10. Бүртгэлд тусгаагүй үндсэн хөрөнгийн 20 оны жилийн мэдээ (ТӨ-9)
11. Дутагдуулсан үндсэн хөрөнгийн 20 оны жилийн мэдээ (ТӨ-10)
12. Маргаантай үндсэн хөрөнгийн 20....оны жилийн мэдээ (ТӨ-11)
13. Илүүдэлтэй, ашиглагдаагүй байгаа үндсэн хөрөнгийн бүртгэлийн 20 ..оны жилийн мэдээ (ТӨ-12)
14. Улсын чанартай авто замын 20 оны жилийн мэдээ (ТӨ-13.1)
15. Улсын чанартай гүүрний 20... оны жилийн мэдээ (ТӨ-13.2)
16. Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн 20 оны жилийн мэдээ (ТӨ-14)
17. Радио долгионы 20.....оны жилийн мэдээ (ТӨ-15)

**МОНГОЛ УЛСЫН
ҮНДЭСНИЙ СТАТИСТИКИЙН ХОРООНЫ
ДАРГЫН ТУШААЛ**

2020 оны 03 сарын 24 өдөр

Дугаар А/33

Улаанбаатар хот

Мэдээ, тайлангийн маягт, зааварт
өөрчлөлт оруулах тухай

Монгол Улсын Статистикийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн 4 дэх заалт, 15 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1 дүгээр заалт, Үндэсний статистикийн хорооны даргын зөвлөлийн 2020 оны 3 дугаар сарын 23-ны өдрийн хурлын шийдвэрийг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1.Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын захиргааны статистикийн болон бүртгэлийн дараах маягтууд, түүний! нөхөх зааврыг хавсралтын дагуу баталж, мөрдүүлэхийг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар /З.Мэндсайхан/-т зөвшөөрсүгэй. Үүнд:

Дуусаагүй барилга байгууламжийн 20... оны жилийн бүртгэл (ТӨ-1)

- Үндсэн хөрөнгийн хөдлөл, өөрчлөлтийн 20... оны жилийн мэдээ (ТӨ-2)
- Биет бус хөрөнгийн бүртгэлийн 20... оны жилийн мэдээ (ТӨ-3)
- Түрээслүүлсэн үндсэн хөрөнгийн 20... оны жилийн мэдээ (ТӨ-4)
- Түүх, соёлын дурсгалт зүйлсийн 20... оны жилийн мэдээ (ТӨ-5)
- Улсын нэгдсэн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар бий болгосон үндсэн хөрөнгийн 20... оны жилийн мэдээ (ТӨ-6)
- Гадаад зээлийн эх үүсвэрээр бий болгосон үндсэн хөрөнгийн 20... оны жилийн мэдээ (ТӨ-7)
- Гадаадын буцалтгүй тусламж, хандив, бэлэглэлээр бий болсон үндсэн хөрөнгийн 20... оны жилийн мэдээ (ТӨ-8.1)
- Дотоодын буцалтгүй тусламж, хандив, бэлэглэлээр бий болсон үндсэн хөрөнгийн 20... оны жилийн мэдээ (ТӨ-8.2)
- Бүртгэлд тусгаагүй үндсэн хөрөнгийн 20... оны жилийн мэдээ (ТӨ-9)
- Дутагдуулсан үндсэн хөрөнгийн 20... оны жилийн мэдээ (ТӨ-10)
- Маргаантай үндсэн хөрөнгийн 20... оны жилийн мэдээ (ТӨ-11)
- Илүүдэлтэй, ашиглагдаагүй байгаа үндсэн хөрөнгийн бүртгэлийн 20... оны жилийн мэдээ (ТӨ-12)
- Улсын чанартай авто замын 20... оны жилийн мэдээ (ТӨ-13.1)
- Улсын чанартай гүүрний 20... оны жилийн мэдээ (ТӨ-13.2)
- Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн 20... оны жилийн мэдээ (ТӨ-14)

- Радио долгионы 20... оны жилийн мэдээ (ТӨ-15)
- Хуулийн этгээдийн ерөнхий мэдээлэл (ТӨХ-1)
- Байгууллагын эзэмшил /ашиглах/ газрын бүртгэл (ТӨХ-2)
- Барилга байгууламжийн бүртгэл (ТӨХ-3)
- Барилга байгууламжийн хийц, хэмжээсийн бүртгэл (ТӨХ-3.1)
- Байгууллагын мэдлийн нийтийн эзэмшлийн байгууламжийн бүртгэл (ТӨХ-4)
- Машин тоног төхөөрөмжийн бүртгэл (ТӨХ-5)
- Тээврийн хэрэгслийн бүртгэл (ТӨХ-6)
- Тавилга, эд хогшил, бусад үндсэн хөрөнгийн бүртгэл (ТӨХ-7)
- Үндсэн сүргийн мал, амьтдын бүртгэл (ТӨХ-8)
- Худаг, услалтын системийн бүртгэл (ТӨХ-9)
- Оюуны өмчийн бүртгэл (ТӨХ-10)
- Үндсэн хөрөнгийн хөдлөл, өөрчлөлтийн 20... оны жилийн дэлгэрэнгүй мэдээ (ТӨХ-11)

2.Энэхүү тушаал гарсантай холбогдуулан “Мэдээ, тайлангийн маягт, зааварт өөрчлөлт оруулах тухай” Улсын бүртгэл, статистикийн ерөнхий газар /хуучнаар/-ын даргын 2016 оны 03 дугаар сарын 17-ны өдрийн А/231 дугаар тушаалаар зөвшөөрсөн Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн захиргааны статистик мэдээллийн маягт болон Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн бүртгэлийн маягт, зааврыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

3.Энэхүү тушаалаар зөвшөөрөгдсөн маягтуудын үзүүлэлтүүдийн дагуу мэдээллийг авч, холбогдох тооцоо, судалгаанд ашиглаж байхыг Үндэсний статистикийн хорооны Эдийн засгийн статистикийн газар /Э.Эрдэнэсан/-т даалгасугай.

4.Энэхүү тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Үндэсний статистикийн хорооны Дотоод аудит, мониторингийн хэлтэс /Б.Саранчимэг/-т үүрэг болгосугай.

ДАРГА

А.АРИУНЗАЯА

ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БОДЛОГО, ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2022 оны 02 сарын 22 өдөр

Дугаар 64

Улаанбаатар хот

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн
улсын үзлэг, тооллогын ажлыг зохион байгуулах тухай

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 2, 70 дугаар зүйлийн 4, 72 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэг, Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны 9 дүгээр тогтоолыг тус тус үндэслэн ТОГТООХ нь:

1. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллогыг удирдан зохион байгуулах Төв комиссын бүрэлдэхүүнийг нэгдүгээр, “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллого явуулах журам”-ыг хоёрдугаар, “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн тооллогын үр дүнгийн маягт, хүснэгтийг ашиглах заавар”-ыг гуравдугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.

2. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллогын Төв комисс /А.Ариунболд/-т дор дурдсан арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг даалгасугай. Үүнд:

2.1. Улсын үзлэг, тооллогын ажлын төлөвлөгөө болон дүнгийн нэгтгэлийн маягт, зааврыг батлуулж мөрдүүлэх;

2.2. Улсын үзлэг тооллогод хамруулах хуулийн этгээдийн нэр, тэдгээрийн төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцооны хувь, регистрийн дугаар, улсын бүртгэлийн дугаар болон бусад холбогдох мэдээллийг мэргэжлийн байгууллагын оролцоотой гаргаж тооллогын ажилд ашиглах,

2.3. Холбогдох шийдвэр, журам, аргачлал, заавар, маягтыг багтаасан товхимол, сургалтын материал бэлтгэн хэвлүүлж, тооллогод хамруулах байгууллагад хүргүүлэн сургалт зохион байгуулах;

2.4. Улсын үзлэг, тооллогыг хийж гүйцэтгэх, хяналт тавих ажлын хэсэг, төлөөлөгчдийг томилуулан, ажлын хуваарийг боловсруулж, удирдамжаар ханган ажиллах,

2.5. Гадаад улсад байгаа Монгол Улсын төрийн өмчийн хөрөнгийг улсын үзлэг, тооллогод хамруулан тооллогын дүнгээр цаашид авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний тухай саналыг боловсруулан танилцуулах;

2.6. Улсын үзлэг, тооллогын ажилтай хамтатган төрийн өмчит хуулийн этгээдийн эзэмшилд байгаа ашиглалтгүй болон илүүдэлтэй үндсэн хөрөнгө, ашиглах хугацаа нь дууссан эд хөрөнгийг газар дээр нь үзэж, хяналтын тооллого хийх, цаашид худалдах, шилжүүлэх, акт тогтоон устгах талаар дүгнэлт гарган, холбогдох журмын дагуу шийдвэрлүүлэх;

2.7. Орон нутгийн өмчийн улсын тооллогын ажилд мэргэжил арга зүйн туслалцаа үзүүлэн нэгдсэн нэг аргачлалаар зохион байгуулж, дүнг 2022 оны 8 дугаар сарын 30-ны дотор хүлээн авч, улсын нэгтгэлд хамруулах;

2.8. Төрийн өмчийн улсын үзлэг тооллогын баримтыг 2022 оны 7 дугаар сард, орон нутгийн өмчийн тооллогын баримтыг 8 дугаар сард тус тус багтаан хянан хүлээж авах, дүнг 11 дүгээр сард багтаан нэгтгэн боловсруулж, IV улиралд багтаан Засгийн газарт танилцуулах.

3. Харьяа байгууллагынхаа төрийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллогын ажлыг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын мэргэжил, арга зүйн дагуу дотооддоо зохион байгуулж, дүнг 2022 оны 07 дугаар сарын 30-ны дотор Төв комисст нэгтгүүлэхийг Монголбанк, Батлан хамгаалах яам (Төрийн нарийн бичгийн дарга), Хил хамгаалах ерөнхий газар, Тагнуулын ерөнхий газарт тус тус даалгасугай.

4. Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн эзэмшилд байгаа автотээврийн хэрэгслийн улсын бүртгэлийн мэдээллийг нэгтгэн гаргаж Төв комисс болон аймаг, нийслэлийн тооллогын комисст хүргүүлэх, улсын бүртгэл дэх мэдээллийг тооллогод хамрагдсан дүнтэй тулган баталгаажуулах зохион байгуулалтын арга хэмжээ авч илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгах талаар цаашид авах арга хэмжээний санал боловсруулан танилцуулахыг Төв комисс (А.Ариунболд), “Автотээврийн үндэсний төв” ТӨҮГ-ын захирал (Б.Гүрсоронзон) нарт даалгасугай.

5. Төрийн болон орон нутгийн өмчит (өмчийн оролцоотой) хуулийн этгээдийн дарга, захирал нарт дор дурдсан арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг даалгасугай:

5.1. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуульд заасны дагуу өөрийн байгууллагын (компанийн) эзэмшилд байгаа эд хөрөнгийг тооллогод хамруулах бэлтгэлийг хангаж, комисс томилон, тооллогын ажлыг 2022 оны 06 дугаар сард багтаан хийж гүйцэтгэх;

5.2. Төрийн цахим мэдээллийн сан (e-mongolia)-г ашиглан өөрийн байгууллагын эзэмшил, ашиглалтад байгаа газар, үл хөдлөх хөрөнгө, автотээврийн хэрэгслийн бүртгэлийг нягтлан шалгаж, бүртгэлд хамруулах, тулган баталгаажуулах, илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгах арга хэмжээ авах;

5.3. Төв комисс, салбар комиссын удирдамж, зааврын дагуу тооллогын дүн, тайланг бэлтгэн Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар, Нийслэлийн өмчийн ашиглалт, удирдлагын газар, аймгийн Орон нутгийн өмчийн газрын ажлын хэсэг, төлөөлөгчид хянуулах, хүлээлгэн өгөх зохион байгуулалтын арга хэмжээ авах.

6. Энэ тогтоолын биелэлтэд хяналт тавьж ажиллахыг Төрийн өмчийн бүртгэл, ашиглалтын хэлтэс(Д.Нарангэрэл), Захиргаа, удирдлагын хэлтэс (Н.Ганболд)-т тус тус даалгасугай.

ДАРГА

Б.ЦЭНГЭЛ

ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БҮРТГЭЛ,
АШИГЛАЛТЫН ХЭЛТСИЙН ДАРГА *Д.Нарангэрэл* Д.НАРАНГЭРЭЛ

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын
2022 оны 02 дугаар сарын 22-ний өдрийн
64 дүгээр тогтоолын 1 дүгээр хавсралт

**ТӨРИЙН БОЛОН ОРОН НУТГИЙН ӨМЧИЙН ЭД ХӨРӨНГИЙН
УЛСЫН ҮЗЛЭГ, ТООЛЛОГЫН АЖЛЫГ УДИРДАН ЗОХИОН БАЙГУУЛАХ
ТӨВ КОМИССЫН БҮРЭЛДЭХҮҮН**

Комиссын дарга:	А.АРИУНБОЛД	Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын Дэд дарга
Комиссын орлогч дарга:	Д.НАРАНГЭРЭЛ	Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын Төрийн өмчийн бүртгэл, ашиглалтын хэлтсийн дарга
Гишүүд:	Б.БАТТҮВШИН	Гадаад хэргийн яамны Төрийн захиргаа, удирдлагын газрын дэд захирал /зөвшилцсөнөөр/
	Ж.БАНЗРАГЧ	Батлан хамгаалах яамны Бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газрын Материал хангамжийн хэлтсийн дарга /зөвшилцсөнөөр/
	А.ЭНХТУУЛ	Сангийн яамны Захиргаа, удирдлагын газрын Санхүүгийн хэлтсийн ахлах мэргэжилтэн /зөвшилцсөнөөр/
	Ц.ЧОЙЖИЛСҮРЭН	Хил хамгаалах ерөнхий газрын Санхүү, хөрөнгө оруулалтын газрын дарга, Ерөнхий нягтлан бодогч, хурандаа /зөвшилцсөнөөр/
	Л.ЛУВСАН	Газар зохион байгуулалт геодези, зураг зүйн газрын Санхүү, эдийн засгийн хэлтсийн дарга /зөвшилцсөнөөр/
	М.БАЯРАА	Нийслэлийн Өмчийн харилцааны газрын дарга
	С.БАЯРСАЙХАН	Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын Санхүү, аж ахуйн хэлтсийн нягтлан бодогч /зөвшилцсөнөөр/
	Д.ТУНГАЛАГТУУЛ	Төрийн өмчийн бүртгэл, ашиглалтын хэлтсийн ахлах мэргэжилтэн
	Б.МӨНХБААТАР	Төрийн өмчийн бүртгэл, ашиглалтын хэлтсийн ахлах мэргэжилтэн
Нарийн бичгийн дарга:	Р.ШИРЧИННЯМ	Төрийн өмчийн бүртгэл, ашиглалтын хэлтсийн мэргэжилтэн
	М.ЛХАГВАЖАВ	Төрийн өмчийн бүртгэл, ашиглалтын хэлтсийн мэргэжилтэн

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын
2022 оны 02 дугаар сарын 22-ний өдрийн
64 дүгээр тогтоолын 2 дугаар хавсралт

ТӨРИЙН БОЛОН ОРОН НУТГИЙН ӨМЧИЙН ЭД ХӨРӨНГИЙН УЛСЫН ҮЗЛЭГ, ТООЛЛОГО ЯВУУЛАХ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1 Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн 2022 оны улсын үзлэг, тооллого /цаашид Тооллого гэх/-ын зорилго нь:

1.1.1. Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн эзэмшил, хадгалалт, хамгаалалтад байгаа эд хөрөнгийн бүрэн бүтэн байдал, хэмжээг тогтоох, дутагдуулсан, бүртгэлгүй орхисон, маргаантай, ашиглалтгүй хөрөнгийн судалгааг гаргах, цаашид авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний санал боловсруулах;

1.1.2 Хөрөнгийн чанар байдал, хадгалалт, хамгаалалт, үнэлгээ, бүртгэлд үнэлэлт өгөх;

1.1.3 Үндсэн хөрөнгийн дэлгэрэнгүй мэдээллийг Үндэсний статистикийн хорооны зөвшөөрлөөр баталсан маягтаар авч, мэдээллийн цаасан архив (байнга хадгалах) болон цахим сан бүрдүүлэх;

1.1.4 Эзэмшиж ашиглаж буй газрын хэмжээ, баталгаажилт, түүний дээрх үл хөдлөх хөрөнгийн мэдээллийг хянан авч зөрчил дутагдлыг арилгах, газрыг бусдад шилжүүлэх, зориулалтыг өөрчлөхөд зөвшөөрөл авч буй байдалд хяналт тавих;

1.1.5 Засгийн газрын шийдвэр, аргачлалын дагуу хийсэн дахин үнэлгээний дүнгээр гарсан зөрчил дутагдлыг арилгасан байдлыг хянах,

1.1.6 Тооллогын дүнгээр төрийн болон орон нутгийн өмчит болон өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн мэдээллийг улсын бүртгэлийн мэдээлэлтэй тулган баталгаажуулах;

1.1.7 Тооллогод Төрийн цахим мэдээллийн нэгдсэн сан, “хур” системийн мэдээллийг ашиглах, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн мэдээллийн нэгдсэн сангийн суурь программ хангамжийг ашиглах мэдээллийг цахимжуулах, цаашид төрийн мэдээллийн санд холбох бэлтгэл ажлыг хангах;

1.1.8 Тооллогын үр дүнгээр хэрэгцээ шаардлагыг хангахуйц төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн мэдээллийн эх үүсвэрийг бүрдүүлэн, төрийн хөрөнгийн бүртгэл, хяналт, норм хэмжээ, зохицуулалтын талаар цаашид авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний тухай холбогдох шийдвэрийн төслийг боловсруулж, нэгдсэн дүнг Засгийн газарт тайлагнах зэрэг болно.

1.2 Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 70 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг, 11 дүгээр зүйлийн 5 дахь хэсэг, Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны 9 (2020 оны 46, 2021 оны 278) дугаар тогтоолыг тус тус үндэслэн төрийн өмчит хуулийн этгээдийн эд хөрөнгийн тооллого хийх, орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллогын ажлыг мэргэжил арга зүй, удирдлагаар хангаж, улсын нэгдсэн дүнг гарган тайлагнахад энэхүү журмыг баримтална.

1.3 Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллогын **хамрах хүрээ**: Энэхүү тооллогод Монгол Улсын нутаг дэвсгэр дээр болон гадаад улс оронд байгаа дараах төрлийн төрийн болон орон нутгийн өөрийн өмчийн хөрөнгө хамрагдана:

1. Төрийн байгууллага, албан газар, төрийн өмчит үйлдвэрийн газарт эзэмшүүлсэн эд хөрөнгө,
2. Төрийн өмчийн оролцоотой аж ахуйн нэгжийн хөрөнгө (*дүнд зөвхөн төрд ногдох хувь тооцогдоно*)
3. Улсын төсвийн хөрөнгө болон төрийн бусад тусгай сан
4. Төрийн тусгай хэрэгцээний бэлтгэл нөөц
5. Хуульд заасан төрийн болон орон нутгийн өмчийн бусад үл хөдлөх болон хөдлөх хөрөнгө
6. Аймаг, Нийслэл, сум, дүүргийн өөрийн өмчийн хөрөнгө.

1.4. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн хөрөнгийг тооллогод хамруулахад тухайн хуулийн этгээдийн Төлөөлөн удирдах зөвлөлд мэдэгдсэн байна. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн нийт хөрөнгийг бусад төрийн өмчит байгууллагын адил тооллогод хамруулж улсын нэгдсэн дүн гаргахдаа хөрөнгийн дүнг төрийн /орон нутгийн/ өмчийн оролцооны хувь хэмжээгээр дүйцүүлэн тооцно.

1.5 Тооллого явуулахдаа Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 70, 71, 72, 73 дугаар зүйлийг удирдлага болгоно.

1.6 Улсын үзлэг, тооллогын явцад хөрөнгийг шууд данснаас хасах, актлах, устгах, шилжүүлэх, худалдахыг хориглоно.

Хоёр. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн тооллогын зарчим, удирдлага, зохион байгуулалт

2.1 Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын чиг үүрэг:

2.1.1 Тооллогыг улсын хэмжээнд нэгдсэн удирдлага, зохион байгуулалтаар хангах;

2.1.2 Төв комисс, түүний гишүүдэд мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгөх, туслалцаа үзүүлэх;

2.1.3 Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар болон Төв комиссын шийдвэрийн төсөл боловсруулах, хэлэлцүүлэх, батлах;

2.1.4 Төв комиссын хуралдааны бэлтгэл хангах, хуралдааныг зохион байгуулах, тэмдэглэл хөтлөх;

2.1.5 Тооллогын журам, заавар, маягтууд, сургалтын гарын авлага, материал бусад холбогдох баримт мэдээллийг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын www.pcsp.gov.mn цахим хуудас (“Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тооллого” булан)-нд байршуулах;

2.1.6 Тооллогын ажлын төлөвлөгөөг боловсруулах;

2.1.7 Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тооллоготой холбоотой асуулт, санал, хүсэлт, гомдол, мэдээллийг иргэн, хуулийн этгээдээс toollogo@pcsp.gov.mn хаягаар хүлээн авах;

2.1.8 Тооллогын сургалт, сурталчилгааг зохион байгуулах;

2.1.9 Төрийн өмчийн тооллогыг зохион байгуулах, хяналт тавих, дүнг нягтлан хүлээн авах үүрэг бүхий Комисс, төлөөлөгчдийг томилон ажиллуулах;

2.1.10 Тооллогод ашиглах программ хангамжийн сургалтыг зохион байгуулах, хэвийн ажиллагааг хангах;

2.1.11 Төрийн өмчийн болон аймаг, нийслэлийн тооллогын ажлын үр дүнг нягтлан хүлээн авах, нэгтгэх, Төв комисст танилцуулах;

2.1.12 Тооллогын дүнг нэгтгэж, дүн шинжилгээ хийж, Засгийн газарт танилцуулах;

2.1.1 Хуульд заасан бусад үүрэг.

2.2 Тооллогын Төв комиссын чиг үүрэг:

2.2.1. Төв комисс тооллогын ажлыг удирдан зохион байгуулж арга зүй, зохион байгуулалтын нэгдсэн удирдлагаар хангах;

2.2.2. Төв комисс нь Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар, түүний орон нутаг дахь салбар нэгжээс улсын үзлэг, тооллогод хамруулах төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн нэр, өмчийн оролцооны хувь, регистрийн дугаар, улсын бүртгэлийн дугаар болон бусад холбогдох мэдээллийг авч, тэдгээрийг тооллогод бүрэн хамруулах;

2.2.3. Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн эзэмшил, ашиглалтад байгаа газрын талаарх мэдээллийг Төрийн цахим мэдээллийн сан e-mongolia (egazar.gov.mn, urban.gov.mn)–аас авч ашиглах талаар заавар зөвлөмж бэлтгэн тооллогын ажилд ашиглуулах;

2.2.4. “Автотээврийн үндэсний төв” ТӨҮГ-тай хамтран төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн эзэмшилд байгаа автотээврийн хэрэгслийн улсын бүртгэлийн мэдээллийг нэгтгэн гаргаж Төв комисс болон аймаг, нийслэлийн тооллогын комисст хүргүүлэх (салбар нэгжээс гаргах), улсын бүртгэл дэх мэдээллийг тооллогод хамрагдсан дүнтэй тулган баталгаажуулах зохион байгуулалтын арга хэмжээ авч илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгах талаар цаашид авах арга хэмжээний санал боловсруулах;

2.2.5. “Автотээврийн үндэсний төв” ТӨҮГ нь төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд бүрийн эзэмшилд байгаа нийт автотээврийн хэрэгслийн нэр төрөл, тоо, улсын дугаар, эзэмшигч, даатгал, татвар, төлбөр хураамж, торгууль, үзлэг оношилгооны нэгдсэн мэдээллийг жагсаалтаар гаргаж баталгаажуулан тухайн байгууллагад хүргүүлнэ.

2.2.6. Гадаад улсад байгаа Монгол Улсын төрийн өмчийн эд хөрөнгийн тооллогыг энэ журмын дагуу хийж гүйцэтгэн дүнг нэгтгэх, илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгах, тооллогын дүнгээр цаашид хэрэгжүүлэх арга хэмжээний санал боловсруулах.

2.3 Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар, яам, тусгай газрын болон Аймаг, нийслэлийн тооллогын комиссын чиг үүрэг:

2.3.1. Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн өмчийн /цаашид Орон нутгийн өмч гэх/ эд хөрөнгийн тооллогыг тухайн орон нутгийн Засаг дарга (Нийслэлийн өмчийн ашиглалт, удирдлагын газар, аймгийн Орон нутгийн өмчийн газар) удирдан зохион байгуулна.

2.3.2. Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Орон нутгийн өмчийн Тооллогын комиссыг Засаг дарга /цаашид орон нутгийн Тооллогын комисс гэх/ томилно. Тооллогын комисс /төлөөлөгч/ нь тооллогын ажлын арга зүйн талаар байгууллагын комисст зааварчилгаа, зөвлөгөө өгч, түүний явц, чанар, үр дүнд хяналт тавьж Төв комиссын удирдлага дор ажиллана.

2.3.3. Монголбанк, Батлан хамгаалах яам, Хил хамгаалах ерөнхий газар, Тагнуулын ерөнхий газар өөрийн харьяа, нэгж байгууллагын тооллогын ажлыг энэхүү журмын дагуу Төв комиссын зааварчилгаа, зөвлөмжийн дагуу дотооддоо зохион байгуулж, дүнг нэгтгэн боловсруулж, Төв комисст хүлээлгэн өгнө. Төв комиссоос эдгээр байгууллагын хөрөнгийн тооллогын ажилд зөвлөн тусалж, хяналтын тооллогыг явуулна.

2.3.4. Тооллогын үеэр газар эзэмших эрх, барилга, байгууламж, тээврийн хэрэгслийг нүд үзэж тоолох бөгөөд бусад хөдлөх үндсэн хөрөнгийг нийт дүнгээр (байгууллагын комиссын дүнд үндэслэн) нь хамруулах бөгөөд, шаардлагатай тохиолдолд нэг бүрчлэн хяналтын болон түүвэр тооллого хийнэ.

2.3.5. Тооллогын комисс нь байгууллагад ажиллахдаа санхүүгийн тайлан, болон үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй хөрөнгөөс гадна улс, орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар барьж байгуулсан барилга, байгууламж, нийтийн эзэмшлийн байгууламж, бусад үндсэн хөрөнгийг тооллогод бүрэн хамруулахад хяналт тавьж ажиллана.

2.3.6. Тооллогын комисс нь маргаантай, бүртгэлгүй, ашиглалтгүй хөрөнгийн талаар байгууллагын санал, дүгнэлтийг хянан үзэж комиссынхоо хурлаар хэлэлцэн Төв комисс болон аймаг, нийслэлийн Засаг даргад танилцуулж, асуудлыг шийдвэрлүүлэх санал дүгнэлт бэлтгэн танилцуулна.

2.3.7. Орон нутгийн өмчийн маргаантай асуудлыг аймаг, нийслэлийн ИТХ, төрийн өмчийн маргаантай асуудлыг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар тус тус эцэслэн шийдвэрлэнэ.

2.3.8. Засгийн газрын шийдвэр, аргачлалын дагуу хийсэн дахин үнэлгээний дүнгээр гарсан зөрчил дутагдлыг арилгасан байдлыг хянан.

2.4. Байгууллагын тооллогын комиссын чиг үүрэг:

2.4.1 Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хуулийн этгээд нь тооллого эхлэхээс өмнө Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 71 дүгээр зүйлд заасан бэлтгэл хангасан байна. Үүний тулд Байгууллагын тооллогын комисс /цаашид байгууллагын комисс гэх/-ыг тухайн байгууллагын даргын шийдвэрээр томилно. Байгууллагын комиссын бүрэлдэхүүнд Өмч хамгаалах байнгын зөвлөл, Техникийн комиссын төлөөллийг оролцуулна.

2.4.2 Байгууллагын комисс нь тооллого эхлэхээс өмнө төрийн цахим мэдээллийн сангаас хуулийн этгээдийн нэр, регистрийн дугаар, улсын бүртгэлийн дугаар, зохион байгуулалтын хэлбэр, хувьцаа эзэмшигчийн зэрэг мэдээллийг хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээтэй тулган баталгаажуулж илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгах арга хэмжээ авна.

2.4.3 Байгууллагын комисс тооллогын ажлыг гардан гүйцэтгэх бөгөөд өөрийн байгууллагын эзэмшилд байгаа тоолбол зохих хөрөнгийн жагсаалтыг бэлтгэн гаргаж, эд хөрөнгө нэг бүрийг нүд үзэж тоолно. Тооллогын үр дүнгээр энэхүү журамд заасан маягтуудыг бүрдүүлнэ.

2.4.4 Байгууллагын нягтлан бодогч эд хөрөнгийн тоолбол зохих үлдэгдэл болон тоологдсон хөрөнгийн үлдэгдлийг санхүүгийн тайланд бүртгэлтэй хөрөнгийн дүнтэй тулган баталгаажуулна.

2.4.5 Байгууллагын комисс нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 72 дугаар зүйлийн 4, 5 дахь хэсэгт заасан эрх, үүргийг хэрэгжүүлж, энэхүү журамд заасан маягтуудын эрх бүхий этгээдийн баталсан журам, зааврын дагуу тооллогын баримт материалыг бүрдүүлж, аймаг, нийслэлийн Тооллогын комисстой хамтран ажиллаж, дүнг хянуулна.

2.4.6 Төрийн цахим мэдээллийн санг ашиглан өөрийн байгууллагын эзэмшил, ашиглалтад байгаа газар, үл хөдлөх хөрөнгийн бүртгэлийг нягтлан шалгаж, тулган баталгаажуулах, илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгах;

2.4.7 Байгууллагын комисс үзлэг, тооллогод мэргэжлийн байгууллагаас явуулсан хөрөнгийн тусгай, түүвэрчилсэн үзлэг тооллогын дүнтэй танилцаж илэрсэн зөрчил дутагдал, түүнийг арилгасан байдалд хяналт тавьж, хөрөнгийг дансны ангилалд зөв ангилан бүртгэх, шаардлагатай тохиолдолд шилжүүлэн бүртгэх, данснаас хасах зэрэг асуудлыг шийдвэрлүүлэх санал боловсруулна.

2.4.8 Тооллогын үеэр илэрсэн бүртгэлгүй хөрөнгийг төрийн өмч мөн эсэхийг нягтлан, төрийн өмч болох нь нотлогдвол “Бүртгэлд тусгаагүй үндсэн хөрөнгийн мэдээ” буюу “Маягт ТӨ-9”-ыг бүрдүүлж, тайлагнана. Илрүүлсэн бүртгэлгүй хөрөнгийг эзэмшигч байгууллагын данс бүртгэлд тусгуулах асуудлаар дүгнэлт, саналыг тайландаа тодорхой тусгана.

2.4.9 Тооллогоор төрийн өмчит хуулийн этгээдийн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй боловч бодитоор байхгүй байгаа нь илэрвэл тэдгээр хөрөнгийг “Дутагдуулсан үндсэн хөрөнгийн 2021 оны жилийн мэдээ” буюу Маягт-10-ыг бүрдүүлж тайлагнана. Байгууллагын комиссын тайланд дутагдуулсан хөрөнгийн шалтгаан, нөхцөл байдал, дансны үнэлгээ, хариуцах албан тушаалтны талаар дүгнэлт бичиж, цаашид авах арга хэмжээний санал боловсруулна. Холбогдох баримтыг тооллогын баримтад хуулбарлан хавсаргана.

2.4.10 Төрийн өмчид бүртгэлтэй, бүртгэлгүй байгаагаас үл хамааран тухайн байгууллагад хамаарах өмчлөл, эзэмшлийн асуудлаар аливаа маргаантай хөрөнгийг “Маргаантай үндсэн хөрөнгийн 2021 оны жилийн мэдээ” буюу Маягт ТӨ-11-ийг холбогдох зааврын дагуу бүрдүүлж тайлагнана. Тооллогын комиссын тайланд маргаантай хөрөнгийн шалтгаан, нөхцөл байдал, дансны үнэлгээ, хариуцах албан тушаалтны талаар дүгнэлт бичиж, цаашид авах арга хэмжээний санал боловсруулна. Холбогдох баримтыг тооллогын баримтад хуулбарлан хавсаргана.

2.4.11 Тухайн байгууллагад тооллогын үеэр ашиглахгүй (ашиглалтын шаардлага хангахгүй, эвдэрсэн г.м), эсвэл илүүдэлтэй байгаа үндсэн хөрөнгийг “Илүүдэлтэй, ашиглагдаагүй байгаа үндсэн хөрөнгийн бүртгэлийн 2021 оны жилийн мэдээ” буюу Маягт ТӨ-12 ийг холбогдох зааврын дагуу бүрдүүлснийг газар дээр нь тулган баталгаажуулна.

2.4.12 Байгууллагын комисс нь Засгийн газар, орон нутгийн захиргааны гэрээ хэлэлцээрийн үр дүнд гадаадын зээл тусламж, хандив, бэлэглэл, төслийн хөрөнгөөр бий болсон байгууллагын дансанд бүртгэлтэй, бүртгэлгүй /илрүүлэн/ хөрөнгийг тооллогод бүрэн хамруулна.

2.4.13 Төрийн /орон нутгийн/ өмчит болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн охин компани, хараат компани /хөрөнгө оруулалттай компани/, салбар тус бүр тооллогын энэхүү журмын дагуу бие даан тооллогыг хийж баримт материалаа бүрдүүлэн улсын дүнд нэгтгүүлнэ.

2.4.14 Байгууллагын тооллогын комисс ашиглалтын шаардлага хангахгүй хөрөнгийг данснаас хасах, актлан устгах, илүүдэлтэй болон ашиглахгүй хөрөнгийг шилжүүлэх, худалдах асуудлыг судалж, шаардлагатай баримт материалыг бүрдүүлэн холбогдох журмын дагуу шийдвэрлүүлэх санал бэлтгэнэ. Энэ талаар тайланд тусгана.

2.4.15 Тооллогын явцад өмч, хөрөнгийн талаар маргаан гарвал маргалдагч талууд өөрсдийн үндэслэл, тайлбарыг Төв болон Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Тооллогын комисст ирүүлнэ.

2.4.16 Газар, үл хөдлөх хөрөнгө бүхий төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд өөрийн эзэмшилд байгаа үл хөдлөх хөрөнгийн талаарх мэдээллийг газарзүйн нэгдсэн мэдээллийн сангаас авч тооллогын баримтад хавсаргаснаар тооллогод зөрчилгүй хамрагдсанд тооцогдоно. (газар эзэмшил, ашиглалтын талаарх мэдээллийг QR кодоор авна)

2.4.17 Байгууллагын эзэмшилд байгаа автотээврийн хэрэгслийг “Автотээврийн үндэсний төв” ТӨҮГ болон түүний тухайн нутаг дэвсгэрт байрлах салбар, нэгжээс ирүүлсэн энэ журмын 2.2.5-т заасан мэдээллийг тулган баталгаажуулж илэрсэн зөрчил дутагдлын талаар тэмдэглэл үйлдэж, түүнийг арилгах талаар санал боловсруулан тооллогын баримтад хавсаргана.

2.4.18 Төрийн өмчийн хороо (хуучнаар)-ны 2009 оны 258 дугаар тогтоолоор баталсан “төрийн өмчийн хөрөнгөөр бий болсон оюуны өмчийг бүртгэх журам”-д заасны дагуу 1993 оноос өмнө төрийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэн бий болсон шинжлэх ухаан утга зохиолын бичмэл бүтээл, хөгжмийн урлагийн үгтэй болон үгүй бүтээл, хөгжимт жүжиг тайзны урлагийн төрөлд бүтээл, дуу авиа дүрст бүтээл (кино урлагийн бүтээл) гэх мэт бүтээлийн жагсаалтыг гаргаж бүртгэлгүй, үнэлгээгүй байхаас үл хамааран тооллогод бүрэн хамруулна.

Гурав. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн тооллогын мэдээ, тайланг цуглуулах, нэгтгэх

3.1 Тооллогын цахим мэдээллийн сан бүрдүүлэх - Тооллогод хамрагдаж буй хуулийн этгээд нь Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын www.pcsp.gov.mn цахим хуудасны burtgel.pcsp.gov.mn холбоосонд байршуулсан “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тооллогын систем”-ийн программ хангамжид өөрийн байгууллагын **нэвтрэх нэр, нууц үгийг** ашиглан хөрөнгийн (**төрийн нууцад хамаарах мэдээллээс бусад**) мэдээллийг бүрэн оруулна. Тус программаас холбогдох хэрэглээний программ руу хөрөнгийн тооллогын холбогдох маягтуудыг хөрвүүлэн хэвлэж, баталгаажуулна.

Тооллогын ажлын цахим мэдээллийн санг бүрдүүлэх зорилгоор программ хангамжийг ашиглах, мэдээлэл оруулах, хөрвүүлэх, хянуулах ажлын талаар Төв комисс, аймаг, нийслэлийн тооллогын комисс сургалт зохион байгуулна.

3.2 Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хуулийн этгээд нь эд хөрөнгийн тооллогын ажлыг холбогдох журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, тооллогын үндсэн маягтуудыг программ хангамжаас хөрвүүлэн Windows –ын Excel программ дээр “Times New Roman” фонттой, үсгийн хэмжээ 12 байхаар боловсруулж маягт бүрийг байгууллагын захирал /дарга/, ерөнхий нягтлан бодогч нарын гарын үсэг, тамга, тэмдгээр баталгаажуулан 2 хувь бүрдүүлж аймаг, нийслэлийн Тооллогын комисст 2022 оны 6 дугаар сарын 15-ны дотор хүлээлгэн өгнө.

Байгууллагын хөрөнгийн тооллогын дэвтэрлэсэн хавтсанд дараах баримтыг заавал хуулбарлан хавсаргана:

- ✓ газрын гэрчилгээ, гэрээ, кадастрын зураг (www.egazar.gov.mn)-ээс авах,
- ✓ газар дээрх барилга байгууламжийн байршил зүйн зураг,
- ✓ барилга байгууламжийн фото зураг,
- ✓ барилгын доторх зохион байгуулалтын схем зураглал
- ✓ Нурсан, эвдэрсэн, ашиглалтын шаардлага хангахгүй болсон хөрөнгийн талаарх мэргэжлийн байгууллага, комиссын акт, дүгнэлт

3.3 Тооллогын комисс Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хуулийн этгээдийн бүрдүүлсэн тооллогын баримт материал (дэвтэрлэсэн)-ыг шалган, “**Хяналтын хуудас**”, “**Тооллогын комиссын тэмдэглэл**”-ээр баталгаажуулан нэг хувийг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар болон Орон нутгийн өмчийн газрын архивд хүлээн авч, үлдэх хувийг байгууллагын архивд үлдээнэ. Шаардлагатай гэж үзвэл тооллогын баримтын 3 дахь хувийг үйлдэж удирдах дээд байгууллагын хэрэгцээнд хүргүүлж болно.

3.4 Монголбанк, Батлан хамгаалах яам, Хил хамгаалах ерөнхий газар, Тагнуулын ерөнхий газар нь өөрийн харьяа тооллогод хамрагдсан нэгж байгууллага тус бүрийн төрийн өмчийн тооллогын баримт материалыг тус бүр 1 хувь бүрдүүлэн, нэгдсэн дүнгийн хамт 2022 оны 7 сарын 30-ны дотор Төв комисст цаасаар болон нэгтгэлийг цахим файлаар хүлээлгэн өгнө.

3.5 Сум дүүргийн өмчийн тооллогын баримтыг Аймаг, нийслэлийн Тооллогын комисс нэгтгэж, Төв комисст ирүүлнэ.

3.6 Аймаг, нийслэлийн Тооллогын комисс нь орон нутгийн өмчит болон өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдээс авсан тооллогын материалыг үндэслэн нэгдсэн дүнг Төв комиссоос баталсан нэгтгэлийн хүснэгтүүдээр бэлтгэн гаргаж, тайланг, нэгтгэлийн цахим файлын хамт 2022 оны 8 дугаар сарын 15-ны дотор Төв комисст хүлээлгэн өгнө. Тооллогын комисс төрийн болон орон нутгийн өмчийн тооллогын мэдээг программ хангамжид бүрэн оруулсан эсэхэд хяналт тавьж, энэ талаар тайлан бэлтгэн Төв комисст ирүүлнэ.

3.7 Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газраас томилогдсон Тооллогын комисс (төлөөлөгч) нь төрийн өмчит болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдээс цаасаар болон цахим файлаар хүлээн авсан хөрөнгийн тооллогын баримт материалыг үндэслэн дүнгээ Төв комиссоос баталсан нэгтгэлийн хүснэгтүүдээр бэлтгэн, илтгэх хуудасны хамт Төв комисст 2022 оны 8 дугаар сарын 30-ны дотор хүлээлгэн өгөх ба тооллогын бүртгэлийн дэвтрийн хуудсыг дугаарлан аймаг, дүүргээр нь архивын нэгж болгон үдэж байгууллагын архивд хүлээлгэн өгнө.

3.8 Төв комисс, Төрийн өмчийн бүртгэл, ашиглалтын хэлтэс нь төрийн болон орон нутгийн эд хөрөнгийн тооллогын дүнг нэгтгэн, нэгдсэн тайлан бэлтгэж 2022 оны 10 дугаар сарын 30-ны дотор Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын хуралдаанд танилцуулна.

3.9 Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар улсын үзлэг, тооллогын нэгдсэн дүн, тайланг 2022 оны 11 дүгээр сард багтаан гаргаж 2022 оны 12 дугаар сард багтаан Засгийн газарт танилцуулна.

3.10 Төрийн болон орон нутгийн өмчийн улсын үзлэг, тооллогыг хийгээгүй, тогтоосон хугацаанд санхүүгийн тайлан, тооллогын дэвтэр, маягтыг бөглөж, баталгаажуулан бүрдүүлж ирүүлээгүй аж ахуйн нэгж, байгууллагын дарга, нягтлан бодогч нарт Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 23.1.2, 23.1.3 заалт болон бусад холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

-----oO-----

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын
2022 оны 02 дугаар сарын 22-ний өдрийн
64 дүгээр тогтоолын 3 дугаар хавсралт

ТӨРИЙН БОЛОН ОРОН НУТГИЙН ӨМЧИЙН ЭД ХӨРӨНГИЙН ТООЛЛОГЫН ҮР ДҮНГИЙН МАЯГТ, ХҮСНЭГТИЙГ АШИГЛАХ ЗААВАР

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тооллогын явцад мэдээлэл цуглуулах асуулгууд нь маягт хэлбэрээр өгөгдөх бөгөөд тэдгээрийг нэгтгэн дэвтэрлэж гарын авлага болгон байгууллага бүрт хүргүүлнэ.

Энэхүү дэвтэрт тооллогын талаарх шийдвэр болон тооллогын маягтуудаас гадна тэдгээрийг хэрхэн бөглөж тайлагнах талаарх энэхүү заавар багтана.

АСУУЛГА БҮХИЙ МАЯГТУУД

Байгууллагын тооллогын хяналтын хуудас –Байгууллагын Тооллогын комисс маягтуудыг бөглөж тооллого явуулахад бэлэн байх бөгөөд тэдгээрийг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар, Орон нутгийн Тооллогын комисс хянаж, Хяналтын хуудсыг бөглөнө.

Үндэсний статистикийн хорооноос зөвшөөрөл олгосны дагуу Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2020 оны 7 дугаар сарын 06-ны өдрийн 323 дугаар тогтоолоор баталсан төрийн өмчийн эд хөрөнгийн бүртгэлийн болон захиргааны статистикийн дараах маягтуудыг тооллогын дүнг тайлагнахад ашиглана. Маягт тус бүрийн доор байгууллагын дарга, нягтлан бодогч нар болон тооллогын комиссын дарга, гишүүд гарын үсэг зурж, тамга тэмдгээр баталгаажуулна.

Байгууллагын тооллогын комисс тооллого явуулсан тухай тайланг бичгээр бэлтгэн, гарын үсэг зурж, Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар, Орон нутгийн өмчийн газрын Тооллогын комиссоор баталгаажуулан тооллогын дэвтэрлэсэн баримтад оруулна. Тооллогын комиссын энэхүү тайлан, хяналтын хуудасны дараа дараах мэдээллийн болон бүртгэлийн маягтуудыг бүрдүүлэн хавсаргана.

Байгууллагын комисс доор заасан маягтуудаас эзэмшиж буй хөрөнгөтэй уялдуулан өөрийн байгууллагад хамаарал бүхий маягтуудыг бөглөнө.

МЭДЭЭЛЛИЙН МАЯГТ

Маягтын дугаар:

1. **ТӨХ -1:**
2. **Хүснэгт№Т-1:**

Маягтын нэр:

Хуулийн этгээдийн ерөнхий мэдээлэл
Барилга байгууламж түрээсэлж ашигладаг байгууллагын судалгаа

ХӨРӨНГИЙН ТООЛЛОГЫН МАЯГТУУД

3. **ТӨХ -2:** Байгууллагын эзэмшил /ашиглах/ газрын бүртгэл
4. **ТӨХ -3:** Барилга, байгууламжийн бүртгэл
5. **ТӨХ -3.1:**(барилга тус бүрээр) барилга байгууламжийн хийц, хэмжээсийн бүртгэл
6. **ТӨХ -4:** Байгууллагын мэдлийн нийтийн эзэмшлийн байгууламжийн бүртгэл
7. **ТӨХ -5:** Машин тоног төхөөрөмжийн бүртгэл
8. **ТӨХ -6:** Тээврийн хэрэгслийн бүртгэл

- 9. **ТӨХ -7:** Тавилга эд хогшил, бусад үндсэн хөрөнгийн бүртгэл
- 10. **ТӨХ -8:** Үндсэн сүргийн мал, амьтадын бүртгэл
- 11. **ТӨХ -9:** Худаг, услалтын системийн бүртгэл
- 12. **ТӨХ -10:** Оюуны өмчийн бүртгэл

ЗАХИРГААНЫ СТАТИСТИКИЙН МАЯГТУУД

- 13. **ТӨ-1:** Дуусаагүй барилга байгууламжийн 2021 оны жилийн бүртгэл
- 14. **ТӨ-3:** Биет бус хөрөнгийн бүртгэлийн 2021 оны жилийн бүртгэл
- 15. **ТӨ-4:** Түрээслүүлсэн хөрөнгийн 2021 оны жилийн мэдээ
- 16. **ТӨ-5:** Үнэт зүйлсийн 2021 оны жилийн мэдээ- бүртгэл
- 17. **ТӨ-13.1:** Улсын (орон нутгийн) чанартай авто замын 2021 оны жилийн мэдээ
- 18. **ТӨ-13.2:** Улсын (орон нутгийн) чанартай гүүрний 2021 оны жилийн мэдээ
- 19. **ТӨ-14:** Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн 2021 оны жилийн мэдээ
- 20. **ТӨ-15:** Радио долгионы 2021 оны жилийн мэдээ

ТООЛЛОГЫН ҮР ДҮНГЭЭР ТАЙЛАГНАХ МАЯГТУУД

- 21. **ТӨ-9:** Бүртгэлд тусгаагүй үндсэн хөрөнгийн бүртгэл
- 22. **ТӨ-10:** Дутагдуулсан үндсэн хөрөнгийн бүртгэл
- 23. **ТӨ-11:** Маргаантай үндсэн хөрөнгийн бүртгэл
- 24. **ТӨ-12:** Илүүдэлтэй, ашиглагдаагүй байгаа үндсэн хөрөнгийн бүртгэлийн бүртгэл

Дээрх маягтуудыг 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар, төгрөгөөр бөглөнө.

МАЯГТ, ХҮСНЭГТ АШИГЛАХ ЗААВАР

Маягт тус бүр нь Үндэсний статистикийн хорооноос зөвшөөрсөн “нөхөх заавар”-тай.

Мэдээллийн маягт:

1. ТӨХ -1: Хуулийн этгээдийн ерөнхий мэдээлэл: Энэхүү маягтад байгууллагын албан ёсны нэр, хаяг, регистрийн дугаар, хариуцлагын хэлбэр, өмчийн хэлбэр, төрийн болон орон нутгийн өмчийн эзлэх хувь, үйл ажиллагааны чиглэл, хувьцааны тоо зэрэг мэдээллийг агуулна. Энэхүү маягтыг бөглөхдөө тухайн хуулийн этгээд улсын бүртгэлийн гэрчилгээг үндэслэх бөгөөд, гэрчилгээний хуулбарыг тус маягтад хуулбарлан хавсаргана. Гэрчилгээнд бүртгэлтэй мэдээлэл өөрчлөгдсөн, эсвэл хуулийн этгээдийн зохион байгуулалт өөрчлөгдсөн бол цаашид хуулийн этгээдийн бүртгэлийг шинэчлэх асуудлаар саналаа боловсруулан энэ талаар тайланд тодорхой бичиж тэмдэглэнэ.

2. Хүснэгт№Т-1: Барилга байгууламж түрээсэлж ашигладаг байгууллагын судалгаа: Өөрийн байргүй (эсхүл байр дутагдалтай) байгууллагууд бусдаас (төрийн болон хувийн хэвшлийн байгууллага, иргэний) байранд түрээсийн, ашиглалтын гэрээгээр (гэрээгүй бол шийдвэр) байрладаг бол **Хүснэгт № Т-1**-ийг бөглөж, тооллогын баримтад хавсаргана.

Хөрөнгийн тооллогын маягтууд:

3. ТӨХ -2: Байгууллагын эзэмших /ашиглах/ эрх бүхий газрын бүртгэл:

Энэхүү маягыг Газрын гэрчилгээ, гэрээ, кадастрын зургийг харж бөглөнө. Хуулийн этгээд өөрийн газар эзэмших, ашиглах эрхээ Улсын бүртгэлд бүртгүүлсэн байх ёстой бөгөөд уг маягтын “улсын бүртгэлийн дугаар” гэсэн асуулгад “Г-.....” гэж улсын дугаараа нөхөж бичнэ. Бусад асуулгыг зааврын дагуу нөхнө. Энэхүү маягтад газрын гэрчилгээ, кадастрын зургийг хуулбарлан хавсаргана.

Газрын кадастрын зурагт түшиглэн “**байршил зүйн схем зураг**”-ийг үйлдэх бөгөөд тухайн газар дээрх барилга байгууламж, газар дээрх болон доорх инженерийн шугам сүлжээ, байгууламж, нийтийн эзэмшлийн байгууламж, ногоон байгууламжийг танигдахуйц байдлаар зураглалд оруулж, тайлбар, тэмдэглэгээг хийнэ. Хэрэв газрын гэрчилгээ, кадастрын зураг дахь газрын хэмжээ зөрүүтэй бол энэ талаар тайлбар бичиж тооллогын комиссын актад заавал тусгана.

Энэ маягтад газар зүйн мэдээллийн системээс авсан QR код бүхий баримтыг хавсаргана

Газар, үл хөдлөх хөрөнгөтэй боловч QR кодтой баримт авч чадаагүй бол аймаг, нийслэл, дүүргийн Газар зохион байгуулалтын алба, Газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалтын газраас авсан тодорхойлолт тайлбарыг хавсаргана

ЖИЧ: Энэ маягтад 2018 оны үнэлгээний журамд орсон газрын байршил, бүсчлэл, зориулалт, суурь үнэлгээ зэрэг зарим асуулга нэмэгдсэн

1. ТӨХ -3: Барилга, байгууламжийн бүртгэл: Тухайн байгууллагын “барилга байгууламж” дансанд бүртгэлтэй хөрөнгийн жагсаалтыг энэ маягтаар гаргах бөгөөд бүртгэлгүй болон дутагдсан хөрөнгө байхгүй бол Санхүүгийн тайланд туссан дүнтэй маягтын дүн таарна. Барилга байгууламжийн бүртгэлийн маягтад барилга тус бүрийг нэг бүрчлэн бүртгэж, нэр, ашиглалтад орсон он, балансын анхны өртөг, хуримтлагдсан элэгдэл, үлдэгдэл үнэ зэрэг мэдээллийг бичнэ.

• Энэ маягтад газар зүйн мэдээллийн системийн urban.gov.mn хаягаас авсан QR код бүхий баримтыг хавсаргана

• Үл хөдлөх хөрөнгөтэй боловч QR кодтой баримт авч чадаагүй бол аймаг, нийслэл, дүүргийн Газар зохион байгуулалтын алба, Газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалтын газраас авсан тодорхойлолт тайлбарыг хавсаргана.

ЖИЧ: Энэ маягтад нэгдсэн судалгаа гаргах зорилгоор 2018 оны үнэлгээний журамд орсон барилгын хийц, ангилал болон ТӨХ-3.1-д байгаа зэрэг зарим асуулга нэмэгдсэн.

2. ТӨХ-3.1: барилга байгууламжийн хийц, хэмжээсийн бүртгэл:

Энэ маягыг ТӨХ-3-д жагсаасан барилга тус бүрээр энэ маягыг бэлтгэж, фото зургийг наана. Байгууллагад барилга бүрийн хувийн хэргийг хөтөлж байх шаардлагыг Өмч эзэмшлийн гэрээний хүрээнд тавьдаг тул уг хувийн хэргээс энэ маягыг нөхөхөд хялбар байх юм. Энэ маягтад Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар, Орон нутгийн өмчийн газраас томилогдсон Тооллогын комиссын тайлбар тэмдэглэл хийх хэсэгт барилга тус бүрийн талаар шаардлагатай мэдээллийг оруулах бол гараар тэмдэглэн бичнэ.

3. ТӨХ-4: Байгууллагын мэдлийн нийтийн эзэмшлийн байгууламжийн бүртгэл: Тухайн байгууллагын “Нийтийн эзэмшлийн байгууламж”-ийн жагсаалтыг энэ маягтаар гаргах бөгөөд Санхүүгийн тайланд “барилга байгууламж, эсвэл бусад үндсэн хөрөнгө дансанд туссан байдаг тул энэ маягтад тусад нь тайлагнан харуулах юм. Нийтийн эзэмшлийн байгууламж үнэлгээгүй, тэдгээрийг санхүүгийн тайланд тусгаагүй бол бүртгэлгүй хөрөнгийн жагсаалтад оруулж цаашид үнэлж бүртгэх арга

хэмжээ авна. Энэ маягтад оруулсан нийтийн эзэмшлийн байгууламж санхүүгийн тайланд үндсэн хөрөнгийн аль дансанд орж тайлагнагдсан болохыг тооллогын тайланд тайлбарлан бичнэ.

4. ТӨХ-5: Машин тоног төхөөрөмжийн бүртгэл: Үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй машин тоног төхөөрөмжийг нэр төрлөөр нь жагсаан бүртгэх бөгөөд, зааврын дагуу бөглөнө. Энэ байгууллагын үндсэн хөрөнгийн “машин тоног төхөөрөмж” , “батлан хамгаалах тоног төхөөрөмж” зэрэг дансанд бүртгэлтэй хөрөнгийг хамтатган бүртгэнэ.

5. ТӨХ-6: Тээврийн хэрэгслийн бүртгэл – Энэхүү маягтад автотээврийн хэрэгслийн дансанд бүртгэлтэй хөрөнгийг нэг бүрчлэн жагсаах бөгөөд улсын бүртгэлийн гэрчилгээний хуулбарыг уг маягтад хуулбарлан хавсаргана. Тээврийн хэрэгсэл тухайн хуулийн этгээдийн нэр дээр бүртгэлтэй байх ёстой бөгөөд өөр этгээдийн нэр дээр бүртгэлтэй бол тооллогын комиссын тайланд энэ талаар заавал тайлбар оруулж, цаашид залруулах арга хэмжээ авна.

“Автотээврийн үндэсний төв” ТӨҮГ-аас өөрийн байгууллагын эзэмшилд байгаа нийт автотээврийн хэрэгслийн нэр төрөл, тоо, улсын дугаар, эзэмшигч, даатгал, татвар, төлбөр хураамж, торгууль, үзлэг оношилгооны нэгдсэн мэдээллийг жагсаалтаар гаргуулан авч тооллогод хамрагдсан дүнтэй тулган баталгаажуулж, үр дүнг энэ маягтад хавсаргана.

6. ТӨХ-7: Тавилга эд хогшил, бусад үндсэн хөрөнгийн бүртгэл- энэхүү маягтад Санхүүгийн тайланд “тавилга эд хогшил”, “бусад үндсэн хөрөнгө”, “номын фонд” зэргээр тайлагнасан хөдлөх үндсэн хөрөнгийг бүгдийг нь ТӨХ-7-д нэгтгэн тайлагнана. Номыг бөөн дүнгээр нь буюу фондоор нь уг маягтад тайлагнана, ингэхдээ нийт тоо ширхэг, үнийг тусгана. Энэхүү хөрөнгийн бүртгэлд туссан хөрөнгөөс иргэний зориулалтаар ашиглаж буй буу, галт зэвсэг зэрэг тусгайлсан гэрчилгээ, хувийн хэрэг шаардах хөрөнгийн мэдээлэлтэй танилцан бүртгэлийн зөрчил байгаа бол энэ талаар Тооллогын комиссын тайланд тусгана.

7. ТӨХ-8: Үндсэн сүргийн мал, амьтадын бүртгэл - Байгууллагын үндсэн хөрөнгийн болон эргэлтийн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй мал амьтадыг энэ маягтад бүртгэнэ. Харин үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй бол “үндсэн сүргийн”, эргэлтийн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй бол “эргэлтийн сүргийн” гэж тодотгоно.

8. ТӨХ-9: Худаг, услалтын системийн бүртгэл - Байгууллагын үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй худаг, услалтын системийг холбогдох маягтад нэрээр нь бүртгэж харуулахаас гадна нэг бүрчлэн энэ маягтад холбогдох зааврын дагуу тайлагнана. Аль дансанд бүртгэлтэй эсэхийг нягталж, тэмдэглэнэ.

9. ТӨХ -10: Оюуны өмчийн бүртгэл – Энэ маягтад байгууллагын биет бус хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй болон бүртгэлгүй геологи хайгуулын судалгаа, тооцоолох техникийн программ хангамж, утга зохиол, урлагийн эх бүтээл, патент, лиценз, гудвилл, зохиогчийн эрх, барааны тэмдэг, зохион байгуулалтын зардал зэрэг биет бус хөрөнгийг асуулгын дагуу бүртгэнэ.

10. ТӨ-3: маягтаар байгууллагын санхүүгийн тайлангийн “биет бус хөрөнгө”-ийн дүнтэй тааруулан зааврын дагуу бөглөж, тооллогод хамруулна. (биет бус хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй газар эзэмших эрхийн бүртгэлийг ТӨХ-2 маягтаар тусад нь тайлагнана.)

11. **ТӨ-5:** маягтаар байгууллагын санхүүгийн тайлангийн “түүх соёлын дурсгалт зүйлс” дансанд бүртгэлтэй музейн үзмэр, эд өлгийн зүйлийг бүртгэн тайлагнана.

12. Өөрийн байргүй (эсхүл байр дутагдалтай) байгууллагууд бусдаас (төрийн болон хувийн хэвшлийн байгууллага, иргэний) байранд түрээсийн, ашиглалтын гэрээгээр (гэрээгүй бол шийдвэр) байрладаг бол **Хүснэгт № Т-1**-ийг бөглөж, тооллогын баримтад хавсаргана.

13. **ТӨХ -3, 4, 5, 6, 7, 8** дээрх хөрөнгийн бүртгэлийн балансын үнэ, хуримтлагдсан элэгдлийн дүн нь 2021 оны Санхүүгийн тайланд туссан холбогдох дансны эцсийн үлдэгдэлтэй таарах ёстой. Тэдгээрээс гадна маягт тус бүр өөрийн гэсэн онцлог нэмэлт мэдээллийг агуулж байгаа.

14. Захиргааны статистикийн маягт буюу бусад ТӨ маягтуудыг зааврын дагуу 2022 оны 3 дугаар сарын 5-ны дотор Орон нутгийн өмчийн алба болон Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт хүргүүлсэн байх ёстой бөгөөд тооллогын үеэр уг мэдээ тайланг гаргаагүй бол нөхөж бүрдүүлнэ. ТӨ маягтуудыг төрийн өмчийн бүртгэлийн маягтуудын дүн, тайланг 2021 оны жилийн эцсийн үндсэн хөрөнгийн хөдлөлийн тайлан, санхүүгийн тайланд орсон дүнтэй тулган шалгахад ашиглана.

15. Тооллогод ашиглах бүх маягтад байгаа хөрөнгө, үйл ажиллагааны төрөл, ангиллын кодыг эрх бүхий байгууллагаас шинэчлэн баталсан шийдвэрийн дагуу нөхнө. Сангийн сайд, ҮСХ-ны 2018 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн 319/А/160 дугаар тушаалаар батлагдсан "Эдийн засгийн бүх төрлийн үйл ажиллагааны салбарын ангилал, ангиллын тодорхойлолт"-ын дагуу үйл ажиллагааны чиглэлийг 5 оронгийн түвшинд, барилга байгууламж, машин тоног төхөөрөмж, тээврийн хэрэгсэл, тавилга, эд хогшлын зориулалт, ангилал, хийцийн кодыг холбогдох хавсралтаас авч нөхнө.

16. **Тухайн байгууллагын 2021 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайланг** үндсэн хөрөнгийн тооллогын дүнд хяналт тавих байдлаар ашиглана. – Аудитлагдсан санхүүгийн тайлангаас баланс буюу үлдэгдлийн тэнцэл, орлого үр дүнгийн тайлан, үндсэн хөрөнгийн тодруулгыг хуулбарлан тооллогын материалд хавсаргана. Энэ нь тооллогод хамрагдах ёстой үндсэн хөрөнгийн жагсаалтын үнэн зөвийг болон хөрөнгийн дүнг тулган баталгаажуулахад ашиглагдана.

-----oOo-----

**ТӨРИЙН БОЛОН ОРОН НУТГИЙН ӨМЧИЙН ТООЛЛОГЫН
ХЯНАЛТЫН ХУУДАС**

Хуулийн этгээдийн /хөрөнгийн/ нэр:

Байршил:

Аймаг, нийслэлийн нэр

Сум, дүүргийн нэр

Өмчлөл:

Төрийн
 Орон нутгийн
/зөвлөх/

Нийслэл, Аймаг, Сум, Дүүрэг
/доогуур зурах/

№	Асуулга	Бүрдүүлсэн маягт, мэдээ	Тоо ширхэг /хуудас/	Тэмдэглэл /зөвхөн ТӨБЗГ, ОНӨА-ны Тооллогын комисс бөглөнө/
Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тооллогын материалын маягтуудыг бүрдүүлсэн байдал				
1	Байгууллагын даргын тооллогын комиссын тушаал	Тушаал		
2	Шат шатны тооллогын комиссын тэмдэглэл	Тэмдэглэлийн хуудас		
3	Байгууллагад тооллого явуулсан тухай илтгэх хуудас, тооллогын дүнг баталгаажуулсан дүгнэлт	Бичмэл тайлан, гарын үсэгтэй, тоо, дүнг баталгаажуулах		
4	Хуулийн этгээдийн ерөнхий мэдээлэл	ТӨХ-1		
5	Байгууллагын эзэмшиж/ашиглаж/ буй газрын бүртгэл	ТӨХ-2		
6	Барилга байгууламжийн бүртгэл	ТӨХ-3		
7 барилга, байгууламжийн хийц, хэмжээсийн бүртгэл	ТӨХ-3.1		(Барилга тус бүрд үйлдэж, фото зураг наана)
8	Нийтийн эзэмшлийн байгууламжийн бүртгэл	ТӨХ-4		(Барилгын болон бусад хөрөнгийн дансны алинд бүртгэлтэйг тэмдэглэх)
9	Машин тоног төхөөрөмжийн бүртгэл	ТӨХ-5		
10	Тээврийн хэрэгслийн бүртгэл	ТӨХ-6		
11	Тавилга эд хогшил, бусад үндсэн хөрөнгийн бүртгэл	ТӨХ-7		
12	Үндсэн сүргийн мал, амьтадын бүртгэл	ТӨХ-8		
13	Худаг, услалтын системийн бүртгэл	ТӨХ-9		
14	Оюуны өмчийн бүртгэл	ТӨХ-10		
15	Дуусаагүй барилга	ТӨ-1		
16	Биет бус хөрөнгийн мэдээ	ТӨ-3		
17	Түрээслүүлсэн үндсэн хөрөнгийн мэдээ	ТӨ-4		
18	Түүх, соёлын дурсгалт зүйлсийн мэдээ	ТӨ-5		
19	Улсын/орон нутгийн/ чанартай авто замын мэдээ	ТӨ-13.1		
20	Улсын /орон нутгийн/ чанартай гүүрийн мэдээ	ТӨ-13.2		
21	Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн мэдээ	ТӨ-14		
22	Радио долгионы мэдээ	ТӨ-15		
Тооллогын үр дүнгийн мэдээлэл				
23	Бүртгэлд тусгаагүй үндсэн хөрөнгийн мэдээ	ТӨ-9		
24	Дутагдуулсан үндсэн хөрөнгийн мэдээ	ТӨ-10		
25	Маргаантай үндсэн хөрөнгийн мэдээ	ТӨ-11		
26	Илүүдэлтэй, ашиглалтгүй байгаа үндсэн хөрөнгийн мэдээ	ТӨ-12		
27	Бусдаас түрээсэлдэг байр талбайн мэдээлэл	маягтаар		
28	Бусад			
Нийт		маягтын тоо хуудас	

Бүрдүүлсэн:

Байгууллагын Тооллогын комисс:

Ахлагч:

Гишүүд:

гарын үсэг

/нэр/

Хянасан:

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын /ОНӨГ/-ны Тооллогын комисс:

Ахлагч:

Гишүүд:

гарын үсэг

/нэр/

Тооллогын материал бүрдүүлсэн огноо

ТООЛЛОГЫН КОМИССЫН ТЭМДЭГЛЭЛ

1. Хуулийн этгээдийн Тооллогын комисс:

Огноо:

2. Аймаг, нийслэлийн Тооллогын комисс:

Огноо:

3. Тооллогын Төв комисс:

Огноо:

**ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЛИЙН
2021 ОНЫ БҮРТГЭЛ**

1.Ерөнхий мэдээлэл

а. Нэрийн хэсэг

Хуулийн этгээдийн нэр:

Регистрийн дугаар:

Улсын бүртгэлийн дугаар:

Байгуулагдсан огноо: _____ / ____ / ____ (он/сар/өдөр)

Хариуцлагын хэлбэр:

Өмчийн хэлбэр: %

Өмч эзэмшигчийн дугаар:

б. Хаягийн хэсэг

	Нэр	Код
Аймаг, нийслэл		
Сум, дүүрэг		
Оршин байгаа хаяг		
Утас		
Факс		
Цахим шуудан		

в. Харьялал

Харьяалах дээд
байгууллагын нэр

Харьяалах дээд байгууллагын
регистрийн дугаар

Салбарын тоо

Охин компаний тоо

2. Үйл ажиллагаа, ажиллагчдын тоо

	мд	Эрхэлж буй үйл ажиллагааны чиглэл	Код				Ажиллагч- дын жилийн дундаж тоо
			/1 дүгээр хавсралтаас/				
Үндсэн үйл ажиллагаа	1						
Хоёр дахь үйл ажиллагаа	2						
.....	3						
.....	4						
.....	5						
.....	6						
.....	7						
.....	8						
.....	9						
БҮГД	10						

3. Хөрөнгө, хувьцаа

Нийт хөрөнгийн хэмжээ (2021.12.31)	төг.	Нийт хувьцааны тоо	
Үүнээс: төрийн өмчийн хөрөнгийн хэмжээ (Засгийн сан/дүрмийн сан)	төг.	Үүнээс: төрийн эзэмшлийн	
		Нэгж хувьцааны нэрлэсэн үг	төг.

Дарга/захирал / /
Тамга гарын үсэг нэр
Ерөнхий нягтлан бодогч / /
..... гарын үсэг нэр

20 ... оны ... -р сарын ... -ны өдөр

ТӨХ-1: НӨХӨХ ЗААВАР

Маягтын **нэрийн хэсэгт** Хуулийн этгээдийн нэр, регистрийн дугаар, улсын бүртгэлийн дугаар, байгуулагдсан огноо, хариуцлагын хэлбэр, өмчийн хэлбэрийг улсын бүртгэлийн гэрчилгээг үндэслэн үнэн зөв нөхнө.

Хариуцлагын хэлбэрийн кодыг бөглөхдөө хувьцаат компани -31, хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани- 32 төрийн өмчит үйлдвэрийн газар- 40, орон нутгийн өмчит үйлдвэрийн газар- 50 төсөвт байгууллага- 60, бусад-80 гэсэн кодыг нөхнө.

Өмчийн хэлбэрийг улсын бүртгэлийн гэрчилгээнээс харж бичээд Төрийн өмчийн-11, Төрийн өмчийн оролцоотой-12, Төрийн өмчийн оролцоотой /хамтарсан/-13, Орон нутгийн өмчийн-31, Орон нутгийн өмчийн оролцоотой-32, Орон нутгийн өмчийн оролцоотой /хамтарсан/-33 гэсэн кодыг нөхнө. Хэрэв өмчийн хэлбэрийн код нь 12, 13, 32, 33 бол төрийн болон орон нутгийн өмчийн эзлэх хувийг нөхнө.

Өмч эзэмшигчийн дугаарт тухайн байгууллагын **Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газартай** байгуулсан өмч эзэмшлийн гэрээний дугаарыг бичнэ.

Төр чиг үүргээ хэрэгжүүлэх болон нийгмийн хэрэгцээг хангах зорилгоор өөрийн өмчөөр дангаараа байгуулсан хуулийн этгээдийг **төрийн өмчит** хуулийн этгээд гэнэ /Монгол Улсын "Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай" хуулийн 13 дугаар зүйлд зааснаар/.

Төрийн өмчийн хувьцаатай буюу төр хөрөнгийн тодорхой хувийг оруулсан хуулийн этгээдийг **төрийн өмчийн оролцоотой** хуулийн этгээд гэнэ.

Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн эд хөрөнгийг бүхэлд нь эсхүл зарим хэсгийг гадаад, дотоодын хөрөнгө оруулагчийн хөрөнгөтэй нийлүүлж хамтран байгуулсан үйлдвэрийг төрийн өмчит этгээдэд хамааруулна.

Хаягийн хэсэгт Хуулийн этгээдийн оршин буй аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн нэрийг бичиж, холбогдох кодыг 10 дугаар хавсралтын дагуу нөхөх ба оршин байгаа хаяг дээр төв буюу толгой компанийн дэлгэрэнгүй хаяг, утасны дугаар, факс, цахим шуудангийн хаягийг тодорхой бичнэ.

Харьяаллын талаарх мэдээлэл хэсэгт харьяалах дээд байгууллагын нэр, регистрийн дугаар болон салбар байгууллагын тоо, охин компаний тоог нөхнө.

Харьяалах дээд байгууллага гэж аж ахуйн нэгж, байгууллагын хэтийн болон цаг үеийн бодлого, төлөвлөгөө боловсруулан удирдамж, мэдээлэл, зааварчилгаа, зөвлөмжөөр хангадаг, санхүүгийн хувьд бие даасан хуулийн этгээд юм.

Охин компани гэдэг нь компанийн нийт гаргасан энгийн хувьцааны 50-аас дээш хувийг өөр /толгой/ компани дангаараа буюу нэгдмэл сонирхолтой этгээдтэй хамтран эзэмшдэг бие даасан хуулийн этгээдийг хэлнэ. Охин компани нь тусдаа санхүүгийн тайлан гаргахын зэрэгцээ толгой компанитайгаа нэгдсэн тайлан гаргана. /"Компанийн тухай" Монгол улсын хуулийн 2-р бүлгийн 6-р зүйлийн 2, 4-р хэсэгт зааснаар/

Салбар нь толгой компанийн оршин байгаа газраас өөр газар байрладаг тусгай нэгж бөгөөд компанийн үндсэн чиг үүргийг бүхэлд нь буюу зарим хэсгийг нь, түүнчлэн төлөөлөгчийн газрын үүргийг гүйцэтгэж болно. /"Компанийн тухай" Монгол улсын хуулийн 2-р бүлгийн 7-р зүйлийн 1-р хэсэгт зааснаар/

Эрхэлж байгаа үйл ажиллагааны хэсэгт хуулийн этгээдийн үйл ажиллагааны чиглэлийн нэрийг нөхөхдөө эдийн засгийн үйл ажиллагааны стандарт ангиллын дагуу дэлгэрэнгүй тодорхой бичнэ. Жнь: компьютерийн сэлбэг хэрэгслийн жижиглэнгийн худалдаа, талх, нарийн боовны жижиглэнгийн худалдаа гэж тодорхой нөхнө. Сангийн сайд, ҮСХ-ны 2018 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн 319/А/160 дугаар тушаалаар батлагдсан "Эдийн засгийн бүх төрлийн үйл ажиллагааны салбарын ангилал, ангиллын тодорхойлолт"-ын дагуу үйл ажиллагааны чиглэлийг 5 оронгийн түвшинд тодорхойлж 1 дүгээр хавсралтаас харж нөхнө.

Тухайн байгууллага үйлдвэрлэл, үйлчилгээний орлогын дийлэнх хувийг бүрдүүлэгч үйл ажиллагааг үндсэн үйл ажиллагаа гэж тодорхойлно.

Үйл ажиллагааны чиглэл бүрт ажиллагчдын тоог нөхнө. Ажиллагсдын тоог тухайн жилийн дундаж тоогоор тооцож гаргана. Хөрөнгийн талаарх мэдээлэл хэсэгт аж ахуйн нэгж, байгууллагын тухайн жилийн үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй бүх хөрөнгийн нийт дүнг санхүүгийн тайланд тусгагдсанаар, түүнээс төрийн өмчийн хөрөнгийн хэмжээг, жилийн эцсийн нийт хувьцааны тоо, түүнээс төрийн өмчийн хувьцааны тоо болон нэгж хувьцааны нэрлэсэн үнийг санхүүгийн тайлангаас нөхнө.

Нэгж хувьцааны нэрлэсэн үнэ гэж тухайн хувьцааг анх гаргахдаа тогтоосон үнийг хэлнэ.

***Тооллогын програм хангамжид хуулийн этгээдийн талаарх мэдээлийг оруулахдаа дээрх зааврыг анхаарч бүрэн гүйцэд оруулна уу. Програмаас маягтыг татан авч (хөрөөлэн) хэвлэхдээ зөвхөн та бүхний сонгосон мэдээллийг гаргах болно.**

Лавлах:

Маягтын талаарх лавлагааг доорх утсаар авна уу.

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар

Утас: 51-263021, 51-263025, 51-263016

**ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН ЭЗЭМШИЖ/АШИГЛАЖ БУЙ ГАЗРЫН
2022 ОНЫ БҮРТГЭЛ**

1.Хаягийн хэсэг

	Нэр	Код
Аймаг, нийслэл		
Сум, дүүрэг		
Хуулийн этгээдийн нэр		
Регистрийн дугаар		
Өмч эзэмшигчийн дугаар		

2. Эзэмшиж/ашиглаж буй газрын үзүүлэлт

Үзүүлэлт	МД	Газар-1	Газар-2	Газар-3	Газар-4
А	Б	1	2	3	4
Газрын улсын бүртгэлийн дугаар	1				
Газар эзэмших/ашиглах эрхийн гэрчилгээ	Дугаар	2			
	Огноо	3			
	Хугацаа	4			
Газар эзэмшүүлэх/ашиглах шийдвэр олгосон байгууллагын	Нэр	5			
	Дугаар	6			
	огноо	7			
Газрыг: эзэмшиж байгаа-1, ашиглаж байгаа-2	8				
Газар эзэмших/ашиглах гэрээний	Дугаар	9			
	Огноо	10			
	Хугацаа	11			
Кадастрын зураг дахь нэгж талбарын дугаар	Шинэ	12			
	Хуучин	13			
Нийт талбай, м ²	14				
Жилийн төлбөр /төг/	15				
Газрын байршил /хаяг/	16				
Газар ашиглалтын байдал /ашиглаж байгаа-1, нөөцөнд	17				
Газрын үнэлгээний зэрэглэл (бус)-ийн дугаар	(Засгийн газрын 2018 оны 182 дугаар тогтоолоос)	18			
Газар ашиглалтын зориулалт		19			
Газар эзэмших/ашиглах гэрчилгээг барьцаалсан бол шийдвэр гаргасан	Нэр	20			
	Дугаар	21			
	Огноо	22			
Газар эзэмших/ашиглах хугацааг сунгасан шийдвэрийн байгууллагын	Дугаар	23			
	Огноо	24			
	Хугацаа	25			
Тухайн зэрэглэлд хамаарах суурь үнэлгээ /төг/ (Засгийн газрын 2018 оны 182 дугаар тогтоолоос)	26				
Газрыг өмчлөх (биет хөрөнгө), эзэмших,ашиглах (биет бус) эрхийн үнэлгээ (төг.)	27				
Эзэмшиж/ашиглаж буй газар дахь барилга, байгууламжийн нэр	28				

Тамга Дарга/захирал /
гарын үсэг нэр

Ерөнхий нягтлан бодогч /
гарын үсэг нэр

20 . . . оны . . .-р сарын . . .-ны өдөр

ТӨХ-2: НӨХӨХ ЗААВАР

Маягтын хаягийн хэсэгт Хуулийн этгээдийн нэр, регистрийн дугаар, аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн нэр, кодыг 10 дугаар хавсралтын дагуу нөхнө. Өмч эзэмшигчийн дугаарт тухайн байгууллагын **Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газартай** байгуулсан өмч эзэмшлийн гэрээний дугаарыг бичнэ.

Газар эзэмшил/ашиглалтын хэсэгт тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын эзэмшил/ашиглалтад байгаа газрын холбогдох үзүүлэлтийг нөхнө. Газар эзэмшиж байгаа бол асуултанд байгаа эзэмших гэдэг үгийн, харин ашиглаж байгаа бол ашиглах гэдэг үгийн доогуур зурна.

Газар эзэмших гэдэг нь газрыг гэрээнд заасан зориулалт, нөхцөл, болзлын дагуу хуулиар зөвшөөрсөн хүрээнд өөрийн мэдэлд байлгахыг; **газар ашиглах** гэдэг нь хуулиар зөвшөөрсөн хүрээнд газар өмчлөгч, эзэмшигчтэй байгуулсан гэрээнд заасны дагуу газрын аль нэг ашигтай чанарыг нь гаргаж хэрэглэхийг тус тус хэлнэ.

1-р мөрөнд газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас олгосон газрын улсын бүртгэлийн дугаарыг нөхнө.

2, 3, 4-р мөрөнд газар эзэмших эрхийн гэрчилгээний дугаар болон түүнийг олгосон огноо, хугацааг он/сар/өдөр гэсэн дарааллын дагуу нөхнө. Газар эзэмших эрхийн гэрчилгээ гэдэг нь "Газрын тухай" Монгол Улсын хуулийн дагуу Монгол Улсын иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын газар эзэмших эрхийг баталгаажуулсан баримт бичиг юм.

5, 6, 7-р мөрөнд газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагад газар эзэмшүүлэх шийдвэр гаргасан байгууллагын нэр, дугаар, огноог он/сар/өдөр гэсэн дарааллаар нөхнө.

8-р мөрөнд газрын эзэмшил/ашиглалтын хэлбэрээс тохирох кодыг нөхнө. Эзэмшиж байгаа бол 1, ашиглаж байгаа байгаа бол 2-гэж нөхнө.

9, 10, 11-р мөрөнд газар эзэмшил, өмчлөлийн гэрээний дугаар, огноо, эзэмших/өмчлөх хугацааг нөхнө.

12, 13-р мөрөнд газрын кадастрын зураг дахь шинэ хуучин нэгж талбарын дугаарыг нөхнө. /Хэрэв шинэ нэгж талбарын дугаараа мэдэхгүй бол egazar.gov.mn цахим системээс харж болно./

14-р мөрөнд газрын хэмжээг буюу талбайг м.кв-аар нөхнө

15-р мөрөнд газар эзэмшил/ашиглалтын 1 жилийн хугацааны төлбөрийн хэмжээг төгрөгөөр нөхнө.

16-р мөрөнд эзэмшиж/ашиглаж байгаа газрын хаягийг дэлгэрэнгүй нөхнө.

17-р мөрөнд газар ашиглалтын байдлын тохирох кодыг нөхнө.

18-р мөрөнд тухайн газрын байршлаас хамааруулан үнэлгээний зэрэглэл(бүс)-ийн дугаарыг тодруулж нөхнө. (Засгийн газрын 2018 оны 182 дугаар тогтоол).

19-р мөрөнд Газар ашиглалтын зориулалтыг Засгийн газрын 2018 оны 182 дугаар тогтоолд заасан аль нэг ангилалд хамруулан нөхнө.

20, 21, 22-р мөрөнд хэрэв газар барьцаалах шийдвэртэй бол тухайн шийдвэрийг олгосон байгууллагын нэр, гэрчилгээний дугаар, олгосон огноог нөхнө.

23, 24, 25-р мөрөнд хэрэв тухайн газрыг эзэмших/ашиглах хугацааг сунгасан бол газар эзэмшил/ашиглалтын хугацаа сунгасан шийдвэрийн дугаар, огноо, хугацааг нөхнө. Хугацааг жилээр нөхнө.

26-р мөрөнд тухайн газрын үнэлгээний зэрэглэл, зориулалтад харгалзах **суурь үнэлгээг** Засгийн газрын 2018 оны 182 дугаар тогтоолын холбогдох хавсралтаас авч 1 м.кв газрын үнэлгээг **төгрөгт** шилжүүлсэн дүнгээр нөхнө.

27-р мөрөнд Газрыг өмчлөх, эзэмших, ашиглах эрхийн үнэлгээг санхүүгийн тайлангийн биет бус хөрөнгийн дансанд бүртгэсэн үнэлгээгээр төгрөгөөр бичнэ

28-р мөрөнд Тухайн газарт байршдаг барилга, байгууламжийн нэрийг бичнэ.

**Тооллогын програм хангамжид газрын талаарх мэдээлийг оруулахдаа дээрх зааврыг анхаарч бүрэн гүйцэд оруулна уу. Програмаас маягыг хөрвүүлэхдээ зөвхөн та бүхний оруулсан болон сонгосон мэдээллийг гаргах болно.*

Лавлах: Маягтын талаарх лавлагааг доорх утсаар авна уу.

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар

Утас: 51-263021, 51-263025, 51-263016

Үндэсний статистикийн хорооны зөвшөөрснөөр
Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын
газрын 2020 оны 7 дугаар сарын 06-ны
өдрийн 323 дугаар тогтоолоор батлав.

ТӨХ-3

БАРИЛГА, БАЙГУУЛАМЖИЙН 2021 ОНЫ БҮРТГЭЛ

1. Хаягийн хэсэг

Нэр		Код
Аймаг, нийслэл		
Сум, дүүрэг		
Хуулийн этгээдийн нэр		
Регистрийн дугаар		
Өмч эзэмшигчийн дугаар		

2. Барилга, байгууламж

№	Барилга, байгууламжийн нэр	Байршил	Зориулалт	Ангиллын код	Байгууллагын хөрөнгийн бүртгэлийн дугаар	Барилга байгууламжийн төрөл /Код: 1-11/	Хүчин чөдал				Барилга байгууламжийн бүтээцийн ангилал	Ашиглал- тад орсон огноо	Ашиглал- тын нийт хугацаа /жилээр/	Балансын үнэ	Хуримтлагд- сан элэгдэл	/төгрөгөөр/	
							Үзүүлэлт хэмжээ	Хийцийн ангилал /Код/	Хэмжих нэгж	Биет хэмжээ							
A	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1																	
2																	
3																	
4																	
5																	
6																	
7																	
8																	
9																	
10																	
	Дүн																

Дарга / захирал

/

..... /
гарын үсэг

Тамга

Ерөнхий нягтлан бодогч

/

..... /
гарын үсэг

20 ... оны ...-р сарын ...-ны өдөр

ТӨХ-3: НӨХӨХ ЗААВАР

Маягтын хаягийн хэсэгт төрийн өмчийн аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр, регистрийн дугаар, аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн нэр, холбогдох кодыг нөхнө. Өмч эзэмшигчийн дугаарт тухайн байгууллагын **Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газартай** байгуулсан өмч эзэмшлийн гэрээний дугаарыг бичнэ.

Маягтын барилга, байгууламжийн талаарх мэдээллийн хэсэгт тухайн байгууллагын барилга, байгууламж тус бүрийг нэг бүрчлэн бүртгэж, нэр, зориулалт, төрөл, хүчин чадал, ашиглалтад орсон огноо, ашиглах нийт хугацаа, балансын үнэ, хуримтлагдсан нийт элэгдэл, үлдэгдэл өртөг зэрэг мэдээллийг барилга, байгууламжийн хувийн хэргийг үндэслэн нөхнө.

Барилга гэж хүмүүсийн байгалийн гамшиг болон бусад гадаад орчноос тусгаарлах, хамгаалах, суурьшин амьдрах, үйлдвэрлэл, үйлчилгээ явуулах, бараа таваар хураах, хадгалах болон бусад зориулалтаар ашиглаж болохуйц бүх төрлийн барилга, байгууламжийг ойлгоно. Барилгын хийцийн ашиглалтын хугацаа нь ялгаатай байдлаар нь дээвэр, их бие, сантехник гэж салган бүртгэж болно.

Инженерийн барилга, байгууламж гэж гудамж болон гол зам, туслах зам, хурдны зам, гүүр, туннель, машин тавих талбай, усан замын зогсоол, онгоцны гүйлтийн зам болон ангар, үер усны далан, суваг, холбооны шугам сүлжээ, цахилгааны сүлжээ, дулааны тоног төхөөрөмжийн угсралт, газрын тос, хий агуулах байгууламж зэрэг барилга, байгууламжийг ойлгоно.

Б баганад тухайн байгууллагын барилга, байгууламжийн нэр нөхнө.

В баганад тухайн байгууллагын барилга, байгууламжийн байршлыг дэлгэрэнгүй нөхнө.

Г баганад тухайн байгууллагын барилга, байгууламжийн зориулалтыг 4 дүгээр хавсралтаас нөхнө.

1-р баганад барилга, байгууламжийн ангиллын кодыг холбогдох 5 дугаар хавсралтаас харж нөхнө.

2-р баганад тухайн байгууллагын санхүүгийн програмд ашиглаж байгаа хөрөнгийн бүртгэлийн дугаар /код/-ыг нөхнө. Хөрөнгийн бүртгэлийн дугаарыг тоо үсгээр бичнэ.

3-р баганад тухайн барилга, байгууламжийн төрлийг бөглөхдөө барилгуудыг-1, гадна дулааны сүлжээ, барилга татуургын сүлжээ, барилга байгууламж-2, ариутгах татуургын сүлжээ, барилга байгууламж-3, усан хангамжийн сүлжээ, барилга байгууламж-4, холбооны шугам сүлжээ, барилга байгууламж-6, гүүр, авто замын барилга байгууламж-7, үерийн хамгаалалтын барилга байгууламж-8, томоохон эрчим хүчний байгууламж-9 (цахилгаан дамжуулах агаарын шугам-9.1, цахилгаан дамжуулах кабель шугам-9.2, дэд өртөө-9.3, дэд өртөөний өргөтгөл-9.4, гадна дулааны ил шугам-9.5, гадна дулааны далд шугам 9.6-9.7, цутгамал төмөр бетон худаг-9.8), нийтийн эзэмшлийн байгууламж-10, бусад-11 гэсэн кодыг нөхнө.

4-р баганад тухайн барилга, байгууламжийн үзүүлэлтийг төрөл ангилалтай уялдуулан дараах байдлаар нөхнө. Орон сууцны барилгын хувьд хаалганы тоо буюу өрх айлын тоогоор (эсвэл өрөөний тоо), орон сууцны бус үйлдвэрийн барилга, худалдаа, үйлчилгээний барилгыг м.кв-аар, зочид буудал, эмнэлгийн барилгын хувьд орны тоогоор, сургууль, соёлын барилгыг суудлын тоогоор, албан тасалгааны (конторын) зориулалттай барилгын хувьд м.кв-аар, гараажийг авто машины тоогоор (640 хүүхдийн, 2 машины, 25 хүний г.м) нөхнө.

5-р баганад тухайн барилга, байгууламжийн хийцийн ангилалтай уялдуулан 2 дугаар хавсралтаас харж нөхнө.

6-р баганад тухайн барилга, байгууламжийн хэмжих нэгжийг төрөл, ангилалаас хамааруулан дараах байдлаар нөхнө. Барилгын хувьд м.кв-аар нөхнө. Байгууламжийн хувьд дагуу ангилал, төрлөөс хамааруулан уртын хэмжээ - м эсхүл км, багцалсан нэгж - ижбүрдэл эсхүл ком, эзэлхүүнээр - мкуб, талбайгаар - мкв, тоо хэмжээгээр - ширхэг эсхүл суулгац зэргээр хэмжих нэгжийг нөхнө.

7-р баганад тухайн барилга, байгууламжийн биет хэмжээг төрөл, ангилалаас хамааруулан зөвхөн тоон утгаар нөхнө.

8-р баганад тухайн барилга, байгууламжийн бүтээцийн ангилалыг 3 дугаар хавсралтаас харж нөхнө.

9-р баганад тухайн барилга, байгууламжийг улсын комиссоос хүлээн авч ашиглалтад орсон огноог нөхнө.

10-р баганад тухайн барилга, байгууламжийн ашиглалтын нийт хугацааг ашиглалтад орсон үеийн албан ёсны баримт бичиг санхүүгийн програмд оруулсан утгад үндэслэн жилээр тооцож нөхнө.

11-р баганад тухайн барилга, байгууламжийн балансын үнийг санхүүгийн тайланд тусгагдсанаар төгрөгөөр нөхнө.

12-р баганад барилга, байгууламжийн хуримтлагдсан элэгдлийн нийт дүнг санхүүгийн тайланд тусгагдсанаар төгрөгөөр нөхнө.

13-р баганад барилга, байгууламжийн үлдэгдэл өртгийн дүнг санхүүгийн тайланд тусгагдсанаар төгрөгөөр нөхнө.

*** Тооллогын програм хангамжид барилга, байгууламжийн талаарх мэдээллийг оруулахдаа дээрх зааврыг анхаарч бүрэн гүйцэд оруулна уу. Програмаас маягтыг хөрөөлэхдээ зөвхөн та бүхний оруулсан болон сонгосон мэдээллийг гаргах болно.**

Лавлах: Маягтын талаарх лавлагааг доорх утсаар авна уу.

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар

Утас: 51-263021, 51-263025, 51-263016

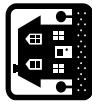
.....(нэр) **БАРИЛГА, БАЙГУУЛАМЖИЙН ХИЙЦ, ХЭМЖЭЭСИЙН**
2021 ОНЫ БҮРТГЭЛ

1. Хаягийн хэсэг

Аймаг, нийслэл	Нэр	Код
Сум, дүүрэг		
Хуулийн этгээдийн нэр		
Регистрийн дугаар		
Өмч эзэмшигчийн дугаар		

2. Барилга, байгууламж

№	Нэр	Байршил	Зориулалт	Ангиллын код	Байгууллагын хөрөнгийн бүртгэлийн дугаар	Хүчин чадал			Ашиглалтад орсон огноо	Ашиглалтын нийт хугацаа /жилээр/	Балансын үнэ	Хуримтлагдсан элэгдэл	Үлдэгдэл өртөг	Барилга, байгууламжийн гүйцэтгэчийн төрөл
						Хэмжих нэгж	Биет хэмжээ	Төрөл						
А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	/төгрөгөөр/

* маягт бүрд тухайн барилга эсвэл байгууламжийн фото зураг, схем зургийг хавсаргана

3. Барилгын хэмжээс

№	Барилгын хэмжээс	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ
1	Эзлэхүүн	м ³	
2	Нийт талбай	м ²	
3	Ашигтай талбай	м ²	
4	Давхар	Тоо	
5	Өрөө	Тоо	
6	Суурийн хэмжээ	м ²	

4. Барилга, байгууламжийн хийц

№	Барилга, байгууламжийн хийцийн код	Барилгын инженерийн байгууламж						
		Халаалтын системийн төрөл	Цахилгаан хангамжийн төрөл	Галын дохиоллолтой эсэх	Агааржуулагчтай эсэх	Ариутгах татуургатай эсэх	Усан хангамжийн төрөл	Бохир усны холболтын төрөл
11	Барилга, байгууламжийн хийцийн код	дулаан, цэвэр, бохир усны төвлөрсөн системд холбогдсон-1 зөвхөн төвлөрсөн дулаанд холбогдсон-2 зөвхөн цэвэр, бохир усны шугамд холбогдсон-3 энгийн галлагаатай-4	төвлөрсөн системд холбогдсон-1 дизель станц-2 бусад-3 цахилгаангүй-0	Тийм - 1 - 2	Тийм - 1 үгүй - 2	Тийм - 1 үгүй - 2	төвлөрсөн системд холбогдсон-1 усан сангай-2 усан сангүй-3	төвлөрсөн системд холбогдсон-1 бохирын худагтай-2 бохирын худаггүй-3
		12	13	14	15	16	17	18

5. Зураг

Дарга / захирал

Тамга

Ерөнхий нягтлан бодогч

..... /

нэр

..... /

нэр

20 ... оны ...-р сарын ...-ны өдөр

ТӨХ-3.1: НӨХӨХ ЗААВАР

Энэхүү маягтыг барилга, байгууламж бүрээр нөхнө.

Маягтын **хягийн хэсэгт** төрийн өмчийн аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр, регистрийн дугаар, аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн нэр, холбогдох кодыг хавсралтын дагуу нөхнө. Өмч эзэмшигчийн дугаарт тухайн байгууллагын Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газартай байгуулсан өмч эзэмшлийн гэрээний дугаарыг бичнэ.

Маягтын **2 дахь хэсэгт** барилга, байгууламжийн нэр, байршил, зориулалт, төрөл, байгууллагын хөрөнгийн дугаар, хүчин чадал, ашиглалтад орсон он, үнэ, өртгийг нөхнө. Барилгын хийцийн ашиглалтын хугацаа нь ялгаатай байдлаар нь дээвэр, их бие, сантехник гэж салган бүртгэж болно.

Барилга гэж хүмүүсийн байгалийн гамшиг болон бусад орчноос тусгаарлах, хамгаалах, суурьшин амьдрах, үйлдвэрлэл, үйлчилгээ явуулах, бараа таваар хураах, хадгалах болон бусад зориулалтаар ашиглаж болохуйц бүх төрлийн байгууламжийг хэлнэ.

Инженерийн барилга, байгууламж гэж гудамж болон гол зам, туслах зам, хурдны зам, гүүр, туннель, машин тавих талбай, усан замын зогсоол, онгоцны гүйлтийн зам болон ангер, үер усны далан, суваг, холбооны шугам сүлжээ, цахилгааны сүлжээ, дулааны тоног төхөөрөмжийн угсралт, газрын тос, хий агуулах байгууламж гэх зэрэг барилгын ажлыг хэлнэ.

Б баганад тухайн байгууллагын барилга, байгууламжийн нэр дэлгэрэнгүй нөхнө.

В баганад тухайн байгууллагын барилга, байгууламжийн байршил дэлгэрэнгүй нөхнө.

Г баганад тухайн байгууллагын барилга, байгууламжийн зориулалтыг 4 дүгээр хавсралтаас харж кодыг нөхнө..

1-р баганад барилга, байгууламжийн ангиллын кодыг 5 дугаар хавсралтаас харж нөхнө.

2-р баганад байгууллагын хөрөнгийн дугаар гэдэгт тухайн байгууллагын санхүүгийн програмд ашиглаж байгаа хөрөнгийн бүртгэлийн дугаарыг /кодыг/ нөхнө. Хөрөнгийн бүртгэлийн дугаарыг тоогоор бичнэ.

3-р баганад тухайн барилга, байгууламжийн хэмжих нэгжийг төрөл, ангилалаас хамааруулан дараах байдлаар нөхнө. Барилгын хувьд м.кв-аар нөхнө. Байгууламжийн хувьд дагуу ангилал, төрлөөс хамааруулан уртын хэмжээ - м эсхүл км, багцалсан нэгж - ижбүрдэл эсхүл ком, эзэлхүүнээр - мкуб, талбайгаар - мкв, тоо хэмжээгээр - ширхэг эсхүл суулгац зэргээр хэмжих нэгжийг нөхнө.

4-р баганад тухайн барилга, байгууламжийн биет хэмжээг төрөл, ангилалаас хамааруулан зөвхөн тоон утгаар нөхнө.

5-р баганад барилга, байгууламжийн ашиглалтанд орсон огноог нөхнө.

6-р баганад барилга, байгууламжийн ашиглалтын нийт хугацааг ашиглалтад орсон үеийн албан ёсны баримт бичигт үндэслэн нөхнө.

7-р баганад барилга, байгууламжийн балансын үнийг санхүүгийн тайланд тусгагдсанаар төгрөгөөр нөхнө.

8-р баганад барилга, байгууламжийн хуримтлагдсан элэгдлийн нийт дүнг санхүүгийн тайланд тусгагдсанаар төгрөгөөр нөхнө.

9-р баганад барилга, байгууламжийн үлдэгдэл өртгийн дүнг санхүүгийн тайланд тусгагдсанаар төгрөгөөр нөхнө.

10-р баганад барилга, байгууламжийн мэргэжлийн байгууллага барьсан бол-1, аж ахуйн аргаар барьсан бол-2 гэж нөхнө.

3 дахь хэсгийн 1-ээс 6-р мөрөнд барилгын ерөнхий хэмжээсийг нөхнө.

4 дэх хэсэгт барилга, байгууламжийн хийц болон бусад мэдээллийг хүснэгтийн асуулгаар нөхнө.

11-р баганад барилга, байгууламжийн хийцийн кодыг 2 дугаар хавсралтаас харж нөхнө.

5 дахь хэсэг - Энэхүү маягтад тухайн барилга, байгууламжийн зургийг хавсаргана.

***Тооллогын програм хангамжид барилга, байгууламжийн талаарх мэдээллийг оруулахдаа дээрх зааврыг анхаарч бүрэн гүйцэд оруулна уу. Програмаас маягтыг хөрвүүлэхдээ зөвхөн та бүхний оруулсан болон сонгосон мэдээллийг гаргах болно.**

Лавлах: Маягтын талаарх лавлагааг доорх утсаар авна уу.

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар

Утас: 51-263021, 51-263025, 51-263016

Үндэсний статистикийн хорооны зөвшөөрснөөр
Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын
газрын 2020 оны 7 дугаар сарын 06-ны
өдрийн 323 дугаар тогтоолоор батлав

ТӨХ-4

**ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДэд ХАМААРАХ НИЙТИЙН ЭЗЭМШЛИЙН БАЙГУУЛАМЖИЙН
2021 ОНЫ БҮРТГЭЛ**

1. Хаягийн хэсэг

	Нэр	Код
Аймаг, нийслэл		
Сум, дүүрэг		
Хуулийн этгээдийн нэр		
Регистрийн дугаар		
Өмч эзэмшигчийн дугаар		

2. Нийтийн эзэмшлийн байгууламж

№	Нийтийн эзэмшлийн байгууламжийн нэр	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Байршил	Ангиллын код	Байгууллагын хөрөнгийн бүртгэлийн дугаар	Ашиглалтад орсон огноо	Балансын үнэ	Хуримтлагдсан элэгдэл	/төгрөгөөр/	
										Үлдэгдэл өртөг	
A	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1											
2											
3											
4											
5											
6											
	Дүн										

Дарга / захирал

..... /
гарын үсэг

/

Тамга

нэр

Ерөнхий нягтлан бодогч

..... /
гарын үсэг

/

нэр

20... оны ...-р сарын ...-ны өдөр

ТӨХ-4: НӨХӨХ ЗААВАР

Хуулийн этгээдэд хамаарах нийтийн эзэмшлийн байгууламж бүрийг бүртгэнэ.

Маягтын хаягийн хэсэгт Хуулийн этгээдийн нэр, регистрийн дугаар, аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн нэр, холбогдох кодыг хавсралтын дагуу нөхнө. Өмч эзэмшигчийн дугаарт тухайн байгууллагын **Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газартай байгуулсан өмч эзэмшлийн гэрээний дугаарыг** бичнэ.

2 дахь хэсэгт тухайн хуулийн этгээдийн мэдэлд хамаарах нийтийн эзэмшлийн байгууламж бүрийн нэр, ашиглалтад орсон огноо, хэмжих нэгж, тоо хэмжээ, балансын үнэ, хуримтлагдсан элэгдэл, үлдэгдэл өртөг зэргийг бүртгэж бичнэ.

Хуулийн этгээдэд хамаарах нийтийн эзэмшлийн байгууламжид:- тухайн хуулийн этгээдийн эзэмших/ашиглах эрх бīхий газар дээр байгаа зүлэжүүлсэн талбай, мод, бут, сөөг, нийтийн зориулалттай, биеийн тамирын болон тоглоомын талбай, автомашины зогсоол, хайс, хашлага, сандал сүүдрэвч, гэрэлтүүлгийн шон/байгууламж, үерийн далан, суваг, хогийн сав зэрэг олон нийтийн тав тухтай байдлыг хангахад зориулан барьсан нийтийн зориулалттай байгууламжийг хамруулан ойлгоно.

Б баганад тухайн хуулийн этгээдэд хамаарах нийтийн эзэмшлийн байгууламжийн нэрийг дэлгэрэнгүй нөхнө .

1-р баганад тухайн нийтийн эзэмшлийн байгууламжийн хэмжих нэгжийг нөхнө.

2-р баганад нийтийн эзэмшлийн байгууламжийн тоо хэмжээг нөхнө.

3-р баганад тухайн нийтийн эзэмшлийн байгууламжийн байршлыг дэлгэрэнгүй нөхнө.

4-р баганад нийтийн эзэмшлийн байгууламжийн ангиллын харгалзах кодыг 5 дугаар хавсралтаас харж нөхнө.

5-р баганад тухайн байгууллагын санхүүгийн программд ашиглаж байгаа хөрөнгийн бүртгэлийн дугаарыг тоогоор бичнэ.

6-р баганад нийтийн эзэмшлийн байгууламжийн ашиглалтад орсон огноо нөхнө.

7-р баганад нийтийн эзэмшлийн байгууламжийн балансын үнийг санхүүгийн тайланд тусгагдсанаар төгрөгөөр нөхнө.

8-р баганад нийтийн эзэмшлийн байгууламжийн хуримтлагдсан элэгдлийн нийт дүнг санхүүгийн тайланд тусгагдсанаар төгрөгөөр нөхнө

9-р баганад нийтийн эзэмшлийн байгууламжийн үлдэгдэл өртгийн дүнг санхүүгийн тайланд тусгагдсанаар төгрөгөөр нөхнө.

*** Тооллогын програм хангамжид нийтийн эзэмшлийн байгууламжийн талаарх мэдээллийг оруулахдаа дээрх зааврыг анхаарч бүрэн гүйцэд оруулна уу. Програмаас маягыг хөрвүүлэхдээ зөвхөн та бүхний оруулсан болон сонгосон мэдээллийг гаргах болно.**

Лавлах: Маягтын талаарх лавлагааг доорх утсаар авна уу.

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар

Утас: 51-263021, 51-263025, 51-263016

Үндэсний статистикийн хорооны зөвшөөрснөөр
Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын
газрын 2020 оны 7 дугаар сарын 06-ны
өдрийн 323 дугаар тогтоолоор батлав

ТӨХ-5

МАШИН, ТОНОГ ТӨХӨӨРӨМЖИЙН 2021 ОНЫ БҮРТГЭЛ

1. Хаягийн хэсэг

Нэр		Код
Аймаг, нийслэл		
Сум, дүүрэг		
Хуулийн этгээдийн нэр		
Регистрийн дугаар		
Өмч эзэмшигчийн дугаар		

2. Машин, тоног төхөөрөмж

№	Машин, тоног төхөөрөмжийн нэр	Ангиллын код	Байгууллагын хөрөнгийн бүртгэлийн дугаар	Марк	Хүчин чадал		Үйлдвэрлэсэн		Ашиглалтад орсон огноо	Тоо	Нэгжийн үнэ	Балансын үнэ	Хуримтлагдсан элэгдэл	Үлдэгдэл өртөг
					хэмжих нэгж	биет хэмжээ	улсын нэр	он						
A	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1														
2														
3														
4														
5														
6														
7														
8														
9														
10														
	Дүн													

Дарга / захирал

Тамга

Ерөнхий нягтлан бодогч

..... /
гарын үсэг

нэр

..... /
гарын үсэг

нэр

20 ... оны ...-р сарын ...-ны өдөр

ТӨХ-5: НӨХӨХ ЗААВАР

Хуулийн этгээдийн үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй машин, тоног төхөөрөмж бүрийг бүртгэнэ. Маягтын хаягийн хэсэгт хуулийн этгээдийн нэр, регистрийн дугаар, аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн нэр, холбогдох кодыг хавсралтын дагуу нөхнө.

Өмч эзэмшигчийн дугаарт тухайн хуулийн этгээдийн **Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газартай** байгуулсан өмч эзэмшлийн гэрээний дугаарыг бичнэ.

2 дахь хэсэгт тухайн хуулийн этгээдийн үндсэн хөрөнгөнд бүртгэлтэй машин тоног төхөөрөмжийн нэр, марк, хүчин чадал, үйлдвэрлэсэн улс, он, ашиглалтанд орсон он, тоо ширхэг, нэгжийн үнэ, балансын үнэ, хуримтлагдсан элэгдлийн нийт дүн, үлдэгдэл өртгийн нийт дүнг санхүүгийн бүртгэл болон машин, тоног төхөөрөмжийн хувийн хэргийг үндэслэн нөхнө.

Б баганад машин, тоног төхөөрөмжийн нэрийг бичнэ.

1-р баганад машин, тоног төхөөрөмжийн ангиллын кодыг холбогдох 6 дугаар хавсралтаас харж нөхнө.

2-р баганад тухайн хуулийн этгээдийн санхүүгийн программд ашиглаж байгаа хөрөнгийн бүртгэлийн дугаар /код/-ыг нөхнө. Хөрөнгийн бүртгэлийн дугаарыг тоогоор бичнэ.

3-р баганад машин, тоног төхөөрөмжийн маркийг бичнэ.

4,5-р баганад машин, тоног төхөөрөмжийн хүчин чадлын хэмжих нэгж, биет хэмжээг нөхнө.

6, 7-р баганад тухайн машин, тоног төхөөрөмжийг үйлдвэрлэсэн улсын нэр, оныг нөхнө.

8-р баганад машин, тоног төхөөрөмжийн ашиглалтад орсон огноог нөхнө.

9-р баганад машин, тоног төхөөрөмжийн тоог нөхнө.

10-р баганад машин, тоног төхөөрөмжийн нэгжийн үнийг санхүүгийн тайланд тусгагдсанаар төгрөгөөр нөхнө.

11-р баганад машин, тоног төхөөрөмжийн балансын үнийг санхүүгийн тайланд тусгагдсанаар төгрөгөөр нөхнө.

12-р баганад машин, тоног төхөөрөмжийн хуримтлагдсан элэгдлийн нийт дүнг санхүүгийн тайланд тусгагдсанаар төгрөгөөр нөхнө.

13-р баганад машин, тоног төхөөрөмжийн үлдэгдэл өртгийн дүнг санхүүгийн тайланд тусгагдсанаар төгрөгөөр нөхнө.

*** Тооллогын програм хангамжид машин, тоног төхөөрөмжийн талаарх мэдээллийг оруулахдаа дээрх зааврыг анхаарч бүрэн гүйцэд оруулна уу. Програмаас маягтыг хөрвүүлэхдээ зөвхөн та бүхний оруулсан болон сонгосон мэдээллийг гаргах болно.**

Лавлах: Маягтын талаарх лавлагааг доорх утсаар авна уу.

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар

Утас: 51-263021, 51-263025, 51-263016

Үндэсний статистикийн хорооны зөвшөөрснөөр

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2020 оны 7 дугаар сарын 06-ны өдрийн 323 дугаар тогтоолоор батлав

ТӨХ- 6

ТЭЭВРИЙН ХЭРЭГСЛИЙН 2021 ОНЫ БҮРТГЭЛ

1. Хаягийн хэсэг

Аймаг, нийслэл	Нэр	Код
Сум, дүүрэг		
Хуулийн этгээдийн нэр		
Регистрийн дугаар		
Өмч эзэмшигчийн дугаар		

2. Тээврийн хэрэгсэл

№	Тээврийн хэрэгслийн төрөл	Байгууллагын хөрөнгийн бүртгэлийн дугаар	Марк	Улсын бүртгэлийн		Ангиллын код	Үйлдвэрлэсэн он	Ашиглалтад орсон огноо	Тээврийн хэрэгслийн			Нийт гүйлт /км/	Балансын үнэ	Хуримтлагдсан элэгдэл	Үлдэгдэл өртөг
				сери	дугаар				арлын дугаар	моторын дугаар	моторын эзлэхүүн /см ³ /				
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
	Дүн														

Дарга/захирал
Тамга

Ерөнхий нягтлан бодогч

..... /
гарын үсэг

..... /
гарын үсэг

нэр

нэр

20... оны ...-р сарын ...-ны өдөр

ТӨХ-6: НӨХӨХ ЗААВАР

Хуулийн этгээдийн үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй бүх төрлийн тээврийн хэрэгсэл бүрээр бүртгэнэ. Маягтын хаягийн хэсэгт хуулийн этгээдийн нэр, регистрийн дугаар, аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн нэр, холбогдох кодыг хавсралтын дагуу нөхнө. Өмч эзэмшигчийн дугаарт тухайн байгууллагын **Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газартай байгуулсан өмч эзэмшлийн гэрээний дугаарыг** бичнэ.

2 дахь хэсэгт тухайн хуулийн этгээдийн тээврийн хэрэгсэл нэг бүрийн санхүүгийн үзүүлэлтээс гадна улсын бүртгэлийн сери, дугаар, арал, моторын дугаар, эзлэхүүн, нийт гүйлтийг тээврийн хэрэгслийн хувийн хэргийг үндэслэн нөхнө.

Б баганад тухайн тээврийн хэрэгслийн төрлийг суудлын, ачааны, автобус, чиргүүл, цистерн гэх зэргээр тодорхой нөхнө.

1-р баганад байгууллагын хөрөнгийн дугаар гэдэгт тухайн хуулийн этгээдийн санхүүгийн программд ашиглаж байгаа хөрөнгийн бүртгэлийн дугаар /код/-ыг нөхнө. Хөрөнгийн бүртгэлийн дугаарыг тоогоор бичнэ.

2, 3, 4-р баганад тээврийн хэрэгслийн марк, улсын дугаарыг бичнэ.

5-р баганад тээврийн хэрэгслийн ангиллын кодыг холбогдох 7 дугаар хавсралтаас харж нөхнө.

6-р баганад тухайн тээврийн хэрэгслийг үйлдвэрлэсэн оныг нөхнө.

7-р баганад тээврийн хэрэгслийг ашиглалтад орсон огноог нөхнө.

8, 9, 10, 11 -р баганад тээврийн хэрэгслийн арлын дугаар, моторын дугаар, эзлэхүүн, нийт гүйлт зэргийг тээврийн хэрэгслийн хувийн хэргийг үндэслэн нөхнө.

12-р баганад тээврийн хэрэгслийн балансын үнийг санхүүгийн тайланд тусгагдсанаар төгрөгөөр нөхнө.

13-р баганад тээврийн хэрэгслийн хуримтлагдсан элэгдлийн нийт дүнг санхүүгийн тайланд тусгагдсанаар төгрөгөөр нөхнө.

14-р баганад тээврийн хэрэгслийн үлдэгдэл өртгийн дүнг санхүүгийн тайланд тусгагдсанаар төгрөгөөр нөхнө.

Тооллогын програм хангамжид тээврийн хэрэгслийн талаарх мэдээллийг оруулахдаа дээрх зааврыг анхаарч бүрэн гүйцэд оруулна уу. Програмаас маягтыг хөрвүүлэхдээ зөвхөн та бүхний оруулсан болон сонгосон мэдээллийг гаргах болно.

Лавлах: Маягтын талаарх лавлагааг доорх утсаар авна уу.

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар

Утас: 51-263021, 51-263025, 51-263016

Үндэсний статистикийн хорооны зөвшөөрснөөр
Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын
газрын 2020 оны 7 дугаар сарын 06-ны
өдрийн 323 дугаар тогтоолоор батлав

ТӨХ-7

ТАВИЛГА, ЭД ХОГШИЛ, БУСАД ҮНДСЭН ХӨРӨНГИЙН 2021 ОНЫ БҮРТГЭЛ

1. Хаягийн хэсэг

Нэр	Код
Аймаг, нийслэл	
Сум, дүүрэг	
Хуулийн этгээдийн нэр	
Регистрийн дугаар	
Өмч эзэмшигчийн дугаар	

2. Тавилга, эд хогшил, бусад үндсэн хөрөнгө

№	Тавилга, эд хогшил, бусад үндсэн хөрөнгийн нэр	Хэмжих нэгж	Тоо	Нэгжийн үнэ	Ангиллын код	Байгууллагын хөрөнгийн бүртгэлийн дугаар	Ашиглалтад орсон он	Балансын үнэ	Хуримтлагдсан элэгдэл	Үлдэгдэл өртөг
A	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
	Дүн									

Тамга Дарга / захирал / гарын үсэг нэр

Ерөнхий нягтлан бодогч / гарын үсэг нэр

20... оны ...-р сарын ...-ны өдөр

ТӨХ-7: НӨХӨХ ЗААВАР

Хуулийн этгээдийн үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй тавилга, эд хогшил, бусад үндсэн хөрөнгө бүрийг бүртгэнэ.

Маягтын хаягийн хэсэгт хуулийн этгээдийн нэр, регистрийн дугаар, аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн нэр, холбогдох кодыг хавсралтын дагуу нөхнө. Өмч эзэмшигчийн дугаарт тухайн байгууллагын **Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газартай байгуулсан өмч эзэмшлийн гэрээний дугаарыг** бичнэ.

Бусад үндсэн хөрөнгө гэдэгт: -тухайн хуулийн этгээдийнсанхүүгийн тайлангийн үндсэн хөрөнгийн “бусад үндсэн хөрөнгө” дансанд бүртгэлтэй бүх хөрөнгийг хамруулан ойлгоно.

2 дахь хэсэгт тухайн хуулийн этгээдийн тавилга эд хогшил, бусад үндсэн хөрөнгө гэсэн дансанд бүртгэлтэй үндсэн хөрөнгийг нэр төрлөөр нь, номын фонд гэсэн дансны үлдэгдлийг бөөн дүнгээр нь тусгана. Хөрөнгийн нэр, ашиглалтад орсон он, тоо ширхэг, нэгжийн үнэ, балансын үнэ, хуримтлагдсан элэгдэл, үлдэгдэл өртгийг нөхнө.

Б баганад тавилга эд хогшил, бусад үндсэн хөрөнгийн нэрийг бичнэ.

1-р баганад тавилга, эд хогшил, бусад үндсэн хөрөнгийн хэмжих нэгжийг нөхнө

2-р баганад тавилга, эд хогшил, бусад үндсэн хөрөнгийн тоо хэмжээг нөхнө.

3-р баганад тавилга, эд хогшил, бусад үндсэн хөрөнгийн нэгжийн үнийг төгрөгөөр нөхнө.

4-р баганад тавилга, эд хогшил, бусад үндсэн хөрөнгийн ангиллын кодыг холбогдох 8 дугаар хавсралтаас харж нөхнө.

5-р баганад тухайн хуулийн этгээдийн санхүүгийн программд ашиглаж байгаа хөрөнгийн бүртгэлийн дугаар /код/-ыг нөхнө. Хөрөнгийн бүртгэлийн дугаарыг тоогоор бичнэ.

6-р баганад тавилга, эд хогшил, бусад үндсэн хөрөнгийн ашиглалтад орсон оныг нөхнө.

7-р баганад тавилга, эд хогшил, бусад үндсэн хөрөнгийн балансын үнийг санхүүгийн тайланд тусгагдсанаар төгрөгөөр нөхнө.

8-р баганад тавилга, эд хогшил, бусад үндсэн хөрөнгийн хуримтлагдсан элэгдлийн нийт дүнг санхүүгийн тайланд тусгагдсанаар төгрөгөөр нөхнө.

9-р баганад тавилга, эд хогшил, бусад үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл өртгийн дүнг санхүүгийн тайланд тусгагдсанаар төгрөгөөр нөхнө.

Тооллогын програм хангамжид тавилга, эд хогшил, бусад үндсэн хөрөнгийн талаарх мэдээллийг оруулахдаа дээрх зааврыг анхаарч бүрэн гүйцэд оруулна уу. Програмаас маягыг хөрөөлгөхдээ зөвхөн та бүхний оруулсан болон сонгосон мэдээллийг гаргах болно.

Лавлах: Маягтын талаарх лавлагааг доорх утсаар авна уу.

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар

Утас: 51-263021, 51-263025, 51-263016

Үндэсний статистикийн хорооны зөвшөөрснөөр
Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын
газрын 2020 оны 7 дугаар сарын 06-ны
өдрийн 323 дугаар тогтоолоор батлав

ТӨХ - 8

ҮНДСЭН ХӨРӨНГИЙН ДАНСАНД БҮРТГЭЛТЭЙ МАЛ, АМЬТДЫН 2021 ОНЫ БҮРТГЭЛ

1. Хаягийн хэсэг

	Нэр	Код
Аймаг, нийслэл		
Сум, дүүрэг		
Хуулийн этгээдийн нэр		
Регистрийн дугаар		
Өмч эзэмшигчийн дугаар		

2. Үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй мал, тэжээвэр амьтад

№	Мал, амьтдын нэр	Ангиллын код	Байгууллагын хөрөнгийн бүртгэлийн дугаар	Үүлдэр, омог	Хүйс	Нас	Нэгжийн үнэ	Тоо, толгойгоор	Балансын үнэ
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8
1									
2									
3									
4									
5									
6									
	Дүн								

Дарга/ захирал

..... /

гарын үсэг

нэр

/

Тамга

Ерөнхий нягтлан бодогч

..... /

гарын үсэг

нэр

/

20 ... оны ...-р сарын ...-ны өдөр

ТӨХ - 8 НӨХӨХ ЗААВАР

Хуулийн этгээдийн үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй мал, тэжээвэр амьтдыг бүртгэнэ.

Маягтын хаягийн хэсэгт хуулийн этгээдийн нэр, регистрийн дугаар, аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн нэр, холбогдох кодыг хавсралтын дагуу нөхнө. Өмч эзэмшигчийн дугаарт тухайн байгууллагын **Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газартай байгуулсан өмч эзэмшлийн гэрээний дугаарыг** бичнэ.

2 дахь хэсэгт хэсэгт тухайн хуулийн этгээдийн үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй мал, амьтдын нэр төрөл, үүлдэр омог, нас хүйс, нэгжийн үнэ, толгойн тоо, балансын нийт үнэ зэргийг бүртгэнэ.

Б баганад тухайн хуулийн этгээдийн үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй адуу, тэмээ, үхэр, хонь, ямаа, гахай, шувуу зэрэг мал, тэжээвэр амьтдыг төрлөөр нь бичнэ.

1-р баганад мал, амьтдын ангиллын кодыг холбогдох 9 дүгээр хавсралтаас харж нөхнө.

2-р баганад тухайн хуулийн этгээдийн санхүүгийн программд ашиглаж байгаа хөрөнгийн бүртгэлийн дугаар /код/-ыг нөхнө. Хөрөнгийн бүртгэлийн дугаарыг тоогоор бичнэ.

3-р баганад мал, амьтдын үүлдэр/омгийг нөхнө.

4-р баганад мал, амьтдын хүйсийг нөхнө.

5-р баганад мал, амьтдын насыг нөхнө.

6-р баганад мал, амьтдын нэгжийн үнийг санхүүгийн тайланд тусгагдсанаар төгрөгөөр нөхнө.

7-р баганад мал, амьтдын тоо, толгойн тоог нөхнө.

8-р баганад мал, амьтдын балансын үнийг санхүүгийн тайланд тусгагдсанаар төгрөгөөр нөхнө.

Тооллогын програм хангамжид үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй мал, амьтадын талаарх мэдээллийг оруулахдаа дээрх зааврыг анхаарч бүрэн гүйцэд оруулна уу. Програмаас маягтыг хөрвүүлэхдээ зөвхөн та бүхний оруулсан болон сонгосон мэдээллийг гаргах болно.

Лавлах: Маягтын талаарх лавлагааг доорх утсаар авна уу.

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар

Утас: 51-263021, 51-263025, 51-263016

ХУДАГ, УСЛАЛТЫН СИСТЕМИЙН 2021 ОНЫ БҮРТГЭЛ

1.Хаягийн хэсэг

	Нэр	Код
Аймаг, нийслэл		
Сум, дүүрэг		
Хуулийн этгээдийн нэр		
Регистрийн дугаар		
Өмч эзэмшигчийн дугаар		

2. Худаг, усалалтын систем

/төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	МД	Худаг/ усалалтын систем-1	Худаг/ усалалтын систем-2	Худаг/ усалалтын систем-3
А	Б	1	2	3
Худаг /усалалтын систем	Нэр	1		
	Байгууллагын хөрөнгийн бүртгэлийн дугаар	2		
Байршил	Аймаг	3		
	Сум	4		
	Баг	5		
	Газрын нэр	6		
Ашиглалтанд орсон он	7			
Худгийн төрөл (өрөмдмөл-1, богино яндант-2, энгийн уурхайн-3, бусад-4)	8			
Худгийн байршлын солбилцол	Уртраг	9		
	Өргөрөг	10		
	Үнэмлэхүй өндөр (м)	11		
Худгийн барилга, төхөөрөмж	Насос станцын барилгын нийт талбай (м ²)	12		
	Насосыг байрлуулсан гүн (м)	13		
	Усны резервуарын багтаамж (м ³)	14		
Худгийн цооногийн гүн (м)	15			
Худгийн хийц (бетон-4, модон-2, тоосгон-3, бусад-4)	16			
Шахуургын төрөл (гүний насос-1, насос-2)	17			
Худгийн цахилгаан үүсгүүр (төвлөрсөн системд холбогдсон- 1, зөөврийн-2, цахилгаанд холбогдоогүй-3)	18			
Усалалтын системийн усан сангийн	Эзлэхүүн (м ³)	19		
	Хийц (бетон-1, модон- 2, тоосгон-3, бусад-4)	20		
Балансын үнэ (төг)	21			
Хуримтлагдсан элэгдэл (төг)	22			
Үлдэгдэл өртөг (төг)	23			
Ашиглалтын байдал (ашиглаж байгаа-1, ашиглаагүй-2)	24			

Тамга Дарга/ захирал /
газрын үсэг нэр /

Ерөнхий нягтлан бодогч /
газрын үсэг нэр /

20 . . . оны . . .-р сарын . . .-ны өдөр

ТӨХ-9: НӨХӨХ ЗААВАР

Маягтын **хаягийн хэсэгт** Хуулийн этгээдийн нэр, регистрийн дугаар, аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн нэр, холбогдох кодыг хавсралтын дагуу нөхнө. Өмч эзэмшигчийн дугаарт тухайн байгууллагын **Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газартай** байгуулсан өмч эзэмшлийн гэрээний дугаарыг бичнэ.

2 дахь хэсэгт тухайн хуулийн этгээдийн эзэмшилд байгаа худаг, услалтын системийн байршил, ашиглалтад орсон огноо, төрөл, хэмжээс, хийц, шахуургын төрөл, эрчим хүчний эх үүсвэр, усан сангийн хэмжээ, хийц балансын үнэ, хуримтлагдсан элэгдэл, үлдэгдэл өртөг, ашиглалтын байдал зэргийг нөхөж бичнэ.

Өрөмдмөл худаг: Газрын гүний усыг авч ашиглах зорилгоор өрөмдөж ханыг нь бэхэлж байгуулсан босоо цооногийн уст үед байрлуулсан, ус шүүж оруулах яндан шүүртэй, дотор талдаа усны шахуурга, ус дамжуулах хоолойтой инженерийн байгууламжийг хэлнэ.

Богино яндант худаг: Газрын гүний усыг авч ашиглах зорилгоор том голчоор өрөмдөж ханыг нь 1м голч, урттай бетон цагиргийг давхарлан 3м гүнд суулгасан, түүнээс доош 30м хүртэл гүнд бага голчтой цооног өрөмдөж төхөөрөмжилсэн өрөмдмөл худгийн зохион байгуулалттай ижил инженерийн байгууламжийг хэлнэ.

Бетонон хашлагат худаг: газрын гүний усыг авч ашиглах зорилгоор том голчоор өрөмдөж ханыг нь 1м голч, урттай бетон цагиргийг 15м хүртэл гүнд давхарлан бэхэлж, дотор талд нь ус шахуурга суурилуулсан инженерийн байгууламжийг хэлнэ.

Гар худаг: Гар аргаар 8м хүртэл гүн ухаж гаргасан цооногийн ханыг шавар, чулуу, модоор хашиж хийсэн энгийн уурхайн байгууламжийг хэлнэ.

Услалтын систем гэж бэлчээр, хадлан, тариаланг услах зорилгоор гадаргын болон газрын доорхи усыг хуримтлуулах, дамжуулах, хуваарилах, түгээх, илүүдэл усыг зайлуулах зориулалт бүхий усны барилга байгууламж, тоног төхөөрөмжийг багтаасан иж бүрэн цогцолборыг хэлнэ.

1-р мөрөнд худаг, услалтын системийн нэрийг бичнэ.

2-р мөрөнд тухайн байгууллагын санхүүгийн программд ашиглаж байгаа хөрөнгийн бүртгэлийн дугаар /код/-ыг нөхнө. Хөрөнгийн бүртгэлийн дугаарыг тоогоор бичнэ.

3-6-р мөрөнд худаг, услалтын системийн байршлыг аймаг, сум, баг, газрын нэрээр нөхнө.

7-р мөрөнд худаг, услалтын системийн ашиглалтад орсон оныг нөхнө.

8-р мөрөнд худгийн төрлийг өрөмдмөл-1, богино яндант-2, энгийн уурхайн-3, бусад-4 гэж кодолно.

9-16-р мөрөнд "Байгаль орчны сайдын 2004 оны 185 дугаар тушаал"-ын дагуу худаг эзэмшигч байгууллагын хөтөлж буй худгийн паспортоос холбогдох мэдээллийг дараах байдлаар нөхөж бичнэ.

9-11-р мөрөнд худгийн байршиж буй газрын уртраг, өргөрөг, үнэмлэхүй өндрийн хэмжээг нөхнө.

12-р мөрөнд насос станцын барилгын нийт талбайг м²-аар хэмжиж нөхнө.

13-р мөрөнд насосыг байрлуулсан гүнийг метрээр хэмжиж нөхнө.

14-р мөрөнд усны резервуарын багтаамжийг м³-ээр хэмжиж нөхнө.

15-р мөрөнд худгийн цооногийн гүнг метрээр хэмжиж нөхнө.

16-р мөрөнд худгийн хийцийг бетон-1, модон-2, тоосгон-3, бусад-4 гэж кодолно

17-р мөрөнд шахуургын төрлийг гүний насос-1, насос-2 гэж кодолно.

18-р мөрөнд худаг, услалтын системийн цахилгаан үүсгүүрийг төвлөрсөн системд холбогдсон-1, зөөврийн -2, цахилгаанд холбогдоогүй-3 гэж кодолно.

19-р мөрөнд худаг, услалтын системийн усан сангийн эзлэхүүнийг м³-ээр хэмжин нөхнө.

20-р мөрөнд худаг, услалтын системийн усан сангийн хийцийг ган-1, бетон-2, нийлэг-3, бусад-4 гэж кодолно.

21-р мөрөнд худаг, услалтын системийн балансын үнийг санхүүгийн тайланд тусгагдсанаар төгрөгөөр нөхнө.

22-р баганад худаг, услалтын системийн хуримтлагдсан элэгдлийн нийт дүнг санхүүгийн тайланд тусгагдсанаар төгрөгөөр нөхнө.

23-р баганад худаг, услалтын системийн үлдэгдэл өртгийн дүнг санхүүгийн тайланд тусгагдсанаар төгрөгөөр нөхнө.

24-р баганад худаг, услалтын системийн ашиглалтын байдлыг нөхнө. Үүнд ашиглаж байгаа-1, ашиглаагүй-2 гэж кодолно.

Тооллогын програм хангамжид худаг, услалтын системийн талаарх мэдээллийг оруулахдаа дээрх зааврыг анхаарч бүрэн гүйцэд оруулна уу. Програмаас маягтыг хөрвүүлэхдээ зөвхөн та бүхний оруулсан болон сонгосон мэдээллийг гаргах болно.

Лавлах: Маягтын талаарх лавлагааг доорх утсаар авна уу.

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар

Утас: 51-263021, 51-263025, 51-263016

ОЮУНЫ ӨМЧИЙН 2021 ОНЫ БҮРТГЭЛ

1.Хаягийн хэсэг

	Нэр	Код
Аймаг, нийслэл		
Сум, дүүрэг		
Хуулийн этгээдийн нэр		
Регистрийн дугаар		
Өмч эзэмшигчийн дугаар		

2. Оюуны өмч

/төгрөгөөр/

Үзүүлэлт		МД	Бүтээл 1	Бүтээл 2	Бүтээл 3
А		Б	1	2	3
Бүтээлийн	Нэр	1			
	төрөл	2			
	код	3			
	хэмжээ	4			
Анхдагч огноо		5			
Патент, гэрчилгээний	Дугаар	6			
	Он	7			
	Хүчинтэй хугацаа	8			
Нийтлэгдсэн болон туурвисан бүтээлийн	Байршил	9			
	Огноо	10			
Хамтран зохиогчийн нэр		11			
Бүтээлийн үнэлгээ /төг/		12			
Байгууллагын хөрөнгийн бүртгэлийн дугаар		13			
Санхүүгийн тайланд тусгагдсан дүн /төг/		14			
Хуримтлагдсан элэгдэл /төг/		15			
Үлдэгдэл өртөг /төг/		16			
Хадгалалтын байдал		17			

Тамга Дарга/захирал /
гарын үсэг нэр /

Ерөнхий нягтлан бодогч /
гарын үсэг нэр /

20 . . . оны . . . -р сарын . . . -ны өдөр

ТӨХ-10: НӨХӨХ ЗААВАР

Оюуны өмчийн бүртгэлийн маягтыг оюуны бүтээл гарган зохиогчийн эрх авсан байгууллага болон оюуны бүтээлийг ашиглах эрх авч, үндсэн хөрөнгийн дансанд тусгасан байгууллага нөхнө.

Маягтын **хаягийн хэсэгт** Хуулийн этгээдийн нэр, регистрийн дугаар, аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн нэр, холбогдох кодыг хавсралтын дагуу нөхнө. Өмч эзэмшигчийн дугаарт тухайн байгууллагын **Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газартай** байгуулсан өмч эзэмшлийн гэрээний дугаарыг бичнэ.

Маягтын **2 дахь хэсэгт** тухайн хуулийн этгээдэд төрийн хөрөнгөөр бий болсон оюуны өмчийн бүтээлийн нэр, төрөл, код, хэмжээ, анхдагч огноо, патент, гэрчилгээний дугаар, огноо, хүчинтэй байх хугацаа, нийтлэгдсэн болон туурвисан байршил, огноо, үнэлгээ, санхүүгийн тайланд тусгагдсан дүн, хуримтлагдсан элэгдэл, үлдэгдэл өртөг, хадгалалтын байдал зэргийг нөхөж бичнэ.

Оюуны өмч нь хүний оюуны бүтээлч үйл ажиллагааны үр дүн болсон эдийн бус баялаг, эдийн бус баялагийн эрх, онцгой эрхээс бүрддэг бөгөөд аж үйлдвэр, шинжлэх ухаан, утга зохиол, уран сайхны салбарт хамаарах оюуны бүтээлч хөдөлмөрийн үр дүнд бий болсон бүтээл дэх эрх зүйн боломж, эрхийг хэлнэ.

Төрийн өмчийн хороо, Оюуны өмчийн газрын даргын 2009 оны 07 дугаар сарын 02-ны өдрийн 249 тоот хамтарсан тогтоолоор батлагдсан "Төрийн хөрөнгөөр бий болсон оюуны өмчийг үнэлэх, бүртгэх, ашиглах, хадгалах журам"-ын дагуу төрийн хөрөнгөөр бий болсон оюуны өмчид төрийн өмчит хуулийн этгээдийн хөрөнгөөр болон төрийн албан хаагч өөрийн ажил үүргийн дагуу хийж гүйцэтгэн, төрөөс цалин, урамшуулал авч бүтээж бий болгосон, оюуны өмчийн харилцааг зохицуулсан хууль тогтоомжийн дагуу эрхийн хамгаалалт хийгдэн патент олгогдсон шинэ бүтээл, бүтээгдэхүүний загвар, гэрчилгээ олгогдсон ашигтай загвар, барааны тэмдэг, газар зүйн заалт, хуулиар хамгаалагдсан утга зохиол, урлагийн бүтээл хамаарна.

Төрийн хөрөнгөөр бий болсон оюуны бүтээлийг өртгийн, ашгийн, орлогын, лицензийн төлбөрийн болон тэдгээртэй адилтгах аль боломжит хувилбараар төрийн өмчит хуулийн этгээд тооцон үнэлснийг хуулийн дагуу Оюуны өмчийн газраар баталгаажуулна.

Төрийн хөрөнгөөр бий болсон оюуны өмчийг санхүүгийн тайланд тусгаж, төрийн өмчийн мэдээллийн нэгдсэн санд бүртгэнэ.

"Биет бус хөрөнгө" дансанд бүртгэлтэй хөрөнгийн дүнг Нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу ашиглах хугацаанд нь хуваарилан элэгдүүлж үндсэн хөрөнгийн дансанд тусгана.

1-р мөрөнд төрийн хөрөнгөөр бий болсон оюуны өмчийн бүтээлийн нэрийг нөхнө.

2-р мөрөнд төрийн хөрөнгөөр бий болсон оюуны өмчийг шинэ бүтээл, бүтээгдэхүүний загвар, ашигтай загвар, барааны тэмдэг, газар зүйн заалт, утга зохиол, урлагийн бүтээл гэж төрөлжүүлэн ангилна.

3-р мөрөнд шинэ бүтээл-1, бүтээгдэхүүний загвар-2, ашигтай загвар-3, барааны тэмдэг-4, газар зүйн заалт-5, утга зохиол, урлагийн бүтээл-6 гэж кодлоно.

4-р мөрөнд бүтээлийн биет байдлыг илэрхийлэх хэмжээсийг бичнэ.

5-р мөрөнд барааны тэмдэг, шинэ бүтээл, бүтээгдэхүүний загвар, ашигтай загварын мэдүүлгийг оюуны өмчийн байгууллагад анх өгсөн он, сар, өдрийг нөхнө /барааны тэмдэг бүртгүүлэхээр хүсэлт гаргасан иргэн, хуулийн этгээд тухайн барааг албан ёсны үзэсгэлэнд тавьснаас хойш 6 сарын дотор мэдүүлэг гаргасан бол барааг үзэсгэлэнд тавьсан өдрөөр анхдагч огноог тогтоох бөгөөд үзэсгэлэнд оролцсон тухай нотлох баримтыг мэдүүлэгтээ хавсаргасан байна/.

6, 7, 8-р мөрөнд Оюуны өмчийн газраас тухайн бүтээлд олгосон зохиогчийн эрх, патент, гэрчилгээний дугаар, огноо, хүчинтэй байх хугацааг нөхнө.

9, 10-р мөрөнд тухайн бүтээл нийтэд зарлагдан нийтлэгдсэн хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслийн нэр, дугаар, уран баримал, уран барилга, архитектур, хот байгуулалтын бүтээл болон барилга, байгууламжийн бүрэлдэхүүн хэсэг болох дүрслэх урлагийн бүтээлийг байршуулсан газар, огноог нөхнө.

11- мөрөнд тухайн бүтээлийг бий болгоход оюуны бүтээлч үйл ажиллагаагаар хамтран ажилласан хувь хүн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэрийг бичнэ.

12-р мөрөнд тухайн бүтээлийн Оюуны өмчийн газраар баталгаажуулсан үнэлгээг нөхнө.

13-р мөрөнд тухайн байгууллагын санхүүгийн программд ашиглаж байгаа хөрөнгийн бүртгэлийн дугаар /код/-ыг нөхнө. Хөрөнгийн бүртгэлийн дугаарыг тоогоор бичнэ.

14-р мөрөнд тухайн бүтээлийн санхүүгийн тайланд тусгагдсан үнийг төгрөгөөр нөхнө.

15-р мөрөнд тухайн бүтээлийн хуримтлагдсан элэгдлийн нийт дүнг санхүүгийн тайланд тусгагдсанаар төгрөгөөр нөхнө.

16-р мөрөнд тухайн бүтээлийн үлдэгдэл өртгийн дүнг санхүүгийн тайланд тусгагдсанаар төгрөгөөр нөхнө.

17-р мөрөнд тухайн бүтээлийн хадгалалтын байдлыг дэлгэрэнгүй нөхөж бичнэ.

Тооллогын програм хангамжид оюуны өмчийн талаарх мэдээллийг оруулахдаа дээрх зааврыг анхаарч бүрэн гүйцэд оруулна уу. Програмаас маягтыг хөрвүүлэхдээ зөвхөн та бүхний оруулсан болон сонгосон мэдээллийг гаргах болно.

Лавлах: Маягтын талаарх лавлагааг доорх утсаар авна уу.

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар

Утас: 51-263021, 51-263025, 51-263016

**ДУУСААГҮЙ БАРИЛГА БАЙГУУЛАМЖИЙН
2021 ОНЫ ЖИЛИЙН МЭДЭЭ**

1. Хаягийн хэсэг

	Нэр	Код
Аймаг, нийслэл		
Сум, дүүрэг		
Хуулийн этгээдийн нэр:		
Регистрийн дугаар		
Өмч эзэмшигчийн дугаар		

1. Төрийн өмчит хуулийн этгээд нь тайлант оны дараа жилийн 3-р сарын 5-ны дотор Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт маягт болон цахим хэлбэрээр ирүүлнэ.
2. Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар нь тайлант оны дараа жилийн 3-р сарын 15-ны дотор Үндэсний статистикийн хороонд medee@nso.mn цахим хаягаар ирүүлнэ.

2. Дуусаагүй барилга, байгууламж

Хөрөнгийн үзүүлэлт		Мөрийн дугаар	Дуусаагүй барилга, байгууламж
А		Б	1
Барилга байгууламжийн нэр, зориулалт		1	
Барилга байгууламжийн төрөл, ангилал		2	
Байгууллагын хөрөнгийн дугаар		3	
Барилга байгууламжийн хаяг	аймаг, нийслэлийн нэр	4	
	сум, дүүргийн нэр	5	
	гудамжны нэр	6	
	байшин барилгын нэр/дугаар	7	
	хашаа, хаалганы дугаар	8	
Барилга байгууламжийн хүчин чадал	хэмжих нэгж	9	
	биет хэмжээ	10	
Зураг төслийн дугаар		11	
Төсөвт өртөг (төг)		12	
Барилгын нийт талбай (м ²)		13	
Давхарын тоо		14	
Барьж эхэлсэн огноо (он/сар/өдөр)		15	
Барилга угсралтын ажлын гүйцэтгэгчийн хэлбэр (аж ахуйн арга-1, мэргэжлийн байгууллага-2)		16	
Санхүүжилт /төг/	Эхний үлдэгдэл	Улсын төсөв	17
		Өөрийн хөрөнгө	18
		Гадаад эх үүсвэр	19
		Банкны зээл	20
		Бусад	21
		Дүн	22
	Тайлант хугацаанд	Улсын төсөв	23
		Өөрийн хөрөнгө	24
		Гадаад эх үүсвэр	25
		Банкны зээл	26
		Бусад	27
		Дүн	28
	Эцсийн үлдэгдэл	Улсын төсөв	29
		Өөрийн хөрөнгө	30
		Гадаад эх үүсвэр	31
Банкны зээл		32	
Бусад		33	
Дүн		34	
Барилга бариулах шийдвэр	байгууллагын нэр	35	
	шийдвэрийн нэр	36	
	огноо	37	
	дугаар	38	
Газрын гэрчилгээний дугаар		39	

Хуулийн этгээдийн дарга, захирал /
Тамга гарын үсэг нэр

Ерөнхий нягтлан бодогч /
гарын үсэг нэр

20 . . . оны . . . -р сарын . . . -ны өдөр

ТӨ-1: НӨХӨХ ЗААВАР

Маягтын хаягийн хэсэгт Хуулийн этгээдийн нэр, регистрийн дугаар, аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн нэр, холбогдох кодыг холбогдох хавсралтын дагуу нөхнө. Өмч эзэмшигчийн дугаарт тухайн байгууллагын Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газартай байгуулсан өмч эзэмшлийн гэрээний дугаарыг бичнэ.

Маягтын 2 дахь хэсэгт тухайн байгууллагын дуусаагүй барилга байгууламж тус бүрийг нэг бүрчлэн бүртгэж, нэр, хүчин чадал, зураг төслийн дугаар, төсөвт өртөг, барьж эхэлсэн он, барилгын ажлын гүйцэтгэлийн хэлбэр, ажлын гүйцэтгэлийн хувь, санхүүжилтийн дүн, барилга бариулах шийдвэр, газрын гэрчилгээний дугаар зэргийг нөхнө.

Дуусаагүй барилга байгууламжид эцсийн хэрэглэгч нь уг барилгыг өөрийн тооцоонд бариулсан, эсвэл худалдааны гэрээгээр өмчлөх эрхтэй гэж үзэх орон сууцны барилга, үйлдвэрлэл, худалдаа, нийтийн үзвэр үйлчилгээний барилга, зочид буудал, ресторан, боловсрол, эрүүл мэндийн байгууллагын барилга зэрэг орон сууцны бус барилга, гудамж, суваг шуудуу, шугам, сүлжээ, авто зам, төмөр зам, онгоцны нислэгийн зам, гүүр, өргөгдсөн зам, туннель, газар доорх зам, усан зам, усан зогсоол, далан, холбооны болон эрчим хүчний шугам, кабель болон бусад шугам зэрэг байгууламж, олборлох, боловсруулах үйлдвэрийн байгууламж, спорт, амралтын байгууламж орно.

1-р мөрөнд тухайн байгууллагын дуусаагүй барилга байгууламжийн нэр болон зориулалтыг 4 дүгээр хавсралтаас харж нөхнө.

2-р мөрөнд Барилга, байгууламжийн төрөл ангиллыг холбогдох 5 дугаар хавсралтаас харж нөхнө.

3-р мөрөнд тухайн байгууллагын санхүүгийн тайлан тэнцлийн програмд ашиглаж байгаа хөрөнгийн бүртгэлийн дугаар /код/-ыг нөхнө.

4-8-р мөрөнд тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллагын дуусаагүй барилга байгууламжийн хаягийг аймаг, нийслэл, сум, дүүрэг, гудамжны нэр, байшин, барилгын нэр/дугаар, хашаа, хаалганы дугаарыг нөхнө.

9-р мөрөнд барилга байгууламжийн хүчин чадлын хэмжих нэгжийг барилгын төрөл (2-р мөр)-тэй уялдуулан дараах байдлаар нөхнө. Орон сууцны барилгын хувьд хаалгаар буюу айлаар, орон сууцны бус үйлдвэрийн барилга, худалдаа, үйлчилгээний барилгыг м²-аар, зочид буудал, эмнэлгийн барилгын хувьд ороор, сургууль, соёлын барилгыг суудлаар, албан тасалгааны (конторын) зориулалттай барилгыг м²-аар, гараажийг авто машины тоогоор, инженерийн байгууламжийн хувьд эрчим хүчний барилга, байгууламжийг кВт-аар, холбооны шугамыг м-ээр, төмөр замыг уртаар буюу м-ээр, авто замын уртыг км-ээр, замд хийсэн нөхөөсийг м²-аар, гүүрийг уртааш м-ээр, далан, сувгийг м-ээр, инженерийн шугам, сүлжээг км-ээр нөхнө.

10-р мөрөнд барилга байгууламжийн хүчин чадлын биет хэмжээг нөхнө. Тухайлбал, аж ахуйн нэгж, байгууллага 64 айлын орон сууцны дуусаагүй барилгатай гэж үзвэл 9-р мөрөнд айл; 10-р мөрөнд 64 гэж нөхнө.

11, 12-р мөрөнд дуусаагүй барилга байгууламжийн эрх бүхий байгууллагаар батлагдсан зураг төслийн дугаар, төсөвт өртгийг нөхнө.

13-р мөрөнд барилга байгууламжийн нийт талбайг м²-аар, 14-р мөрөнд давхарын тоог нөхнө.

15-р мөрөнд дуусаагүй барилга байгууламжийг барьж эхэлсэн огноог он/сар/өдөр гэсэн дарааллаар нөхнө. дуусаагүй барилга байгууламжийг барьж эхэлсэн огноог он/сар/өдөр гэсэн дарааллаар нөхнө.

16-р мөрөнд дуусаагүй барилга байгууламжийн барилга угсралтын ажлыг гүйцэтгэж байгаа гүйцэтгэгчийн хэлбэрийг нөхнө. Үүнд: аж ахуйн арга бол 1, барилгын мэргэжлийн байгууллага бол 2 гэж нөхнө.

Аж ахуйн арга гэдэг нь өөрийн хөрөнгөөр өөртөө зориулан барилгын ажил гүйцэтгэж байгаа аж ахуйн нэгж, хувь хүнийг хэлнэ.

Мэргэжлийн байгууллага гэдэг нь барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас олгосон тусгай зөвшөөрлийн дагуу барилгын ажил гүйцэтгэж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллага, хувь хүнийг хэлнэ.

17-21-р мөрөнд дуусаагүй барилга байгууламжийн тайлант оны санхүүжилтийн эхний үлдэгдлийг эх үүсвэр тус бүрээр нь санхүүгийн тайлан тэнцэлд туссанаар төгрөгөөр нөхнө.

Улсын төсвийн санхүүжилт гэдэг нь төсвөөс батлагдсан төсөв, тодорхой зориулалт, эрх бүхий байгууллагын тусгай шийдвэр заавар, журамд заасан нөхцөл, шаардлагыг үндэслэн шилжүүлсэн мөнгөн дүн юм.

Өөрийн хөрөнгө гэдэг нь хөрөнгөөс өр төлбөрийг хассан дүнтэй тэнцэх цэвэр хөрөнгийн хэмжээ юм.

Гадаад эх үүсвэрт гадаадын зээл, тусламж, хандиваар орж ирсэн санхүүжилтийг оруулна.

22-р мөр нь 17, 18, 19, 20, 21-р мөрийн нийлбэртэй тэнцүү байна.

23-27-р мөрөнд дуусаагүй барилга байгууламжийн тайлант оны санхүүжилтийг эх үүсвэр тус бүрээр нь санхүүгийн тайлан тэнцэлд туссанаар төгрөгөөр нөхнө.

28-р мөр нь 23, 24, 25, 26, 27-р мөрийн нийлбэртэй тэнцүү байна.

29-33-р мөрөнд дуусаагүй барилга байгууламжийн санхүүжилтийн тайлант оны эцсийн үлдэгдлийг эх үүсвэр тус бүрээр нь санхүүгийн тайлан тэнцэлд туссанаар төгрөгөөр нөхнө.

34-р мөр нь 29, 30, 31, 32, 33-р мөрийн нийлбэртэй тэнцүү байна.

35, 36, 37, 38-р мөрөнд дуусаагүй барилга байгууламжийг бариулах шийдвэр гаргагчийн нэр, шийдвэрийн нэр, дугаар, огноог он,сар,өдөр гэсэн дарааллаар нөхнө.

39-р мөрөнд газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас олгосон газрын улсын бүртгэлийн гэрчилгээний дугаарыг нөхнө.

***Тооллогын програм хангамжид дуусаагүй барилга, байгууламжийн талаарх мэдээллийг оруулахдаа дээрх зааврыг анхаарч хийнэ үү. Програмаас маягтыг хэвлэхдээ зөвхөн та бүхний сонгосон мэдээллийг гаргах болно.**

Лавлах: Маягтын талаарх лавлагааг доорх утсаар авна уу.

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар

Утас: 51-263021, 51-263025, 51-263016

**БИЕТ БУС ХӨРӨНГИЙН БҮРТГЭЛИЙН
2021 ОНЫ ЖИЛИЙН МЭДЭЭ**

1.Хаягийн хэсэг

	Нэр	Код
Аймаг, нийслэл		
Сум, дүүрэг		
Хуулийн этгээдийн нэр:		
Регистрийн дугаар		
Өмч эзэмшигчийн дугаар		

1. Төрийн өмчит хуулийн этгээд нь тайлант оны дараа жилийн 3-р сарын 5-ны дотор Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт маягт болон цахим хэлбэрээр ирүүлнэ.

2. Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар нь тайлант оны дараа жилийн 3-р сарын 15-ны дотор Үндэсний статистикийн хороонд medee@nso.mn цахим хаягаар ирүүлнэ.

2. Биет бус хөрөнгө

Үзүүлэлт		Мөрийн дугаар	Нэр/дугаар
А		Б	1
Биет бус хөрөнгө	нэр	1	
	байгууллагын хөрөнгийн дугаар	2	
	төрөл	3	
Зохиогчийн нэр		4	
Зориулалт, ашиглалтын хэлбэр		5	
Гэрчилгээ олгосон	байгууллагын нэр	6	
	огноо (он, сар, өдөр)	7	
	дугаар	8	
	хүчинтэй хугацаа (жилээр)	9	
Үнэлгээ (төгрөг)		10	
Нийт санхүүжүүлсэн дүн	улсын төсвөөс	11	
	өөрийн хөрөнгөөр	12	
	балансаас шилжиж ирсэн	13	
	орон нутгаас шилжиж ирсэн	14	
	хандив, тусламж	15	
	гадны хөрөнгө оруулалт	16	
	Дүн	17	
Санхүүгийн тайлан тэнцэлд тусгагдсан дүн /төг/		18	
Хуримтлагдсан элэгдэл /хорогдуулалт		19	
Хамтран эзэмшигчийн	нэр	20	
	хаяг	21	
	иргэний үнэмлэхний дугаар	22	
	регистрийн дугаар	23	
Олгосон шагналын хэмжээ (төг)		24	

Хуулийн этгээдийн дарга, захирал /
Тамга гарын үсэг нэр /
Ерөнхий нягтлан бодогч /
гарын үсэг нэр /

20 . . . оны . . . -р сарын . . . -ны өдөр

ТӨ-3: НӨХӨХ ЗААВАР

Маягтын **хаягийн хэсэгт** Хуулийн этгээдийн нэр, регистрийн дугаар, аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн нэр, кодыг холбогдох хавсралтын дагуу нөхнө. Өмч эзэмшигчийн дугаарт тухайн байгууллагын Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газартай байгуулсан өмч эзэмшлийн гэрээний дугаарыг бичнэ.

Маягтын **2 дахь хэсэгт** тухайн байгууллагын биет бус хөрөнгө тус бүрийн нэр, төрөл, зохиогчийн нэр, зориулалт, ашиглалтын хэлбэр, биет бус хөрөнгийн гэрчилгээ олгосон байгууллага, гэрчилгээний дугаар, огноо, хүчинтэй хугацаа, хөрөнгийн үнэлгээ, санхүүгийн бүртгэлд авсан огноо, санхүүжүүлсэн эх үүсвэр /улсын төсөв, өөрийн хөрөнгө, балансаар шилжүүлэн авсан, орон нутгийн өмчөөс шилжиж ирсэн, хандив, тусламжаар ирсэн, гадны хөрөнгө оруулалтаар бэлтгэсэн зэрэг/, санхүүгийн тайлан тэнцэлд тусгасан дүн, хуримтлагдсан элэгдэл, хамтран эзэмшигчийн нэр, зохиогчид олгосон шагналын дүн бусад холбогдох мэдээллийг нөхнө.

Биет бус хөрөнгө гэдэг нь биет шинж чанаргүй боловч ирээдүйд түүнээс өгөөж хүртэхийн тулд гаргасан зарлага юм. **Биет бус хөрөнгөд** эрх бүхий байгууллагаар батлагдаж, бүртгэгдсэн, лицензийн гэрээний дагуу ашиглаж байгаа - патент /шинэ бүтээл, бүтээгдэхүүний загварын/, гэрчилгээ /ашигтай загвар, барааны тэмдэг, газар зүйн заалтын/, зохиогчийн эрх/утга зохиол, урлагийн бүтээл/, ажил, үйлчилгээг худалдан авах гэрээний дагуу ашиглаж байгаа судалгаа шинжилгээний ажил, зураг төслийн ажил, бодлогын болон үнэлгээний баримт бичиг, тооцоолох техникийн програм хангамж, гудвилл, зохион байгуулалтын зардал зэргийг оруулна.

1-р мөрөнд тухайн биет бус хөрөнгийн нэрийг бичнэ. Тухайлбал, санхүүгийн програм хангамж, **газар эзэмших, ашиглах эрх**

2-р мөрөнд тухайн байгууллагын санхүүгийн тайлан тэнцлийн програмд ашиглаж байгаа хөрөнгийн бүртгэлийн дугаар /код/-ыг нөхнө.

3-р мөрөнд биет бус хөрөнгийн төрлийг дараах байдлаар нөхнө. Үүнд: патент - 01, гэрчилгээ - 02, зохиогчийн эрх - 03, судалгаа, шинжилгээний ажил - 04, зураг төслийн ажил - 05, бодлогын болон үнэлгээний баримт бичиг - 06, програм хангамж - 07, зохион байгуулалтын зардал - 08, гудвилл - 09, бусад - 10.

4-р мөрөнд биет бус хөрөнгийн зохиогчийн нэрийг бичнэ.

5-р мөрөнд биет бус хөрөнгийн зориулалт, ашиглалтын хэлбэрийг бичнэ.

6, 7, 8, 9-р мөрөнд биет бус хөрөнгийг бүртгэсэн эрх бүхий байгууллагын нэр, олгосон улсын бүртгэлийн гэрчилгээний огноо, дугаар, хүчинтэй байх хугацааг нөхнө. Огноог нөхөхдөө он, сар, өдөр гэсэн дарааллаар, хугацааг жилээр нөхнө.

10-р мөрөнд биет бус хөрөнгийн үнэлгээг төгрөгөөр бичнэ. Биет бус хөрөнгийн үнэлгээг Төрийн өмчийн хороо, Оюуны өмчийн газрын даргын 2009 оны 249/43 тоот хамтарсан тушаалаар батлагдсан "Төрийн хөрөнгөөр бий болсон оюуны өмчийг үнэлэх, бүртгэх, ашиглах, хадгалах журам"-ын дагуу тооцно.

11, 12, 13, 14, 15, 16-р мөрөнд тухайн биет бус хөрөнгийг бий болгоход зарцуулсан хөрөнгийг санхүүжүүлсэн эх үүсвэрээр нь задалж төгрөгөөр нөхнө.

17-р мөр нь 11, 12, 13, 14, 15, 16-р мөрний нийлбэртэй тэнцүү байна.

18-р мөрөнд тухайн биет бус хөрөнгийн тайлант оны санхүүгийн тайлан тэнцэлд тусгагдсан дүнг төгрөгөөр нөхнө.

19-р мөрөнд биет бус хөрөнгийн хуримтлагдсан элэгдэл (хорогдуулалт)-ийг санхүүгийн тайлан тэнцлийг үндэслэн төгрөгөөр нөхнө.

20-23-р мөрөнд биет бус хөрөнгийн хамтран эзэмшигчдийн нэр, хаяг, иргэний үнэмлэхний дугаар, регистрийн дугаарыг бичнэ.

24-р мөрөнд биет бус хөрөнгийн зохиогчид олгосон шагналын хэмжээг төгрөгөөр нөхнө.

***Тооллогын програм хангамжид биет бус хөрөнгийн талаарх мэдээллийг оруулахдаа дээрх зааврыг анхаарч хийнэ үү. Програмаас маягтыг хэвлэхдээ зөвхөн та бүхний сонгосон мэдээллийг гаргах болно.**

Лавлах: Маягтын талаарх лавлагааг доорх утсаар авна уу.

Төрийн өмчийн бодлого. зохицуулалтын газар

Үндэсний статистикийн хорооны зөвшөөрснөөр
Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын
газрын 2020 оны 7 дугаар сарын 06-ны
өдрийн 323 дугаар тогтоолоор батлав

Захиргааны статистикийн мэдээлэл
ТӨ-4

ТҮРЭЭСЛҮҮЛСЭН ҮНДСЭН ХӨРӨНГИЙН 2021 ОНЫ ЖИЛИЙН МЭДЭЭ

1. Хаягийн хэсэг

Аймаг, нийслэл	Нэр	Код
Сум, дүүрэг		
Хуулийн этгээдийн нэр:		
Регистрийн дугаар		
Өмч эзэмшигчийн дугаар		

1. Төрийн өмчит хуулийн этгээд нь тайлант оны дараа жилийн 3-р сарын 5-ны дотор
Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт маягт болон цахим хэлбэрээр ирүүлднэ.

2. Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар нь тайлант оны дараа жилийн 3-р
сарын 15-ны дотор Үндэсний статистикийн хороонд medee@nso.mn цахим хаягаар
ирүүлднэ.

2. Түрээслүүлсэн хөрөнгө

№	Түрээслүүлсэн хөрөнгийн нэр	Хөрөнгийн ангиллын код	Байгууллагын хөрөнгийн дугаар	Түрээслүүлсэн хөрөнгийн байршил		Түрээслэгчийн нэр	Хөрөнгө ашиглах үйл ажиллагааны чиглэлийн код	Түрээсийн гэрээ		Түрээсэлж		Түрээслүүлсэн хөрөнгийн хүчин чадал		Нэгж хөрөнгийн сарын төлбөр, төг	Нийт хөрөнгийн сарын төлбөр, төг
				аймаг, нийслэлийн код	сум, дүүргийн код			дугаар	огноо	эхэлсэн огноо	дуусах огноо	хэмжих нэгж	биет хэмжээ		
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1															
2															
3															
4															
5															
6															
	Дүн														

Хуулийн этгээдийн дарга, захирал

..... /
гарын үсэг

/
нэр

Тамга

Ерөнхий нягтлан бодогч

..... /
гарын үсэг

/
нэр

20 . . . оны . . . -р сарын . . . -ны өдөр

ТӨ-4: НӨХӨХ ЗААВАР

Маягтын хаягийн хэсэгт Хуулийн этгээдийн нэр, регистрийн дугаар, аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн нэр, кодыг 10 дугаар хавсралтын дагуу нөхнө. Өмч эзэмшигчийн дугаарт тухайн байгууллагын Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газартай байгуулсан өмч эзэмшигчийн дугаарыг бичнэ.

Маягтын **2 дахь хэсэгт** тухайн байгууллагын бусдад түрээслүүлсэн хөрөнгийн нэр, код, түрээслэгчийн нэр, түрээслсэн огноо, хугацаа, түрээслсэн хөрөнгийн хүчин чадал, нэгж хөрөнгийн сарын төлбөр, нийт хөрөнгийн сарын төлбөр, зориулалт зэргийг түрээсийн гэрээг үндэслэн нөхнө.

Маягтын **Б баганад** тухайн байгууллагын гадны байгууллага, иргэдэд түрээслүүлсэн хөрөнгийн нэрийг нөхнө. Түрээслсэн хөрөнгө тус бүрийг бүртгэнэ.

1-р баганад түрээслүүлсэн хөрөнгийн ангилалын кодыг тухайн хөрөнгийн төрлөөс хамааруулан холбогдох хавсралтаас авч кодолно.

2-р баганад тухайн байгууллагын санхүүгийн тайлан тэнцлийн програмд ашиглаж байгаа хөрөнгийн бүртгэлийн дугаар /код/-ыг нөхнө.

3, 4-р баганад түрээслүүлсэн хөрөнгийн аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн кодыг холбогдох хавсралтын дагуу нөхнө.

5-р баганад тухайн хөрөнгийг түрээслэгчийн нэрийг бичнэ.

6-р баганад түрээслсэн хөрөнгийг ашиглах үйл ажиллагааны чиглэлийн кодыг “Эдийн засгийн бүх төрлийн үйл ажиллагааны салбарын ангилал”-ыг 1 дүгээр хавсралтаас авч 5 оронгийн түвшинд нөхнө.

7-р баганад хөрөнгийн түрээсийн гэрээний дугаарыг, **8-р баганад** түрээсийн гэрээний огноог он, сар, өдөр гэсэн дарааллаар нөхнө.

9, 10-р баганад хөрөнгө түрээсэлж эхэлсэн, дуусах огноог нөхнө. Огноог нөхөхдөө он, сар, өдөр гэсэн дарааллаар нөхнө.

11, 12-р баганад түрээслүүлсэн хөрөнгийн хүчин чадлын хэмжих нэгж, биет хэмжээг нөхнө. Жишээлбэл, орон сууцны барилгын хувьд хаалгаар буюу айлаар, орон сууцны бус үйлдвэрийн барилга, худалдаа, үйлчилгээний барилгыг м²-аар, зочид буудал, эмнэлгийн барилгын хувьд ороор, сургууль, соёлын барилгыг суудлаар, албан тасалгааны (конторын) зориулалттай барилгыг м²-аар, гараажийг авто машины тоогоор, инженерийн байгууламжийн хувьд эрчим хүчний барилга, байгууламжийг кВт-аар, холбооны шугамыг м-ээр, төмөр замыг уртаар буюу м-ээр, авто замын уртыг км-ээр, замд хийсэн нөхөөсийг м²-аар, гүүрийг уртааш м-ээр, далан, сувгийг м-ээр, инженерийн шугам, сүлжээг км-ээр, экскаваторын шанаганы багтаамжийг м³-ээр, бульдозерыг морины хүчээр, самосвал, бусад төрлийн ачааны автомашиныг тн-оор, автобетон миксерийг м³-ээр, автобетон шахуургыг м³/цагаар, бетон зуурагч, шавар зуурагч, шавардлагын ажлын тоног төхөөрөмж, цахилгаан хөдөлгүүртэй компрессорыг м³/цагаар, гагнуурын аппаратыг вольтоор, лифтийн хувьд кг-аар, эскалаторын хувьд шатны өргөний хэмжээ /600мм, 800мм, 1000мм/-гээр, краны хувьд тн-оор нөхнө. 12-р баганад барилга, байгууламжийн хүчин чадлын биет хэмжээг нөхнө.

13-р баганад түрээслүүлсэн нэгж хөрөнгийн сарын төлбөрийг төгрөгөөр нөхнө.

14-р баганад нийт түрээслүүлсэн хөрөнгийн сарын төлбөрийг төгрөгөөр нөхнө.

***Тооллогын програм хангамжид түрээслүүлсэн үндсэн хөрөнгийн талаарх мэдээллийг оруулахдаа дээрх зааврыг анхаарч хийнэ үү. Програмаас маягтыг хэвлэхдээ зөвхөн та бүхний сонгосон мэдээллийг гаргах болно.**

Лавлах: Маягтын талаарх лавлагааг доорх утсаар авна уу.

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар

Утас: 51-263021, 51-263025, 51-263016

Үндэсний статистикийн хорооны зөвшөөрснөөр
Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын
газрын 2020 оны 7 дугаар сарын 06-ны
өдрийн 323 дугаар тогтоолоор батлав

Захиргааны статистикийн мэдээлэл
ТӨ-5

ТҮҮХ, СОЁЛЫН ДУРСГАЛТ ЗҮЙЛСИЙН 2021 ОНЫ ЖИЛИЙН МЭДЭЭ

1. Хаягийн хэсэг

Аймаг, нийслэл		Нэр		Код
Сум, дүүрэг				
Хуулийн этгээдийн нэр:				
Регистрийн дугаар				
Өмч эзэмшигчийн дугаар				

1. Төрийн өмчийн хуулийн этгээд нь тайлант оны дараа жилийн 3-р сарын 5-ны дотор Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт маягт болон цахим хэлбэрээр ирүүлнэ.

2. Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар нь тайлант оны дараа жилийн 3-р сарын 15-ны дотор Үндэсний статистикийн хороонд medee@nso.mn цахим хаягаар ирүүлнэ.

2. Үнэт зүйлс

№	Түүх, соёлын дурсгалт зүйлийн нэр	Байгууллагын хөрөнгийн дугаар	Түүх, соёлын дурсгалт зүйлийн байршил	Хөрөнгийн төрөл, /хөдлөх-1, үл хөдлөх-2/	Зэрэглэл	Тоо ширхэг	Нэг бүрийн үнэ, /төг/	Нийт үнэ/төг/	Бүртгэл-мэдээллийн санд бүртгэсэн эсэх /бүртгэсэн-1, үгүй-2/	Хадгалалт, хамгаалалтын хяналтын байгууллагын төрөл
A	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1										
2										
3										
4										
5										
	Дүн									

Хуулийн этгээдийн дарга, захирал
Тамга

..... /
гарын үсэг

нэр

Ерөнхий нягтлан бодогч

..... /
гарын үсэг

нэр

20... оны ...-р сарын ...-ны өдөр

ТӨ-5: НӨХӨХ ЗААВАР

Маягтын хаягийн хэсэгт Хуулийн этгээдийн нэр, регистрийн дугаар, аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн нэр, кодыг 10 дугаар хавсралтын дагуу нөхнө. Өмч эзэмшигчийн дугаарт тухайн байгууллагын Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газартай байгуулсан өмч эзэмшлийн гэрээний дугаарыг бичнэ.

Маягтын 2 дахь хэсэгт тухайн байгууллагын эзэмшилд байгаа түүх, соёлын дурсгалт зүйлсийн нэр, тоо ширхэг, нэг бүрийн үнэ, нийт үнэ, соёлын өвийн улсын нэгдсэн болон орон нутгийн бүртгэл, мэдээллийн санд бүртгэгдсэн эсэх, хамгаалалтын түвшинг нөхнө.

Маягтын 5 баганад түүх, соёлын дурсгалт зүйлсийн нэрийг бичнэ. Түүх соёлын дурсгалт зүйлс нь түүхэн тодорхой орон зай, цаг үеийг төлөөлж чадах, түүх, соёл, шинжлэх ухааны ач холбогдол бүхий эртний хүний оромж, отог бууц, оршин сууж байсан ул мөрийг хадгалсан соёлт давхарга, ашигт малтмал олборлож, боловсруулж, үйлдвэрлэл эрхэлж байсан газар, булш хиргисүүр, бунхан, оршуулга, тахилгын газар, хөшөө чулуу, хадны сүг зураг, бичээс зэрэг археологийн дурсгал, эртний хот суурины үлдэгдэл, балгас, хэрэм, цайз болон уран барилгын цогцолбор, сүм дуган, хийд, гудамж, талбай, байшин барилга зэрэг уран барилгын дурсгал; угсаатны хувцас, чимэглэл, гэр болон аж ахуйн тоног хэрэгсэл, хөдөлмөрийн багаж зэвсэг, хөгжмийн зэмсэг, түүнчлэн уламжлалт тоглоом наадам, шашин шүтлэгтэй холбогдолтой эд өлгийн зүйл; сурвалж бичиг, гар бичмэл, барын болон хэвлэмэл ном судар зэрэг бичгийн дурсгал, гэрэл зураг, кино, дүрс бичлэг; уран зураг, уран баримал, хөөмөл, цутгамал, сийлбэр, зээгт наамал, хатгамал, цаасан шуумал, шавар болон вааран эдлэл зэрэг дүрслэх урлагийн бүх төрлийн бүтээл; түүхэн хүмүүсийн амьдрал, үйл ажиллагаатай холбоотой байшин барилга, эд өлгийн зүйл, баримт бичиг; түүх, соёлын дурсгалт цогцолбор газар; эртний хүн, амьтан, бичил биетэн, ургамлын чулуужсан олдвор, ул мөр, тэдгээрийг агуулсан олдворт газар; эрдэс, үнэт чулууны ховор олдвор; эд өлгийн бусад зүйл болно.

1-р баганад тухайн байгууллагын санхүүгийн тайлан тэнцлийн програмд ашиглаж байгаа хөрөнгийн бүртгэлийн дугаар /код/-ыг нөхнө.

2-р баганад түүх, соёлын дурсгалт зүйлсийн байршлыг бичнэ. Тухайлбал, хөрөнгийн газар усны нэр, аймаг, сумын төвөөс алслагдсан зай зэргийг бичнэ.

3-р баганад түүх, соёлын дурсгалт зүйлс нь хөдлөх эд өлгийн зүйлс бол-1, үл хөдлөх бол-2 гэж нөхнө.

4-р баганад түүх, соёлын дурсгалт зүйлсийн зэрэглэл нь түүх, соёлын Хосгүй үнэт дурсгалт зүйлс бол-1, Түүх соёлын Үнэт дурсгалт зүйлс бол-2, Түүх соёлын дурсгалт зүйлс бол-3, зэрэглэл тогтоогдоогүй бол-0 гэж нөхнө.

5-р баганад түүх, соёлын дурсгалт зүйлсийн тоо ширхэгийг нөхнө.

6-р баганад түүх, соёлын дурсгалт зүйлсийн нэг бүрийн үнийг санхүүгийн тайланг үндэслэн төгрөгөөр нөхнө.

7-р баганад түүх, соёлын дурсгалт зүйлсийн нийт үнийг санхүүгийн тайланг үндэслэн төгрөгөөр нөхнө.

8-р баганад тухайн байгууллагын мэдэлд байгаа түүх, соёлын дурсгалт зүйлс нь улсын нэгдсэн болон орон нутгийн соёлын өвийн бүртгэл-мэдээллийн санд бүртгэгдсэн бол-1, бүртгэгдээгүй бол-2 гэж нөхнө.

9-р баганад хадгалалт, хамгаалалтын хяналтын байгууллагын төрлийг нөхнө. Үүнд: Засгийн газрын шийдвэрээр улсынх бол-1, аймаг, нийслэлийнх бол-2, сум, дүүргийнх бол-3, байгууллагынх бол - 4. Түүх, соёлын дурсгалт зүйлсийн хадгалалт, хамгаалалтад соёл, шинжлэх ухааны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон тухайн аймаг, нийслэл, сум, баг, дүүргийн засаг дарга хяналт тавина.

***Тооллогын програм хангамжид түүх, соёлын дурсгалт зүйлсийн талаарх мэдээллийг оруулахдаа дээрх зааврыг анхаарч хийнэ үү. Програмаас маягтыг хэвлэхдээ зөвхөн та бүхний сонгосон мэдээллийг гаргах болно.**

Лавлах: Маягтын талаарх лавлагааг доорх утсаар авна уу.

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар

Утас: 51-263021, 51-263025, 51-263016

**УЛСЫН /ОРОН НУТГИЙН/ ЧАНАРТАЙ АВТО ЗАМЫН
2021 ОНЫ ЖИЛИЙН МЭДЭЭ**

1. Хаягийн хэсэг

	Нэр	Код
Аймаг, нийслэл		
Сум, дүүрэг		
Хуулийн этгээдийн нэр		
Регистрийн дугаар		
Өмч эзэмшигчийн дугаар		

1. Автозамын бүртгэл хөглөгч байгууллага нь тайлант оны дараа жилийн 3-р сарын 5-ны дотор Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт маягт болон цахим хэлбэрээр ирүүлнэ.

2. Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар нь тайлант оны дараа жилийн 3-р сарын 15-ны дотор Үндэсний статистикийн хороонд medee@nso.mn цахим хаягаар ирүүлнэ.

2. Авто зам

№	Замын нэр	Замын эхлэлийн цэгийн байршил, км-ын заалт	Замын төгсгөлийн цэгийн байршил, км-ын заалт	Замын чиглэлийн дугаар	Хүчин чадал /км/	Замын хучилт	Ашиглалтад орсон огноо	Нэгж уртын жишиг үнэ /төг/	Нийт өртөг, төг
A	Б	1	2	3	4	5	6	7	8
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
	Дүн								

Хуулийн этгээдийн дарга, захирал /
Тамга гарын үсэг

Ерөнхий нягтлан бодогч /
гарын үсэг

20... оны ...-р сарын ...-ны өдөр

ТӨ-13.1: НӨХӨХ ЗААВАР

Маягтын хаягийн хэсэгт Хуулийн этгээдийн регистрийн дугаар, өмч эзэмшигчийн дугаарыг нөхнө. Өмч эзэмшигчийн дугаарт тухайн байгууллагын Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газартай байгуулсан өмч эзэмшлийн гэрээний дугаарыг бичнэ.

Маягтын **2 дахь хэсэгт** Улсын чанартай авто замын байршил, эхлэлийн цэг, км-ын заалт, дугаар /Авто замын газраас тогтоосон/, замын урт, хучилтын төрөл, ашиглалтад орсон огноо, нэгж уртын жишиг үнэ, нийт өртөг зэргийг замын ажлын төсөвт үндэслэн бүртгэнэ.
Улсын чанартай авто зам гэдэг нь Замын тухай хуулийн 3.1.8-д заасан нийслэлийг аймгийн төвтэй, аймгийн төвийг хооронд нь болон хилийн боомттой холбосон авто зам байна.

Маягтын **Б баганад** замын нэрийг, **1-р баганад** тухайн замын эхлэлийн цэгийн байршлыг, **2-р баганад** тухайн замын төгсгөлийн цэгийн байршлыг нөхнө. Замын эхлэл, төгсгөлийн байршилд аймаг, нийслэл, сум, дүүрэг, баг, хорооны нэрийг болон тухайн газрын нэрийг бичнэ. Байршлыг маш дэлгэрэнгүй бичихээс гадна км-ын заалтыг мөн бичиж өгнө. Жишээлбэл: Өвөрхангай аймгийн Арвайхээр хотоос 20,570 дахь км-ээс 32,000 км хүртэл үргэлжлэх замыг - Өвөрхангай аймгийн Арвайхээр талаас 20.570-32.00-т гэж нөхнө.

3-р баганад Автозамын газраас тогтоосон замын чиглэлийн дугаарыг нөхнө. Жишээлбэл: А0302.

4-р баганад хүчин чадлыг замын уртаар буюу км-ээр нөхнө. Өөрөөр хэлбэл, эхлэлтийн цэгээс төгсгөлийн цэг хүртэл хичнээн км болохыг бичнэ.

5-р баганад Замын хучилтыг дараах байдлаар кодолно. Үүнд: цемент бетон-11, асфальт бетон-12, хөнгөвчилсөн хар хучилттай-13, сайжруулсан хөрсөн-14, хайрган хучилттай-15, бусад зам-19. **6-р баганад** тухайн замын ашиглалтад орсон огноог он, сар, өдөр гэсэн дарааллаар нөхнө.

7-р баганад тухайн замын нэгж уртын жишиг үнийг төгрөгөөр, **8-р баганад** тухайн замын нийт өртгийг санхүүгийн тайлан тэнцэлд үндэслэн төгрөгөөр нөхнө.

***Тооллогын програм хангамжид улсын чанартай авто замын талаарх мэдээллийг оруулахдаа дээрх зааверыг анхаарч хийнэ үү. Програмаас маягтыг хэвлэхдээ зөвхөн та бүхний сонгосон мэдээллийг гаргах болно.**

Лавлах: Маягтын талаарх лавлагааг доорх утсаар авна уу.
Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар
Утас: 51-263021, 51-263025, 51-263016

УЛСЫН БОЛОН ОРОН НУТГИЙН ЧАНАРТАЙ ГҮҮРИЙН 2021 ОНЫ ЖИЛИЙН МЭДЭЭ

1. Хаягийн хэсэг

Аймаг, нийслэл	Нэр	Код
Сум, дүүрэг		
Хуулийн этгээдийн нэр		
Регистрийн дугаар		
Өмч эзэмшигчийн дугаар		

1. Автозамын бүртгэл хөглөгч байгууллага нь тайланг оны дараа жилийн 3-р сарын 5-ны дотор Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт маягт болон цахим хэлбэрээр ирүүлднэ.
2. Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар нь тайланг оны дараа жилийн 3-р сарын 15-ны дотор Үндэсний статистикийн хороонд medee@nso.mn цахим хаягаар ирүүлднэ.

2. ГҮҮР

№	Гүүрийн нэр	Гүүрийн эхлэлийн цэгийн байршил, км-ын заалт	Гүүрийн төгсгөлийн цэгийн байршил, км-ын заалт	Замын чиглэлийн дугаар	Хүчин чадал, уртааш метр	Гүүрийн хийц	Ашиглалтад орсон огноо	Нэгж уртын жишиг үнэ /төг/	Нийт өртөг, /төг/
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
	Дүн								

Тамга

Хуулийн этгээдийн дарга, захирал /

Ерөнхий нягтлан бодогч гарын үсэг /

нэр нэр

гарын үсэг гарын үсэг

20 ... оны ...-р сарын ...-ны өдөр

ТӨ-13.2: НӨХӨХ ЗААВАР

Маягтын хаягийн хэсэгт Хуулийн этгээдийн регистрийн дугаар, өмч эзэмшигчийн дугаарыг нөхнө. Өмч эзэмшигчийн дугаарт тухайн байгууллагын Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газартай байгуулсан өмч эзэмшлийн гэрээний дугаарыг бичнэ.

Маягтын **2 дахь хэсэгт** Улсын чанартай гүүрийн байршил, эхлэлийн цэг, км-ын заалт, дугаар /Авто замын газраас тогтоосон/, гүүрийн урт, хийцийн төрөл, ашиглалтад орсон огноо, нэгж уртын жишиг үнэ, нийт өртөг зэргийг замын ажлын төсөвт үндэслэн бүртгэнэ.

Маягтын **Б баганад** гүүрийн нэрийг, **1, 2-р баганад** гүүрийн эхлэлийн цэг болон төгсгөлийн цэгийн байршлыг нөхнө. Жишээлбэл: Улаанбаатараас 293,380 км-т байгаа Хөөврийн гүүрийг - Хөөврийн гүүр, Улаанбаатар талаас 293.380-т гэж нөхнө.

3-р баганад Автозамын газраас тогтоосон гүүр байрлаж байгаа замын чиглэлийн дугаарыг нөхнө. Жишээлбэл: А0302,

4-р баганад гүүрийн хүчин чадлыг уртааш метрээр илэрхийлэн нөхнө.

5-р баганад гүүрийн хийцийг дараах байдлаар кодолно. Үүнд: төмөр бетон-21, модон болон төмөр-22, гүүрэн гарц-23, бусад гүүр-29.

6-р баганад тухайн гүүрийн ашиглалтад орсон огноог он, сар, өдөр гэсэн дарааллаар нөхнө. **7-р баганад** гүүрийн нэгж уртын жишиг төгрөгөөр нөхнө. **8-р баганад** гүүрийн нийт өртгийг төгрөгөөр нөхнө.

***Тооллогын програм хангамжид улсын чанартай гүүрийн талаарх мэдээллийг оруулахдаа дээрх зааврыг анхаарч хийнэ үү. Програмаас маягтыг хэвлэхдээ зөвхөн та бүхний сонгосон мэдээллийг гаргах болно.**

Лавлах: Маягтын талаарх лавлагааг доорх улсаар авна уу.
Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар
Утас: 51-263021, 51-263025, 51-263016

Үндэсний статистикийн хорооны зөвшөөрснөөр
Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын
газрын 2020 оны 7 дугаар сарын 06-ны
өдрийн 323 дугаар тогтоолоор батлав

Захиргааны статистикийн мэдээлэл
ТӨ-14

**АШИГТ МАЛТМАЛЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ
ЭЗЭМШИГЧИЙН 2021 ОНЫ ЖИЛИЙН МЭДЭЭ**

1. Ашигт малтмал, газрын тосны хэрэг эрхлэх газар нь тайланг оны дараа
жилийн 3-р сарын 5-ны дотор Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт
маягт болон цахим хэлбэрээр ирүүлнэ.

2. Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар нь тайланг оны дараа
жилийн 3-р сарын 15-ны дотор Үндэсний статистикийн хороонд
medee@lso.mn цахим хаягаар ирүүлнэ.

1. Хэвгийн хэсэг		Нэр	Код
Аймаг, нийслэл			
Сум, дүүрэг			
Ашигт малтмалын хэрэг			
Байгууллагын нэр			
Эрхлэх газар			
Регистрийн дугаар			
Өмч эзэмшигчийн дугаар			

2. Ашигт малтмалын орд, тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн талаарх мэдээллийн хэсэг

№	Ашигт малтмалын ордын нэр	Ордын код	Талбайн байршил				Солбицол				Нөөц						Тусгай зөвшөөрөл						
			аймгийн нэр		сумын нэр		Хэмжих нэгж	Х	У	А		В		С		Талбайн хэмжээ, га	Эзэмшигчийн нэр	Дугаар	Төрөл	Огноо	Хугацаа		
			нэр	код	нэр	код				Балансын бус	Балансын бус	Балансын бус	Балансын бус	Балансын бус	Балансын бус							Балансын бус	Балансын бус
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
1																							
2																							
3																							
4																							
5																							
6																							
7																							
8																							
9																							
10																							
	Дүн																						

Тамга
Хуулийн этгээдийн дарга, захирал
Ерөнхий нягтлан бодогч
20... оны ...-р сарын ...-ны өдөр

..... /
гарын үсэг
нэр
..... /
гарын үсэг
нэр

ТӨ-14: НӨХӨХ ЗААВАР

Маягтын хаягийн хэсэгт Ашигт малтмалын хэрэг эрхлэх газрын регистрийн дугаар өмч эзэмшигчийн дугаарыг нөхнө. Өмч эзэмшигчийн дугаарт тухайн байгууллагын Төрийн өмчийн Бодлого, зохицуулалтын газартай байгуулсан өмч эзэмшлийн гэрээний дугаарыг бичнэ.

Маягтын 2 дахь хэсэгт улсын төсвийн хөрөнгөөр хайгуул хийгдсэн ашигт малтмалын ордын нэр, код, талбайн байршил, нэр, солбицол, нөөц, хэмжээ, тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн нэр, тусгай зөвшөөрлийн дугаар, төрөл, олгосон огноо, хугацаа зэргийг нөхөж бичнэ.

Маягтын Б баганад ашигт малтмалын орд газрын нэрийг нөхнө. Ашигт малтмалын орд гэж геологийн хувьсал, өөрчлөлтийн дүнд газрын гадарга, түүний хэвлийд бүрэлдэн тогтож чанар, нөөц нь тодорхойлогдсон, үйлдвэрийн аргаар олборлоход эдийн засгийн хувьд ашигтай эрдсийн хуримтлалыг хэлнэ.

1-р баганад ашигт малтмалын ордыг дараах байдлаар кодолно. Үүнд:

Шатдаг ашигт малтмалын

орд:

чулуун нүүрс - 101
хүрэн нүүрс - 102
шатдаг занар - 103
битум - 104

Металл ашигт малтмалын

орд:

алт - 201
мөнгө - 202
зэс, молибден - 203
цагаан туглага - 204
цайр, хар туглага - 205
гянтболд - 206
төмөр - 207
уран - 208
газрын ховор элемент - 209
бусад - 299

Металл бус ашигт малтмалын орд:

фосфорит - 301
хайлуур жонш - 302
гөлтгөнө - 303
чулуун давс - 304
хүнсний давс - 305
перлит - 306
циолит - 307
бал чулуу - 308
магнезит - 309
болор - 310
доломит - 311
каолин - 312
липерит - 313
мөсөн шүү - 314
сода - 315
судлын кварц - 316
бусад - 399

Барилгын материалын орд:

өнгөт чулуу - 401
барилгын чулуу - 402
галд даацтай шавар - 403
өнгөлтөөний чулуу - 404
бентонит шавар - 405
асбест - 406
гялтгануур - 407
кварцын элс - 408
керамзит шавар - 409
шавранцар - 410
тоосгоны шавар - 411
шохойн чулуу - 412
эрдэсийн будаг - 413
элс - 414
элс хайрганы хольц - 415
бусад - 499

2, 3, 4, 5, 6-р баганад талбайн байршилыг аймаг, сумын нэр, код (хавсралт 10), газрын нэрээр нөхнө. 6-р баганад тухайн ордын байршиж буй газрын нэрийг дэлгэрэнгүй бичнэ. 7, 8-р баганад талбайн солбилцолыг нөхнө. 9-р баганад тухайн талбайн ашигт малтмалын нөөцийг хэмжих нэгжийг нөхнө.

10-аас 15-р баганад А-баттай, В-бодитой, С-боломжтой зэрэглэлийн балансын ба балансын бус нөөцийн хэмжээг нөхнө.

Ашигт малтмалын баттай нөөц гэдэг нь хэмжиж тогтоосон нөөцийг хэлнэ. Үүнийг латин "А" үсгээр тэмдэглэнэ.

Ашигт малтмалын бодитой нөөц гэдэг нь найдвартай магадлалтай нөөцийг хэлнэ. Үүнийг латин "В" үсгээр тэмдэглэнэ.

Ашигт малтмалын боломжтой нөөц гэдэг нь байж болох нөөцийг хэлнэ. Үүнийг латин "С" үсгээр тэмдэглэнэ.

Балансын нөөц гэдэг нь батлагдсан кондицийн дагуу орчин үеийн үйлдвэрлэлийн дэвшилтэт техник, технологийг ашиглан хүрээлэн байгаа орчин, газрын гүнийг зохистой ашиглах шаардлагыг хангасан, эдийн засгийн үр ашигтай байх нөөцийг, балансын бус нөөц гэж одоогоор ашиглахад техник, технологийн хувьд боломжгүй, эдийн засгийн үр ашиггүй боловч ирээдүйд балансынх болох боломжтой нөөцийг хэлнэ.

16-р баганад талбайн хэмжээг га-аар илэрхийлэн нөхнө. 17, 18, 19, 20, 21-р мөрөнд тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн нэр, тусгай зөвшөөрлийн дугаар, огноо, хугацааг нөхнө.

17-р баганад тухайн орд газрын ашигт малтмалыг эрж хайх, ашиглах тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн нэрийг бичнэ. Тусгай зөвшөөрөл нь хайгуулын ба ашиглалтын гэж байна. Хайгуулын тусгай зөвшөөрөл гэж Ашигт малтмалын тухай хуулийн дагуу ашигт малтмал эрэх, хайх эрх олгосон баримт бичгийг, ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл гэж дээрх хуулийн дагуу ашигт малтмал ашиглах эрх олгосон баримт бичгийг хэлнэ.

19-р баганад тусгай зөвшөөрлийн төрлийг хайгуулынх бол-1, ашиглалтын бол-2 гэж кодолно.

*Тооллолын програм хангамжид ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрлийн талаарх мэдээллийг оруулахдаа дээрх зааврыг анхаарч хийнэ үү.
Програмаас маяглыг хэвлэхдээ зөвхөн та бүхний сонгосон мэдээллийг гаргах болно.

Лавлах: Маягтын талаарх лавлагааг доорх утсаар авна уу.
Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар
Утас: 51-263021, 51-263025, 51-263016

Үндэсний статистикийн хорооны зөвшөөрснөөр
Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын
газрын 2020 оны ... дугаар сарын-ны
өдрийн дугаар тогтоолоор батлав

Захиргааны статистикийн мэдээлэл
ТӨ-15

РАДИО ДОЛГИОНЫ 2021 ОНЫ ЖИЛИЙН МЭДЭЭ

1. Хаягийн хэсэг

Аймаг, нийслэл	Нэр	Код
Сум, дүүрэг		
Байгууллагын нэр	Харилцаа, холбооны зохицуулах хороо	
Регистрийн дугаар		
Өмч эзэмшигчийн дугаар		

1. Харилцаа холбооны зохицуулах хороо нь тайланг оны дараа жилийн 3-р сарын 5-ны дотор Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт маягт болон цахим хэлбэрээр ирүүлнэ.

2. Радио долгионы бүртгэлийн талаарх мэдээллийн хэсэг

№	Радио долгион		Хөрөнгийн нэр	Үйлчилгээний төрөл	Байршил			Радио давтамжийн зурвас, МГц	Ашиглалтын төлбөр		Ашиглах эрхийн бичиг			Олон улсын цахилгаан холбооны байгууллагын хуваарилалтын I бүс, үндэсний хуваарилалт, МГц			
	Ангилал	төрөл			аймгийн нэр	сумын нэр	код		нэгж, төг	нийт, төг	нэр	регистрийн дугаар	дугаар		эхлэх хугацаа	дуусах хугацаа	
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1																	
2																	
3																	
4																	
5																	
	Дүн																

Тамга
Хуулийн этгээдийн дарга, захирал

..... /
гарын үсэг
нэр

Ерөнхий нягтлан бодогч

..... /
гарын үсэг
нэр

20... оны ...-р сарын ...-ны өдөр

ТӨ-15 НӨХӨХ ЗААВАР

Маягтын хаягийн хэсэгт Харилцаа, холбооны зохицуулах хорооны регистрийн болон өмч эзэмшигчийн дугаарын нөхнө. Өмч эзэмшигчийн дугаарт тухайн байгууллагын Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газартай байгуулсан өмч эзэмшлийн гэрээний дугаарыг бичнэ.

Маягтын **2 дахь хэсэгт** радио долгионы төрөл, ангилал, үйлчилгээний төрөл, хөрөнгийн нэр, байршил, радио давтамжийн зурвас, ашиглалтын төлбөр, ашиглагч иргэн, байгууллагын нэр, регистрийн дугаар, ашиглах эрхийн бичиг, зөвшөөрлийн дугаар, эхлэх, дуусах хугацаа, олон улсын цахилгаан холбооны байгууллага **/ОУЦХБ/**-ын хуваарилалтын 1-р бүс, үндэсний хуваарилалт зэргийг радио, богино долгионы радиогийн өргөн нэвтрүүлэг, телевизийн суваг, үүрэн хөдөлгөөнт холбоо тус бүрээр ялган нөхөж бичнэ.

Маягтын **Б баганад** радио долгионы ангиллыг нөхнө. Радио долгион гэж агаарын орон зайд тархаж байгаа цахилгаан соронзон орны 3000 мега герц хүртэлх давтамжтай хэсгийг хэлнэ /Радио долгионы тухай хуулийн 3.1.1 дүгээр зүйл/. Радио долгионыг дотор хэт богино долгион, богино долгион, урт долгион гэж ангилна.

1-р баганад радио долгионы төрлийг 1-ээс 3-хүртэлх тоогоор кодолно. Үүнд: богино долгионы радио-1, телевизийн суваг-2, үүрэн хөдөлгөөнт холбоо-3.

2-р баганад радио долгион ашиглан үзүүлж байгаа үйлчилгээний төрлийг бичнэ. Тухайлбал: богино долгионы радио, эфирийн телевиз, үүрэн хөдөлгөөнт холбооны үйлчилгээ, гэх мэт.

3-р баганад радио, долгионыг дамжуулахад ашиглаж байгаа хөрөнгө /станц/-ийн нэрийг нөхнө.

4, 5, 6, 7-р баганад радио долгионы төхөөрөмжийн байршиж байгаа аймаг, сумын нэр, кодыг 10 дугаар хавсралтаас нөхнө.

8-р баганад радио давтамжийн зурвасыг мега герцээр илэрхийлэн нөхнө. Радио давтамжийн зурвас гэж бүлэг радио давтамжийг хэлнэ. /Радио долгионы тухай хуулийн 3.1.2 дугаар зүйл./

9-р баганад нэгжийн ашиглалтын төлбөрийн хэмжээг төгрөгөөр нөхнө.

10-р баганад ашиглалтын нийт төлбөрийн хэмжээг төгрөгөөр нөхнө.

11, 12-р баганад радио долгионыг ашиглагч байгууллага, иргэний нэр, регистрийн дугаарыг нөхнө.

13, 14, 15-р баганад радио долгионыг ашиглах эрхийн бичгийн дугаар, эхлэх, дуусах хугацааг нөхнө.

16-р баганад ОУЦХБ-ын хуваарилалтын I бүс, үндэсний хуваарилалтыг мега герцээр илэрхийлэн нөхнө. Үндэсний радио давтамжийн хуваарилалтын хүснэгт гэж радио давтамжийн нийт зурвасыг радио холбооны үйлчилгээний төрөлд хуваасан хуваарилалтыг хэлнэ. /"Радио долгионы тухай" Монгол улсын хуулийн 3.1.4 дүгээр зүйл/

***Тооллогын програм хангамжид радио долгионы талаарх мэдээллийг оруулахдаа дээрх зааврыг анхаарч хийнэ үү.
Програмаас маягыг хэвлэхдээ зөвхөн та бүхний сонгосон мэдээллийг гаргах болно.**

Лавлах: Маягтын талаарх лавлагааг доорх утсаар авна уу.
Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар
Утас: 51-263021, 51-263025, 51-263016

Үндэсний статистикийн хорооны зөвшөөрснөөр
Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын
газрын 2020 оны 7 дугаар сарын 06-ны
өдрийн 323 дугаар тогтоолоор батлав

Захиргааны статистикийн мэдээлэл
ТӨ-9

БҮРТГЭЛД ТУСГААГҮЙ ҮНДСЭН ХӨРӨНГИЙН 2021 ОНЫ ЖИЛИЙН МЭДЭЭ

1. Хаягийн хэсэг

Нэр		Код	
Аймаг, нийслэл			
Сум, дүүрэг			
Хуулийн этгээдийн нэр:			
Регистрийн дугаар			
Өмч эзэмшигчийн дугаар			

Төрийн өмчит хуулийн этгээд жил бүрийн 3-р сарын 5-ны дотор Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт маягт болон цахим хэлбэрээр ирүүлнэ.

2. Бүртгэлд тусгаагүй хөрөнгө

№	Хөрөнгийн нэр	Хөрөнгийн ангиллын код	Хүчин чадал			Ашиглалтад орсон огноо	Тоо ширхэг	Нэг бүрийн үнэ, төг	Нийт үнэ, төг	Бүртгэлд тусгаагүй шалтгаан	Хариуцлага хүлээх ажилтан	
			хэмжих нэгж	2	3						нэр	албан тушаал
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
	Дүн											

Хуулийн этгээдийн дарга, захирал
Тамга
Ерөнхий нягтлан бодогч

..... /
гарын үсэг нэр
..... /
гарын үсэг нэр

20 ... оны ...-р сарын ...-ны өдөр

ТӨ-9: НӨХӨХ ЗААВАР

Маягтын хаягийн хэсэгт Хуулийн этгээдийн нэр, регистрийн дугаар, аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн нэр, кодыг холбогдох 10 дугаар хавсралтын дагуу нөхнө. Өмч эзэмшигчийн дугаарт тухайн байгууллагын Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газартай байгуулсан өмч эзэмшлийн гэрээний дугаарыг бичнэ.

Маягтын **2 дахь хэсэгт** тухайн байгууллагын мэдэлд байгаа боловч санхүүгийн бүртгэлд бүртгэгдээгүй хөрөнгө нэг бүрийн ангиллын код, нэр төрөл, хүчин адал, ашиглалтад орсон огноо, тоо хэмжээ, нэг бүрийн үнэ, нийт үнэ, бүртгэлд тусгаагүй шалтгаан, хариуцах эзний нэр, албан тушаал зэргийг нөхөж бичнэ.

Маягтын **Б баганад** тухайн байгууллагын санхүүгийн бүртгэлд бүртгэгдээгүй байгаа хөрөнгийн нэрийг нөхнө.

1-р баганад холбогдох хавсралтаас бүртгэлгүй хөрөнгийг ангилалын кодыг тухайн хөрөнгийн төрлөөс хамааруулан харж бөглөнө.

2, 3-р баганад тухайн хөрөнгийн хүчин чадлын хэмжих нэгж болон биет хэмжээг нөхнө. Орон сууцны барилгын хувьд хаалгаар буюу айлаар, орон сууцны бус үйлдвэрийн барилга, худалдаа, үйлчилгээний барилгыг м2-аар, зочид буудал, эмнэлгийн барилгын хувьд ороор, сургууль, соёлын барилгыг суудлаар, албан тасалгааны (конторын) зориулалттай барилгыг м2-аар, гараажийг авто машины тоогоор, инженерийн байгууламжийн хувьд эрчим хүчний барилга, байгууламжийг кВт-аар, холбооны шугамыг м-ээр, төмөр замыг уртаар буюу м-ээр, замд хийсэн нөхөөсийг м2-аар, гүүрийг уртааш м-ээр, далан, сувгийг м-ээр, инженерийн шугам, сүлжээг км-ээр, экскаваторын шанаганы багтаамжийг м3-ээр, бульдозерыг морины хүчээр, самосвал, бусад төрлийн ачааны автомашиныг тн-оор, автобетон миксерийг м3-ээр, автобетон шахуургыг м3/цагаар, бетон зуурагч, шавар зуурагч, шавардлагын ажлын тоног төхөөрөмж, цахилгаан хөдөлгүүртэй компрессорыг м3/цагаар, гагнуурын аппаратыг вольтоор, лифтийн хувьд кг-аар, эскалаторын хувьд шатны өргөний хэмжээ /600мм, 800мм, 1000мм/-гээр, краны хувьд тн-оор нөхнө.

4-р баганад тухайн хөрөнгийн ашиглалтад орсон огноог нөхнө. Огноог он, сар, өдөр гэсэн дарааллаар нөхнө.

5-р баганад бүртгэлгүй хөрөнгийн тоо хэмжээг нөхнө.

6-р баганад бүртгэлгүй хөрөнгийн нэг бүрийн үнийг төгрөгөөр нөхнө.

7-р баганад бүртгэлгүй хөрөнгийн нийт үнийн дүнг төгрөгөөр нөхнө.

8-р баганад тухайн хөрөнгийг бүртгэлд тусгаагүй шалтгааныг дараах байдлаар кодолно. Үүнд: бичиг баримтын бүрдэл дугуу-1, ажлын хариуцлагагүйгээс-2. **9, 10-р баганад** тухайн үед хариуцан ажиллаж байсан захирал, ерөнхий нягтлан бодогчийн албан тушаал, нэрийг нөхнө.

***Тооллогын програм хангамжид бүртгэлд тусгаагүй хөрөнгийн талаарх мэдээллийг оруулахдаа дээрх зааврыг анхаарч хийнэ үү. Програмаас маягтыг хэвлэхдээ зөвхөн та бүхний сонгосон мэдээллийг гаргах болно.**

Лавлах: Маягтын талаарх лавлагааг доорх утсаар авна уу.

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар

Утас: 51-263021, 51-263025, 51-263016

Үндэсний статистикийн хорооны зөвшөөрснөөр
Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын
газрын 2020 оны 7 дугаар сарын 06-ны
өдрийн 323 дугаар тогтоолоор батлав

Захиргааны статистикийн мэдээлэл
ТӨ-10

ДУТАГДУУЛСАН ҮНДСЭН ХӨРӨНГИЙН 2021 ОНЫ ЖИЛИЙН МЭДЭЭ

1. Хаягийн хэсэг

Нэр		Код
Аймаг, нийслэл		
Сум, дүүрэг		
Хуулийн этгээдийн нэр	
Регистрийн дугаар		
Өмч эзэмшигчийн дугаар		

Төрийн өмчит хуулийн этгээд жил бүрийн 3-р сарын 5-ны дотор Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт маягт болон цахим хэлбэрээр ирүүлнэ.

2. Дутагдуулсан хөрөнгө

№	Хөрөнгийн нэр	Хөрөнгийн ангиллын код	Байгууллагын хөрөнгийн дугаар	Хүчин чадал		Ашиглалтад орсон огноо	Тоо ширхэг	Нэг бүрийн үнэ, төг	Нийт үнэ, төг	Хөрөнгө дутагдуулсан шалтгаан	Хариуцлага хүлээх ажилтан	
				хэмжих нэгж	3						4	нэр
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
	Дүн											

Хуулийн этгээдийн дарга, захирал

..... /

/

Тамга

гарын үсэг

нэр

Ерөнхий нягтлан бодогч

..... /

/

гарын үсэг

нэр

20... оны ...-р сарын ...-ны өдөр

ТӨ-10: НӨХӨХ ЗААВАР

Маягтын хаягийн хэсэгт Хуулийн этгээдийн нэр, регистрийн дугаар, аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн нэр, кодыг 10 дугаар хавсралтын дагуу нөхнө. Өмч эзэмшигчийн дугаарт тухайн байгууллагын Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газартай байгуулсан өмч эзэмшлийн гэрээний дугаарыг бичнэ.

Маягтын **2 дахь хэсэгт** тухайн байгууллагын санхүүгийн бүртгэлд бүртгэгдсэн байгаа боловч биетээр байхгүй болсон хөрөнгийн код, нэр төрөл, хүчин чадал, ашиглалтад орсон огноо, тоо хэмжээ, нэг бүрийн үнэ, нийт үнэ, хөрөнгө дутагдуулсан шалтгаан, хариуцах эзний нэр, албан тушаал зэргийг нөхөж бичнэ.

Маягтын **Б баганад** дутагдуулсан хөрөнгийн нэрийг нөхнө.

1-р баганад дутагдуулсан хөрөнгийг тухайн хөрөнгийн төрлөөс хамааруулан холбогдох хавсралтаас харж ангилалын кодыг бөглөнө.

2-р мөрөнд тухайн байгууллагын санхүүгийн програмд ашиглаж байгаа хөрөнгийн бүртгэлийн дугаар /код/-ыг нөхнө.

3, 4-р мөрөнд тухайн хөрөнгийн хүчин чадлын хэмжих нэгж болон биет хэмжээг нөхнө. Орон сууцны барилгын хувьд хаалгаар буюу айлаар, орон сууцны бус үйлдвэрийн барилга, худалдаа, үйлчилгээний барилгыг м2-аар, зочид буудал, эмнэлгийн барилгын хувьд ороор, сургууль, соёлын барилгыг суудлаар, албан тасалгааны (конторын) зориулалттай барилгыг м2-аар, гараажийг авто машины тоогоор, инженерийн байгууламжийн хувьд эрчим хүчний барилга, байгууламжийг кВт-аар, холбооны шугамыг м-ээр, төмөр замыг уртаар буюу м-ээр, авто замын уртыг км-ээр, замд хийсэн нөхөөсийг м2-аар, гүүрийг уртааш м-ээр, далан, сувгийг м-ээр, инженерийн шугам, сүлжээг км-ээр, экскаваторын шанаганы багтаамжийг м3-ээр, бульдозерыг морины хүчээр, самосвал, бусад төрлийн ачааны автомашиныг тн-оор, автобетонон микрокийг м3-аар, автобетонон шахууртыг м3/цагаар, бетон зуурагч, шавар зуурагч, шаваардлагын ажлын тоног төхөөрөмж, цахилгаан хөдөлгүүртэй компрессорыг м3/цагаар, гагнуурын аппаратыг вольтоор, лифтийн хувьд кг-аар, эскалаторын хувьд шатны өргөний хэмжээ /600мм, 800мм, 1000мм/-гээр, краны хувьд тн-оор нөхнө.

5-р баганад тухайн хөрөнгийн ашиглалтад орсон огноог нөхнө. Огноог нөхөхдөө он, сар, өдөр гэсэн дарааллаар нөхнө.

6-р баганад дутагдуулсан хөрөнгийн тоо хэмжээг тайлант оны хөрөнгийн бүртгэлийг үндэслэн нөхнө.

7-р баганад тухайн дутагдуулсан хөрөнгийн нэг бүрийн үнийг төгрөгөөр тайлант оны хөрөнгийн бүртгэлийг үндэслэн нөхнө.

8-р баганад дутагдуулсан хөрөнгийн нийт үнийн дүнг төгрөгөөр тайлант оны хөрөнгийн бүртгэлийг үндэслэн нөхнө.

9-р баганад дутагдуулсан хөрөнгө бүртгээгүй шалтгааныг дараах байдлаар кодлоно. Үүнд: хулгайд алдсан-1, шамшигдуулсан-2, алдаж үрэгдүүлсэн-3, гэнэтийн осол, байгалийн гамшиг /галд шатах, үерт урсах.../4.

10, 11-р баганад хариуцлага хүлээх ажилтны нэр, албан тушаалыг нөхнө. Хөрөнгийг хулгайд алдсан бол тухайн үеийн харуул хамгаалалтын ажилтны, шамшигдуулсан бол дарга, ерөнхий нягтлан бодогчийн, алдаж үрэгдүүлсэн бол нярав, эд хариуцагчийн албан тушаал, нэрийг нөхнө.

***Тооллолын програм хангамжид дутагдуулсан хөрөнгийн талаарх мэдээллийг оруулахдаа дээрх зааврыг анхаарч хийнэ үү. Програмаас маягтыг хэвлэхдээ зөвхөн та бүхний сонгосон мэдээллийг гаргах болно.**

Лавлах: Маягтын талаарх лавлагааг доорх утсаар авна уу.

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар

Утас: 51-263021, 51-263025, 51-263016

Үндэсний статистикийн хорооны зөвшөөрснөөр
Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын
газрын 2020 оны 7 дугаар сарын 06-ны
өдрийн 323 дугаар тогтоолоор батлав

Захиргааны статистикийн мэдээлэл
ТӨ-11

МАРГААНТАЙ ҮНДСЭН ХӨРӨНГИЙН 2021 ОНЫ ЖИЛИЙН МЭДЭЭ

Төрийн өмчит хуулийн этгээд жил бүрийн 3-р сарын 5-ны дотор Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт маягт болон цахим хэлбэрээр

1. Хаягийн хэсэг

Нэр		Код
Аймаг, нийслэл		
Сум, дүүрэг		
Хуулийн этгээдийн нэр		
Регистрийн дугаар		
Өмч эзэмшигчийн дугаар		

2. Хөрөнгийн талаарх мэдээллийн хэсэг

№	Хөрөнгийн нэр	Хөрөнгийн ангиллын код	Байгууллагын хөрөнгийн дугаар	Хүчин чадал		Ашиглалтад орсон огноо	Тоо ширхэг	Нэг бүрийн үнэ, төг	Нийт үнэ, төг	Маргаан үүссэн шалтгаан	Маргалдагч талуудын		Санхүүгийн тайлан тэнцэлд бүртгэсэн эсэх
				хэмжих нэгж	биет хэмжээ						нэр	шүүхэд хандсан эсэх /Тийм-1, Үгүй-2/	
A	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1													
2													
3													

Хуулийн этгээдийн дарга, захирал

..... /

Тамга

гарын үсэг

нэр

/

Ерөнхий нягтлан бодогч

..... /

гарын үсэг

нэр

/

20... оны ...-р сарын ...-ны өдөр

ТӨ-11: НӨХӨХ ЗААВАР

Маягтын хаягийн хэсэгт Хуулийн этгээдийн нэр, регистрийн дугаар, аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн нэр, кодыг 10 дугаар хавсралтын дагуу нөхнө. Өмч эзэмшигчийн дугаарт тухайн байгууллагын Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газартай байгуулсан өмч эзэмшлийн гэрээний дугаарыг бичнэ.

Маягтын **2 дахь хэсэгт** тухайн байгууллагын өмчлөл болон эзэмшлийн талаар маргаантай байгаа хөрөнгийн код, нэр төрөл, хүчин адал, ашиглалтад орсон огноо, тоо хэмжээ, нэг бүрийн үнэ, нийт үнэ, маргаан үүссэн шалтгаан, маргалдагч талын нэр, шүүхэд хандсан эсэх, хөрөнгийг санхүүгийн тайланд тусгасан эсэхийг нөхөж бичнэ.

Маягтын **Б баганад** маргаантай байгаа хөрөнгийн нэрийг нөхнө.

1-р баганад маргаантай хөрөнгийг тухайн хөрөнгийн төрлөөс хамааруулан холбогдох хавсралтаас ангилалын кодыг авч бөглөнө.

2-р баганад тухайн байгууллагын санхүүгийн тайлан, тэнцлийн програмд ашиглаж байгаа хөрөнгийн бүртгэлийн дугаар /код/-ыг нөхнө.

3, 4-р баганад тухайн хөрөнгийн хүчин чадлын хэмжих нэгж болон биет хэмжээг нөхнө. Орон сууцны барилгын хувьд хаалгаар буюу айлаар, орон сууцны бус үйлдвэрийн барилга, худалдаа, үйлчилгээний барилгыг м2-аар, зочид буудал, эмнэлгийн барилгын хувьд ороор, сургууль, соёлын барилгыг суудлаар, албан тасалгааны (конторын) зориулалттай барилгыг м2-аар, гараажийг авто машины тоогоор, инженерийн байгууламжийн хувьд эрчим хүчний барилга, байгууламжийг кВт-аар, холбооны шугамыг м-ээр, төмөр замыг уртаар буюу м-ээр, авто замын уртыг км-ээр, замд хийсэн нөхөөсийг м2-аар, гүүрийг уртааш м-ээр, далан, сувгийг м-ээр, инженерийн шугам, сүлжээг км-ээр, экскаваторын шангааны багтаамжийг м3-ээр, бульдозерыг морины хүчээр, самосвал, бусад төрлийн ачааны автомашиныг тн-оор, автобетон миксерийг м3-ээр, автобетон шахуурыг м3/цагаар, бетон зуурагч, шавар зуурагч, шавардлагын ажлын тоног төхөөрөмж, цахилгаан хөдөлгүүртэй компрессорыг м3/цагаар, гагнуурын аппаратын вольтоор, лифтийн хувьд кг-аар, эскалаторын хувьд шатны өргөний хэмжээ /600мм, 800мм, 1000мм/-гээр, краны хувьд тн-оор нөхнө.

5-р баганад тухайн хөрөнгийн ашиглалтад орсон огноог нөхнө. Хөрөнгийн ашиглалтад орсон огноог он, сар, өдөр гэсэн дарааллын дагуу нөхнө.

6-р баганад маргаантай хөрөнгийн тоо ширхэгийг нөхнө.

7-р баганад тухайн маргаантай хөрөнгийн нэг бүрийн үнийг төгрөгөөр нөхнө.

8-р баганад маргаантай хөрөнгийн нийт үнийн дүнг төгрөгөөр нөхнө.

9-р баганад маргаан үүссэн шалтгааныг тодорхой бичнэ.

10-р баганад маргалдагч талын нэрийг бичнэ. Тухайн хөрөнгийн талаар хэд хэдэн иргэн, байгууллагатай маргаан үүссэн бол маргалдагч талуудын нэрийг доош нь нэг бүрчлэн бичнэ.

11-р баганад тухайн маргаантай хөрөнгийн талаар шүүхэд хандсан бол-1, хандаагүй бол-2 гэж нөхнө.

12-р баганад маргаантай хөрөнгө нь тухайн байгууллагын санхүүгийн тайлан тэнцэлд бүртгэгдсэн бол-1, бүртгэгдээгүй бол-2 гэж нөхнө.

***Тооллогын програм хангамжид маргаантай хөрөнгийн талаарх мэдээллийг оруулахдаа дээрх зааврыг анхаарч хийнэ үү. Програмаас маягтыг хэвлэхдээ зөвхөн та бүхний сонгосон мэдээллийг гаргах болно.**

Лавлах: Маягтын талаарх лавлагааг доорх угсаар авна уу.

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар

Утас: 51-263021, 51-263025, 51-263016

Үндэсний статистикийн хорооны зөвшөөрснөөр
Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын
газрын 2020 оны 7 дугаар сарын 06-ны
өдрийн 323 дугаар тогтоолоор батлав

Захиргааны статистикийн мэдээлэл
ТӨ-12

ИЛҮҮДЭЛТЭЙ, АШИГЛАГДААГҮЙ БАЙГАА ҮНДСЭН ХӨРӨНГИЙН БҮРТГЭЛИЙН 2021 ОНЫ ЖИЛИЙН МЭДЭЭ

1. Хаягийн хэсэг

Нэр		Код
Аймаг, нийслэл		
Сум, дүүрэг		
Хуулийн этгээдийн нэр		
Регистрийн дугаар		
Өмч эзэмшигчийн дугаар		

Төрийн өмчит хуулийн этгээд жил бүрийн 3-р сарын 5-ны дотор Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт маягт болон цахим хэлбэрээр ирүүлнэ.

2. Илүүдэлтэй, ашиглагдаагүй байгаа хөрөнгө

№	Хөрөнгийн нэр	Хөрөнгийн ангиллын код	Байгууллагын хөрөнгийн дугаар	Хүчин чадал			Ашиглалтад орсон огноо	Тоо ширхэг	Нэг бүрийн үнэ, төг	Нийт үнэ /төг/	Ашиглалтгүй буюу илүүдэлтэй хөрөнгийг ахлах, худалдах, шилжүүлэх тухай санал
				хэмжих нэгж	биет хэмжээ	4					
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
	Дүн										

Хуулийн этгээдийн дарга, захирал /
Тамга
Ерөнхий нягтлан бодогч /
гарын үсэг
гарын үсэг
нэр
нэр

20... оны ...-р сарын ...-ны өдөр

ТӨ-12 НӨХӨХ ЗААВАР

Маягтын хаягийн хэсэгт Хуулийн этгээдийн нэр, регистрийн дугаар, аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн нэр, кодыг 10 дугаар хавсралтын дагуу нөхнө. Өмч эзэмшигчийн дугаарт тухайн байгууллагын Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газартай байгуулсан өмч эзэмшлийн гэрээний дугаарыг бичнэ.

Маягтын **2 дахь хэсэгт** тухайн байгууллагын ашиглалтгүй, илүүдэлтэй хөрөнгийн ангиллын код, нэр, хүчин чадал, ашиглалтад орсон огноо, тоо хэмжээ, нэг бүрийн үнэ, нийт үнэ, ашиглалтгүй, илүүдэлтэй хөрөнгийг актлах буюу худалдах талаарх саналыг нөхнө.

Маягтын **Б баганад** тухайн байгууллагад ашиглалтгүй, илүүдэлтэй хөрөнгийн нэрийг бичнэ.

1-р баганад Холбогдох хавсралтаас ашиглалтгүй, илүүдэлтэй хөрөнгийн ангилалын кодыг тухайн хөрөнгийн төрлөөс хамааруулан харж бөглөнө.

2-р баганад тухайн байгууллагын санхүүгийн програмд ашиглаж байгаа хөрөнгийн бүртгэлийн дугаар /код/-ыг нөхнө.

3, 4-р баганад тухайн хөрөнгийн хүчин чадлын хэмжих нэгж болон биет хэмжээг нөхнө. Орон сууцны барилгын хувьд хаалгаар буюу айлаар, орон сууцны бус үйлдвэрийн барилга, худалдаа, үйлчилгээний барилгыг м2-аар, зочид буудал, эмнэлгийн барилгын хувьд ороор, сургууль, соёлын барилгыг суудлаар, албан тасалгааны (конторын) зориулалттай барилгыг м2-аар, гараажийг авто машины тоогоор, инженерийн байгууламжийн хувьд эрчим хүчний барилга, байгууламжийг кВт-аар, холбооны шугамыг м-ээр, төмөр замыг уртаар буюу м-ээр, авто замын уртыг км-ээр, замд хийсэн нөхөөсийг м2-аар, гүүрийг уртааш м-ээр, далан, сувгийг м-ээр, инженерийн шугам, сүлжээг км-ээр, экскаваторын шанаганы багтаамжийг м3-ээр, бульдозерыг морины хүчээр, самосвал, бусад төрлийн ачааны автомашиныг тн-оор, автобетон миксерийг м3-ээр, автобетон шахуургыг м3/цагаар, бетон зуурагч, шавар зуурагч, шавардлагын ажлын тоног төхөөрөмж, цахилгаан хөдөлгүүртэй компрессорыг м3/цагаар, гагнуурын аппаратыг вольтоор, лифтийн хувьд кг-аар, эскалаторын хувьд шатны өргөний хэмжээ /600мм, 800мм, 1000мм/-гээр, краны хувьд тн-оор нөхнө.

5-р баганад тухайн хөрөнгийн ашиглалтад орсон огноог нөхнө. Огноог он, сар, өдөр гэсэн дарааллаар нөхнө.

6-р баганад хөрөнгийн тоо ширхэгийг, **7-р баганад** хөрөнгийн нэг бүрийн үнийг төгрөгөөр нөхнө.

8-р баганад хөрөнгийн нийт үнийн дүнг төгрөгөөр нөхнө.

9-р баганад ашиглалтгүй буюу илүүдэлтэй хөрөнгийг актлах болон худалдах байгууллагын саналыг дараах байдлаар кодолно. Үүнд: актлах-1, худалдах-2, шилжүүлэх-3, бусад -4.

***Тооллогын програм хангамжид илүүдэлтэй, ашиглагдаагүй байгаа хөрөнгийн талаарх мэдээллийг оруулахдаа дээрх зааврыг анхаарч хийнэ үү. Програмаас маягтыг хэвлэхдээ зөвхөн та бүхний сонгосон мэдээллийг гаргах болно.**

Лавлах: Маягтын талаарх лавлагааг доорх утсаар авна уу.
Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар
Утас: 51-263021, 51-263025, 51-263016

БАРИЛГА БАЙГУУЛАМЖ ТҮРЭЭСЭЛЖ (БАЙРЛАЖ) АШИГЛАДАГ БАЙГУУЛЛАГЫН СУДАЛГАА

1.Хаягийн хэсэг

Нэр		Код
Аймаг, нийслэл		
Сум, дүүрэг		
Хуулийн этгээдийн нэр		
Регистрийн дугаар		
Өмч эзэмшигчийн дугаар		

№	Түрээсэлсэн барилгын нэр	Түрээсэлсэн хөрөнгийн байршил		Түрээслүүлэгчийн нэр	Хөрөнгө түрээслэн ашиглаж буй үйл ажиллагааны чиглэл	Түрээсэлж буй байр талбайн		Түрээсэлж буй хугацаа		Нэгж талбайн сарын түрээсийн төлбөр	Түрээсийн нийт төлбөр /жилийн/ 15=14x12	Түрээсийн хэлбэр /ашиглалтын зардал болон түрээсийн төлбөртэй-1, зөвхөн ашиглалтын зардлаар-2, төлбөргүй-3	
		аймаг, нийслэлийн нэр	сум, дүүргийн нэр			Хаяг	Түрээсэлж буй м.кв	өрөөний тоо	богино /сар/ урт /жил/				
1	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

*өөрийн байргүй (эсхүл байр дутагдалтай), бусдаас байр талбай, барилга түрээсээр ашигладаг байгууллагын мэдээллийг энд оруулна

**Эдийн засгийн бүх төрлийн үйл ажиллагааны
салбарын ангилал (ЭЗҮАСА)**

Салбар	Дэд салбар	Бүлэг	Анги	Тодорхойлолт
А	ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ, ОЙН АЖ АХУЙ, ЗАГАС БАРИЛТ, АН АГНУУР			
	01	Газар тариалан, мал аж ахуй, ан агнуур, түүнтэй холбогдох үйлчилгээ		
		011	Нэг эсвэл хоёр наст ургамал тариалалт	
			00111	Үр тариа (цагаан будааг оруулахгүйгээр), буурцагт болон тосны ургамал тариалалт
			00112	Цагаан будаа тариалалт
			00113	Хүнсний ногоо, амтат гуа, үндэст болон булцуут ургамал тариалалт
			00114	Чихрийн нишингэ тариалалт
			00115	Тамхины ургамал тариалалт
			00116	Хөвөнгийн төрлийн ургамал тариалалт
			00119	Бусад төрлийн нэг эсвэл хоёр наст ургамал тариалалт
		012	Олон наст ургамал тариалалт	
			00121	Усан үзэм тариалалт
			00122	Халуун, дулаан орны жимсний ургамал тариалалт
			00123	Жүржийн төрлийн жимс тариалалт
			00124	Үрт, яст жимс тариалалт
			00125	Жимсний ургамал, жимсний сөөг, самар болон бусад жимс тариалалт
			00126	Тослог жимс тариалалт
			00127	Ундааны үйлдвэрлэлд зориулсан ургамал тариалалт
			00128	Үнэр, амт оруулагч болон эм, эмчилгээний ургамал тариалалт
			00129	Олон наст бусад ургамал тариалалт
		013	00130	Үр, суулгац тариалалт
		014	Мал аж ахуй	
			00141	Үхэр, одос үхэр өсгөн үржүүлэх
			00142	Адуу, адууны төрлийн бусад амьтан өсгөн үржүүлэх
			00143	Тэмээ, тэмээний төрлийн бусад амьтан өсгөн үржүүлэх
			00144	Хонь, ямаа өсгөн үржүүлэх
			01441	Хонь өсгөн үржүүлэх
			01449	Ямаа өсгөн үржүүлэх
			00145	Гахай өсгөн үржүүлэх
			00146	Шувуу өсгөн үржүүлэх
			00149	Бусад амьтан өсгөн үржүүлэх
		015	00150	Хөдөө аж ахуйн хосолсон үйл ажиллагаа
		016	Хөдөө аж ахуйн салбарын туслах үйл ажиллагаа, хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүний ургац хураасны дараах боловсруулалт	
			00161	Газар тариалангийн салбарын туслах үйл ажиллагаа
			00162	Мал аж ахуйн салбарын туслах үйл ажиллагаа
			00163	Ургац хураалтын дараах хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүнийг боловсруулах үйл ажиллагаа
			00164	Тарих үрийг боловсруулах үйл ажиллагаа
		017	00170	Ан агнуур, зэрлэг амьтан барих, түүнд холбогдох үйлчилгээ үзүүлэх
	02	Ойн аж ахуй, мод бэлтгэл		
		021	00210	Мод тарих үйл ажиллагаа болон ойн аж ахуй
		022	00220	Мод бэлтгэл
		023	00230	Ойн дагалт нөөцийг түүх үйл ажиллагаа
		024	00240	Ойн аж ахуйн туслах үйл ажиллагаа
	03	Загас барих, үржүүлэх		
		031	Загас барих	

Салбар	Дэд салбар	Бүлэг	Анги	Тодорхойлолт
			00311	Далайн загас барих
			00312	Цэнгэг усны загас барих
		032	Загас үржүүлэх	
			00321	Далайн загас үржүүлэх
			00322	Цэнгэг усны загас үржүүлэх
В	УУЛ УУРХАЙ, ОЛБОРЛОЛТ			
	05	Чулуун, хүрэн нүүрс олборлолт		
		051	00510	Чулуун нүүрс олборлолт
			05101	Коксжсон нүүрс олборлолт
			05109	Коксжсон нүүрснээс бусад чулуун нүүрс олборлолт
		052	00520	Хүрэн нүүрс олборлолт
	06	Газрын түүхий тос, байгалийн хий олборлолт		
		061	00610	Газрын түүхий тос олборлолт
		062	00620	Байгалийн хий олборлолт
	07	Металлын хүдэр олборлолт		
		071	00710	Төмрийн хүдэр олборлолт
		072	Өнгөт төмөрлөгийн хүдэр олборлолт	
			00721	Уран, торийн хүдэр олборлолт
			00729	Бусад өнгөт төмөрлөгийн хүдэр олборлолт
			07291	Алтны хүдэр олборлолт
			07292	Мөнгөний хүдэр олборлолт
			07293	Зэсийн хүдэр олборлолт
			07299	Бусад металлын хүдэр олборлолт
	08	Бусад ашигт малтмал олборлолт		
		081	00810	Чулуу, элс, шороо олборлолт
		089	Дээрх ангилалд ороогүй бусад ашигт малтмалын олборлолт	
			00891	Химийн аж үйлдвэр, бордооны үйлдвэрлэлд зориулсан эрдсийн түүхий эд, хүдэр олборлолт
			00892	Хүлэр олборлолт
			00893	Давс, шүү олборлолт
			00899	Дээрх ангид ороогүй бусад ашигт малтмалын олборлолт
	09	Уул уурхайн туслах үйл ажиллагаа		
		091	00910	Газрын түүхий тос, байгалийн хий олборлолттой холбогдох туслах үйл ажиллагаа
		099	00990	Уул уурхайн туслах үйл ажиллагаа
			09901	Ашигт малтмалын хайгуул
			09902	Гэрээ, төлбөрт үндэслэн хийгдэх суваг, шахуурга хийх үйлчилгээ
			09909	Туршилтын өрөмдлөг, өрөмдлөгийн нүхлэлт хийх
С	БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ			
	10	Хүнсний бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл		
		101	01010	Мах боловсруулах, консервлох
		102	01020	Загас, хавчны төрлийн болон нялцгай биетийг боловсруулах, консервлох
		103	01030	Жимс болон төмс, хүнсний ногоо боловсруулалт, хадгалалт
			10301	Төмсөөр бүтээгдэхүүн хийх болон шууд хүнсэнд хэрэглэх зориулалтаар бэлтгэн хадгалах үйл ажиллагаа
			10309	Жимс болон хүнсний бусад ногоогоор шүүс, баяжмал зэрэг бүтээгдэхүүн хийх, хатаах, хөлдөөх, боловсруулан савлан хадгалах үйл ажиллагаа
		104	01040	Ургамлын болон амьтны гаралтай тос үйлдвэрлэл
		105	01050	Сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл
		106	Үр тарианы гурлын болон цардуул, цардууллаг бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	
			01061	Үр тарианы гурлын үйлдвэрлэл
			01062	Цардуул, цардууллаг бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл
		107	Хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	

Салбар	Дэд салбар	Бүлэг	Анги	Тодорхойлолт
			01071	Талх, нарийн боов үйлдвэрлэл
			01072	Элсэн чихэр үйлдвэрлэл
			01073	Какао, шоколад, чихэрлэг бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл
			01074	Гоймон, кускус болон бэлтгэсэн гурилан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл
			01075	Бэлтгэсэн хоол үйлдвэрлэл
			01079	Дээрх ангид ороогүй хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл
		108	01080	Малын тэжээл үйлдвэрлэл
	11	110	Ундаа үйлдвэрлэл	
			01101	Спирт нэрэх, цэвэршүүлэх, спиртийн хольц бэлтгэх үйлдвэрлэл
			01102	Дарс үйлдвэрлэл
			01103	Шар айраг үйлдвэрлэл
			01104	Согтууруулах бус ундааны үйлдвэрлэл; савласан рашаан, бусад усны үйлдвэрлэл
	12	120	01200	Тамхи үйлдвэрлэл
	13	Ээрэх, нэхэх, даавуун материал бэлтгэх үйлдвэрлэл		
		131	Утас ороох, ээрэх болон бэлтгэх үйл ажиллагаа	
			01311	Утас бэлтгэх, ээрэх үйл ажиллагаа
			13111	Ноос, ноолуур угаах, самнах үйл ажиллагаа
			13119	Утас ээрэх үйл ажиллагаа
			01312	Нэхэх үйл ажиллагаа
			01313	Даавуун эдлэлийн эцсийн шатны боловсруулалтын үйл ажиллагаа
		139	Бусад даавуун эдлэл үйлдвэрлэл	
			01391	Нэхмэл болон сүлжмэл даавуу үйлдвэрлэл
			01392	Хувцаснаас бусад нэхмэл болон сүлжмэл эдлэл үйлдвэрлэл
			01393	Хивс, хивсэнцэр үйлдвэрлэл
			01394	Татлага, аргамж, оосор, торон эдлэл үйлдвэрлэл
			01395	Эсгий болон эсгий эдлэл, эсгий гутал үйлдвэрлэл
			01399	Дээр дурдсан ангид ороогүй нэхмэл бусад эдлэл үйлдвэрлэл
	14	Хувцас үйлдвэрлэл		
		141	01410	Үслэг арьсан хувцаснаас бусад хувцас үйлдвэрлэл
		142	01420	Үслэг арьсан эдлэл үйлдвэрлэл
		143	01430	Нэхмэл болон сүлжмэл хувцас үйлдвэрлэл
	15	Арьс, арьсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл		
		151	Арьс шир идээлэх, элдэх, боловсруулах; аяны болон гар цүнх, тоног - эмээл, уналга эдэлгээний тоног хэрэгсэл; үслэг арьс элдэх, будах үйл ажиллагаа	
			01511	Арьс шир идээлэх, элдэх, засварлах, үслэг арьс боловсруулах, будах үйл ажиллагаа
			01512	Арьсан оруулгатай аяны болон гар цүнх, эмээл, уналга эдэлгээний тоног хэрэглэл үйлдвэрлэл
		152	01520	Гутал үйлдвэрлэл
	16	Тавилгаас бусад мод болон модон бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл; сүрэл, дэрсэн эдлэл үйлдвэрлэл		
		161	01610	Мод хөрөөдөх, харуулдах үйл ажиллагаа
			16101	Зүсмэл, модон материал бэлтгэх үйл ажиллагаа
			16109	Хөрөөдөх, харуулдах бусад үйл ажиллагаа
		162	Модон, үйсэн, үртсэн болон холтсон бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл	
			01621	Өнгөлгөөний хавтан болон модон суурьт хавтан үйлдвэрлэл
			01622	Барилгын модон хийц материал, эд ангийн үйлдвэрлэл
			16221	Гэрийн мод үйлдвэрлэл
			16229	Мужааны зориулалттай бусад модон материал, эд анги үйлдвэрлэл
			01623	Модон сав үйлдвэрлэл
			01629	Бусад модон бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл; үйсэн, холтсон, сүлжсэн материалан жижиг эдлэл үйлдвэрлэл
	17	170	Цаас болон цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	
			01701	Цаасны зуурмаг, цаас болон картонон бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл

Салбар	Дэд салбар	Бүлэг	Анги	Тодорхойлолт
			01702	Атираат цаас, картон болон цаасан, картонон хайрцаг, сав үйлдвэрлэл
			01709	Цаас, картонон бусад зүйлс үйлдвэрлэл
			17091	Ахуйн болон хувийн хэрэглээний алчуур, целлюлозон эдлэл үйлдвэрлэл
			17099	Ахуйн болон хувийн хэрэглээнээс бусад цаас, картонон зүйлс үйлдвэрлэл
	18	Хэвлэх, дуу бичлэгийг хувилах, дахин үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа		
		181	Хэвлэх болон хэвлэлийн туслах үйл ажиллагаа	
			01811	Хэвлэх үйл ажиллагаа
			01812	Хэвлэлийн туслах үйл ажиллагаа
		182	01820	Дуу бичлэг хуулбарлах үйл ажиллагаа
	19	Кокс болон газрын түүхий тосны боловсруулсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл		
		191	01910	Коксын зууханд боловсруулсан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл
		192	01920	Боловсруулсан газрын тосны бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл
	20	Химийн бодис болон химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл		
		201	Химийн үндсэн бодисууд, бордоо болон азотын нэгдлүүд, үндсэн төлөвтэй хуванцар болон нийлэг, резин үйлдвэрлэл	
			02011	Химийн үндсэн бодис үйлдвэрлэл
			02012	Бордоо, азотын нэгдлийн үйлдвэрлэл
			02013	Үндсэн төлөвтэй хуванцар, нийлэг резин үйлдвэрлэл
		202	Химийн бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	
			02021	Хөдөө аж ахуйн химийн бүтээгдэхүүн болон хортон шавжтай тэмцэх бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл
			02022	Будаг, лак болон үүнтэй ижил төстэй будаг, хэвлэлийн бэх ба давирхай үйлдвэрлэл
			02023	Саван, угаалгын бодис, цэвэрлэгээний болон өнгөлгөөний бэлдмэл, сүрчиг, ариун цэврийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл
			02029	Химийн бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл
		203	02030	Хиймэл утас үйлдвэрлэл
	21	210	02100	Үндсэн эмийн бүтээгдэхүүн болон эмийн бэлдмэлийн үйлдвэрлэл
	22	Резинэн болон хуванцар бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл		
		221	Резинэн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	
			02211	Резинэн дугуй, хоолой үйлдвэрлэл, дахин боловсруулах үйл ажиллагаа
			02219	Резинэн бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл
		222	02220	Хуванцар бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл
	23	Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл		
		231	02310	Шил болон шилэн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл
		239	Дээр дурдсан ангид ороогүй төмөрлөг бус эрдэс бүтээгдэхүүний бусад үйлдвэрлэл	
			02391	Галд тэсвэртэй бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл
			02392	Барилгын шавран материал үйлдвэрлэл
			02393	Бусад шаазан болон керамик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл
			02394	Цемент, шохой, гипс үйлдвэрлэл
			02395	Бетон, цемент болон гипсээр хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл
			23951	Тоосго үйлдвэрлэл
			23952	Цемент үйлдвэрлэл
			23959	Бетон, цемент болон гипсээр хийсэн бусад материал эдлэл үйлдвэрлэл
			02396	Чулуу засах, өнгөлөх, зүсэх, тэгшлэх, чулуун тавилга үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа
			02399	Металл бус эрдэс бодисоор хийсэн бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл
	24	Металл боловсруулах үйлдвэрлэл		
		241	02410	Төмөр болон ган үйлдвэрлэл
		242	02420	Үнэт болон төмөрлөг бус бусад металл үйлдвэрлэл

Салбар	Дэд салбар	Бүлэг	Анги	Тодорхойлолт
		243	Металлын цутгамал үйлдвэрлэл	
			02431	Төмөр болон гангийн цутгамал үйлдвэрлэл
			02432	Төмөрлөг бус металл цутгамал үйлдвэрлэл
	25	Машин, тоног төхөөрөмжөөс бусад металл бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл		
		251	Барилгын зориулалттай металл бүтээгдэхүүн, хадгалах сав, уурын үүсгүүр үйлдвэрлэл	
			02511	Барилгын металл хийц үйлдвэрлэл
			02512	Цистерн, хадгалах төмөр сав, чингэлэг үйлдвэрлэл
			02513	Төвийн халаалтын халуун усны бойлероос бусад уурын тогоо үйлдвэрлэл
		252	02520	Зэр зэвсэг, цэргийн хэрэгсэл үйлдвэрлэл
		259	Бусад металл бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл; металл бүтээгдэхүүн, эдлэл үйлдвэрлэлийн туслах үйл ажиллагаа	
			02591	Төмрийг давтах, дагтаршуулах, цутгах болон ороох; нунтаг металлурги
			02592	Машин механизм; төмөр өнгөлөх, боловсруулах үйл ажиллагаа
			02593	Хутган эдлэл, гар багаж, хэрэгсэл, нийтлэг зориулалтын төмөр эдлэл үйлдвэрлэл
			02599	Дээр дурдсан ангид ороогүй бусад металл эдлэл үйлдвэрлэл
	26	Компьютер, электроник болон оптик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл		
		261	02610	Электроникийн эд анги, дэлгэц үйлдвэрлэл
		262	02620	Компьютер, түүний нэмэлт тоног төхөөрөмжийн эд анги үйлдвэрлэл
		263	02630	Холбооны тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл
		264	02640	Хэрэглээний цахилгаан бараа үйлдвэрлэл
		265	Хэмжих, турших, тохируулах, хянах тоног төхөөрөмж, бугуйн цаг, цаг үйлдвэрлэл	
			02651	Хэмжих, турших, тохируулах, хянах тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл
			02652	Бугуйн цаг, цаг үйлдвэрлэл
		266	02660	Цацраг туяа ялгаруулагч төхөөрөмж, цахилгаан эмчилгээ, заслын тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл
		267	02670	Оптик багаж хэрэгсэл болон гэрэл зургийн төхөөрөмж үйлдвэрлэл
		268	02680	Соронзон болон оптик мэдээллийн хэрэгсэл үйлдвэрлэл
	27	Цахилгаан тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл		
		271	02710	Цахилгаан хөдөлгүүр, үүсгүүр, хувиргагч, цахилгаан эрчим хүч түгээх болон хянах аппарат хэрэгсэл үйлдвэрлэл
		272	02720	Батарей (зай хураагуур) болон аккумулятор үйлдвэрлэл
		273	Цахилгаан утас, кабель болон утас бүхий хэрэгсэл үйлдвэрлэл	
			02731	Шилэн кабель үйлдвэрлэл
			02732	Бусад электрон болон цахилгаан утас, кабель үйлдвэрлэл
			02733	Утас бүхий хэрэгсэл үйлдвэрлэл
		274	02740	Цахилгаан гэрэлтүүлгийн хэрэгсэл үйлдвэрлэл
		275	02750	Гэр ахуйн цахилгаан хэрэгсэл үйлдвэрлэл
		279	02790	Цахилгаан бусад тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл
	28	Дээр дурдсан дэд салбарт ороогүй бусад машин, тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл		
		281	Ерөнхий зориулалтын машин үйлдвэрлэл	
			02811	Онгоц, автомашин, мотоциклийн хөдөлгүүрээс бусад хөдөлгүүр, турбин үйлдвэрлэл
			02812	Хийн болон шингэн эрчим хүчээр ажиллах тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл
			02813	Шахуурга, компрессор, цорго, хавхлаг зэрэг бусад төхөөрөмж үйлдвэрлэл
			02814	Холхивч, араа, дамжуулах, холбох эд анги үйлдвэрлэл
			02815	Зуух, плитка, шатаах зуух үйлдвэрлэл
			02816	Өргөгч, ачигч төхөөрөмжийн үйлдвэрлэл
			02817	Албан тасалгааны машин, тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл (компьютер, түүний нэмэлт тоног төхөөрөмж орохгүй)

Салбар	Дэд салбар	Бүлэг	Анги	Тодорхойлолт
			02818	Цахилгаанаар ажилладаг гар багаж хэрэгсэл үйлдвэрлэл
			02819	Ерөнхий зориулалтын бусад машин, тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл
		282	Тусгай зориулалтын машин, тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл	
			02821	Хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуйн машин, тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл
			02822	Металл боловсруулах машин, багаж хэрэгсэл үйлдвэрлэл
			02823	Металлургийн зориулалттай машин, тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл
			02824	Уул уурхайн болон барилгын машин, тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл
			02825	Хүнс, ундаа, тамхины үйлдвэрийн машин, тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл
			02826	Нэхмэл, хувцас, арьс ширэн бүтээгдэхүүн боловсруулах машин, тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл
			02829	Тусгай зориулалтын бусад машин үйлдвэрлэл
	29	Моторт авто тээврийн хэрэгсэл, чиргүүл, хагас чиргүүл үйлдвэрлэл		
		291	02910	Моторт авто тээврийн хэрэгсэл үйлдвэрлэл
		292	02920	Моторт тээврийн хэрэгслийн гадар бие болон тэвш үйлдвэрлэл; чиргүүл ба хагас чиргүүл үйлдвэрлэл
		293	02930	Моторт тээврийн хэрэгслийн сэлбэг, эд анги үйлдвэрлэл
	30	Тээврийн хэрэгслийн бусад тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл		
		301	Усан онгоц, завь үйлдвэрлэл	
			03011	Усан онгоц, хөвөгч байгууламж үйлдвэрлэл
			03012	Аялал, зугаалгын болон спортын зориулалттай завь үйлдвэрлэл
		302	03020	Төмөр замын зүтгүүр, хөдлөх эд анги үйлдвэрлэл
		303	03030	Агаарын болон сансрын хөлөг, түүнтэй холбогдох тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл
		304	03040	Цэргийн зориулалттай тээврийн хэрэгсэл үйлдвэрлэл
		309	Тээврийн хэрэгслийн тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл	
			03091	Мотоцикл үйлдвэрлэл
			03092	Унадаг дугуй болон хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн тэргэнцэр үйлдвэрлэл
			03099	Дээрх ангид ороогүй тээврийн бусад хэрэгслийн тоног төхөөрөмж үйлдвэрлэл
	31	310	03100	Тавилга үйлдвэрлэл
	32	Боловсруулах бусад үйлдвэрлэл		
		321	Үнэт эдлэл, гоёл чимэглэлийн зүйлс, холбогдох эдлэл үйлдвэрлэл	
			03211	Үнэт эдлэл, гоёл чимэглэлийн зүйлс үйлдвэрлэл
			03212	Дуураймал гоёл чимэглэл, холбогдох эд зүйлс үйлдвэрлэл
		322	03220	Хөгжмийн зэмсэг үйлдвэрлэл
		323	03230	Спортын бараа үйлдвэрлэл
		324	03240	Тоглоом үйлдвэрлэл
		325	03250	Эмнэлгийн болон шүдний эмчилгээний багаж хэрэгсэл, хангамжийн материал үйлдвэрлэл
		329	03290	Дээр дурдсан ангид ороогүй боловсруулах үйлдвэрийн бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл
	33	Машин, тоног төхөөрөмжийг угсрах, суурилуулах, холбогдох засвар, үйлчилгээ		
		331	Машин, тоног төхөөрөмж, үйлдвэрлэсэн металл хийцийг угсрах, суурилуулах холбогдох засвар, үйлчилгээ	
			03311	Металл хийцийн бүтээгдэхүүний засвар, үйлчилгээ
			03312	Тоног төхөөрөмжийн засвар, үйлчилгээ
			03313	Электрон болон хараа зүйн тоног төхөөрөмжийн засвар, үйлчилгээ
			03314	Цахилгаан тоног төхөөрөмжийн засвар, үйлчилгээ
			03315	Моторт тээврийн хэрэгслээс бусад тээврийн хэрэгслийн засвар, үйлчилгээ
			03319	Тоног төхөөрөмжийн бусад засвар, үйлчилгээ
		332	03320	Аж үйлдвэрийн машин, тоног төхөөрөмжийн угсралт
D	ЦАХИЛГААН, ХИЙ, УУР, АГААРЖУУЛАЛТ			
	35	Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт		
		351	03510	Цахилгаан эрчим хүч үйлдвэрлэл, дамжуулах, түгээх үйл ажиллагаа

Салбар	Дэд салбар	Бүлэг	Анги	Тодорхойлолт
			35101	Салхин станц
			35102	Усан станц
			35103	Нарны энергийг ашиглан эрчим хүч үйлдвэрлэх
			35104	Нүүрс ашиглан эрчим хүч үйлдвэрлэх
			35105	Бусад эх үүсвэрээс
			35106	Цахилгаан эрчим хүч дамжуулах үйл ажиллагаа
			35109	Цахилгаан эрчим хүч түгээх үйл ажиллагаа
		352	03520	Хийн үйлдвэрлэл, хийн түлшийг хоолойгоор түгээх үйл ажиллагаа
		353	03530	Уур, агааржуулагчийн хангамжийн үйл ажиллагаа
			35301	Дулаан үйлдвэрлэл
			35302	Дулаан түгээх үйл ажиллагаа
			35303	Дулаан үйлдвэрлэл, түгээлт хослон эрхлэх үйл ажиллагаа
			35309	Уур, агааржуулагчийн хангамжийн бусад үйл ажиллагаа
E	УС ХАНГАМЖ; СУВАГЖИЛТЫН СИСТЕМ, ХОГ ХАЯГДАЛ ЗАЙЛУУЛАХ БОЛОН ХҮРЭЭЛЭН БҮЙ ОРЧНЫГ ДАХИН СЭРГЭЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА			
	36	360	03600	Ус хуримтлуулах, ариутгах, түгээх үйл ажиллагаа
			36001	Ус хуримтлуулах, ариутгах, төвлөрсөн ус хангамжийн үйлчилгээ
			36009	Төвлөрсөн бус ус хангамжийн үйлчилгээ
	37	370	03700	Сувагжилтын систем
	38	Хог хаягдлыг цуглуулах, боловсруулах, зайлуулах; дахин ашиглах		
		381	Хог хаягдлыг цуглуулах	
			03811	Аюулгүй хог хаягдлыг цуглуулах
			03812	Аюултай хог хаягдлыг цуглуулах
		382	Хог хаягдлыг боловсруулах, зайлуулах	
			03821	Аюулгүй хог хаягдлыг боловсруулах, зайлуулах
			03822	Аюултай хог хаягдлыг боловсруулах, зайлуулах
		383	03830	Хог хаягдлаас хоёрдогч түүхий эд, материал гарган авах
	39	390	03900	Хүрээлэн буй орчны бохирдлыг ариутгах, цэвэрлэх, бусад хог хаягдлын менежментийн үйлчилгээ
F	БАРИЛГА			
	41	410	04100	Барилга угсралт
			41001	Орон сууцны барилга
			41002	Орон сууцны бус барилга
			41009	Үйлдвэрийн барилга
	42	Барилгын инженерчлэлийн үйл ажиллагаа		
		421	04210	Төмөр зам болон авто замын байгууламж барих үйл ажиллагаа
			42101	Авто зам тавих
			42102	Төмөр замын суурь бүтэц барих
			42103	Төмөр замын далан барих
			42104	Гүүр, хоолой / ус зайлуулах суваг, шуудуу барих
			42105	Дохиолол төвлөрүүлэх, хориглох байгууламж барих
			42106	Төмөр замын дэд бүтэц угсрах
			42107	Гүүр хоолой, хиймэл төхөөрөмж угсрах үйл ажиллагаа
			42109	Дохиолол төвлөрүүлэх, хориглох байгууламж угсрах
		422	04220	Нийтийн аж ахуйн барилга угсралт
		429	04290	Барилгын инженерчлэлийн бусад үйл ажиллагаа
	43	Барилгын тусгай ажил		
		431	Буулгах/нураах, талбай бэлтгэх үйл ажиллагаа	
			04311	Барилгыг буулгах/нураах үйл ажиллагаа
			04312	Талбай бэлтгэх үйл ажиллагаа
		432	Цахилгаан тоног төхөөрөмж, ус дамжуулах, сувагжилтын систем угсрах, барилга угсралтын бусад ажил	
			04321	Цахилгааны тоног төхөөрөмж угсралт, суурилуулалт

Салбар	Дэд салбар	Бүлэг	Анги	Тодорхойлолт
			04322	Усан хангамж, хийн хангамж, сувагжилт, халаалт, агааржуулагч системийн угсралт
			04329	Барилга угсралтын бусад ажил
		433	04330	Барилгыг дуусгах шатны үйл ажиллагаа
		439	04390	Барилгын бусад тусгай ажил
G	БӨӨНИЙ БОЛОН ЖИЖИГЛЭН ХУДАЛДАА; МАШИН, МОТОЦИКЛИЙН ЗАСВАР, ҮЙЛЧИЛГЭЭ			
	45	Моторт тээврийн хэрэгсэл, мотоциклийн бөөний болон жижиглэн худалдаа, засвар, үйлчилгээ		
		451	04510	Моторт тээврийн хэрэгслийн худалдаа
		452	04520	Моторт тээврийн хэрэгслийн засвар, үйлчилгээ
			45201	Моторт тээврийн хэрэгслийн их бие болон эд ангид хийх механик засвар
			45202	Моторт тээврийн хэрэгслийн цахилгаан засвар болон цахилгаан хөдөлгүүрийн системийн засвар
			45203	Моторт тээврийн хэрэгслийн анхан шатны үзлэг оношилгоо
			45204	Моторт тээврийн хэрэгслийг угаах, өнгөлөх, будах, шүрших
			45205	Моторт тээврийн хэрэгслийн олгой, хаймар, дугуй солих
			45209	Моторт тээврийн хэрэгслийн зэврэлтийн эсрэг хийх үйлчилгээ, бусад
		453	04530	Моторт тээврийн хэрэгслийн сэлбэг, эд ангийн худалдаа
		454	04540	Мотоциклийн сэлбэг, эд ангийн худалдаа, засвар, үйлчилгээ
	46	Автомашин, мотоциклийн худалдаанаас бусад бөөний худалдаа		
		461	04610	Төлбөр эсвэл гэрээний үндсэн дээр хийгдэх бөөний худалдаа
		462	04620	Хөдөө аж ахуйн түүхий эд, мал, амьтдын бөөний худалдаа
			46201	Хөдөө аж ахуйн түүхий эдийн худалдаа
			46209	Мал, амьтдын худалдаа
		463	04630	Хүнс, ундаа, тамхины бөөний худалдаа
		464	Гэр ахуйн барааны бөөний худалдаа	
			04641	Нэхмэл, нэхмэл бүтээгдэхүүн, гутал, хувцасны бөөний худалдаа
			04649	Гэр ахуйн бусад барааны бөөний худалдаа
		465	Машин, тоног төхөөрөмж, тэдгээрийн дагалдах хэрэгсэл, төхөөрөмжийн бөөний худалдаа	
			04651	Компьютер, түүний дагалдах тоног төхөөрөмж, программ хангамжийн бөөний худалдаа
			04652	Электрон болон холбооны тоног төхөөрөмж, тэдгээрийн сэлбэг хэрэгслийн бөөний худалдаа
			04653	Хөдөө аж ахуйн машин, тоног төхөөрөмж, сэлбэгийн бөөний худалдаа
			04659	Машин, тоног төхөөрөмжийн бусад төрлийн бөөний худалдаа
		466	Бусад тусгай бүтээгдэхүүний бөөний худалдаа	
			04661	Хатуу, шингэн, хийн түлш, түүнтэй адил төстэй бүтээгдэхүүний бөөний худалдаа
			04662	Төмөр, төмрийн хүдрийн бөөний худалдаа
			04663	Барилгын материал, техник, сантехник, халаалт, ус түгээх төмөр эдлэл, ус дамжуулах, халаах тоног төхөөрөмж, туслах материалын бөөний худалдаа
			04669	Дээр дурдсан ангид ороогүй хог хаягдал, хаягдал төмөр, бусад бүтээгдэхүүний бөөний худалдаа
		469	04690	Төрөлжсөн бус бөөний худалдаа
	47	Автомашин, мотоциклийн худалдаанаас бусад барааны жижиглэн худалдаа		
		471	Төрөлжсөн бус дэлгүүрийн жижиглэн худалдаа	
			04711	Төрөлжсөн бус дэлгүүрийн хүнс, ундаа, тамхи голлосон бүтээгдэхүүний жижиглэн худалдаа
			04719	Төрөлжсөн бус дэлгүүрийн бусад жижиглэн худалдаа
		472	Хүнс, ундаа, тамхины төрөлжсөн дэлгүүрийн жижиглэн худалдаа	
			04721	Хүнсний төрөлжсөн дэлгүүрийн жижиглэн худалдаа
			04722	Ундааны төрөлжсөн дэлгүүрийн жижиглэн худалдаа
			04723	Тамхины төрөлжсөн дэлгүүрийн жижиглэн худалдаа

Салбар	Дэд салбар	Бүлэг	Анги	Тодорхойлолт
		473	04730	Шатахууны жижиглэн худалдаа
		474	Мэдээлэл, холбооны тоног төхөөрөмжийн төрөлжсөн дэлгүүрийн жижиглэн худалдаа	
			04741	Компьютер, түүний дагалдах хэрэгсэл, программ хангамж, харилцаа холбооны тоног төхөөрөмжийн төрөлжсөн дэлгүүрийн жижиглэн худалдаа
			04742	Аудио, видео төхөөрөмжийн төрөлжсөн дэлгүүрийн жижиглэн худалдаа
		475	Гэр ахуйн бусад тоног төхөөрөмжийн төрөлжсөн дэлгүүрийн жижиглэн худалдаа	
			04751	Даавуу, бөс барааны төрөлжсөн дэлгүүрийн жижиглэн худалдаа
			04752	Техник хангамж, зураг, шилний төрөлжсөн дэлгүүрийн жижиглэн худалдаа
			04753	Хивс, хивсэнцэр, ханын цаас, шалны бүрээсний төрөлжсөн дэлгүүрийн жижиглэн худалдаа
			04759	Гэр ахуйн цахилгаан хэрэгсэл, гэрийн тавилга, гэрэлтүүлэх төхөөрөмж болон гэр ахуйн бусад барааны төрөлжсөн дэлгүүрийн жижиглэн худалдаа
		476	Соёл, амралтын барааны төрөлжсөн дэлгүүрийн жижиглэн худалдаа	
			04761	Ном, сонин болон бичиг хэрэгслийн барааны төрөлжсөн дэлгүүрийн жижиглэн худалдаа
			04762	Хөгжим, видео бичлэгийн төрөлжсөн дэлгүүрийн жижиглэн худалдаа
			04763	Спортын тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслийн төрөлжсөн дэлгүүрийн жижиглэн худалдаа
			04764	Тоглоомын төрөлжсөн дэлгүүрийн жижиглэн худалдаа
		477	Барааны бусад төрөлжсөн дэлгүүрийн жижиглэн худалдаа	
			04771	Хувцас, гутал, арьс, эсгий, ширэн эдлэлийн төрөлжсөн барааны жижиглэн худалдаа
			04772	Эм, гоо сайхан, ариун цэврийн барааны төрөлжсөн дэлгүүрийн жижиглэн худалдаа
			04773	Шинэ бусад барааны төрөлжсөн дэлгүүрийн жижиглэн худалдаа
			04774	Хуучин барааны жижиглэн худалдаа
		478	Зах, лангуугаар дамжин хийгдэх жижиглэн худалдаа	
			04781	Зах, лангуугаар дамжин хийгдэх хүнс, ундаа, тамхины жижиглэн худалдаа
			04782	Зах, лангуугаар дамжин хийгдэх нэхмэл, нэхмэл бүтээгдэхүүн хувцас, гутлын жижиглэн худалдаа
			04789	Зах, лангуугаар дамжин хийгдэх бусад барааны жижиглэн худалдаа
		479	Дэлгүүр, лангуу, захар дамжин хийгдэхгүй жижиглэн худалдаа	
			04791	Шуудан болон интернэтийн захиалгаар хийгдэх жижиглэн худалдаа
			04799	Дэлгүүр, их дэлгүүр, захар дамжин хийгдэхгүй бусад барааны жижиглэн худалдаа
Н	ТЭЭВЭР, АГУУЛАХЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА			
	49	Хуурай замын болон дамжуулах хоолойн тээвэр		
		491	Төмөр замын тээвэр	
			04911	Хот хоорондын төмөр замын зорчигч тээвэр
			04912	Төмөр замын ачаа тээвэр
		492	Хуурай замын бусад тээвэр	
			04921	Хотын болон хот орчмын хуурай замын зорчигч тээвэр
			04922	Хуурай замын зорчигч тээврийн бусад төрлийн үйлчилгээ
			49221	Таксины үйлчилгээ
			49229	Таксинаас бусад хуурай замын зорчигч тээврийн бусад төрлийн үйлчилгээ
			04923	Хуурай замаар хийгдэх ачаа тээвэр
		493	04930	Дамжуулах хоолойн тээвэр
	50	Усан замын тээвэр		

Салбар	Дэд салбар	Бүлэг	Анги	Тодорхойлолт
		501	Тэнгисийн, далайн эрэг орчмын тээвэр	
			05011	Далайн эрэг орчмын болон тэнгисийн зорчигч тээвэр
			05012	Далайн эрэг орчмын болон тэнгисийн ачаа тээвэр
		502	Дотоодын усан замын тээвэр	
			05021	Дотоодын усан замын зорчигч тээвэр
			05022	Дотоодын усан замын ачаа тээвэр
	51	Агаарын тээвэр		
		511	05110	Агаарын зорчигч тээвэр
		512	05120	Агаарын ачаа тээвэр
	52	Агуулахын болон тээврийн туслах үйл ажиллагаа		
		521	05210	Агуулахын үйл ажиллагаа
		522	Тээврийн туслах үйл ажиллагаа	
			05221	Хуурай замын тээврийн туслах үйл ажиллагаа
			05222	Усан замын тээврийн туслах үйлчилгээ
			05223	Агаарын тээврийн туслах үйлчилгээ
			05224	Каргоны үйлчилгээ
			05229	Тээврийн бусад туслах үйл ажиллагаа
	53	Шуудан, зарлага, элчийн үйл ажиллагаа		
		531	05310	Шуудангийн үйл ажиллагаа
			53101	Бичиг захидал боодлын үйлчилгээ
			53102	Илгээлтийн үйлчилгээ
			53103	Илгээмж худалдааны үйлчилгээ
			53109	Шуудангийн бусад үйлчилгээ
		532	05320	Буухиа шуудангийн үйлчилгээ
			53201	Захидал, илгээмж, шуудангийн хүргэлтийн үйлчилгээ
			53209	Буухиа шуудангийн бусад үйлчилгээ
I	ЗОЧИД БУУДАЛ, БАЙР, СУУЦ БОЛОН НИЙТИЙН ХООЛНЫ ҮЙЛЧИЛГЭЭ			
	55	Зочид буудал, байр, сууцаар үйлчлэх үйл ажиллагаа		
		551	05510	Богино хугацаагаар байр, сууцаар хангах үйл ажиллагаа
			55101	Зочид буудлын үйлчилгээ
			55102	Амралтын газрын үйлчилгээ
			55109	Байр сууцаар богино хугацаагаар үйлчлэх бусад үйл ажиллагаа
		552	05520	Автомашин зогсоол бүхий зуслан, чөлөөт цаг өнгөрөөх, хоноглох байраар хангах үйл ажиллагаа
		559	05590	Байраар хангах бусад төрлийн үйл ажиллагаа
	56	Нийтийн хоолны газрын үйл ажиллагаа		
		561	05610	Ресторан, хоолны явуулын үйлчилгээ
			56101	Рестораны үйлчилгээ
			56102	Кафе, гуанз, зоогийн газрын үйлчилгээ
			56103	Түргэн хоолны газрын үйлчилгээ
			56109	Бусад төрлийн нийтийн хоолны үйлчилгээ
		562	Тусгай үйлчилгээ, хоол бэлтгэх бусад үйл ажиллагаа	
			05621	Тусгай захиалгат хоолоор үйлчлэх үйлчилгээ
			05629	Нийтийн хоолны бусад үйл ажиллагаа
		563	05630	Ундаагаар үйлчлэх үйл ажиллагаа
J	МЭДЭЭЛЭЛ, ХОЛБОО			
	58	Эх бэлтгэх, нийтлэх үйл ажиллагаа		
		581	Ном, сонин, сэтгүүл болон хэвлэлийн зүйлсийн эх бэлтгэх, нийтлэх үйл ажиллагаа	
			05811	Номын эх бэлтгэх, нийтлэх үйл ажиллагаа
			05812	Лавлагаа, хаягийн жагсаалтын эх бэлтгэх, нийтлэх үйл ажиллагаа
			05813	Сонин, сэтгүүлийн болон тогтмол хэвлэлийн эх бэлтгэх, нийтлэх үйл ажиллагаа
			05819	Дээр дурдсанаас бусад материалын эх бэлтгэх, нийтлэх үйл ажиллагаа

Салбар	Дэд салбар	Бүлэг	Анги	Тодорхойлолт
		582	05820	Программ хангамж хэвлэх үйл ажиллагаа
	59	Кино, видео, телевизийн хөтөлбөрийн үйлдвэрлэл, бичлэг хийх болон хөгжим, ая үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа		
		591	Кино зураг, видео дүрс бичлэг, телевизийн хөтөлбөрийн үйл ажиллагаа	
			05911	Кино зураг, видео дүрс бичлэг, телевизийн хөтөлбөр бэлтгэх үйл ажиллагаа
			05912	Кино зураг, видео дүрс бичлэг, телевизийн хөтөлбөрийг дахин боловсруулсны дараах шатны үйл ажиллагаа
			05913	Кино зураг, дүрс бичлэг, телевизийн хөтөлбөрийг хуваарилан тархаах үйл ажиллагаа
			05914	Кино зургийг дэлгэцэд үзүүлэх үйл ажиллагаа
		592	05920	Дуу бичлэг, хөгжмийн эх бэлтгэх үйл ажиллагаа
	60	Өргөн нэвтрүүлэг бэлтгэх, дамжуулах үйл ажиллагаа		
		601	06010	Радио нэвтрүүлгийг дамжуулах үйл ажиллагаа
		602	06020	Телевизийн өргөн нэвтрүүлэг бэлтгэх болон дамжуулах үйл ажиллагаа
	61	Цахилгаан холбоо		
		611	06110	Утсан холбоо
			61101	Утсан холбооны үйлчилгээ (Суурин холбоо)
			61102	Дайл-ап (dial-up) холболт гэх мэт өөрийн эзэмшлийн эсвэл интернэтийн үйлчилгээ үзүүлэгч байгууллага (ISP)-ын хяналтад байдаг, хэрэглэгч ISP-ийн хоорондох сүлжээний интернэтийн үйлчилгээ
			61103	Холболтын бусад хэрэгслээр холбооны үйлчилгээг ашиглах: VOIP (Voice Over Internet Protocol) үйлчилгээ үзүүлэх үйл ажиллагаа
			61109	Утсан холбооны интернэт үйлчилгээ
		612	06120	Утасгүй холбоо
			61201	Үүрэн холбооны үйлчилгээ
			61202	Утасгүй холбооны интернэт үйлчилгээ
			61203	Утасгүй суурин холбооны үйлчилгээ
			61209	Утасгүй холбооны бусад үйлчилгээ
		613	06130	Сансрын холбоо
		619	06190	Цахилгаан холбооны бусад үйл ажиллагаа
	62	620	Компьютер программчлал, зөвлөгөө болон түүнд холбогдох үйл ажиллагаа	
			06201	Компьютер программчлалын үйл ажиллагаа
			06202	Компьютерын зөвлөгөө өгөх болон компьютерын системийн чиглэлээр иж бүрэн үйлчилгээ үзүүлэх үйл ажиллагаа
			06209	Мэдээллийн технологи болон компьютерын бусад үйлчилгээ
	63	Мэдээллээр үйлчлэх үйл ажиллагаа		
		631	Өгөгдөл/мэдээлэл боловсруулах, байршуулах, түүнтэй холбогдох үйл ажиллагаа; веб гарц	
			06311	Өгөгдөл/мэдээлэл боловсруулах, байршуулах, түүнтэй холбогдох үйл ажиллагаа
			06312	Веб гарцын үйл ажиллагаа
		639	Мэдээллийн бусад үйлчилгээ	
			06391	Мэдээллийн агентлагийн үйл ажиллагаа
			06399	Мэдээллийн үйлчилгээний бусад үйл ажиллагаа
К	САНХҮҮГИЙН БОЛОН ДААТГАЛЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА			
	64	Даатгалын болон тэтгэврийн санхүүжилтийн үйл ажиллагаанаас бусад санхүүгийн үйлчилгээний үйл ажиллагаа		
		641	Санхүүгийн зуучлал	
			06411	Төв банкны үйл ажиллагаа
			06419	Мөнгөний зуучлалын бусад үйл ажиллагаа
		642	06420	Холдинг компанийн үйл ажиллагаа
		643	06430	Итгэлцэл, сангууд болон бусад ижил төстэй санхүүгийн байгууллагуудын үйл ажиллагаа

Салбар	Дэд салбар	Бүлэг	Анги	Тодорхойлолт
		649	Даатгал, тэтгэврийн сангийн үйл ажиллагаанаас бусад санхүүгийн үйлчилгээ	
			06491	Санхүүгийн лизингийн үйл ажиллагаа
			06492	Зээл олгох бусад үйлчилгээ
			06499	Дээрх ангид ороогүй даатгал, тэтгэврээс бусад санхүүгийн үйлчилгээ
	65	Албан журмын нийгмийн даатгалаас бусад даатгал, давхар даатгал, тэтгэврийн санхүүжилтийн үйл ажиллагаа		
		651	Даатгал	
			06511	Амьдралын даатгал
			06512	Амьдралын даатгалаас бусад даатгал
			65121	Ердийн даатгал
			65129	Тэтгэврийн даатгал
		652	06520	Давхар даатгал
		653	06530	Тэтгэврийн сан
	66	Санхүүгийн бусад үйл ажиллагаа		
		661	Даатгал, тэтгэврийн сангийн үйл ажиллагаанаас бусад санхүүгийн нэмэлт үйлчилгээ	
			06611	Санхүүгийн зах зээлийн удирдлага
			06612	Үнэт цаас болон бараа бүтээгдэхүүний брокерын үйл ажиллагаа
			06619	Санхүүгийн үйлчилгээний хувьд туслах болох бусад үйл ажиллагаа
		662	Даатгал, тэтгэврийн сангийн туслах үйл ажиллагаа	
			06621	Эрсдэл, хохирлын үнэлгээ өгөх үйл ажиллагаа
			06622	Даатгалын төлөөлөгч, зуучлагчийн үйл ажиллагаа
			06629	Даатгал, тэтгэврийн санхүүжилтийн бусад туслах үйл ажиллагаа
		663	06630	Хөрөнгө оруулалтын сангийн болон үнэт цаасны удирдлагын үйл ажиллагаа
L	ҮЛ ХӨДЛӨХ ХӨРӨНГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА			
	68	Үл хөдлөх хөрөнгийн үйл ажиллагаа		
		681	06810	Өөрийн болон лизингийн үл хөдлөх хөрөнгийн үйл ажиллагаа
		682	06820	Төлбөр эсвэл гэрээний үндсэн дээр хийгддэг үл хөдлөх хөрөнгийн үйл ажиллагаа
M	МЭРГЭЖЛИЙН, ШИНЖЛЭХ УХААН БОЛОН ТЕХНИКИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА			
	69	Хуулийн болон бүртгэлийн үйл ажиллагаа		
		691	06910	Хуулийн үйл ажиллагаа
		692	06920	Бүртгэл, нягтлан бодох бүртгэл болон аудитын үйл ажиллагаа; татварын асуудлаар зөвлөгөө өгөх
	70	Аж ахуйн нэгжийн удирдах дээд байгууллагын толгой компанийн үйл ажиллагаа; менежментийн зөвлөгөө өгөх үйл ажиллагаа		
		701	07010	Аж ахуйн нэгжийн удирдах дээд байгууллагын толгой компанийн үйл ажиллагаа
		702	07020	Менежментийн зөвлөгөө өгөх үйл ажиллагаа
	71	Архитектур болон инженерийн үйл ажиллагаа; техникийн туршилт, шинжилгээ		
		711	07110	Архитектур, инженерийн үйл ажиллагаа болон холбогдох техникийн зөвлөх үйлчилгээ
			71101	Барилга архитектур түүнд холбогдох зөвлөгөө өгөх үйл ажиллагаа
			71102	Геологийн судалгаа, зөвлөгөө өгөх үйл ажиллагаа
			71103	Геофизикийн ажил үйлчилгээ
			71104	Геодезийн судалгааны үйл ажиллагаа
			71109	Инженерийн бусад үйл ажиллагаа болон холбогдох зөвлөх үйлчилгээ
		712	07120	Техникийн туршилт, шинжилгээний ажил
	72	Шинжлэх ухааны эрдэм шинжилгээ, туршилт, судалгааны үйл ажиллагаа		
		721	07210	Байгалийн ухааны эрдэм шинжилгээ, туршилт, судалгааны ажил
			72101	Хөдөө аж ахуй эрдэм шинжилгээ, туршилт, судалгааны ажил
			72102	Анагаах ухааны эрдэм шинжилгээ, туршилт, судалгааны ажил
			72103	Техник, технологийн эрдэм шинжилгээ, туршилт, судалгааны ажил

Салбар	Дэд салбар	Бүлэг	Анги	Тодорхойлолт
			72109	Байгалийн бусад шинжлэх ухаан, инженерийн судалгаа, шинжилгээ, туршилтын ажил
		722	07220	Нийгмийн ухаан, эрдэм шинжилгээ, туршилт, судалгааны ажил
	73	Зар, сурталчилгааны ажил, зах зээлийн судалгаа		
		731	07310	Зар, сурталчилгааны ажил
		732	07320	Зах зээлийн болон социологийн судалгаатай холбогдох үйл ажиллагаа
	74	Мэргэжлийн, шинжлэх ухаан, техникийн ажлын бусад үйл ажиллагаа		
		741	07410	Мэргэжлийн дизайны үйл ажиллагаа
		742	07420	Гэрэл зургийн үйл ажиллагаа
		749	07490	Дээрх ангид ороогүй мэргэжлийн, шинжлэх ухааны болон техникийн бусад үйл ажиллагаа
	75	750	07500	Мал эмнэлгийн үйл ажиллагаа
N	УДИРДЛАГЫН БОЛОН ДЭМЖЛЭГ ҮЗҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА			
	77	Түрээс, лизингийн үйл ажиллагаа		
		771	07710	Моторт тээврийн хэрэгслийн түрээс болон лизингийн үйл ажиллагаа
		772	Хувийн болон өрхийн хэрэглээний барааны түрээс болон лизингийн үйл ажиллагаа	
			07721	Амралт, зугаалгын болон спортын барааны түрээс, лизингийн үйл ажиллагаа
			07722	Видео хуурцаг, дисккийн түрээсийн үйл ажиллагаа
			07729	Хувийн болон өрхийн хэрэглээний дээр дурдсан ангид ороогүй бусад барааны түрээсийн үйл ажиллагаа
		773	07730	Дээрх бүлэгт ороогүй бусад биет материаллаг хөрөнгө, машин, тоног төхөөрөмжийн түрээс, лизингийн үйл ажиллагаа
		774	07740	Эрх нь хамгаалагдсан зохиогчийн бүтээлээс бусад оюуны өмчийн бүтээгдэхүүний лизингийн үйлчилгээ
	78	Хөдөлмөр эрхлэлтийн үйл ажиллагаа		
		781	07810	Хөдөлмөр эрхлэлтийг зохицуулах албаны үйл ажиллагаа
		782	07820	Ажил түр эрхлүүлэх агентлагийн үйл ажиллагаа
		783	07830	Хүний нөөцөөр хангах болон хүний нөөцийн менежментийн үйл ажиллагаа
	79	Аялал, жуулчлалын агентлаг, аяллын оператор болон захиалгат бусад үйлчилгээний үйл ажиллагаа		
		791	Аялал, жуулчлалын агентлаг, аяллын операторын үйл ажиллагаа	
			07911	Аялал, жуулчлалын агентлагийн үйл ажиллагаа
			07912	Аяллын операторын үйл ажиллагаа
		799	07990	Захиалгаар хийгдэх үйлчилгээ болон түүний туслах үйлчилгээ
	80	Аюулгүй байдлыг хангах, мөрдөх үйл ажиллагаа		
		801	08010	Хувийн харуул хамгаалалтын үйл ажиллагаа
		802	08020	Хамгаалалтын системээр хангах үйл ажиллагаа
		803	08030	Мөрдөх үйл ажиллагаа
	81	Байшин, барилга болон цэцэрлэг, газрын гадаргыг арчлах, хамгаалах үйл ажиллагаа		
		811	08110	Байгууллагын үйл ажиллагаанд туслах үйлчилгээ
		812	Цэвэрлэгээний үйл ажиллагаа	
			08121	Байшин, барилгын доторх цэвэрлэгээний үйл ажиллагаа
			08129	Байшин, барилга, үйлдвэрийн газрын гаднах цэвэрлэгээний үйл ажиллагаа
		813	08130	Газар хамгаалах, арчлах үйлчилгээ
	82	Албан байгууллагын удирдлагын болон туслах үйл ажиллагаа, бизнесийн бусад туслах үйл ажиллагаа		
		821	Албан газрын удирдлагын болон туслах үйл ажиллагаа	
			08211	Албан газрын удирдлагын үйл ажиллагаа
			08219	Баримт бичиг олшруулах, баримт бэлтгэх болон албан газрын үйл ажиллагааг дэмжсэн бусад тусгай үйл ажиллагаа
		822	08220	Утасны дуудлагын төвийн үйлчилгээ

Салбар	Дэд салбар	Бүлэг	Анги	Тодорхойлолт
		823	08230	Хурал, цуглаан болон үзэсгэлэн худалдаа зохион байгуулах үйл ажиллагаа
		829	Дээр дурдсан ангид ороогүй бизнесийн туслах үйл ажиллагаа	
			08291	Өр барагдуулах алба, зээлийн товчооны үйл ажиллагаа
			08292	Савлах үйл ажиллагаа
			08299	Дээрх ангид ороогүй бизнесийн туслах бусад үйл ажиллагаа
О	ТӨРИЙН УДИРДЛАГА, БАТЛАН ХАМГААЛАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА, АЛБАН ЖУРМЫН НИЙГМИЙН ХАМГААЛАЛ			
	84	Төрийн удирдлага, батлан хамгаалах үйл ажиллагаа, албан журмын нийгмийн хамгаалал		
		841	Төрийн удирдлага болон орон нутгийн эдийн засаг, нийгмийн бодлогын үйл ажиллагаа	
			08411	Төрийн удирдлагын үйл ажиллагаа
			08412	Нийгмийн хамгааллаас бусад эрүүл мэнд, боловсрол, соёл урлагийн үйлчилгээ болон нийгмийн бусад үйлчилгээ
			08413	Илүү үр ашигтай арилжааны үйл ажиллагааг үзүүлэх, зохицуулах, дэмжих
		842	Нийгэмд үзүүлэх үйлчилгээ	
			08421	Гадаад харилцааны үйл ажиллагаа
			08422	Батлан хамгаалах үйл ажиллагаа
			08423	Нийгмийн хэв журам, аюулгүй байдлын үйл ажиллагаа
		843	08430	Нийгмийн хамгааллын албан журмын үйл ажиллагаа
Р	БОЛОВСРОЛ			
	85	Боловсрол		
		851	08510	Сургуулийн өмнөх болон бага боловсрол олгох
			85101	Сургуулийн өмнөх боловсрол олгох
			85109	Бага боловсрол олгох
		852	Дунд боловсрол олгох	
			08521	Суурь болон бүрэн дунд боловсрол олгох
			85211	Суурь боловсрол олгох
			85219	Бүрэн дунд боловсрол олгох
			08522	Техник, мэргэжлийн дунд боловсрол олгох
		853	08530	Дээд боловсрол олгох
		854	Бусад боловсрол олгох	
			08541	Спорт, чөлөөт цагт зориулсан боловсрол олгох
			08542	Соёлын боловсрол олгох
			08549	Дээр дурдсан ангид ороогүй боловсролын бусад үйл ажиллагаа
		855	08550	Боловсролын туслах үйл ажиллагаа
Q	ХҮНИЙ ЭРҮҮЛ МЭНД, НИЙГМИЙН ХАЛАМЖИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА			
	86	Хүний эрүүл мэндийн үйл ажиллагаа		
		861	08610	Эмнэлгийн үйл ажиллагаа
		862	08620	Шүдний болон эмнэлгийн бусад үйл ажиллагаа
		869	08690	Хүний эрүүл мэндийг хамгаалах бусад үйл ажиллагаа
	87	Оршин суугчдад үзүүлэх нийгмийн халамжийн үйл ажиллагаа		
		871	08710	Асаргаа, сувилгааны үйл ажиллагаа
		872	08720	Оюун ухааны хөгжлийн бэрхшээлтэй болон архи, мансууруулах бодист донтсон хүмүүст зориулсан төрөлжсөн асрамжийн үйл ажиллагаа
		873	08730	Ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг асран хамгаалах үйл ажиллагаа
		879	08790	Дээрх ангид ороогүй оршин суугчдад үзүүлэх асаргаа, сувилгааны үйл ажиллагаа
	88	Зориулалтын байргүйгээр ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд үзүүлэх нийгмийн тусламжийн үйл ажиллагаа		
		881	08810	Зориулалтын байргүйгээр ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүст үзүүлэх нийгмийн тусламжийн үйл ажиллагаа

Салбар	Дэд салбар	Бүлэг	Анги	Тодорхойлолт
		889	08890	Зориулалтын байргүйгээр үзүүлэх нийгмийн тусламжийн бусад үйл ажиллагаа
R	УРЛАГ, ҮЗВЭР, ТОГЛООМ НААДАМ			
	90	900	09000	Бүтээл туурвих, урлаг, үзвэр үйлчилгээний үйл ажиллагаа
			90001	Театрын үйл ажиллагаа
			90009	Соёлын төвийн үйл ажиллагаа
	91	910		Номын сан, архив, музейн үйл ажиллагаа, соёлын бусад үйл ажиллагаа
			09101	Номын сан, архивын үйл ажиллагаа
			09102	Музей, түүхийн дурсгалт газар, байшин, барилга, байгууламж үзүүлэх
			09103	Ургамлын болон амьтны хүрээлэн, байгалийн үзэсгэлэнт газар, дархан цаазат газрын үйл ажиллагаа
	92	920	09200	Мөрийтэй тоглоом зохион байгуулах, явуулах үйл ажиллагаа
	93	Спорт, зугаа цэнгэл, чөлөөт цагийн үйл ажиллагаа		
		931	Спортын үйл ажиллагаа	
			09311	Спортын тоног төхөөрөмжөөр хангах үйл ажиллагаа
			09312	Спортын клубын үйл ажиллагаа
			09319	Спортын бусад үйл ажиллагаа
		932	Чөлөөт цаг, зугаа цэнгэл болон амралтын бусад үйл ажиллагаа	
			09321	Соёл амралтын хүрээлэн болон сэдэвчилсэн хүрээлэнгийн үйл ажиллагаа
			09329	Дээрх ангид ороогүй амралт, зугаа цэнгэлийн бусад үйл ажиллагаа
S	ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ БУСАД ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА			
	94	Гишүүнчлэл бүхий байгууллагын үйл ажиллагаа		
		941	Арилжааны ажил олгогчийн, мэргэжлийн гишүүнчлэл бүхий байгууллагын үйл ажиллагаа	
			09411	Бизнесийн болон ажил олгогчдын гишүүнчлэл бүхий байгууллагуудын үйл ажиллагаа
			09412	Мэргэжлийн гишүүнчлэл бүхий байгууллагуудын үйл ажиллагаа
		942	09420	Үйлдвэрчний эвлэлийн үйл ажиллагаа
		949	Гишүүнчлэл бүхий бусад байгууллагын үйл ажиллагаа	
			09491	Шашны байгууллагын үйл ажиллагаа
			09492	Улс төрийн байгууллагын үйл ажиллагаа
			09499	Дээрх ангид ороогүй гишүүнчлэл бүхий бусад байгууллагын үйл ажиллагаа
	95	Компьютер, ахуйн бараа, хувийн хэрэглээний зориулалттай бараа эд зүйлсийн засвар, үйлчилгээ		
		951	Компьютер, харилцаа, холбооны тоног төхөөрөмжийн засвар, үйлчилгээ	
			09511	Компьютер, түүний нэмэлт тоног төхөөрөмжийн засвар, үйлчилгээ
			09512	Холбооны тоног төхөөрөмжийн засвар, үйлчилгээ
		952	Ахуйн болон хувийн хэрэглээний зориулалттай эд зүйлсийн засвар, үйлчилгээ	
			09521	Цахилгаан хэрэгслийн засвар, үйлчилгээ
			09522	Ахуйн, цэцэрлэгжүүлэлтийн тоног төхөөрөмж болон өрхийн хэрэглээний цахилгаан хэрэгслийн засвар, үйлчилгээ
			09523	Гутал, арьс, ширэн барааны засвар, үйлчилгээ
			09524	Ахуйн бараа, тавилгын засвар, үйлчилгээ
			09529	Дээр дурдсан ангид тусгагдаагүй хувийн болон өрхийн зориулалттай барааны засвар, үйлчилгээ
	96	960	Хувийн үйлчилгээний бусад үйл ажиллагаа	
			09601	Нэхмэл, үслэг болон арьсан эдлэлийн угаалга (хуурай) цэвэрлэгээ
			09602	Үсчин, гоо сайхны бусад үйлчилгээ
			09603	Оршуулга, түүнд холбогдох үйлчилгээ
			09609	Дээрх ангид ороогүй хувийн үйлчилгээний бусад үйл ажиллагаа

Салбар	Дэд салбар	Бүлэг	Анги	Тодорхойлолт
Т	ХҮН ХӨЛСЛӨН АЖИЛЛУУЛДАГ ӨРХИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА; ӨРХИЙН ӨӨРИЙН ХЭРЭГЛЭЭНД ЗОРИУЛАН ҮЙЛДВЭРЛЭСЭН, НЭР ТӨРЛӨӨР НЬ ТОДОРХОЙЛОХ БОЛОМЖГҮЙ БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ҮЙЛЧИЛГЭЭ			
	97	970	09700	Хүн хөлслөн ажиллуулдаг өрхийн үйл ажиллагаа
	98	Өрхийн өөрийн хэрэглээнд зориулсан, хэмжээ, нэр төрлөөр нь тодорхойлох боломжгүй бараа, үйлчилгээний үйлдвэрлэл		
		981	09810	Өрх өөрийн хэрэглээндээ зориулан үйлдвэрлэсэн, хэмжээ, нэр төрлөөр нь тодорхойлох боломжгүй бараа үйлдвэрлэл
		982	09820	Өрх өөрийн хэрэглээндээ зориулсан, хэмжээ, нэр төрлийг нь тодорхойлох боломжгүй үйлчилгээний үйлдвэрлэл
У	ОЛОН УЛСЫН БАЙГУУЛЛАГА, СУУРИН ТӨЛӨӨЛӨГЧИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА			
	99	990	09900	Олон улсын байгууллага, суурин төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа

БАРИЛГА, БАЙГУУЛАМЖИЙН ХИЙЦИЙН АНГИЛАЛ

Код	Нэр
01	Төмөр бетон суурь, араг бүтээц, цутгамал ханатай, оффисийн болон орон сууцны барилга
02	Төмөр бетон суурь, араг бүтээц, блокон болон тоосгон ханатай оффисийн болон орон сууцны барилга
03	Төмөр бетон суурь, төмөр араг бүтээц, шилэн фасадтай барилга
04	Угсармал хавтгалжин орон сууц, үйлчилгээний барилга
05	Бетон суурьтай, тоосго, блокон ханатай, угсармал болон бетон хучилттай барилга
06	Бетон суурьтай, тоосго, блокон ханатай, модон хучилттай барилга
07	Холимог бүтэцтэй болон дүнзэн байшин
08	Төмөр бетон суурьтай, сендвичэн оффисын барилга
09	Зуслангийн модон байшин, угсармал болон бусад хөнгөвчилсөн хийцийн модон байшин
10	Төмөр бетон суурь, карказтай, блокон болон тоосгон ханатай үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, олон нийтийн барилга
11	Төмөр бетон суурьтай блокон болон тоосгон өрлөгтэй үйлдвэрлэл, үйлчилгээний барилга
12	Төмөр бетон суурьтай, төмөр араг бүтээц, сендвичэн ханатай үйлдвэрлэл, үйлчилгээний барилга
13	Төмөр бетон буюу цутгамал суурьтай тоосго, блокон агуулах, гаражийн зориулалттай барилга
14	Том хавтгаалжин ханатай үйлдвэрийн барилга
15	Бетон суурьтай сендвичэн агуулах, гаражийн зориулалттай барилга
16	Холимог хийцтэй агуулах, гаражийн зориулалттай барилга
17	Банз, шургааг, наамал модон, шитэн ханатай байшин
18	Бетон суурьтай, тоосго, чулуу, блокон ханатай худаг, уурын зуухны зориулалттай барилга
19	Чулуун байшин
20	Сүрлэн байшин
21	Тоосго, бетон агуулах, саравч
22	Мод чулуун агуулах, саравч
23	Модон араг бүтээцтэй, плёнкон хучилттай, энгийн зориулалттай хүлэмж
24	Модон болон төмөр араг бүтээцтэй, плёнкон хучилттай үйлдвэрийн аргаар баригдсан хүлэмж
25	Төмөр араг бүтээцтэй, шилэн болон плёнкон хучилттай хүлэмж
26	Төмөр чингэлэг
27	Төмөр яндан
28	Төмөр бетон яндан
29	Чулуун яндан
30	Модон жорлон
31	Төмөр жорлон
32	Модон хашаа хайс
33	Угсармал бетон хашаа
34	Төмөр хашаа хайс
35	Тоосго блокон хашаа
36	Торон хашаа хайс
37	Төмөр бетон гүүр
38	Модон гүүр
39	Асфальтон хучилттай зам

Код	Нэр
40	Бетон хучилттай зам
41	Хайрган хучилттай зам
42	Сайжруулсан шороон зам
43	Чулуун хучилттай зам
44	Төмөр зам
45	Төмөр бетон үерийн далан
46	Шороон үерийн далан
47	Чулуун доторлогоотой ус зайлуулах суваг
48	Угсармал бетон ус зайлуулах суваг
49	Өнгөт хавтан талбай зогсоол
50	Асфальтон хучилттай зогсоол
51	Бетон хучилттай зогсоол
52	Хайрган хучилттай зогсоол
53	Сайжруулсан шороон зогсоол
54	Чулуун хучилттай зогсоол
55	Гэрэлтүүлгийн металл шон
56	Гэрэлтүүлгийн бетон шон
57	Тоосгон сувагтай 2 эгнээ гадна дулаан цэвэр усны шугам
58	Тоосгон сувагтай 3 эгнээ гадна дулаан цэвэр усны шугам
59	Тоосгон сувагтай 5 эгнээ гадна дулаан цэвэр усны шугам
60	Цутгамал сувагтай 2 эгнээ гадна дулаан цэвэр усны шугам
61	Цутгамал сувагтай 3 эгнээ гадна дулаан цэвэр усны шугам
62	Цутгамал сувагтай 5 эгнээ гадна дулаан цэвэр усны шугам
63	Угсармал сувагтай 2 эгнээ гадна дулаан цэвэр усны шугам
64	Угсармал сувагтай 3 эгнээ гадна дулаан цэвэр усны шугам
65	Угсармал сувагтай 5 эгнээ гадна дулаан цэвэр усны шугам
66	Дулааны цутгамал төмөр бетон худаг
67	Нэвтрэх хонгил /Гадна дулаан, цэвэр ус/
68	Хуванцар ариутгах татуургын шугам
69	Ширмэн ариутгах татуургын шугам
70	Төмөр бетон ариутгах татуургын шугам
71	Цутгамал төмөр бетон бохирын цооног
72	Цэвэр усны хуванцар шугам
73	Цэвэр усны төмөр ган шугам
74	Цутгамал төмөр бетон усан сан
75	Гол сувагчлал, угсармал төмөр бетон худаг /холбооны шугам/
76	Салбар сувагчлал, угсармал төмөр бетон худаг /холбооны шугам/
77	Шилэн кабель /холбооны шугам/
78	Физик кабель /холбооны шугам/
79	Хөнгөн цагаан кабель /цахилгааны/
80	Зэс кабель /цахилгааны/
81	Төмөр, төмөр бетон тулгууртай цахилгаан дамжуулах агаарын шугам
82	Модон тулгууртай цахилгаан дамжуулах агаарын шугам
83	Төмөр яндан
84	Төмөр бетон яндан
85	Чулуун яндан

Барилга байгууламжийн бүтэцийн ангилал

Код	Ангилал
A	Төмөр бетон арагт бүтээц, тоосго блокон дүүргэгч ханатай, цутгамал бетон хучилттай
B	Угсармал төмөр бетон бүтээцтэй, угсармал төмөр бетон хана, угсармал төмөр бетон хучилттай
C	Холимог /бетон бус, зүрхэвчтэй/, даацын тоосго, блокон дүүргэгч ханатай, угсармал болон цутгамал хучилттай
D	Даацын өрөгт болон модон холимог бүтээцтэй, холимог дүүргэгч болон модон хана, модон болон хөнгөвчилсөн хавтан хучилттай
S	Хөөсөнцөр дулаалгатай 2 талаас нь төмөрлөсөн хавтан /сэндвич/ болон хөнгөвчилсөн бүтээцтэй, мөн хана, хучилттай
F	Жижиг барилга
K	Инженерийн байгууламж
N	Нийтийн эзэмшил

БАРИЛГА БАЙГУУЛАМЖИЙН ЗОРИУЛАЛТ

Зориулалт		Код
Нэг.Олон нийтийн барилга	Захиргаа, аж ахуй, албан контор /шилэн фасадтай/	01
	Соёлын төв /шилэн фасадтай/	02
	Театр	03
	Спорт заал	04
	Худалдаа үйлчилгээ, битүү зах	05
	Нийтийн хоол, зоогийн газар	06
	Ахуй үйлчилгээний төв /шилэн фасадтай/	07
	Сургууль	08
	Цэцэрлэг ясли	09
	Дотуур байр	10
	Клиник	11
	Эрүүл мэндийн төв	12
	Өрхийн эмнэлэг, цагдаа, хорооны цогцолбор	13
	Усан бассейн	14
	Банк санхүү /шилэн фасадтай/	15
	Зочид буудал	16
Хоёр.Орон сууцны барилга	Амины орон сууц	17
	Нийтийн орон сууц	18
Гурав.Үйлдвэрийн барилга	Засвар механикийн үйлдвэр	19
	Авто машины гараж	20
	Хүнд машин механизмийн гараж	21
	Хөнгөн үйлдвэр (үндсэн цех)	22
	Хэвлэх үйлдвэр (үндсэн цех)	23
	Хүнсний үйлдвэр (үндсэн цех)	24
	Барилгын материалын үйлдвэр	25
	Арьс нэхий, ноосны үйлдвэр (Үндсэн цех)	26
	Тоосгон завод (Үндсэн цех)	27
	Шохойн үйлдвэр	28
	Төмөрлөгийн үйлдвэр (Үндсэн цех)	29
	Бетон эдлэлийн цех (Үндсэн цех)	30
	Биохимийн үйлдвэр (Үндсэн цех)	31
	Халаалтын тогооны барилга	32
Дөрөв.Хөдөө аж ахуйн барилга	Сүүний ферм	33
	Энгийн ферм	34
	Гахайн байр	35
	Тэжээлийн агуулах	36
	Ногооны агуулах	37
	Зоорь	38

Зориулалт		Код	
Тав. Тусгай зориулалтын барилга байгууламж	Цементийн агуулах	39	
	Зуурмагийн үзэл /тоног төхөөрөмжийн хамт/	40	
	Тавцан /ачиж буулгах/	Угсармал бетон хавтан	41
		Цутгамал бетон	42
		Металл тулгууртай угсармал бетон хавтан	43
	Үр тариа хадгалах сав /металл силос, элеватор/	44	
	Резервуар	ил	45
		далд	46
	Далан	шороон хучилттай	47
		бетон хучилттай	48
	Шатахуун түгээх станц	түгээгч, үйлчилгээний байртай	49
	Гэрэлтүүлгийн цамхаг/матч/	Бетон суурьтай, металл	50
	Холбооны антенн		51
	Ангар		52
	Тавиулан		53
	Пүү	Вагон	54
		Авто	55
	Онгоц хөөрөх, буух зурвас	Цутгамал бетон болон асфальто бетон хучилттай	56
Угсармал хавтан хучилттай		57	
Тунель		58	
Зургаа. Жижиг байшин	Банзан буюу бамбайн барилга	59	
	Хөөсөнцөр дулаалгатай 1 талаас нь төмөрлөсөн хавтан /сэндвич/	60	
	Дүнзэн барилга	61	
	Шургааган байшин	62	
	Чулуун байшин	63	
	Мод, тоосго, блокон холимог ханатай барилга	64	
	Тоосго, бетон агуулах	65	
	Мод, чулуун агуулах	66	
	Сүрлэн байшин	67	
	Саравч /агуулах/	68	
	Хүлэмж /энгийн/	69	
Хүлэмж /үйлдвэрийн/	70		
Долоо. Инженерийн байгууламж	Гадна дулааны сүлжээний байгууламж	71	
	Ариутгах татуургын сүлжээний байгууламж	72	
	Ахуйн хэрэглээний цэвэрлэх байгууламж	73	
	Үйлдвэрийн цэвэрлэх байгууламж	74	
	Бохир усны насос станц	75	
	Бохирын цооног	76	
	Ус хангамжийн сүлжээний байгууламж	77	
	Усан сан	78	
	Холбооны шугам сүлжээ	79	
	Цахилгааны шугам сүлжээний байгууламж	80	
	Томоохон хүчин чадалтай эрчим хүчний байгууламж	81	
	Цахилгаан дамжуулах агаарын шугам	82	
	Агаарын дэд өртөө	83	
	Хаалттай дэд өртөө /Ачаалал таслагчтай/	84	
	Хаалттай дэд өртөө /Вакуум таслууртай/	85	
Иж бүрэн дэд өртөө /КТПН/	86		
Хаалттай хувиарлах байгууламж	87		

Зориулалт		Код
	Авто замын барилга байгууламж	88
	Гүүрийн барилга байгууламж	89
	Үерийн хамгаалалтын барилга байгууламж	90
Найм. Нийтийн эзэмшлийн байгууламж	Хашаа хайс хашлага	91
	Автомашины зам талбай зогсоол	92
	Явган хүний зам талбай зогсоол	93
	Ногоон байгууламж	94
	Спорт, амралт зугааллагын талбай	95
	Тоглоомын талбай	96
	Гэрэлтүүлэг	97
	Сүүдрэвч	98
	Нийтийн бие засах газар	99
	Хоосон талбай	100

БАРИЛГА, БАЙГУУЛАМЖИЙН АНГИЛАЛЫН КОД

Код	Нэр
<u>Орон сууцны барилга</u>	
5311100	Нэг эсвэл хоёр айлын зориулалттай орон сууцны барилга
5311200	Нийтийн орон сууцны барилга
<u>Орон сууцны бус барилга</u>	
5312100	Үйлдвэрийн барилга
5312110	Агуулах
5312120	Гарааж
5312130	Хүлэмж
5312140	Уурын зуухны барилга
5312150	Дизель станцын барилга
5312190	Бусад төрлийн үйлдвэрлэлийн барилга
<u>Худалдаа, үйлчилгээний зориулалттай барилга</u>	
5312210	Албан байгууллагын зориулалттай барилга
5312220	Зочид буудал, амралтын барилга
5312230	Амралт/бялдаржуулах төв
5312240	Зоогийн газар, хоолны болон уушийн газар
5312250	Дэлгүүр
5312260	Шатахуун түгээх станц
5312270	Үсчин, гоо сайхан, халуун ус, саун
5312280	Үзвэрийн газар /театр, кино театр/
5312290	Бусад төрлийн худалдаа, үйлчилгээний зориулалттай барилга
<u>Орон сууцны бус бусад барилга</u>	
5312901	Хурлын болон үзэсгэлэнгийн танхим
5312902	Спорт цогцолбор, заал
5312903	Дотуур байр
5312904	Номын сан, архив
5312905	Музей, галлерей
5312906	Шашны зориулалттай барилга (сүм, хийд, оршуулгын зан үйлтэй холбоотой газар)
5312907	Шуудан, холбооны барилга
5312908	Гал унтраах газар
5312909	Бусад төрлийн олон нийтийн үйлчилгээний газар
5312910	Сургууль
5312911	Ясли, цэцэрлэг
5312912	Эмнэлэг, рашаан сувилал
5312913	Лаборатори, туршилт судалгааны байр
5312914	Засан хүмүүжүүлэх газар, шорон, хорих газар
5312915	Бусад төрлийн нийтийн үйлчилгээний барилга (нисэх буудал, төмөр замын буудал, автомашины зогсоол зэрэг)
5312990	Орон сууцны бус бусад төрлийн барилга
<u>Иргэний инженерийн гүүрэн хурдны зам ба гудамжны зам, авто зам, төмөр замын</u>	
5321100	Хурдны зам, хурдны гүүрэн зам, гудамжны зам, авто зам
5321200	Төмөр замын суурь бүтэц
5321300	Агаарын хөлгийн хөөрөх буух зурвас
<u>Гүүр, нүхэн гарц болон газар доорхи зам</u>	
5322100	Гүүр, гүүрэн хурдны зам
5322200	Нүхэн гарц ба газар доорхи зам, метроны зам

Боомт, усан онгоцны зогсоол, далан, усжуулалтын болон бусад төрлийн

5323100 Усан хангамжийн зориулалтаар байгуулсан ус дамжуулах шугам (хоолой орохгүй)

5323200 Усан онгоцны зогсоол, боомт болон бусад төрлийн сувгийн байгууламж

5323300 Далан

5323400 Усжуулалтын болон үерийн хамгаалалтын байгууламж

Алсын зайн шугам хоолой, холбоо, эрчим хүчний шугам (кабель)

5324100 Алсын зайн бусад дамжуулах хоолой

5324200 Алсын зайн холбоо, цахилгааны шугам (кабель)

Хот доторх дамжуулах хоолой, кабель болон холбогдох ажил

5325100 Хот доторх дамжуулах хоолой

5325200 Хот доторх шугам кабель тавих ажил, үйлчилгээ

Бохир усны байгууламж

5325310 Бохир ус зайлуулах шугам болон цэвэрлэх байгууламж

5325320 Худаг, усан сан

5325330 Дулааны шугам хоолой

5325340 Цэвэр усны шугам хоолой

5325390 Бусад төрлийн шугам хоолой

Уул уурхай, үйлдвэрийн барилга, байгууламж

5326100 Уурхайн байгууламж

5326200 Цахилгаан станцын барилга, байгууламж

5326910 Химийн үйлдвэрлэлийн барилга, байгууламж

Спорт, амралт чөлөөт цагийн зориулалттай талбай, барилга байгууламж

5327000 Спорт, амралт чөлөөт цагийн зориулалттай талбай, барилга байгууламж

Инженерийн бусад байгууламж

5329010 Ногоон байгууламж

5329020 Явган хүний зам

5329030 Зогсоол, тавцан

5329040 Бие засах газар

5329050 Хашаа, саравч, сүүдрэвч

5329060 Малын хашаа, саравч, сүүдрэвч

5329090 Бусад төрлийн байгууламж

МАШИН, ТОНОГ ТӨХӨӨРӨМЖИЙН АНГИЛАЛ

Код	Нэр
-----	-----

МАШИН, ТОНОГ ТӨХӨӨРӨМЖӨӨС БУСАД МЕТАЛЛ БҮТЭЭГДЭХҮҮН

Металл хийцийн бүтээгдэхүүн

- 4211 Төмөр, гангаар хийсэн гүүр, гүүрийн угсрагдах хэсэг, цамхаг, торлосон шураг
- 4212 Төмөр, ган, хөнгөн цагаанаар хийсэн хаалга, цонх, тэдгээрийн арал, хүрээ, хаалганы босго
- 4219 Төмөр, ган, хөнгөн цагаанаар хийсэн барилгын бусад хийц (барилгын угсармал хийцээс бусад); төмөр, ган, хөнгөн цагаанаар хийсэн хавтан, туйван, булан, огтолбор болон сортын төмөр; төмөр, ган, хөнгөн цагаанаар хийсэн хоолой болон эдгээртэй төстэй эд зүйл

Төмөр, ган, хөнгөн цагаанаар хийсэн цистерн, торх, сав

- 4221 Механик болон дулааны тоног төхөөрөмжөөр тоноглоогүй, 300 литрээс дээш багтаамжтай төмөр, ган, хөнгөн цагаан цистерн, сав, торх болон эдгээртэй адил төстэй сав
- 4222 Шахсан болон шингэрүүлсэн хий хадгалах зориулалттай төмөр, ган, хөнгөн цагаан сав

Төвлөрсөн халаалтаас бусад төрлийн дулаан үйлдвэрлэгч генератор

- 4231 Цөмийн реактор
- 4232 Уурын болон өндөр даралтын уурын бусад тогоо (нам даралтад уур үйлдвэрлэх хүчин чадалтай төвлөрсөн халаалтийн халуун усны уурын тогооноос бусад); хэт халсан усны уурын тогоо
- 4233 Уурын тогооны туслах тоног төхөөрөмж, уурын машины болон бусад төрлийн уурын хүчний бусад тоног төхөөрөмжид зориулсан конденсатор

Металл бусад хийц

- 4291 Гэр ахуйн төмөр эдлэл, хоол унд, гал тогоо эсвэл гэр ахуйн бусад зориулалттай төмөр, ган, зэс, хөнгөн цагаан, гуулин хэрэгсэл(халбага, сэрээ, хайч, хутга) зэсээр хийсэн, механик ажиллагаатай ахуйн хэрэглээний зориулалттай, хоол унд боловсруулах, халаах аппарат, тоног төхөөрөмж; сав суулга зүлгэх, өнгөлөх, цэвэрлэх зориулалттай төмөр, ган, зэс, хөнгөн цагаанаар хийсэн зүлгүүр, бээлий ба адил төстэй эд зүйл, ширмэн болон төмөр зуух, яндан, хүнсний зүйл ундаа бэлтгэх боловсруулах түгээх 10 кг ба түүнээс бага жинтэй гар ажиллагаатай механик хэрэгсэл, огтлох, зүсэх зориулалт бүхий бусад эдлэл; гар, хөлийн хумс засах иж бүрдэл ба хэрэгсэл, төмөр, ган, зэс, хөнгөн цагаанаар хийсэн угаагуур, тосгуур халуун усны онгоц болон ариун цэврийн, ахуйн зориулалттай хэрэгсэл

- Гар багаж (хөдөө аж ахуй, газар тариалан, ойн аж ахуйн зориулалттай багаж, гар хөрөө, хуурай, бахь, өрөвтөл, төмрийн хайч, эрэг, боолтны гар түлхүүр, хүйтэн гагнуурын гэрэл, хавчаар зэрэг) гар багажны, суурь машины багажны металл сунгах, даралтаар шахах хэв, гурван өрмийн багаж; толгой, металл шахах, сунгах хэв; металл карбид, металл керамик түлхүүрийн хавтгай, иш, бариул, үзүүр,
- 4292 бусад ангид ороогүй гар багаж (шил зүсэгч алмаз орно); хүйтэн гагнуурын чийдэн, хавчигч болон тэдгээртэй адил төстэй, суурь машины эд анги, хэрэгслээс бусад төрлийн багаж, дөш, дархны зөөврийн халаагч, гар, хөл ажиллагаатай өнгөлгөөний их биеийн хүрд, хоёр ба түүнээс дээш багажны иж бүрдэл, төмөр ган, хөнгөн цагаан 300 литрээс доош багтаамжтай (шахсан болон шингэрүүлсэн хийнээс бусад) цистерн. сав. торх
- Төмөр, бусад төрлийн эд зүйл, Төмөр, гангаар хийсэн гинж, үндсэн металлаар хийсэн албан тасалгааны тавилгаас бусад бичиг хэргийн шүүгээ, бичгийн хэрэгслийн тавиур, эдгээртэй адил төстэй эд зүйл, цоож, түлхүүр, түүний эд анги; тавилга, хаалга, шат, цонх, эмээл, авдар, чемодан, хайрцаг сав, тэдгээртэй адил төстэй эд зүйлийн үндсэн металлаар хийсэн холбоос, бэхэлгээний эд анги; үндсэн металлаар хийсэн тавиур, дэгээ, өлгүүр болон хана, таазанд тогтоогч бэхэлгээ, Хуягласан, хүндрүүлсэн авдар, нууц төмөр шүүгээ, хаалга болон нууцын өрөөнд зориулсан хадгаламжийн төмөр шүүгээ, бэлэн мөнгө болон бичиг баримт
- 4299 хадгалах шүүгээ, тэдгээртэй төстэй үндсэн материалаар хийсэн эд зүйл, хөлөг онгоцны завины төмөр, гангаар хийсэн зангуу, цайрдсан сав суулга, дээврийн таазны хүрээ зэрэг цайраар хийсэн барилгын эдлэл; тавиур, дэгээ өлгүүр болон хана, таазанд тогтоогч булан, хаалт, тулгуур зэрэг үндсэн материалаар хийсэн эд зүйл; үндсэн материалан автомат хаалганы түгжээ; үндсэн материалаар хийсэн уян хоолой; тэмдэгт самбар, нэрийн самбар, хаягийн салбар болон тэдгээртэй төстэй үндсэн материалаар хийсэн самбар, үндсэн материалаар хийсэн тоон үсэг болон тэмдэгт

ЕРӨНХИЙ ЗОРИУЛАЛТЫН МАШИН

Мотор, турбин

- 4311 Машин, онгоцны хөдөлгүүрээс бусад төрлийн дотоод шаталтын бүлүүрэн хөдөлгүүр
- 4312 Моторт тээврийн хэрэгслийн дотоод шаталтат хөдөлгүүр, 1000 см³-ээс доош болон дээш эзлэхүүнтэй дотоод шаталтын оч асаагуурт хөдөлгүүр, төмөр зам, трамвайнаас бусад төрлийн тээврийн хэрэгслийн дотоод шаталтын оч асгуурт бүлүүрэн хөдөлгүүр
- 4313 Нисэх онгоц, сансрын хөлгийн хөдөлгүүр, мотор, нисэх онгоц хөөргөх тоног төхөөрөмж, нисэх онгоц буулгах тоног төхөөрөмж, тоормосны тоног төхөөрөмж, тэдгээртэй төстөй механизм, нисгэгчдийг газар дээр бэлтгэл хийлгэх тоног төхөөрөмж
- 4314 Уурын хөдөлгүүр/турбин болон ууршуулалтын хөдөлгүүр/турбин, усан хөдөлгүүр/турбин, тийрэлтэт хөдөлгүүрт болон сэнст хөдөлгүүрээс бусад хийн хөдөлгүүр/турбин

Шахуурга, компрессор, хавхлага, усан болон хийгээр ажилладаг хөдөлгүүр

- 4321 Усан болон хийн шахуургат хүчээр ажилладаг хөдөлгүүр
- 4322 Шингэний шахуурга/насос, шингэний татуурга
- 4323 Агаар, вакуумын насос болон хийн бусад компрессор

Холхивч, шүдэт араа, гинжит араа болон жолоодлогын тоног төхөөрөмж

- 4331 Үрлэн (шааригтай), эргүүлгэн холхивч

- 4332 Дамжуулгын гол, холхивчийн гэр болон холхивч, дамжуулагч, үрэл эсвэл өнхрүүлэгч мушгиа гол, хурдны хайрцаг болон хурд өөрчлөгч, эрчлүүр болон хурд, углуурган болон тахир холбоос; нугасан холбоостой гинж

Хайлуулах, шатаах зуух

- 4341 Шингэн түлш, нунтагласан хатуу эсвэл хийн түлш, шатаах зуухны хотол; механик галлагч болон бусад төрлийн адил төстэй тоног төхөөрөмж
- 4342 Үйлдвэрлэлийн болон лабораторийн зориулалттай цахилгаан бус зуухнаас бусад төрлийн зуух, пийшин; нэгтгэгч болон тусгаарлагч халаах тоног төхөөрөмж

Ачаа өргөх, буулгах зориулалтын тоног төхөөрөмж

- 4351 Дамарт болон бусад өргүүр (чингэлэгт өргүүрээс бусад) хэвтээ ба босоо бултай өргүүр, хөшүүрэгт өргүүр, уурхайн өгсөх буух өргүүр, уурхайн гүний ажилд тусгайлан зориулсан өргүүр
- 4352 Усан онгоцны өргөгчтэй, таталгат бусад төрлийн өргөгч/кран, өргөгч цамхаг, татлагат өргөгч, хөдөлгөөнт өргөгч татлага, туузан зөөвөрлөгч өргөгчтэй автомашин
- 4353 Автоачигч, төмөр замын буудлын тээшийн агуулах, талбайн өргөх, хураах, зөөх тоног төхөөрөмжтэй бусад төрлийн ачигч, төмөр замын зорчигчийн тавцангийн өөрөө явагч хэрэгсэл
- 4354 Ачаа өргөгч, чингэлэгт өргүүр, хөвөрдөг шат, хөдөлгөөнт зам, татлагат зам
- 4355 Ачаа зөөх тасралтгүй ажиллагаатай өргөгч болон хийн шахуургат өргүүр, дамжуурга/конвейер
- 4356 Өргөх, ачих, буулгах зориулалтын бусад тоног төхөөрөмж

Ерөнхий зориулалтын төрлийн машин, тоног төхөөрөмж

- 4391 Хийн болон уурын цахилгаан үүсгүүр/генератор, нэрэх тоног төхөөрөмж, агааржуулалт, хөргөлтийн болон шүүх зориулалтын тоног төхөөрөмж, Өрхийн хэрэглээнээс бусад зориулалтын хөргөх, хөлдөөх тоног төхөөрөмж, дулааны насос, халаах тоног төхөөрөмж, шингэн болон хийг шүүх, цэвэрлэх машин, тоног төхөөрөмж
- 4392 Лонх болон бусад төрлийн сав суулга цэвэрлэх, хатаах тоног төхөөрөмж; лонх, лааз, хайрцаг, уут эсвэл бусад төрлийн саванд савлах, таглах, битүүтжлэх, шошголох машин, боох тоног төхөөрөмж; ундаа хийжүүлэх тоног төхөөрөмж болон бусад баглах, савлах, боох тоног төхөөрөмж, гал унтраагч, галын хор; шүршигч буу ба адил төстэй эд зүйл; уур, элс үлээлгэн шүрших машин зэрэг хөдөө аж ахуй, цэцэрлэгт хүрээлэнгийн зориулалттайгаас бусад төрлийн шингэн ба нунтаг бодис шүрших, цацах машин
- 4393 Ерөнхий зориулалтын бусад машин (Ахуйн хэрэглээний бус салхилуур, цэцгий ялгагч болон хувцас хатаагчаас бусад хүрдний хүчээр ажиллах тоног төхөөрөмж/центрифуг, дулааны хэмийг өөрчлөх аргаар материал боловсруулах бусад төрлийн машин, тоног төхөөрөмж, металл болон шил боловсруулах машинаас бусад төрлийн материал хавтгайлан цувих, өнхрүүлэн нитгэрэх машин, автоматаар барааг худалдах машин, ахуйн зориулалтын бус сав суулга угаагч машин)

ТУСГАЙ ЗОРИУЛАЛТЫН МАШИН, ТОНОГ ТӨХӨӨРӨМЖ

Хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуйн машин, тоног төхөөрөмж

- 4411 Хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуйн, цэцэрлэгт хүрээлэнгийн хөрс бэлтгэх машин /анжис, борной, тармуур, Үр суулгагч, үрслэг суулгагч ба шилжүүлэн суулгагч, Өтөг, бууц, бордоо цацагч, Хөрс бэлтгэх, боловсруулах бусад машин, тоног төхөөрөмж/

- 4412 Ургац хураах, үр тариа цайруулах, цэвэрлэх, ялгах, ангилах машин, тоног төхөөрөмж /Цэцэрлэгт хүрээлэн, биеийн тамирын талбайн зүлэг, өвс хадах хадуур, өндөг, жимс, жимсгэнэ болон хөдөө аж ахуйн бусад бүтээгдэхүүн цэвэрлэх, ялгах, ангилах машин/
- 4413 Сүү саах болон боловсруулах машин, тоног төхөөрөмж
- 4414 Хөдөө аж ахуйн зориулалтын трактор
- 4415 Гинжит трактороос бусад төрлийн төмөр замын буудлын болон хуурай замын трактор
- 4416 Хөдөө аж ахуй, цэцэрлэгт хүрээлэнгийн зориулалтын шингэн, нунтаг бодис цацах, шүрших тоног төхөөрөмж
- 4419 Хөдөө аж ахуйн бусад машин, тоног төхөөрөмж /Дарс, ханд, жимсний шүүс эсвэл адил төстэй ундаа үйлдвэрлэлийн зориулалттай шахагч, нухагч болон адил төстэй тоног төхөөрөмж, мал, амьтны тэжээл бэлтгэх тоног төхөөрөмж, шувууны аж ахуйн бусад машин, тоног төхөөрөмж/

Суурь машин, тэдгээрийн туслах хэрэгсэл

- 4421 Металл боловсруулах суурь машин болон лазераар эсвэл адил төстэй аргаар боловсруулалт хийдэг суурь машин /Лазер эсвэл бусад туяа, фотоны урсгал, хэт авиа, цахилгаан цэнэгийн усталт, электроны урсгал, ионы урсгал, плазмын нумын аргаар материалыг хасах (зайлуулах) замаар бүх төрлийн материалыг боловсруулах суурь машин, металл боловсруулах суурь машины боловсруулагч төв, нэг байрлалд болон шилжүүлэн боловсруулах олон байрлалтай суурь машин, токарийн суурь машин болон шилжүүлэгч хүчний толгой бүхий суурь машинаас бусад дотно гадна эрэгний эрчлээс гаргах зориулалттай суурь машин, металлкерамик, хайлуулсан металл карбидыг боловсруулах бусад ангид тусгайлан заагдаагүй суурь машин/
- 4422 Чулуу, шавар болон мод, яс, хуванцар эд боловсруулах суурь машин, металл хавтан болон бусад төрлийн модон материал шахах, давтах машин
- 4423 Гар ажиллагаатай суурь машин /цахилгаан бус болон цахилгаан хөдөлгүүртэй гар өрөм, цахилгаан хөрөө, цахилгаан хөдөлгүүртэй гар ажиллагаатай бусад төрлийн багаж
- 4424 Халуун, хүйтэн гагнуурын аппарат; гадаргуугийн хат оруулах хийн аппарат; халуун аргаар металл шүрших цахилгаан машин; аппарат

Металлургийн эсвэл металл цутгах үйлдвэрийн машин, тоног төхөөрөмж

- 4431 Металлургийн эсвэл металл цутгах боловсруулах үйлдвэрийн хөрвүүлэгч/конвертор, цутгуурын шанага болон цутгамлын хэв болон цутгах машин, металл цувих суурь машин

Уул уурхай, ашигт малтмал олборлох үйлдвэрийн болон барилгын машин, тоног төхөөрөмж

- 4441 Газрын гүний ажилд тусгайлан зориулагдсан бараа материалын зөөгч, тасралтгүй үйл ажиллагаатай өргөгч/элеватор болон дамжуурга/конвейер, нүүрс, уулын чулуу нураах, хонгил малтах хэрэгсэл, өрөмдөх, ухах бусад машин
- 4442 Зөөвөрлөх, тэгшлэх, хусах, ухах, дагтаршуулах машин /бульдозер, шанагат ухагч, зам индүүдэгч, бартаат замд зориулагдсан өөрөө буулгагч автосамосвал орно/
- 4443 Шон (гадас) суулгах, сугалах техник, хэрэгсэл; цас цэвэрлэх, үлээх машин; өөрөө явагч биш дагтаршуулах, нягтруулах машин; газар шороо, эрдэс хүдэр зөөх, хамах, тэгшлэх, хусах, сэндийлэх, дагтаршуулах, нягтруулах, ухах, өрөмдөх бусад төрлийн машин, барилгын, нийтийн ажил, эдгээртэй төстэй бусад ажилд

Хатуу төлөв байдалтай шороон эрдэс, чулуу, хүдэр, эрдэс бодисыг шигших, ялгах, ангилах, бутлах, зэрэглэх, угаах, нунтаглах, холих, хутгах машин; хатуу төлөв байдалтай шороон эрдэс, чулуу, хүдэр, эрдэс бодисыг бутлах, нунтаглах
4444 машин; хатуу эрдэс, түлш, керамикийн зуурмаг, хатууруулаагүй цемент, шаваасны материал, нунтаг буюу зуурмаг хэлбэртэй бусад эрдэс бүтээгдэхүүнийг барьцалдуулах, хэлбэржүүлэх, цутган хэвлэх машин, төхөөрөмж, цутгамлын элсэн хэв хийх машин

Хүнс, ундаа, тамхины үйлдвэрийн машин, тоног төхөөрөмж

Хүнс, ундаа, тамхины үйлдвэрийн машин, тоног төхөөрөмж /Үр тариа, хатаасан буурцагт ургамлыг боловсруулах зориулалттай, фермерийн аж ахуйн бусад тоног
4451 төхөөрөмж, хүнс, ундааны төрлийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх зориулалттай бусад ангид заагдаагүй машин, тоног төхөөрөмж; өөх тосыг ялгах, боловсруулах тоног төхөөрөмж, хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүнийг хатаагч машин/

Нэхмэл, хувцас, арьс ширэн бүтээгдэхүүн боловсруулах машин, тоног төхөөрөмж

Ээрэх, нэхэх, сүлжих машин, тоног төхөөрөмж /Сүлжмэлийн машин, сүлжээсэн
4461 оёдлын машин, саатай утас, торон нэхээс, сүлжмэл торон хөвөө, уран хатгамал, эмжээр болон торон тасам хийх машин, хивс нэхэх машин /тафтинг/

Нэхэх болон хувцас оёх бусад төрлийн машин, тоног төхөөрөмж (оёдлын машин оруулаад)/Номын шил оёх машин болон гэр ахуйн оёдлын машинаас бусад
4462 оёдлын машин, 10 кг-аас дээш жинтэй даавуун материал угаах хүчин чадалтай угаалгын машин, хими цэвэрлэгээний машин; 10 кг-аас их жинтэй хуурай хэрэглэлийн хатаагч машин, нэхмэл эдлэл, хувцасны оёх, нэхэх зориулалтын өрхийн хэрэглээний бусад машин, тоног төхөөрөмж/

Оёдлын машинаас бусад арьс шир идээлэх, боловсруулах машин, арьс ширэн
4463 эдлэл, гутал, бусад эдлэл хийх машин, тоног төхөөрөмж

Зэвсэг, байлдааны хэрэгсэл

4471 Танк, байлдааны өөрөө явагч тээврийн хэрэгсэл

4472 Гар буу, сэлэмнээс бусад төрлийн цэргийн зэвсэг

4473 Гар буу, бусад төрлийн галт зэвсэг

Тэсрэх бөмбөг, шумбадаг мина, тийрэлтэт сум эдгээртэй адил төстэй зэр зэвсэг,
4474 хонгиотой сум, сумны бөглөөс жийрэг, дайн байлдааны зориулалттай зэвсгийн хэрэгсэл

Сэлэм, хоёр иртэй хутга, жад болон адил төстэй хүйтэн зэвсэг, тэдгээрийн эд
4475 анги, хуй, гэр

Гэр ахуйн хэрэгсэл

Гэр ахуйн цахилгаан хэрэгсэл; цахилгаан хэрэглэдэггүй хөргөгч, хувцас хатаагч машин, /Ус хурдан буцалгагч, халуун хадгалагч, дүрдэг халаагч; байр, газрын хөрс халаах хэрэгсэл; зуух, шарах шүүгээ; бичил долгионы зуух болон бусад
4481 төрлийн зуух; цахилгаан халаагч, чанагч ширэм, буцалгагч тогоо, шарагч шүүгээ, жигнэгч шүүгээ, салхилуур, сэнс, агааржуулах буюу сорох шүүгээ, цахилгаанаар халдаг хөнжил, гэр ахуйн зориулалттай оёдлын машин, дулааны цахилгаан эсэргүүцэл (нүүрстөрөгчсөн бус)/

Гал тогооны болон гэр ахуйн цахилгаан бус хэрэгсэл /Цахилгаанаар ажилладаггүй төмөр ган, ус халаан халуунаа хадгалагч, цахилгаан бус хоол бэлтгэх, халаах төмөр ган хэрэгсэл, агаар халаагч, хуваарилагч, сэнс (үлээх мотортой)/
4482

Тусгай зориулалтын бусад машин, тоног төхөөрөмж

- 4491 Тусгай зориулалтын бусад машин (Ном хавтаслах, дэвтэрлэх машин; үсэг өрөгч машин, хэвлэх машин болон хэвлэлийн туслах чанарын машин, тоног төхөөрөмж /албан тасалгааны офсет хэвлэлийн хэвлэгч машинаас бусад/, эргэлддэг хувцас хатаагч машин /центрифуг/, хагас дамжуулагч талст чулуу, дискэн ялтас, цахим цогц схем, цахим бичил схем зэргийг голлон үйлдвэрлэхэд голлон ашигладаг машин, аппарат, изотоп задлах машин, цахилгаан чийдэн, шилэн бортогонд угсрах машин, шилэн эдлэл хийх машин, олс хийх машиныг оруулаад)

БИЧИГ ХЭРЭГ, БҮРТГЭЛИЙН БОЛОН ТООЦООЛОН БОДОХ МАШИН

Бичиг хэрэг, бүртгэлийн машин

- 4511 Бичгийн машин болон бичиг боловсруулах машин
- 4513 Тооны болон тооцооны машин, шуудангийн марк, тасалбар хэвлэх машин, кассын машин, тэдгээртэй адил төстэй машин, тооцооны бусад хэрэгсэл
Бүртгэлийн машин, мөнгө тоологч, автомат теллерийн машин, шуудан илгээмж ангилал машин, тооцоолох хэрэгсэлтэй тасалбар түгээх машин, түүнтэй төстэй
- 4514 тоолох төхөөрөмжтэй машин, мэдээлэл боловсруулах машин, сүлжээнд холбогдох чадвартай худалдааны урамшууллын оноо, жижиглэн худалдааны машин-ПОС, автомат теллерийн машин-АТМ
- 4515 Бичгийн цаасаар хэвлэх зориулалттай хэвлэх машин
- 4516 Бичиг хэргийн бусад төрлийн машин

Компьютер, түүний эд анги

- 4522 10 кг хүрэхгүй жинтэй зөөврийн компьютер зэрэг жижиг зөөврийн мэдээлэл боловсруулах машин, цахим хэрэгсэл болон адил төстэй компьютер
- 4523 Мэдээлэл боловсруулах, оролт, гаралтын хэсэг нь нэг саванд багтах боловч тус тусдаа байдаг өгөгдөл боловсруулах автомат машин /лаптоп, нөүтбүүк/
- 4524 Өгөгдөл боловсруулах систем хэлбэрээр нийлүүлсэн автомат машин
- 4525 Нэг буюу түүнээс дээш тооны оролт, гаралт болон хадгалах хэсгүүдээс бүрдсэн өгөгдөл боловсруулах автомат машин
Дэлгэц/монитор/, гэрэлтүүлэгч/прожектор/-ээс бусад төрлийн оролт, гаралтын хэсэг /Оролтын тоног төхөөрөмж (гар, залуур, хулгана, дотоод/LAN, гадаад/WAN сүлжээ, зангилаа/hubs/, хүлээн авагч/routers/, гарц/gateways зэрэг), дүрс буулгагч/скайнер, өгөгдөл боловсруулах бусад төрлийн хэвлэгч; олшруулах, факсын зэрэг хоёр ба түүнээс дээш үйлдэлтэй тоног төхөөрөмж
- 4527 Тооцоолох машины санах, хадгалах байгууламж /зөөврийн/
Тооцоолох машины бусад төрлийн байгууламж /Өгөгдөл боловсруулах автомат
- 4528 машины дуу, дүрс, сүлжээний карт болон түүнтэй адил төстэй бусад карт/

ЦАХИЛГААН МАШИН, АППАРАТ

Цахилгаан хөдөлгүүр, цахилгаан үүсгүүр, дамжуулагч

- Цахилгаан хөдөлгүүр, цахилгаан үүсгүүр болон эдгээртэй адил төстэй тоног төхөөрөмж, Цахилгаан үүсгүүрийн тоног төхөөрөмж болон моторт цахилгаан
- 4611 хувиргагч, 37,5 ваттаас бага болон их хүчин чадалтай тогтмол гүйдлийн цахилгаан үүсгүүр/генератор; тогтмол гүйдлийн бусад төрлийн хөдөлгүүр; тогтмол гүйдлийн цахилгаан үүсгүүр
Цахилгаан трансформатор, тогтмол хувиргагч, бусад төрлийн ороомог, хийн
- 4612 чийдэн, хоолойн цахилалт тогтворжуулагч; статик хувиргагч; бусад төрлийн индуктор

Цахилгаан хуваарилах, хянах тоног төхөөрөмж

- 4621 Цахилгаан хуваарилах, хянах тоног төхөөрөмж /цахилгааны хэлхээг сэлгэх, хамгаалах, цахилгаан хэлхээнд холболт хийх зориулалттай цахилгаан төхөөрөмж, цахилгааны хяналт, хуваарилалтын зориулалттай самбар, панель, консоль, хуваарилах щит/

Аккумулятор, зай

- 4641 Анхдагч элемент ба анхдагч зай

- 4642 Цахилгаан аккумулятор

Утсан болон хийн гэрэлтүүлгийн чийдэн, нуман цахилалтын гэрэлтүүлгийн тоног төхөөрөмж

- 4651 Цахилгаан катодтой, цахилалтын чийдэн; нуман цахилалтын чийдэн
Гэрэлтүүлгийн тоног төхөөрөмж /Эрчим хүчний өөрийн эх үүсвэрээр ажиллахаар хийгдсэн, (дугуйт болон моторт тээврийн хэрэгсэлд ашигладаг гэрэлтүүлгийн тоног төхөөрөмжөөс бусад) зөөврийн цахилгаан чийдэн; гудамж, талбай олон
- 4653 нийтийн газрын гэрэлтүүлгийн хэрэгслээс бусад чийдэнгийн бүрхүүл, ханын, таазны цахилгаан гэрэлтүүлгийн хэрэгсэл; ширээний, орны хажуугийн эсвэл босоо чийдэн; цахилгаан бус гэрэлтүүлэгч, гэрэлтүүлгийн хэрэгсэл; гэрлэн хаяг, гэрлэн самбар ба тэдгээртэй төстэй эд зүйл/

Гэрэлтүүлгийн бусад тоног төхөөрөмж

- Оч асаагуурт, дөл асаагуурт дотоод шаталтын хөдөлгүүрт ашигладаг цахилгаан очлуурт, асаах тоног төхөөрөмж; цахилгаан гэрэлтүүлэг дохиоллын тоног
- 4691 төхөөрөмж (битүү цацрагт цахилалтын чийдэн, нуман цахилалтын чийдэнгээс бусад); тээврийн хэрэгслийн шил арчигч, цас мөс хайлуулагч, цанталтаас хамгаалагч
- 4692 Дуут ба гэрлэн дохиоллын цахилгаан тоног төхөөрөмж (тээврийн хэрэгсэл, хөдөлгөөний хяналтад ашиглагдахаас бусад)
- 4693 Цахилгаан бусад хэрэгсэл (цахилгаан соронзон, тогтмол соронзон, цахилгаан, соронзон, залгагч болон тоормос, өргүүрийн цахилгаан соронзон толгой, цахилгаан хэсгийн хурдасгуур, электролизийн машин, тоног төхөөрөмжийн цахилгаан дохионы үүсгүүр)
- 4694 Шил, керамикаас бусад цахилгаан тусгаарлагч шил, керамикаас, машин, тоног төхөөрөмжийн цахилгаан тусгаарлагч эд анги, цахилгаан утасны зориулалттай, үндсэн металлаар хийсэн, тусгаарлагч материалаар доторлосон хоолой болон тэдгээрийн холбоос
- 4695 Нүүрсэн электрод, нүүрсэн сойз, чийдэн, зайн электрод, графит болон цахилгааны зориулалтаар ашиглах графит эдлэл болон бусад төрлийн нүүрстөрөгч

РАДИО, ТЕЛЕВИЗОР, ХОЛБООНЫ ТОНОГ ТӨХӨӨРӨМЖ

Цахилгаан ламп, хоолой, цахилгааны дагалдах төхөөрөмж

- 4711 Цахилгааны конденсатор
- 4712 Дулааны эсэргүүцлээс бусад цахилгааны эсэргүүцэл
- 4713 Хэвлэмэл хэлхээ/схем
- 4714 Термо, халуун, хүйтэн фотокатодтой электрон чийдэн, хоолой
Гэрэл/фото мэдрэмжтэй хагас дамжуулагч тоног төхөөрөмж, диод, транзистор
- 4715 болон адил төстэй хагас дамжуулагч тоног төхөөрөмж, фото гальваник, элемент гэрлийн эмиссийн диод, угсрагдсан пьезоэлектрик талст
- 4716 Цахим интеграл схем болон бичил схем

Радио, телевизорын дамжуулах тоног төхөөрөмж, телевизийн видео болон дижитал камер, телефон телеграфын шугамын тоног төхөөрөмж

- 4721 Радио, телевизийн өргөн нэвтрүүлэг дамжуулах тоног төхөөрөмж, телевизийн камер, видео дүрс бичлэгтэй камер, дижитал камер, видео бичлэгийн камер

Телефон утасны иж бүрдэл, утастай буюу утасгүй телефон аппарат, цахилгаан холбооны нягтруулгын болон тоон системийн аппарат; утсан, утасгүй сүлжээний
4722 (дотоод LAN ба өргөн (WAN) сүлжээ) холбооны аппаратыг оруулаад дуу зураг, өгөгдлийг хүлээн авах, дамжуулах бусад төрлийн аппарат хэрэгсэл, үүрэн сүлжээний болон утасгүй бусад сүлжээний телефон аппарат

Радио, телевизийн өргөн нэвтрүүлэг, хүлээн авах тоног төхөөрөмжүүд, дуу гаргах, дүрс тоглуулах тоног төхөөрөмж, микрофон, чанга яригч өсгөгч, радио-телефон, радио-телеграфын хүлээн авах тоног төхөөрөмж

Радио, телевизийн өргөн нэвтрүүлэг хүлээн авагч /Радио хүлээн авагч, дуу, дүрс бичлэг хийх, сэргээх аппарат угсрагдсан эсвэл угсрагдаагүй, телевизийн
4731 нэвтрүүлэг хүлээн авах аппарат, телевизийн өргөн нэвтрүүлэг хүлээн авагч аппарат, мэдээлэл боловсруулах системд хэрэглэдэггүй монитор, прожектор, хар цагаан телевизор, өнгөт телевизор, автомат мэдээлэл боловсруулах системд ашиглагдадаг монитор, аппарат/
4732 Дуу, дүрс, бичлэг хийх, сэргээх аппарат
Чанга яригч, чихэвч, өсгөгч болон радио телефон, телеграф хүлээн авагч,
4733 микрофон/яригчийн хослол, авиа давтамжийн цахилгаан өсгөгч, дуу өсгөгчийн иж бүрдэл; радио телефон, радио телеграф хүлээн авах тоног төхөөрөмж

Бичлэггүй диск, хальс, мэдээлэл хадгалах тоног төхөөрөмж болон бусад төрлийн медиа, дуу авианы бичлэгт зориулсан бичлэггүй хэрэгсэл, соронзон медиа

4753 Соронзон тууз/картаас бусад төрлийн бичлэггүй соронзон медиа
4754 Бичлэггүй оптик медиа
4755 Мэдээлэл хадгалах хатуу тоног төхөөрөмж
4759 Матрицан, мастер, дискийг оруулаад бусад төрлийн бичлэгийн медиа

Бичлэгтэй аудио, видео диск, тууз/хальс болон бусад төрлийн медиа

4761 Дуу авианы бичлэгтэй хөгжмийн аудио диск, хуурцаг, хальс ба бусад төрлийн медиа
4762 Кино, видео бичлэгтэй диск, хуурцаг, хальс болон бусад медиа
Бусад төрлийн диск бичилт, хуурцаг, хальс болон медиа /Номны бичлэгтэй аудио
4769 диск, хуурцаг, хальс ба бусад төрлийн медиа, Текстэн бичлэгтэй болон Хөгжим аягүй бусад төрлийн диск, хуурцаг, хальс болон медиа диск, хуурцаг, хальс ба бусад төрлийн медиа/

Багц програм хангамж

Системийн багц програм хангамж /Үйлдлийн болон сүлжээний програм
4781 хангамжийн багц Өгөгдлийн сангийн удирдлагын програм хангамжийн багц, програм зохиох хэрэгсэл, програмын хэлний програм хангамжийн багц/
Хэрэглээний програм хангамжийн багц /Бизнесийн бүтээмжийн болон өрхийн
4782 хэрэглээний програм хангамжийн багц, компьютер тоглоомын програм хангамжийн багц/

Соронзон зурвас буюу санах ойтой/чиптэй карт

4791 Соронзон зурвастай карт
4792 "Ухаалаг карт"

ЭМЧИЛГЭЭНИЙ ХЭРЭГСЭЛ, НАРИЙН ХЭМЖИЛ, ХАРАА ЗҮЙН БАГАЖ, ХЭРЭГСЭЛ;

Эмчилгээ, мэс заслын багаж тоног төхөөрөмж, гэмтэл, согогийн хэрэгсэл

4811 Рентген, альфа, бета, гамма цацрагийн багаж, хэрэгсэл
4812 Хүн эмнэлэг, мэс засал, шүдний эмнэлэг эсвэл мал эмнэлгийн зориулалттай оношлогооны цахилгаан тоног төхөөрөмж
4813 Шүд эмчилгээний бусад багаж, хэрэгсэл (зүү, тариур болон адил төстэй хэрэгсэл орохгүй)

- 4814 Эмчилгээ, мэс заслын болон лабораторийн ариутгалын хэрэгсэл
Шүдний эмчилгээний багаж, хэрэгсэл, тэдгээртэй адилтгах багажийг оруулаад хүн эмнэлэг, мэс засал, шүдний болон мал эмнэлгийн зориулалттай бусад багаж,
- 4815 хэрэгсэл, цацраг хэмжих, бүртгэх багаж ба эмнэлгийн бусад төрлийн эрдэм шинжилгээ, туршилтын цахилгаан тоног төхөөрөмж ба хараа шалгах хэрэгсэл (эмчилгээний цахилгаан хэрэгсэл зэрэг)
Механик эмчилгээний аппарат; иллэгийн аппарат; сэтгэл зүйн төлөв байдлыг шалгах аппарат; озон-эмчилгээ, хүчилтөрөгч-эмчилгээ, аэрозолийн эмчилгээ,
- 4816 хиймэл амьсгалын аппарат, амьсгалын эмчилгээний бусад төрлийн аппарат; механик эд анги, солих шүүлтүүргүй хамгаалалтын багнаас бусад төрлийн амьсгалын хэрэгсэл болон хийн утааны баг
Гэмтэл, согогийн хэрэгсэл, ул төмөр болон хугаралт, бэртлийг эмчлэхэд
- 4817 хэрэглэгдэх бусад хэрэгсэл, хиймэл эрхтэн, сонсголын хэрэгсэл, ясны гэмтэл эмчлэх, засах хэрэгсэл
Хүн эмнэлэг, мэс зэсэл, шүдний болон мал эмнэлгийн зориулалттай тавилга
- 4818 (үсчний эргэх, өргөх хөдөлгөөнт сандалтай төстэй) болон адил төстэй сандал

Хараа зүйн оптикийн тоног төхөөрөмжөөс бусад төрлийн хэмжих, шалгах болон үйлдвэрлэлийн хяналтын тоног төхөөрөмж

- Навигацийн, цаг уурын, геофизикийн багаж, хэрэгсэл болон түүнтэй адил төстэй багаж /Луужин болон чиг заагч багаж, хэрэгсэл, агаарын, сансрын, усан замын чиг
- 4821 заагч бусад төрлийн багаж, хэрэгсэл, холын хэмжүүр, теодолит ба тахеометр, тэгшлүүр (невилер), геодези, газар зүйн хэмжилт, усзүй, далай ба ус судлал, цаг уурын, геофизикийн хэмжилтийн бусад багаж, тоног төхөөрөмж/
- 4822 Радио локаторын аппарат, радио навигацын тусламжийн аппарат, удирдлагын хяналтын аппарат
Нарийн хэмжүүр, зураг төсөл хийх хэрэгсэл, тооцох, уртын хэмжүүрийн хэрэгсэл /5 мг түүнээс илүү нарийвчлалтай жинлүүр, жин хэмжигч, Шугам зураг,
- 4823 тэмдэглэгээ хийх математик тооцооны багаж, хэрэгсэл, уртын хэмжүүрийн хэрэгсэл (савхан метр, эвхдэг метр, туузан метр, микрометр, штангенциркуль), бусад дэд ангид нэр заагдагүй багаж/
Цахилгаан үйлдвэрлэлийн цахилгаан нийлүүлэлтийг хэмжигчээс бусад төрлийн цахилгаан гүйдэл хэмжих, шалгах багаж, хэрэгсэл болон ионжсон цацрагийг
- 4824 хэмжих, илрүүлэх багаж, тоног төхөөрөмж /Катодын туяаны осциллограф болон осцилоскоп, цахилгаан гүйдлийн хүч, хүчдэл, эсэргүүцэл, чадлыг хэмжигч, бичих тоног төхөөрөмжгүй багаж, хэрэгсэл/
Гидрометр болон адил төстэй бусад хөвөгч багаж, дулаан, халуун хэмжигч, агаарын даралт хэмжигч агаар хий хэмжигч /термометр, пирометр, барометр,
- 4825 гигрометр/, хий, шингэний зарцуулалт, түвшин, даралт буюу хувьсах бусад хэмжигдэхүүнийг хэмжих, хянах хэрэгсэл; гэрлийн цацраг хянах, шалгах багаж, хэрэгсэл; физик химийн шинжилгээний багаж
Хэмжих, хянах, шалгах бусад төрлийн багаж, хэрэгсэл /Эргэлтийн тоолуур, бүтээмжийн тоолуур, таксийн тоолуур, зай алхам хэмжигч, хурд хэмжигч хэрэгсэл ба тэдгээртэй төстэй эд зүйл; гидрографик, цаг уурын багаж тоног төхөөрөмжөөс
- 4826 бусад төрлийн хурд заагч ба тахометр; стробоскоп, Оптик микроскопоос бусад микроскоп, бичил өсгөгч аппарат болон хугаралтын аппарат /дифракц/, эд зүйлийн механик шинж төлөвт туршилт хийх багаж, хэрэгсэл, бусад ангид нэр заагдаагүй тохируулах, хянах, хэмжих, шалгах автомат аппарат багаж, хэрэгсэл/

Хараа зүй, гэрэл зургийн хэрэгсэл

- Хараа зүйн багаж, хэрэгсэл (Оптик мяндас ба багцалсан оптик мяндас, оптик мяндсан дамжуулагч; туйлшруулах материалан хуудас, хавтан; оптик боловсруулалтгүй шилнээс бусад төрлийн ямар ч материалаар хийсэн байж болох, угсраагүй линз, призм, толь ба бусад төрлийн оптик элемент; (камер, дүрс тусгагч (проектор), гэрэл зургийн өсгөгч ба багасгагчийнхаас бусад, бусад ангид нэр заагдаагүй шингэн талст тоног төхөөрөмж; лазерийн диодоос бусад төрлийн лазер; оптик багаж, хэрэгсэл)
- 4831
- Гэрэл зургийн хэрэгсэл /Зургийн болон кино зургийн аппарат, кино аппаратын дурангийн линз болон өсгөгч, багасгагч дуран, Кино зургийн прожектор, слайд тусгагч болон бичил/микро хэлбэртэй уншигчаас бусад дүрс тусгагч/прожектор/, эрэл цацруулагч хэрэгсэл, гэрэл цацруулагч чийдэн, гэрэл зургийн өсгөгч, багасгагч (кино зургийнхаас бусад); бусад ангид нэр заагдаагүй гэрэл зургийн лабораторийн аппарат, тоног төхөөрөмж, негатоскоп, прожекторын дэлгэц/
- 4832

Гэрийн болон бугуйн цаг

- 4841 Бугуйн цаг
- 4842 Бусад цаг
- 4843 Өдрийн цаг тэмдэглэдэг аппарат, цаг, бугуйн цагны хөдөлгөх хэсэг, синхрон мотортой, хугацааны интервалыг хэмжих, тэмдэглэх, заах аппарат
-

ТЭЭВРИЙН ХЭРЭГСЛИЙН АНГИЛАЛ

Код	Нэр
<u>Моторт тээврийн хэрэгсэл</u>	
49111	Хагас чиргүүлийн зориулалттай, хуурай замын трактор
49112	Нийтийн тээврийн зориулалттай, хүн тээврийн моторт хэрэгсэл
	Том, дунд, бага оврын автобус, бусад төрлийн нийтийн авто тээврийн хэрэгсэл
4911210	Том оврын автобус
4911220	Бага оврын автобус
4911290	Бусад төрлийн нийтийн авто тээврийн хэрэгсэл (микро автобус)
491130	Нийтийн тээврийн хэрэгсэл, цасны, гольфийн болон адил төстэй авто тээврийн хэрэгслээс бусад хүн тээврийн зориулалтын хөнгөн тэрэг, моторт тээврийн хэрэгсэл
491131	Жип болон туулах чадвар өндөр автомашин
491132	Суудлын жижиг автомашин
49114	Ачаа тээврийн зориулалттай бусад моторт хэрэгсэл
491141	Том оврын ачааны машин
491142	Бага оврын ачааны машин
49115	Авто кран
49116	Цастай замд явах зориулалтын машин, гольф болон түүнтэй адил төстэй хүн тээврийн моторт хэрэгсэл
49119	Тусгай зориулалтын бусад моторт авто тээврийн хэрэгсэл
<u>Моторт тээврийн хэрэгслийн бүхээг, чиргүүл, хагас чиргүүл</u>	
49210	Моторт тээврийн хэрэгсэлд зориулагдсан бүхээг/кузов
49221	Нэг эсвэл хэд хэдэн төрлийн тээврийн хэрэгсэлд зориулсан, тоноглогсон ачаа тээвэрлэх зориулалтын чиргүүл, хагас чиргүүл, чингэлэг
49222	Сууц эсвэл аяллын зориулалттай чиргүүл, хагас чиргүүл
49229	Хөдөө аж ахуйд зориулагдсан өөрөө явагч, буулгагч чиргүүл, хагас чиргүүлээс бусад ачаа тээвэрлэх зориулалтын чиргүүл, хагас чиргүүл
<u>Хөлөг онгоц</u>	
	Худалдааны болон цэргийн зориулалттай хөлөг онгоц
49311	Зорчигч тээврийн, аяллын, экскурсын зориулалттай хөлөг онгоц, адил төстэй хүн тээвэрлэх зориулалттай хөлөг онгоц, бүх төрлийн гатлага онгоц
49312	Шингэн тээвэрлэгч хөлөг онгоц
49313	Шингэн тээвэрлэгч хөлөг онгоцноос бусад хөргөгчтэй хөлөг онгоц
49314	Зорчигч болон ачаа тээврийн зориулалттай бусад хөлөг онгоц
49315	Загас агнуурын хөлөг онгоц, загасан бүтээгдэхүүн боловсруулах, хадгалах зориулалтын хөлөг онгоц
49316	Чирэгч, түлхэгч хөлөг онгоц
49319	Гэрэлтэгч цамхагтай хөлөг онгоц, гал эсэргүүцэх хөвөгч хэрэгсэл, усны ёроол шүүрдэгч онгоц, хөвөгч кран, усан замын аюулгүй байдлыг хангах туслах хөвөгч хэрэгсэл, сэлүүрт завинаас бусад төрлийн авран хамгаалах хөлөг онгоц
	Усан дээр (өрөмдлөг хийдэг, усан дээр үйлдвэрлэл явуулах зориулалттай) хөвөгч тавцан
49320	Усан дээр (өрөмдлөг хийдэг, усан дээр үйлдвэрлэл явуулах зориулалттай) хөвөгч тавцан
	Бусад төрлийн хөвөгч байгууламж

- 49390 Бусад төрлийн хөвөгч байгууламж
Амралт, зугаалгын болон спортын завь
- 49410 Мотортой болон моторгүй далбаат завь
 49490 Амралтын болон спортын бусад завь, сэлүүрт болон жижиг завь
Төмөр замын хөдлөх бүрэлдэхүүн
 Төмөр замын зүтгүүр, ачаа болон суудлын бүх төрлийн галт тэрэг, төмөр замаар явдаг бусад төрлийн техник
- 49511 Цахилгаан зүтгүүр
 49512 Дизель зүтгүүр
 49519 Бусад төрлийн эх үүсвэрээс тэжээгддэг зүтгүүр
 49520 Төмөр зам болон хөнгөн төмөр замын өөрөө явагч галт тэрэг, ачааны галт тэргүүд
 Бусад хөдлөх бүрэлдэхүүн, төмөр зам эсвэл хөнгөн төмөр замын эд анги болон тоноглол, тээврийн хэрэгсэлд зориулсан дохиолол төвлөрүүлэлт, хориглолын тоног төхөөрөмж
- 49531 Төмөр замын, хөнгөн төмөр замын зам засвар, үйлчилгээний зориулалттай өөрөө явдаггүй тээврийн хэрэгсэл
 49532 Төмөр зам, хөнгөн төмөр замын өөрөө явдаггүй суудлын галт тэрэг, тээшний галт тэрэг, шуудангийн үйлчилгээний болон тусгай зориулалтын суудлын галт тэрэг /зам засвар, эсвэл үйлчилгээний зориулалтын хэрэгсэл/
 49533 Хөнгөн төмөр замын өөрөө явдаггүй ачааны галт тэрэг
Хийн бөмбөлөг, дирижабль, дельтаплан, планер, дельтаплан
- 49610 Агаарын бөмбөлөг, агаарт хөвөх, нисэх хөдөлгүүргүй хэрэгсэл, дельтаплан, дирижабль, планер болон бусад хөлөг
 Нисэх онгоц, нисдэг тэрэг
- 49621 Нисдэг тэрэг
 49622 Цэвэр жин нь 2000 кг-аас ихгүй байх нисэх онгоц болон бусад төрлийн /хөдөлгүүртэй/ агаарын хөлөг
 49623 Цэвэр жин нь 2000 кг ба түүнээс дээш байх нисэх онгоц болон бусад төрлийн /хөдөлгүүртэй/ агаарын хөлөг
 49630 Сансрын хөлөг, хиймэл дагуул, хөлгийг хөөргөгч хэрэгсэл
Тээврийн бусад хэрэгсэл (хөдөлгүүргүй)
 Мотоцикл, гурван дугуйтай мотоцикл
- 49911 Цилиндрийн багтаамж нь 50 см³ ихгүй дотоод шаталтын ухрах, давших хөдөлгөөнөөр ажилладаг, бүлүүрэн хөдөлгүүртэй мотоцикл болон туслах хөдөлгүүртэй дугуй
 49912 Цилиндрийн багтаамж нь 50 см³ дээш дотоод шаталтын ухрах, давших хөдөлгөөнөөр ажилладаг, бүлүүрэн хөдөлгүүртэй мотоцикл болон туслах хөдөлгүүртэй дугуй
 49913 Дотоод шаталтын бүлүүрэн бус хөдөлгүүр бүхий мотоцикл, мотоциклийн шаахай
 Унадаг дугуй, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний тэрэг /тэргэнцэр/
 49921 Дугуй, моторгүй бусад төрлийн дугуй
 49922 Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн тэрэг /тэргэнцэр/
 Механик биш тээврийн бусад хэрэгсэл
 49930 Механик биш тээврийн бусад хэрэгсэл
 Троллейбус, механик биш тээврийн бусад төрлийн хэрэгсэл
-

ТАВИЛГА, БУСАД ХӨРӨНГИЙН АНГИЛАЛ

Код	Нэр
	<u>Сандал</u>
38111	Төмөр хүрээтэй сандал Онгоцны, автомашины сандал, эргэдэг тохируулгатай сандал, төмөр хүрээтэй бүрээстэй сандал, төмөр хүрээтэй бусад сандал
38112	Модон хүрээтэй сандал Орны зориулалттай ашиглах сунадаг сандал, зэгс, бургас, хулс болон тэдгээртэй төстэй материалаар хийсэн сандал, бусад модон хүрээтэй сандал
38119	Бусад төрлийн сандал
	<u>Албан тасалгааны зориулалттай тавилга</u>
38121	Албан тасалгааны зориулалттай төмөр тавилга
38122	Албан тасалгааны зориулалттай модон тавилга
	<u>Гал тогооны ерөөний зориулалттай модон тавилга</u>
38130	Гал тогооны ерөөний зориулалттай модон тавилга
	<u>Бусад зориулалтын тавилга</u>
38140	Бусад зориулалтын тавилга Бусад зориулалтын төмөр тавилга, унтлагын ерөөний зориулалттай тавилга, бусад зориулалтын модон тавилга, бусад зориулалтын хуванцар тавилга, буйдан, диван, бусад төрлийн зөөлөн ор, монгол гэрийн тавилга, авдар, эрэгнэг, монгол гэрийн бусад тавилга
	<u>Хөгжмийн зэмсэг</u>
38310	Төгөлдөр хуур болон бусад даруулт-чавхдаст хөгжмийн зэмсэг
38320	Чавхдаст бусад хөгжим
38330	Үлээвэр хөгжим
38340	Цахилгаан хөгжим
38350	Цохивор болон бусад төрлийн хөгжим (аялгуут хайрцаг, яармагийн бишгүүр, ангийн дуудлага, шүгэл, эвэр бүрээ болон дуут дохионы үлээдэг бусад хэрэглэл)
	<u>Биеийн тамирын бараа</u>
38410	Цасны цана, түүний эд анги, мөсний тэшүүр, дугуйт тэшүүр
38420	Усны цана, давалгаа сөрөгч мод, дарвуулт тавцан болон усан спортын бусад хэрэглэл
38430	Гимнастик, хөнгөн атлетикийн хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж
38440	Спортын болон талбайн тоглоомын бусад хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж
38450	Загасны уурга, дэгээ, өгөөш зэрэг загас болон ан агнуурын бусад хэрэгсэл, эрвээхэй барих тор болон адил төстэй тор
	<u>Хүүхдийн тоглоом</u>
38510	Хүүхэлдэйн тэрэг, дугуйт тоглоом
38520	Хүүхэлдэй; амьтны болон бусад дүрстэй тоглоом
38530	Хүүхэлдэйн хувцас, хэрэгсэл
38540	Цахилгаан галт тэрэг, зам, дохио болон бусад төрлийн тоног хэрэгсэл; овор хэмжээ ("масштаб)-г нь багасгасан, угсардаг, эвлүүлдэг тоглоом
38550	Эвлүүлдэг, оньсон тоглоом (puzzle)

- 38560 Тоглоомон хөгжмийн зэмсгийг оруулаад бусад төрлийн тоглоом
38570 Хөзөр
38581 Видео тоглоом тоглуулагч/консол
38582 Видео тоглоомын програмын хангамжтай хуурцаг
38590 Телевизийн хүлээн авагчтай видео тоглоомоос бусад хөгжөөнт тоглоом, өрөө, ширээний тоглоом, автомат тоглоом, (бильярддын тоног хэрэгсэл, зоос, житон хийхэд ажиллах бусад төрлийн тоглоом)

Шилэн эдлэл

- 37191 Ампулээс бусад төрлийн шаазан, шилэн лонх, домбо, бумба, ваар зэрэг шилэн сав, шилэн бөглөө, таглаа, таг
37192 Задгай шилэн бүрхүүл, цахилгаан гэрлийн шил болон туяаны хоолой зэрэг задгай шилэн бүрхүүл, тэдгээртэй адил төстэй эд зүйл
37193 Шилэн лонх, домбо, бумба, ваар зэрэг шилэн сав, бөглөө, таглаа, гоёл чимэглэлийн гэрлэн бүрхүүлээс бусад төрлийн гал тогоо, ариун цэвэр, бичиг хэрэг, гэр ахуйн шилэн хэрэглэл
Шилэн тавиур, лангуу, хаалт, шилэн ширээ, бусад шилэн эдлэл

Лаборатори, эрүүл ахуй, эмийн найруулгын зориулалттай шилэн сав, ампул

- 37195 Лаборатори, эрүүл ахуй, эмийн найруулгын зориулалттай шилэн сав, ампул
Чийдэн болон гэрэлтүүлэгч хэрэгсэл, гэрлэн хаяг, гэрлэн самбар болон эдгээртэй адил төстэй эд зүйл

- 37196 Чийдэн болон гэрэлтүүлэгч хэрэгсэл, гэрлэн хаяг, гэрлэн самбар болон эдгээртэй адил төстэй эд зүйл, тэдгээрийн эд анги, дээр ороогүй шилэн эд анги, адил төстэй шил
37197 Цахилгааны шилэн тусгаарлагч
37199 Бусад төрлийн шилэн эдлэл

Керамик, шаазан угаагуур, тосгуур, суултуур, ус хураагуур, халуун усны ванн зэрэг сантехникийн зориулалттай эд зүйл

- 37210 Керамик, шаазан угаагуур, тосгуур, суултуур, ус хураагуур, халуун усны ванн
Гэр ахуйн болон гоёл чимэглэлийн керамик, шавар, вааран эдлэл
37221 Хоол унд, гал тогоо, ариун цэврийн өрөөний зориулалттай гэр ахуйн керамик, шаазан, вааран эдлэл
37222 Баримал, хөшөө, гоёл чимэглэлийн зориулалттай керамик, вааран, шаазан эдлэл

Бусад төрлийн шавар, керамик, вааран эдлэл

- 37291 Лаборатори, химийн үйлдвэр болон техникийн бусад зориулалтын керамик, вааран, шаазан сав суулга; савлан зөөвөрлөхөд ашиглах пааландсан сав суулга; хөдөө аж ахуйн зориулалттай ган тэвш, торх болон бусад сав, барааг савлах, зөөвөрлөхөд ашиглагдах керамик сав суулга болон тэдгээртэй адил төстэй эд зүйл
37292 Машин, аппарат, тоног төхөөрөмжийн цахилгаан тусгаарлагч керамик, вааран, шаазан эд анги
37299 Барилгын бус керамик, шаазан, вааран бусад эдлэл

Хэвлэмэл зураг, гэрэл зураг

- 32540 Хэвлэмэл зураг, гэрэл зураг

Модон авдар, хайрцаг дамар ба адил төстэй модон сав; цахилгаан утасны модон сав; тавиур, хайрцган тавиур, бүслүүрэн тавиур, бараа ачих, буулгах зориулалттай модон тавиур, модон торх, торхны төрлийн модон сав ба

31700 Модон авдар, хайрцаг дамар ба адил төстэй модон сав; цахилгаан утасны модон сав; тавиур, хайрцган тавиур, бүслүүрэн тавиур, бараа ачих, буулгах зориулалттай модон тавиур, модон торх, торхны төрлийн модон сав ба тэдгээрийн эд анги (торхны тавыг оруулаад)

Бусад төрлийн модон эдлэл

31911 Модон багаж, хэрэгсэл, бариул, шүүрний иш, гутлын модон хэв

31912 Хоол унд болон гал тогооны модон хэрэгсэл

31913 Гар урлал, сийлбэр, шигтгээт урлалын зүйл, гоёл чимэглэлийн эд зүйлийн жижиг модон хайрцаг, хутганы модон хайрцаг ба адил төстэй эд зүйл, модоор хийсэн хүн хөшөө ба бусад төрлийн чимэглэлийн эд зүйл

31914 Уран зургийн, гэрэл зургийн, толины болон адил төстэй модон жааз ба бусад төрлийн модон эдлэл, гэрийн мод

Хэвлэмэл ном

32210 Сурах бичгийн ном

32220 Ерөнхий тайлбар, лавлагааны ном

32230 Системчилсэн лавлагааны ном

Бусад төрлийн хэвлэмэл ном

32291 Мэргэжлийн, техникийн болон эрдэм шинжилгээний ном

32292 Хүүхдийн ном

32299 Бусад төрлийн хэвлэмэл ном

ҮНДСЭН СҮРГИЙН МАЛ, АМЬТДЫН АНГИЛАЛ

Код	Нэр
<u>Үхэр, үхрийн төрлийн амьтан</u>	
02111	Үхэр
02112	Одос үхэр
<u>Хивэгч амьтан</u>	
02121	Тэмээ
02122	Хонь
02123	Ямаа
02129	Бусад төрлийн хивэгч амьтан
<u>Адуу, адууны төрлийн бусад мал, амьтан</u>	
02130	Адуу, адууны төрлийн бусад мал, амьтан Адуу, илжиг, луус, тахь, хулан, адууны төрлийн бусад мал амьтан
<u>Гахай</u>	
02140	Гахай
<u>Шувуу</u>	
02151	Тахиа
02152	Цацагт хяруул
02153	Галуу
02154	Нугас
02155	Бусад шувуу
<u>Бусад төрлийн мал, амьтан</u>	
02191	Туулай
02192	Хөхтөн бусад төрлийн амьтан
02193	Тогоруу
02194	Бусад төрлийн шувуу
02195	Хэвлээр явагч амьтан
02196	Зөгий
<u>Бусад төрлийн зэрлэг амьтан</u>	
02199	Бусад төрлийн зэрлэг амьтан Нохой, цаа буга, муур, бусад амьтан

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСАГ ЗАХИРГААНЫ НЭГЖИЙН АНГИЛАЛ

Аймгийн дугаар	Аймгийн нэр	Сумын дугаар	Сумын нэр
11	Улаанбаатар	1	Багануур
11	Улаанбаатар	4	Багахангай
11	Улаанбаатар	7	Баянгол
11	Улаанбаатар	10	Баянзүрх
11	Улаанбаатар	13	Налайх
11	Улаанбаатар	16	Сонгино хайрхан
11	Улаанбаатар	19	Сүхбаатар
11	Улаанбаатар	22	Хан-Уул
11	Улаанбаатар	25	Чингэлтэй
21	Дорнод	1	Хэрлэн
21	Дорнод	4	Баяндун
21	Дорнод	7	Баянтүмэн
21	Дорнод	10	Баян-Уул
21	Дорнод	13	Булган
21	Дорнод	16	Гурванзагал
21	Дорнод	19	Дашбалбар
21	Дорнод	22	Матад
21	Дорнод	25	Сэргэлэн
21	Дорнод	28	Халхгол
21	Дорнод	31	Хөлөнбуйр
21	Дорнод	34	Цагаан-Овоо
21	Дорнод	37	Чойбалсан
21	Дорнод	40	Чулуунхороот
22	Сүхбаатар	1	Баруун-Урт
22	Сүхбаатар	4	Асгат
22	Сүхбаатар	7	Баяндэлгэр
22	Сүхбаатар	10	Дарьганга
22	Сүхбаатар	13	Мөнххаан
22	Сүхбаатар	16	Наран
22	Сүхбаатар	19	Онгон
22	Сүхбаатар	22	Сүхбаатар
22	Сүхбаатар	25	Түвшинширээ
22	Сүхбаатар	28	Түмэнцогт
22	Сүхбаатар	31	Уулбаян
22	Сүхбаатар	34	Халзан
22	Сүхбаатар	37	Эрдэнэцагаан
23	Хэнтий	1	Хэрлэн
23	Хэнтий	4	Батноров
23	Хэнтий	7	Батширээт
23	Хэнтий	10	Баянадрага
23	Хэнтий	13	Баянмөнх
23	Хэнтий	16	Баян-Овоо
23	Хэнтий	19	Баянхутаг
23	Хэнтий	22	Биндэр
23	Хэнтий	25	Галшир
23	Хэнтий	28	Дадал
23	Хэнтий	31	Дархан
23	Хэнтий	34	Дэлгэрхаан
23	Хэнтий	37	Жаргалтхаан
23	Хэнтий	40	Мөрөн
23	Хэнтий	43	Норовлин
23	Хэнтий	46	Өмнөдэлгэр
23	Хэнтий	49	Цэнхэрмандал
41	Төв	1	Зуунмод
41	Төв	4	Алтанбулаг
41	Төв	7	Аргалант
41	Төв	10	Архуст

41	Төв	13	Батсүмбэр
41	Төв	16	Баян
41	Төв	19	Баяндэлгэр
41	Төв	22	Баянжаргалан
41	Төв	25	Баян-Өнжүүл
41	Төв	28	Баянхангай
41	Төв	31	Баянцагаан
41	Төв	34	Баянцогт
41	Төв	37	Баянчандмана
41	Төв	40	Борнуур
41	Төв	43	Бүрэн
41	Төв	46	Дэлгэрхаан
41	Төв	49	Жаргалант
41	Төв	52	Заамар
41	Төв	55	Лүн
41	Төв	58	Мөнгөнморьт
41	Төв	61	Өндөрширээт
41	Төв	64	Сүмбэр
41	Төв	67	Сэргэлэн
41	Төв	70	Угтаалцайдам
41	Төв	73	Цээл
41	Төв	76	Эрдэнэ
41	Төв	79	Эрдэнэсант
42	Говьсүмбэр	1	Сүмбэр
42	Говьсүмбэр	4	Баянтал
42	Говьсүмбэр	7	Шивээговь
43	Сэлэнгэ	1	Сүхбаатар
43	Сэлэнгэ	4	Алтанбулаг
43	Сэлэнгэ	7	Баруунбүрэн
43	Сэлэнгэ	10	Баянгол
43	Сэлэнгэ	13	Ерөө
43	Сэлэнгэ	16	Жавхлант
43	Сэлэнгэ	19	Зүүнбүрэн
43	Сэлэнгэ	22	Мандал
43	Сэлэнгэ	25	Орхон
43	Сэлэнгэ	28	Орхонтуул
43	Сэлэнгэ	31	Сайхан
43	Сэлэнгэ	34	Сант
43	Сэлэнгэ	37	Түшиг
43	Сэлэнгэ	40	Хүдэр
43	Сэлэнгэ	43	Хушаат
43	Сэлэнгэ	46	Цагааннуур
43	Сэлэнгэ	49	Шаамар
44	Дорноговь	1	Сайншанд
44	Дорноговь	4	Айраг
44	Дорноговь	7	Алтанширээ
44	Дорноговь	10	Даланжаргалан
44	Дорноговь	13	Дэлгэрэх
44	Дорноговь	16	Замын-Үүд
44	Дорноговь	19	Иххэт
44	Дорноговь	22	Мандах
44	Дорноговь	25	Өргөн
44	Дорноговь	28	Сайхандулаан
44	Дорноговь	31	Улаанбадрах
44	Дорноговь	34	Хатанбулаг
44	Дорноговь	37	Хөвсгөл
44	Дорноговь	40	Эрдэнэ
45	Дархан-Уул	1	Дархан
45	Дархан-Уул	4	Орхон
45	Дархан-Уул	7	Хонгор
45	Дархан-Уул	10	Шарын гол
46	Өмнөговь	1	Даланзадгад
46	Өмнөговь	4	Баяндалай
46	Өмнөговь	7	Баян-Овоо

46	Өмнөговь	10	Булган
46	Өмнөговь	13	Гурвантэс
46	Өмнөговь	16	Мандал-Овоо
46	Өмнөговь	19	Манлай
46	Өмнөговь	22	Ноён
46	Өмнөговь	25	Номгон
46	Өмнөговь	28	Сэврэй
46	Өмнөговь	31	Ханбогд
46	Өмнөговь	34	Ханхонгор
46	Өмнөговь	37	Хүрмэн
46	Өмнөговь	40	Цогт-Овоо
46	Өмнөговь	43	Цогтэций
48	Дундговь	1	Сайнцагаан
48	Дундговь	4	Адаацаг
48	Дундговь	7	Баянжаргалан
48	Дундговь	10	Говь-Угтаал
48	Дундговь	13	Гурвансайхан
48	Дундговь	16	Дэлгэрхангай
48	Дундговь	19	Дэлгэрцогт
48	Дундговь	22	Дэрэн
48	Дундговь	25	Луус
48	Дундговь	28	Өлзийт
48	Дундговь	31	Өндөршил
48	Дундговь	34	Сайхан-Овоо
48	Дундговь	37	Хулд
48	Дундговь	40	Цагаандэлгэр
48	Дундговь	43	Эрдэнэдалай
61	Орхон	1	Баян-Өндөр
61	Орхон	4	Жаргалант
62	Өвөрхангай	1	Арвайхээр
62	Өвөрхангай	4	Баруун Баян Улаан
62	Өвөрхангай	7	Бат-Өлзий
62	Өвөрхангай	10	Баянгол
62	Өвөрхангай	13	Баян-Өндөр
62	Өвөрхангай	16	Богд
62	Өвөрхангай	19	Бүрд
62	Өвөрхангай	22	Гучин ус
62	Өвөрхангай	25	Зүйл
62	Өвөрхангай	28	Зүүн Баян Улаан
62	Өвөрхангай	31	Нарийн тээл
62	Өвөрхангай	34	Өлзийт
62	Өвөрхангай	37	Сант
62	Өвөрхангай	40	Тарагт
62	Өвөрхангай	43	Төгрөг
62	Өвөрхангай	46	Уянга
62	Өвөрхангай	49	Хайрхандулаан
62	Өвөрхангай	52	Хархорин
62	Өвөрхангай	55	Хужирт
63	Булган	1	Булган
63	Булган	4	Баян-Агт
63	Булган	7	Баяннуур
63	Булган	10	Бугат
63	Булган	13	Бүрэгхангай
63	Булган	16	Гурванбулаг
63	Булган	19	Дашинчилэн
63	Булган	22	Могод
63	Булган	25	Орхон
63	Булган	28	Рашаант
63	Булган	31	Сайхан
63	Булган	34	Сэлэнгэ
63	Булган	37	Тэшиг
63	Булган	40	Хангал
63	Булган	43	Хишиг-Өндөр
63	Булган	46	Хутаг-Өндөр

64	Баянхонгор	1	Баянхонгор
64	Баянхонгор	4	Баацагаан
64	Баянхонгор	7	Баянбулаг
64	Баянхонгор	10	Баянговь
64	Баянхонгор	13	Баянлиг
64	Баянхонгор	16	Баян-Овоо
64	Баянхонгор	19	Баян-Өндөр
64	Баянхонгор	22	Баянцагаан
64	Баянхонгор	25	Богд
64	Баянхонгор	28	Бөмбөгөр
64	Баянхонгор	31	Бууцагаан
64	Баянхонгор	34	Галуут
64	Баянхонгор	37	Гурванбулаг
64	Баянхонгор	40	Жаргалант
64	Баянхонгор	43	Жинст
64	Баянхонгор	46	Заг
64	Баянхонгор	49	Өлзийт
64	Баянхонгор	52	Хүрээмарал
64	Баянхонгор	55	Шинэжинст
64	Баянхонгор	58	Эрдэнэцогт
65	Архангай	1	Эрдэнэбулган
65	Архангай	4	Батцэнгэл
65	Архангай	7	Булган
65	Архангай	10	Жаргалант
65	Архангай	13	Ихтамир
65	Архангай	16	Өгийнуур
65	Архангай	19	Өлзийт
65	Архангай	22	Өндөр-Улаан
65	Архангай	25	Тариат
65	Архангай	28	Төвшрүүлэх
65	Архангай	31	Хайрхан
65	Архангай	34	Хангай
65	Архангай	37	Хашаат
65	Архангай	40	Хотонт
65	Архангай	43	Цахир
65	Архангай	46	Цэнхэр
65	Архангай	49	Цэцэрлэг
65	Архангай	52	Чулуут
65	Архангай	55	Эрдэнэмандал
67	Хөвсгөл	1	Мөрөн
67	Хөвсгөл	4	Алаг-Эрдэнэ
67	Хөвсгөл	7	Арбулаг
67	Хөвсгөл	10	Баянзүрх
67	Хөвсгөл	13	Бүрэнтогтох
67	Хөвсгөл	16	Галт
67	Хөвсгөл	19	Жаргалант
67	Хөвсгөл	22	Их-Уул
67	Хөвсгөл	25	Рашаант
67	Хөвсгөл	28	Ренчинлхүмбэ
67	Хөвсгөл	31	Тариалан
67	Хөвсгөл	34	Тосонцэнгэл
67	Хөвсгөл	37	Төмөрбулаг
67	Хөвсгөл	40	Түнэл
67	Хөвсгөл	43	Улаан-Уул
67	Хөвсгөл	46	Ханх
67	Хөвсгөл	49	Цагааннуур
67	Хөвсгөл	52	Цагаан-Уул
67	Хөвсгөл	55	Цагаан-Үүр
67	Хөвсгөл	58	Цэцэрлэг
67	Хөвсгөл	61	Чандмана-Өндөр
67	Хөвсгөл	64	Шинэ-Идэр
67	Хөвсгөл	67	Эрдэнэбулган
81	Завхан	1	Улиастай
81	Завхан	4	Алдархаан

81	Завхан	7	Асгат
81	Завхан	10	Баянтэс
81	Завхан	13	Баянхайрхан
81	Завхан	16	Дөрвөлжин
81	Завхан	19	Завханмандал
81	Завхан	22	Идэр
81	Завхан	25	Их Уул
81	Завхан	28	Нөмрөг
81	Завхан	31	Отгон
81	Завхан	34	Сантмаргац
81	Завхан	37	Сонгино
81	Завхан	40	Тосонцэнгэл
81	Завхан	43	Түдэвтэй
81	Завхан	46	Тэлмэн
81	Завхан	49	Тэс
81	Завхан	52	Ургамал
81	Завхан	55	Цагаанхайрхан
81	Завхан	58	Цагаанчулуут
81	Завхан	61	Цэцэн-Уул
81	Завхан	64	Шилүүстэй
81	Завхан	67	Эрдэнэхайрхан
81	Завхан	70	Яруу
82	Говь-Алтай	1	Есөнбулаг
82	Говь-Алтай	4	Алтай
82	Говь-Алтай	7	Баян-Уул
82	Говь-Алтай	10	Бигэр
82	Говь-Алтай	13	Бугат
82	Говь-Алтай	16	Дарви
82	Говь-Алтай	19	Дэлгэр
82	Говь-Алтай	22	Жаргалан
82	Говь-Алтай	25	Тайшир
82	Говь-Алтай	28	Тонхил
82	Говь-Алтай	31	Төгрөг
82	Говь-Алтай	34	Халиун
82	Говь-Алтай	37	Хөхморьт
82	Говь-Алтай	40	Цогт
82	Говь-Алтай	43	Цээл
82	Говь-Алтай	46	Чандмана
82	Говь-Алтай	49	Шарга
82	Говь-Алтай	52	Эрдэнэ
83	Баян-Өлгий	1	Өлгий
83	Баян-Өлгий	4	Алтай
83	Баян-Өлгий	7	Алтанцөгц
83	Баян-Өлгий	10	Баяннуур
83	Баян-Өлгий	13	Бугат
83	Баян-Өлгий	16	Булган
83	Баян-Өлгий	19	Буянт
83	Баян-Өлгий	22	Дэлүүн
83	Баян-Өлгий	25	Ногооннуур
83	Баян-Өлгий	28	Сагсай
83	Баян-Өлгий	31	Толбо
83	Баян-Өлгий	34	Улаанхус
83	Баян-Өлгий	37	Цэнгэл
84	Ховд	1	Жаргалант
84	Ховд	4	Алтай
84	Ховд	7	Булган
84	Ховд	10	Буянт
84	Ховд	13	Дарви
84	Ховд	16	Дөргөн
84	Ховд	19	Дуут
84	Ховд	22	Зэрэг
84	Ховд	25	Манхан
84	Ховд	28	Мөнххайрхан
84	Ховд	31	Мөст

84	Ховд	34	Мянгад
84	Ховд	37	Үенч
84	Ховд	40	Ховд
84	Ховд	43	Цэцэг
84	Ховд	46	Чандмана
84	Ховд	49	Эрдэнэбүрэн
85	Увс	1	Улаангом
85	Увс	4	Баруунтуруун
85	Увс	7	Бөхмөрөн
85	Увс	10	Давст
85	Увс	13	Завхан
85	Увс	16	Зүүнговь
85	Увс	19	Зүүнхангай
85	Увс	22	Малчин
85	Увс	25	Наранбулаг
85	Увс	28	Өлгий
85	Увс	31	Өмнөговь
85	Увс	34	Өндөрхангай
85	Увс	37	Сагил
85	Увс	40	Тариалан
85	Увс	43	Түргэн
85	Увс	46	Тэс
85	Увс	49	Ховд
85	Увс	52	Хяргас
85	Увс	55	Цагаанхайрхан
99	Яам, газар	91	Үндэсний статистикийн хороо
99	Яам, газар	93	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар
99	Яам, газар	94	Онцгой байдлын ерөнхий газар
99	Яам, газар	95	Тагнуулын ерөнхий газар
99	Яам, газар	96	Цагдаагийн ерөнхий газар
99	Яам, газар	97	Хууль зүй дотоод хэргийн яам
99	Яам, газар	98	Гадаад хэргийн яам
99	Яам, газар	99	Батлан хамгаалах яам

**ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БҮРТГЭЛ, ЭЗЭМШИЛ, АШИГЛАЛТ,
ХӨДӨЛГӨӨН ЗОХИЦУУЛАЛТТАЙ ХОЛБООТОЙ ЖУРАМ,
ЗААВРЫН ЭМХЭТГЭЛ, ГАРЫН АВЛАГА**

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2020 оны 1 дүгээр сарын 8-ны өдөр

Дугаар 10

Улаанбаатар хот

ТӨРИЙН БОЛОН ОРОН НУТГИЙН ӨМЧИЙН ТАЛААР АВАХ ЗАРИМ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТУХАЙ

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 2, 4 дэх хэсэг, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасныг тус тус үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн газар эзэмших, ашиглах эрхийг батлагдсан аргачлалын дагуу үнэлээгүй, үл хөдлөх хөрөнгийг дахин үнэлээгүй хуулийн этгээдийн удирдлагад зохих журмын дагуу хариуцлага тооцохыг төсвийн ерөнхийлөн захирагч нар, Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар (З.Мэндсайхан)-т тус тус даалгасугай.

2. Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн эзэмшлийн газар дээр барилга байгууламжийг зөвшөөрөлгүй бариулсан Баян-Өлгий аймгийн Онцгой байдлын хэлтэс, Архангай аймгийн Онцгой байдлын хэлтэс, "Биокомбинат" төрийн өмчит үйлдвэрийн газрын удирдлагад зохих журмын дагуу хариуцлага тооцох, дахин энэ төрлийн зөрчил гаргуулахгүй байх арга хэмжээ авахыг холбогдох төсвийн ерөнхийлөн захирагч нарт даалгасугай.

3. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн үл хөдлөх хөрөнгийн дахин үнэлгээгээр үнэ цэнийн бууралттай үнэлэгдсэн барилга байгууламжийн үнэлгээ, төсвийн зардал, чанар байдлыг нягтлан үзэж, шаардлагатай тохиолдолд залруулах, зөрчил гаргасан албан тушаалтанд зохих журмын дагуу хариуцлага тооцохыг холбогдох төсвийн ерөнхийлөн захирагч нарт даалгасугай.

4. Үнэлгээнд хамрагдаагүй газар эзэмших, ашиглах эрх, дахин үнэлгээ хийгдээгүй үл хөдлөх хөрөнгийг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан аргачлалын дагуу үнэлж, 2020 оны санхүүгийн тайланд тусгах ажлыг зохион байгуулахыг Сангийн сайд Ч.Хүрэлбаатар, Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар (З.Мэндсайхан)-т даалгасугай.

5. Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн газар эзэмших, ашиглах эрхийг тухайн хуулийн этгээдэд 2020 онд багтаан олгож дуусгахыг Барилга, хот байгуулалтын сайд Х.Баделхан, аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нарт даалгасугай.

6. Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд олгосон газар эзэмших, ашиглах эрхийг үнэлж, төрийн өмчийн бүртгэлд тусгаж байхыг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар (З.Мэндсайхан), Сангийн сайд Ч.Хүрэлбаатар нарт даалгасугай.

7. Төрийн болон орон нутгийн өмчит, төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн эзэмшилд байгаа барилга байгууламжийн доорх газар эзэмших, ашиглах

эрхийг иргэн, хувийн хэвшлийн хуулийн этгээдийн нэр дээр олгосныг цуцалж, тухайн төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн нэр дээр баталгаажуулах, газар эзэмшилтэй холбоотой зөрчлийг арилгах арга хэмжээг 2020 онд багтаан авч хэрэгжүүлэх, цаашид төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд эзэмшүүлсэн газраас хувийн хэвшлийн хуулийн этгээд, иргэнд эзэмшүүлэх, ашиглуулах шийдвэр гаргахгүй байх, барилга барих, эхлүүлэх зөвшөөрөл олгохгүй байхыг аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нарт даалгасугай.

8. Төрийн өмчит хуулийн этгээдэд олгосон газар эзэмших эрхийн зориулалтыг өөрчлөх, төрийн өмчит хуулийн этгээд хооронд хуваах, шилжүүлэн эзэмшүүлэх асуудлыг тухайн газар дээрх үл хөдлөх эд хөрөнгийн хамт шийдвэрлэх саналыг аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нарт хүргүүлж байхыг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар (З.Мэндсайхан)-т даалгасугай.

9. Ард иргэдийн тав тухтай амьдрах орчныг бүрдүүлэх зорилгоор төрийн өмчийн хөрөнгөөр тохижуулсан нийтийн эзэмшлийн зам, талбай, ногоон байгууламж, инженерийн шугам сүлжээний доорх газрыг холбогдох төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн нэр дээр бүртгэх асуудлыг судлан танилцуулахыг аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нар, Газар зохион байгуулалт, геодези зураг зүйн газар (Ц.Ганхүү)-т тус тус даалгасугай.

10. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн бүртгэлийн мэдээллийн сангийн програм хангамжийг боловсруулах, нэгдсэн мэдээллийн сан бий болгох, төрийн бусад мэдээллийн сантай холбох арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар (З.Мэндсайхан)-т, хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Монгол Улсын сайд, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын дарга Л.Оюун-Эрдэнэд даалгасугай.

Монгол Улсын Ерөнхий сайд

У.ХҮРЭЛСҮХ

Монгол Улсын сайд,
Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх
газрын дарга

Л.ОЮУН-ЭРДЭНЭ

МОНГОЛ УЛСЫН САНГИЙН САЙДЫН ТУШААЛ

2018 оны 08 сарын 07 өдөр

Дугаар 207

Улаанбаатар хот

Аргачлал батлах тухай

Хөрөнгийн үнэлгээний тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.2 дахь хэсэг, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг болон Засгийн газрын 2016 оны 193 дугаар тогтоолыг үндэслэн Тушаах нь:

1. “Үл хөдлөх хөрөнгийн үнэлгээ, бүртгэлийг нягтлан бодох бүртгэлийн дансанд тусгах аргачлал”-ыг 1-р хавсралтаар, “Барилга байгууламжийн нэгж хүчин чадлын жишиг үнэлгээ”-г 2-р хавсралтаар, “Инженерийн байгууламжийн нэгж хүчин чадлын үнэлгээ”-г 3-р хавсралтаар, “Барилга байгууламжийн үнэлгээг нутаг дэвсгэрийн бүсчлэлээр тооцох итгэлцүүр”-ийг 4-р хавсралтаар, “Нийтийн эзэмшлийн байгууламжийн нэгж хүчин чадлын үнэлгээ”-г 5-р хавсралтаар, “Хөрөнгийн үнэлгээнд баримтлах үл хөдлөх ба хөдлөх хөрөнгийн ашиглалтын норматив хугацаа”-г 6-р хавсралтаар, “Барилга байгууламжийн хийц хэсгийн элементээрх задаргаа”-г 7-р хавсралтаар, “Гадаад улс орон дахь дипломат төлөөлөгчийн газруудын 1 м.кв газрын нэгжийн жишиг үнэ”-ийг 8-р хавсралтаар, “Дахин үнэлгээний хураангуй тайлан”-г 9-р хавсралтаар, “Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний нягтлан шалгалтын тайлан”-г 10-р хавсралтаар тус тус баталсугай.

2. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн дахин үнэлгээ хийх бэлтгэл хангах зохион байгуулалтын арга хэмжээ авч, энэ талаар арга зүйн туслалцаа үзүүлж, хяналт тавьж ажиллахыг Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын газар /Ч.Чимидсүрэн/-т даалгасугай.

Ч.ХҮРЭЛБААТАР

Сангийн сайдын 2018 оны 08 дугаар
сарын 07-ны өдрийн 207 тоот тушаалын
Хавсралт 6

ХӨРӨНГИЙН ҮНЭЛГЭЭНД БАРИМТЛАХ ҮЛ ХӨДЛӨХ БА ХӨДЛӨХ ХӨРӨНГИЙН АШИГЛАЛТЫН НОРМАТИВ ХУГАЦАА

№	Үндсэн хөрөнгийн төрөл, зүйл	Элэгдэл тооцоход баримтлах хугацаа, жил	
		Сайн	Дундаж
Нэг. Барилга байгууламж			
1.1. Орон сууцны болон оффисийн зориулалттай барилга			
1	Төмөр бетон суурь, араг бүтээц, цутгамал ханатай, оффисийн болон орон сууцны барилга	90	80
2	Төмөр бетон суурь, араг бүтээц, блокон болон тоосгон ханатай оффисийн болон орон сууцны барилга	70	60
3	Төмөр бетон суурь, төмөр араг бүтээц, шилэн фасадтай барилга	70	65
4	Угсармал хавтгалжин барилга	70	60
5	Бетон суурьтай, тоосго, блокон ханатай, угсармал болон бетон хучилттай барилга	60	50
6	Бетон суурьтай, тоосго, блокон ханатай, модон хучилттай барилга	50	45
7	Холимог бүтэцтэй болон дүнзэн байшин	40	35
8	Төмөр бетон суурьтай, сендвичэн оффисын барилга	35	30
9	Зуслангийн модон байшин, угсармал болон бусад хөнгөвчилсэн хийцийн модон байшин	30	20
1.2. Үйлдвэрлэл, худалдаа, үйлчилгээ, олон нийтийн зориулалттай барилга			
10	Төмөр бетон суурь, карказтай, блокон болон тоосгон ханатай үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, олон нийтийн барилга	70	60
11	Төмөр бетон суурьтай блокон болон тоосгон өрлөгтэй үйлдвэрлэл, үйлчилгээний барилга	60	55
12	Төмөр бетон суурьтай, төмөр араг бүтээц, сендвичэн ханатай үйлдвэрлэл, үйлчилгээний барилга	50	30
13	Бетон суурьтай, тоосго, блокон ханатай, угсармал болон бетон хучилттай барилга	60	50
14	Бетон суурьтай, тоосго, блокон ханатай, модон хучилттай барилга	50	45
15	Төмөр бетон бууу цутгамал суурьтай тоосго, блокон агуулах, гаражийн зориулалттай барилга	60	50
16	Том хавтгаалжин ханатай үйлдвэрийн барилга	60	50
17	Бетон суурьтай сендвичэн агуулах, гаражийн зориулалттай барилга	40	30
18	Холимог хийцтэй агуулах, гаражийн зориулалттай барилга	45	40
19	Банз, шургааг, наамал модон, шитэн ханатай байшин	40	30
20	Бетон суурьтай, тоосго, чулуу, блокон ханатай худаг, уурын зуухны зориулалттай барилга	55	45
1.3. Нийтийн эзэмшлийн талбайн байгууламж			
21	Сандал, сүүдрэвч, хогийн сав		10
22	Автобус, троллейбусны буудал		10
23	Өнгөт хавтан, чулуун талбай, явган хүний зам		25
24	Явган хайс, хашлага		8
25	Тоглоомын болон биеийн тамирын талбай		10
26	Угсармал, цутгамал төмөр бетон далан, үерийн далан		60
27	Гадна реклам чимэглэл, тэмдэг		5
28	Гадна гэрэлтүүлгийн төхөөрөмж		10

1.4. Улс, орон нутгийн чанартай зам, замын байгууламж			
29	Асфальт бетон хучилттай зам		13
30	Цемент бетон хучилттай зам		25
31	Хөнгөвчилсөн хучилттай зам		8
32	Хайрган зам		10
33	Сайжруулсан хөрсөн зам		4
34	Төмөр бетон гүүр		75
35	Модон гүүр		20
1.5. Бусад байгууламж			
36	Төмөр, төмөр бетон тулгууртай 0,4-20 кВ хүчдэлийн цахилгаан дамжуулах агаарын шугам /ЦДАШ/		30
37	Модон тулгууртай 0,4-20 кВ хүчдэлийн цахилгаан дамжуулах агаарын шугам /ЦДАШ/		15
38	Төмөр, төмөр бетон тулгууртай 35-220, 330 кВ хүчдэлийн цахилгаан дамжуулах агаарын шугам /ЦДАШ/		50
39	Модон тулгууртай 35-220, 330 кВ хүчдэлийн цахилгаан дамжуулах агаарын шугам /ЦДАШ/		30
40	Цахилгаан дамжуулах кабель шугамын байгууламж /ЦДКаШ/		40
41	Цэвэр ус татах, бохир ус зайлуулах байгууламж		20
42	Цахилгаан станц болон уурын зуухны яндан /чулуун, төмөр бетон/		50
43	Цахилгаан станц болон уурын зуухны яндан /төмөр/		25
44	Бетон зуурмагийн узель, бетон цутгалтын силос, нүүрсний бункер		30
45	Үр тариа хадгалах силос		30
46	Зоорь		20
47	Модон араг бүтээцтэй, плёнкон хучилттай, энгийн зориулалттай хүлэмж		8
47	Модон болон төмөр араг бүтээцтэй, плёнкон хучилттай үйлдвэрийн аргаар баригдсан хүлэмж		25
48	Төмөр араг бүтээцтэй, шилэн болон плёнкон хучилттай хүлэмж		30
48	Төмөр бетон суурьтай, төмөр болон цутгамал хашаа		30
49	Хад чулуун хашаа болон гинжин, төмөр хашаа		25
50	Модон хашаа		15
51	Малын хашаа, хороо		15
52	Худаг, ус хангамжийн цооног		20
53	Худаг, ус хангамжийн цооног, цамхаг /төмөр/		20
54	Худаг, ус хангамжийн цооног, цамхаг /тоосго/		40
55	Услалтын систем /байгууламжаар/		25
56	Шатахуун түгээх станцын түгээгүүр, бусад байгууламж		20
57	Газрын тосны хайгуул, олборлолтын талбайд ашигладаг нүүдлийн сууц		5
58	Гэр		15
59	Контейнер /төмөр чингэлэг/		20
Хоёр. Машин, тоног төхөөрөмж		Сайн	Дундаж
2.1. Барилгын материалын үйлдвэрийн машин, тоног төхөөрөмж			
60	Дугуй болон хонгил зуух, тээрэм, хайлах, цутгах, төмөр эдлэл хийх тоног төхөөрөмж, хатаагуур, түүний тоноглол	15	10
61	Эргэх зуух, металл боловсруулах суурь машин, хайлах, цутгах, тоосгоны шавар боловсруулах болон механизмын засварын үйлдвэрийн технологийн тоног төхөөрөмж, гидро карьер, цахилгаан зуух, керамик эдлэхүүний бүх төрлийн тунгаагч, арматур сунгах, таслах, нугалах болон эрдэс хөвөн эдлэхүүний тоног төхөөрөмж	27	25
62	Бетон эдлэл хэвлэх болон зуурмагийн узелийн бүх төхөөрөмж, бетон зуурагч, карьерын тэжээгүүр, бутлах, ялгах, шигших тоног төхөөрөмж, тоосго, хавтанцар үйлдвэрлэх шахуурга	10	8
63	Доргиурт ширээ	6	4

64	Угааж цэвэрлэх, тослох, цэнэглэх, задалж угсрах зэрэг зориулалтын тоног төхөөрөмж	7	5
2.2. Эрчим хүч, уул уурхайн үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж			
65	Дулааны шугам, далд уурхайн төмөр, төмөр бетон бэхэлгээ, уурхайн бусад байгууламж	40	35
66	Бүх төрлийн зуух, турбин, 35 кв хүртэл хүчдэлтэй цахилгаан дамжуулах агаарын болон кабель шугам, дэд өртөө, 5-аас дээш шоо метр багтаамжийн шанагатай экскаватор, илчит тэрэг, цахилгаан зүтгүүр	20	15
67	Минутад 500 хүртэл болон 501-1000 эргэх хурдтай дизель генератор, өрмийн машин, бульдозер, автогрейдер, 32-оос дээш шоо метр багтаамжтай думпкар, төрөл бүрийн бутлагч, шигшүүр, конвейер, төрөл бүрийн насос, нар, салхины цахилгаан үүсгүүр	10	8
68	Авто самосвал, дизель генератор, 32 шоо метр хүртэл багтаамжтай думпкар, эрдэс түүхий эд боловсруулах төхөөрөмжүүд, туузан дамжуулагч	9	7
2.3. Ноос боловсруулах үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж			
69	Хялгас ялгах, самнах, ноос сэмлэх, сэгсрэх, зулхай шивэх, эсгий гутал хийх тоног төхөөрөмж	12	10
70	Зүү, кардаар самнах, ээрэх, эрчлэх, давхарлан ороох, ноос, утас хатаах, эсгий, эсгий гутал агшаах, нягтруулах, эсгий гутал уллах, хэвлэх, ноос нэхэх, дугуй сүлжих, нэхмэл эдлэл хийх тоног төхөөрөмж, нэхмэлийн болон туузлах, хивс нэхэх машин, бохир ноос угаах, хатаах агрегат, босоо шахуургат пресс, ноос зөөвөрлөх хийн төхөөрөмж, чийгшүүлэх тоноглол, ноос боловсруулах үйлдвэрийн бусад туслах машин	10	8
71	Сүлжих машин төхөөрөмж	10	8
72	Ноос баглах зориулалт бүхий хэвтээ шахуургат пресс, даахь ураг машин	10	8
2.4. Арьс, шир боловсруулах үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж			
73	Арьсанд механик боловсруулалт хийх, арьс хатаах төхөөрөмж, арьс будах агрегат	10	8
74	Арьс махлах, хуваах, шахах, хусах, сунгах, индүүдэх төхөөрөмж, арьс шир боловсруулахад хэрэглэгдэх барабан, баркас	10	8
75	Нойтон боловсруулалтын туслах төхөөрөмж	10	8
2.5. Оёдлын үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж			
76	Бүх төрлийн оёдлын машин, эсгүүр, нэхий, арьс ширний машин, гутлын ул, эсгий үйлдвэрлэх төхөөрөмж, гутал уллах, хэвлэх машин, гутлын хэвлүүр, цавуу, химийн уусмал найруулах төхөөрөмж	10	8
77	Оёдлын үйлдвэрийн гүйцэтгэн боловсруулах ажлын машин, тоног төхөөрөмж	10	8
78	Дамжлага дундын бусад тоног төхөөрөмж	10	8
2.6. Мод боловсруулах үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж			
79	Хатаалгын камер, тунель, кабин, өнгөлгөөний суурь машин, фанерь хуулганы, шүдэнзний, цаас, картоны үйлдвэрийн машин, мод, гуалин буулгах, ялгах төхөөрөмж, модон хийц боловсруулах суурь машин, зоргодос гаргах машин, хавтангийн үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж	10	8
80	Халуун, хүйтэн шахуурган хавчаар, хавтан хийц боловсруулах суурь машин, хавтангийн үйлдвэрийн барабан, хатаагуур, дагалдах төхөөрөмж	9	7
81	Хөрөө рам, дагалдах тоноглол	8	5
82	Мод цагаалж ачих трактор, мод тээврийн автомашин, чиргүүл	8	5
83	Дотоод шаталтат хөдөлгүүрт хөрөө	8	5
2.7. Шил, шаазангийн үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж			
84	Түүхий эд шатаах, хатаах зуух, шаазан шатаах зуух	12	10

85	Түүхий эд бутлах, тээрэмдэх, шигших төхөөрөмж, шаазан эдлэлийн масс бэлтгэх машин, шилэн эдлэлд гүйцэтгэн боловсруулалт хийх төхөөрөмж	10	8
86	Шил шарах, уяраах зуух, шилэн эдлэл шахаж хэвлэх автомат	8	7
87	Аяга хэвлэх машин, аяга шатаах шугам, шил хайлуулах зуух, шаазан бүтээгдэхүүн пааландаж угаах шугам	8	6
2.8. Хүнсний үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж			
88	Хөргөлт, мал нядалгааны болон саван, жимс, ногооны консерв, талх, нарийн боов, гурил, жигнэмэг, архи, дарс үйлдвэрлэх, өлөн гэдэс боловсруулах тоног төхөөрөмж	10	8
89	Хиам, консерв, гоймон, пүнтүүз, чихэр, сүү, пиво, амтат ус, квас, спирт үйлдвэрлэх, хаягдал, яс боловсруулах машин, тоног төхөөрөмж	10	8
90	Давс боловсруулах, загас олборлох төхөөрөмж	7	5
2.9. Хэвлэлийн үйлдвэрийн машин, тоног төхөөрөмж			
91	Өндөр хэвлэлийн ротац, том болон дунд форматын хэвлэлийн хавтгай машин, үсэг цутгах, мөрөөр цутгах, цаас нугалах, үдэх болон цуглуулгын машин, цаас хөвж огтлох, хавтас хийх машин	10	8
92	Офсет хэвлэлийн бүх төрлийн машин, тоног төхөөрөмж, мөрөөр өрж цутгах машин, өндөр хэвлэлийн бага форматын хавтгай тигель машин, товхимлын агрегатмашин, цавуун бэхэлгээ хийх, бүх төрлийн огтолгооны машин, блок боловсруулах болон дэвтэрлэгээний иж бүрэн агрегат	10	8
2.10. Хөдөө аж ахуй машин, тоног төхөөрөмж			
93	Зөгийн аж ахуйн тоног төхөөрөмж	14	12
94	Бороожуулагч машин, агрегат, дугуйт болон гинжит трактор, үр тарианы комбайн, тариа цэвэрлэх, хатаах, няцлах, бутлах, шигших, дугаарлах, ачих, буулгах төхөөрөмж, гурил, тэжээлийн үйлдвэрийн бусад тоног төхөөрөмж, усны бүх төрлийн зөөврийн шахуурга, шувуу нядлах, шувууны мах боловсруулах төхөөрөмж	12	10
95	Өөрөө явагч механизм, төрөл бүрийн хөрс сийрүүлэгч, анжис, хөдөө аж ахуйн чиргүүл, дүүжин машин, мал, гахай, ан амьтдын аж ахуйн зориулалттай тоног төхөөрөмж, инкубатор, шувууны суудлын задгай төхөөрөмж, торон хайс, үр тариа холих, жорлох болон цехийн дотоод тээврийн тоног төхөөрөмж	9	7
96	Үр тариа хальслах, өнгөлөх тоног төхөөрөмж	7	5
97	Шувууны байрны салхивчийн төхөөрөмж	6	4
2.11. Зам, гүүрийн болон барилгын машин, тоног төхөөрөмж			
98	Асфальт холигч, 15 шоо метрээс илүү багтаамжтай шанага бүхий скрепер, зам гүүрийн төхөөрөмжөөр тоноглогдсон бусад машин	12	10
99	Аэродром, бетон хучилттай замд зориулсан иж бүрэн машин, 90-ээс дээш морины хүчтэй грейдер, скрепер, хайрга, дайрга тараах, хөрс холих, жижиглэх машин, асфальт дэвсэгч, 5-15 шоо метр багтаамжтай скрепер, өөрөө явагч индүү	10	8
100	Бульдозер	10	8
101	0,5-20, түүнээс дээш шоо метрийн шанагатай экскаватор	10	8
102	Автокран	12	10
103	Цамхагт өргөгч болон хийн дугуйт кран	12	10
104	Чулуу бутлах төхөөрөмж	12	10
105	Замын лабораторийн тоног төхөөрөмж	12	10
106	Суурин болон өөрөө явагч бетон зуурагч	12	10
107	Битумын агуулах	17	15
108	Битум зөөгч болон тараагч машин	12	10
2.12. Геологийн машин, тоног төхөөрөмж			
109	Бүх төрлийн оптик хэрэгсэл, лабораторийн цахилгаан техник, дээж бутлах, боловсруулах техник, жин хэмжүүр	8	5

110	Улирлын ажиллагаатай явуулын өрмийн суурь машин, өрөмдлөгийн тоног төхөөрөмж	8	5
111	Цохилтот болон хийн өрөмдлөгийн суурь машин, соронзон хайгуул, хүндийн хүч, чичирхийлэл, цооногийн судалгааны багаж, цахилгаан хайгуулын болон цацраг хэмжүүрийн багаж	8	5
112	Суурин өрмийн суурь машин	7	5
113	Шатаалгын бүх төрлийн цахилгаан зуух	7	5
2.13. Төмөр замын тээврийн хэрэгсэл			
114	Төмөр замын ул шороо, төмөр бетон замын доогуурхи гарцны хиймэл төхөөрөмж, ачаа зөөж буулгах битүү тавцан	100	70
115	Ачаа зөөж буулгах задгай тавцан		40
116	Зорчигчийн тавцан		70
117	Төмөр замын дээд цогцос		20
118	Салаа төмөр замын дээд цогцос		25
119	Бүх төрлийн вагон, илчит тэрэг, цистерн, зорчигчийн тавцан, вагон угаах тавцан, гүүрэн кран, зам тавигч төхөөрөмжтэй балласжуулагч, моторт тавцан, зам цэвэрлэгч, шалгагч хэлбэлзэл шингээгчийг турших машин, сонгох холбооны зогсоогуур	27	25
120	Илчит тэрэг, Зорчигчийн вагон		25
121	Ачааны болон зорчигчийн вагоны хос дугуй		14
122	Ачааны битүү вагон		38
123	Ачааны тавцант вагон		40
124	Ачааны хагас вагон, Цистерн, ачааны бусад зориулалтын вагон		35
125	Вагон кузов засварлах машин, дрезина, хос дугуйн голын хүзүү зүлгэх, дугуй зорох, вагон засварлах машин, цахилгаан домкрат, дугуйн өнхрөх гадаргууг зорох, зүтгүүрийн дугуй зорох машин, замын хориг хашаа, сонгох холбооны дундаж цэг шилжүүлэх байгууламж, зам хэмжигч	16	14
126	25 тоннын хос дугуйт домкрат, 15 тоннын шингэний домкрат, төмөр замаар явдаг кран, үе угсрах машин	13	11
127	Замаас авагддаг дрезина, өртөөний ажиллагааг хянах телевизийн систем, зөөврийн радио холбоо, автомат хадгаламж	10	7
128	Шуруп эрэгдэгч, замын боолт болон шуруп чангалагч, үе угсрах тавцан, дэр модны цахилгаан чигжүүр, зам төмөр тайрагч, түлхэгч, зүлгэгч механизм, цасны хаалт, радио холбооны төхөөрөмж	10	5
129	Вагоны кузов угаах машин	10	5
130	Вагон пүүлэх хэмжих хэрэгсэл	12	10
131	Тээвэрт хэрэглэгдэж байгаа чингэлэг	12	10
2.14. Холбооны тоног төхөөрөмж			
132	Холбооны бүх төрлийн цамхаг, агаарын баганат болон кабель шугам, түүний суваг, тэдгээрийн бусад байгууламж	30	28
133	Радио, телевиз, телефон, телеграфын нягтруулга, холболт, дамжуулалтын төхөөрөмж, лабораторийн хэмжих хэрэгсэл, шуудангийн цахилгаан тоног төхөөрөмж	9	7
134	Холбооны хэрэглэгчийн энгийн техник хэрэгсэл, зай тэжээлийн байгууламж, суурин аккумулятор, гар станц, бүх төрлийн гагнуурын аппарат	7	5
135	Холбооны шилэн кабель	30	25
2.15. Худалдаа, нийтийн хоолны тоног төхөөрөмж			
136	Бага хүч чадлын болон суурин хөргөлтийн төхөөрөмж	15	13
137	Кассын автомат, хагас автомат аппарат, ачаа өргөх, буулгах, зөөх төхөөрөмж, дулаан, механик, жин хэмжүүрийн болон бусад төхөөрөмж	10	8
138	Ахуйн хэрэглээний хөргөгч, хөлдөөгч	8	6

2.16. Шатахууны тоног төхөөрөмж			
139	Агуулах сав /ган резервуар/	25	20
140	Түгээгүүр, насос, ачих, буулгах төхөөрөмж	10	8
2.17. Нийтийн аж ахуй, үйлчилгээний тоног төхөөрөмж			
141	Халаалтын болон хэрэглээний усны шугам, агаарын шугам, шугамын /өргөлтийн/ насос	25	21
142	Оёдол, угаалга, хими цэвэрлэгээний машин, халаах зуух, зүлэг, хяргах микротрактор	10	8
143	Гүний болон бохирын бүх төрлийн насос, бохирын станцын агааржуулагч	8	6
2.18. Тооцоолон бодох техник, дохиолол хамгааллын хэрэгсэл, кино студийн тоног төхөөрөмж			
144	Тооцоолон бодох техник хэрэгсэл	7	5
145	Дохиолол хамгааллын техник хэрэгсэл	12	10
146	Кино студи, кино театрын тоног төхөөрөмж, тасалгааны агааржуулагч	12	10
147	Мэдээлэл технологийн тоног төхөөрөмж	6	4
148	Хөгжмийн хэрэгсэл, дуу авиа, радио, телевиз	7	5
149	Бие бялдаржуулах болон биеийн тамирын техник хэрэгсэл	10	8
150	Эмнэлгийн оношилгоо, эмчилгээний багаж, тоног төхөөрөмжүүд	10	8
151	Ариутгал, халдваргүйтгэлийн тоног төхөөрөмж	12	10
152	Лабораторийн болон мэс засал, сэхээн амьдруулах, яаралтай тусламж, эрчимт эмчилгээний багаж хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж	8	5
153	Хэмжих хэрэгслийн тоног төхөөрөмжүүд	8	5
154	Геологи хайгуул, ашиглалтын талбайд ашигладаг хэмжих, тохируулах багаж хэрэгсэл	8	5
155	Геологийн кадастрын зураг хэвлэх тоног төхөөрөмж	8	5
Гурав. Тавилга эд хогшил			
156	Тавилга эд хогшил	12	10
Дөрөв. Авто болон агаарын тээврийн хэрэгсэл			
157	Ачааны, суудлын автомашин, эмнэлгийн болон тусгай тоноглолтой тээврийн хэрэгсэл	10	8
158	Автобус, троллейбус, чиргүүл	10	8
159	Агаарын тээврийн хэрэгсэл /онгоц, нисдэг тэрэг/	25	22
160	Ачааны болон суудлын усан онгоц /металл/	15	13
161	Чиргүүл, төрөл бүрийн завь	9	7
162	Уулын мод зөөдөг машин механизм	8	5

Сангийн сайдын 2018 оны 08 дугаар
сарын 07-ны өдрийн 207 тоот тушаалын
Хавсралт 7

**БАРИЛГА БАЙГУУЛАМЖИЙН ХИЙЦ ХЭСГИЙН ЭЛЕМЕНТЭЭРХ ЗАДАРГАА
(ИХ ЗАСВАРЫН ЗАРДЛЫГ КАПИТАЛЖУУЛАХ, САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН БҮРТГЭЛД ТУСГАХАД
БАРИМТЛАХ)**

А. Барилга

№	Барилгын нэр	Үндсэн хийц	Дээвэр	Сан-техник	Цахилгаан
Нэг. Олон нийтийн барилга	Цэцэрлэгийн барилга	79.97	5.67	8.73	5.63
	Сургуулийн барилга	82.70	2.95	5.85	8.50
	Спорт заалны барилга	81.47	9.70	5.10	3.74
	Өрхийн эмнэлэг, хороо, цагдаагийн хэсгийн барилга	84.60	2.75	5.45	7.20
	Захиргаа аж ахуйн барилга	84.18	5.10	5.40	5.33
	Худалдаа үйлчилгээний барилга	84.20	8.10	3.70	4.00
	Эрүүл мэндийн төв	87.95	1.90	4.30	5.85
	Эмнэлэг	87.50	2.00	4.62	5.88
	Ахмадын хөгжлийн төв	85.45	6.35	6.30	5.05
	Хөгжимт жүжгийн театр	94.70	2.30	1.60	1.40
	Банк	86.25	4.90	4.35	4.50
	Усан бассейн	83.90	10.40	2.80	2.90
	Соёлын төв	85.55	5.35	5.00	4.10
	Удирдлагын ордон	86.05	1.10	6.10	6.75
Халуун ус	79.67	7.00	10.20	3.13	
Хоёр. Үйлдвэр	Засварын цех	76.50	7.90	11.30	4.30
	Хөнгөн үйлдвэр	86.80	7.40	2.80	3.00
	Тэжээлийн үйлдвэр	87.80	6.90	3.00	2.30
	Барилгын материалын үйлдвэр	73.70	11.70	5.90	8.70
	Авто машины гараж	91.35	5.85	1.50	1.30
	Агуулах /сендвич/	84.00	12.40	1.80	1.80
	Агуулах /капитал/	80.50	8.50	5.30	5.70
Гурав. Орон сууц	Дотуур байр	88.15	5.00	4.60	2.25
	Нийтийн хоол	85.70	3.30	5.10	5.90
	Орон сууц	82.78	1.92	11.00	4.30

Б. Инженерийн байгууламж

1. Дулааны шугам сүлжээ

№	Үе шатны ажлын нэр	100м-сувагт эзлэх хувь /Ф300мм хүртэлх/					Том хүчин чадалтай	
		2 хос дулааны	3 хос /цэвэр устай/	5 хос /халаалтын/	зөвхөн шугам солих	ил шугам	ил шугам	далд шугам
1	Газрын ажил	4%	5%	6%	0.3%	-	-	3%
2	Сувгийн ажил /тулгуур	35%	48%	44%	4%	40%	40%	30%
3	Шугамын угсралтын ажил	54%	32%	33%	96%	60%	60%	60%
4	Худгийн ажил	7%	11%	17%	-	0%		7%

2. Цэвэр усны шугам сүлжээ

№	Үе шатны ажлын нэр	100 м-т эзлэх хувь			
		Ган /Ф500мм хүртэл/	Ган /Ф600мм дээш/	Полиэтилен /PE/	Ширэм
1	Газрын ажил	34%	10%	22%	33%
2	Шугамын угсралтын ажил	59%	87%	72%	62%
3	Худгийн ажил	8%	3%	6%	5%

3. Бохирын шугам сүлжээ

№	Үе шатны ажлын нэр	100 м-т эзлэх хувь		
		бетон	хуванцар	ширэм
1	Газрын ажил	35%	37%	33%
2	Шугамын угсралтын ажил	37%	45%	62%
3	Худгийн ажил	28%	18%	5%

4. Холбооны барилга байгууламж

№	Үе шатны ажлын нэр	100м-т эзлэх хувь
1	Газрын ажил	29%
2	Сувагчлал байгуулах	24%
3	Кабель	21%
4	Залгаа болон муфт	2%
5	Төгсгөлийн төхөөрөмж	4%
6	Худаг суурилуулах	20%

5. Холбооны цамхаг

№	Үе шатны ажлын нэр	100м-т эзлэх хувь
1	Суурийн ажил	20%
2	Цамхгийг объектод угсрах ажил	53%
3	Бусад ажил	11%
4	Газрын ажил	16%

6. Эрчим хүчний барилга байгууламж

№	Барилга байгууламжийн төрөл	1 ком-д эзлэх хувь	
		Барилга угсралт	Тоног төхөөрөмж
1	РП-17 хаалттай хуваарилах байгууламж /16 ячейк, 1 шинийн гүүр, реле, склада панель	17%	83%
2	10КВ-ийн хуваарилах байгууламж /20 ячейктай/	30%	70%
3	10/0.4кВ-ийн Хаалттай дэд станц	30%	70%

7. Ус, Дулаан дамжуулах төв

№	Үе шатны ажлын нэр	1 ком-д эзлэх хувь
1	Газрын ажил	1.2%
2	Каркасны ажил	20.3%
3	Хана, хамар ханын ажил	8.5%
4	Шалны ажил	1.5%
5	Дээврийн ажил	4.7%
6	Заслын ажил	3.1%
7	Бусад ажил	1.9%
8	Дулаан механик	50.8%
9	Халаалтын ажил	3.3%
10	Салхивчийн ажил	0.2%
11	Ариутгах татуургын ажил	0.6%
12	Усан хангамжийн ажил	1.7%
13	Дотор гэрэлтүүлэгчийн ажил	2.1%

8. Туннелийн барилга

№	Үе шатны ажлын нэр	100м-т эзлэх хувь
1	Газрын ажил	1.5%
2	Төмөр бетон хонгилын ажил	61.3%
3	ОЦ 1-10 гол шугамын ажил	12.3%
4	Дулааны худаг 3ш	2.8%
5	Агаар сорох систем 2ш	1.2%
6	Гадна цэвэр усны шугамын ажил	4.4%
7	Гадна бохир усны шугамын ажил	0.0%
8	ЦТП-ийн хаалтын ажил	5.8%
9	Хүчит төхөөрөмжийн ажил	2.6%
10	Автомат удирдлагын ажил	2.4%
11	Холбоо дохиоллын ажил	5.7%

9. Цэвэрлэх байгууламж

№	Үе шатны ажлын нэр	1 ком-д эзлэх хувь
1	Барилга	26%
2	Хуванцар савны т/б хийц	4%
3	Халаалт салхивч	3%
4	Цэвэр бохир ус	0.5%
5	Гэрэлтүүлэг	6%
6	Элсний талбай	0.5%
7	Лагийн талбай	1%
8	Биоцөөрөм	9%
9	Эрлифт	1%
10	Агааржуулалт	1%
11	Шугам сүлжээ	3%
12	Гадна бохир ус	21%
13	Тоног төхөөрөмж	24%

10. Усан сан

№	Үе шатны ажлын нэр	1 ком-д эзлэх хувь
1	Газрын ажил	5%
2	Усан сангийн угсралтын ажил	40%
3	Технологийн хэсэг	1%
4	Халаалтын байр	16%
5	Манаачийн байр	6%
6	Гадны тохижилтын ажил	1%
7	Хашааны ажил	10.90%
8	Гадна цахилгааны ажил	8.70%
9	Дотор цахилгааны ажил	1.50%
10	Дотор халаалт, салхивчийн ажил	0.90%
11	Дулааны узелийн ажил	8.90%
12	Модон жорлон барих ажил	0.40%

11. Насосны станц

№	Үе шатны ажлын нэр	1 ком-д эзлэх хувь
1	Газрын ажил	0.4%
2	Суурийн ажил	6.6%
3	Хана, хамар ханын ажил	4.1%
4	Хучилтын ажил	4.4%
5	Хаалга, цонхны ажил	1.4%
6	Шалны ажил	4.5%
7	Дээврийн ажил	3.2%
8	Дотор заслын ажил	1.5%
9	Гадна заслын ажил	5.9%
10	Бусад ажил	2.0%
11	Цахилгаан хангамжийн ажил	3.1%
12	Халаалт салхивчийн ажил	2.0%
13	Галын усны насос	23.3%
14	Цэвэр усны насос	36.3%
15	Холбоо дохиоллын ажил	1.4%

ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БОДЛОГО, ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗРЫН ХУРАЛДААНЫ ТЭМДЭГЛЭЛЭЭС

2019 оны 10 сарын 10 өдөр

Дугаар 20

Улаанбаатар хот

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2019 оны 10 дугаар сарын 10-ны өдрийн 20 дугаар хуралдааны тэмдэглэлд:

1. ХЭЛЭЛЦСЭН нь:

Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн газар эзэмших, ашиглах эрхийн үнэлгээ болон үл хөдлөх хөрөнгийн дахин үнэлгээний дүнгийн тухай

ТЭМДЭГЛЭСЭН нь:

1. Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн газар эзэмших, ашиглах эрхийн үнэлгээнд нийт 12676 нэгж талбарын 45,465.3 га газар өмчлөх, эзэмших, ашиглах эрх хамрагдаж нийт 3,594.1 тэрбум төгрөгөөр үнэлэгдэн 2018 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайланд 3591.2 тэрбум төгрөгөөр бүртгэгдсэн байна. Үүнд: төрийн өмчит хуулийн этгээдийн 3932 нэгж талбарын 34,933.6 га газар хамрагдаж, нийт 2,315.8 тэрбум төгрөг, орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн 8744 нэгж талбарын 10,531.7 га газар хамрагдаж 1,278.26 тэрбум төгрөгөөр тус тус үнэлэгдсэн байна.

2. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн 6012 хуулийн этгээдийн нийт 79,445 ширхэг барилга байгууламж 2018 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн “барилга, байгууламж”-ийн дансанд 14,617.68 тэрбум төгрөгөөр бүртгэгдсэн. Үүнээс төрийн өмчит хуулийн этгээдийн эзэмшилд байгаа 20,211 ширхэг барилга, байгууламж 7,773.1 тэрбум төгрөгөөр үнэлэгдэн санхүүгийн тайланд туссан байна. Харин орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн эзэмшилд байгаа 59,234 ширхэг барилга, байгууламжийн дахин үнэлгээний дүн нь 5,120.5 тэрбум төгрөг байна.

Дахин үнэлгээгээр барилга, байгууламжийн дүн нийт 4,640.9 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдсэн байна. Үүнээс 3,449.0 тэрбум төгрөгийн нэмэгдэл нь төрийн өмчит хуулийн этгээдийнх (төрийн нууцад хамаарах дүнг хассанаар) бол 1,191.99 тэрбум төгрөг нь орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд ногдож байна.

3. Гадаад улс дахь Монгол Улсын дипломат төлөөлөгчийн газруудын эзэмшилд байгаа 214 ширхэг барилга, байгууламж хамрагдаж 69.5 сая ам.доллар буюу 137 тэрбум төгрөгийн үнэлгээтэй байсан бөгөөд дахин үнэлгээнд хамрагдсанаар нийт 133,6 сая ам.доллар буюу 296.0 тэрбум төгрөгөөр санхүүгийн тайланд туссан. Гадаад улс дахь Монгол Улсын 23 дипломат төлөөлөгчийн газрын эзэмшилд байгаа 33 нэгж талбарын 99999.06 м.кв талбай бүхий газар хамрагдаж, нийт 22.5 сая ам.доллар буюу 59.8 тэрбум төгрөгөөр үнэлэгдсэн. Газрын үнэлгээг Гадаад харилцааны сайдын балансад валютын холбогдох ханшаар тооцож, нийт 57.4 тэрбум төгрөгөөр тусгасан байна.

Газрын үнэлгээний дүнг санхүүгийн тайланд тусгахдаа өмчлөх, эзэмших, ашиглах эрхийн байдлаар шалтгаалан 12 дипломат төлөөлөгчийн газрын газар өмчлөх эрхийн үнэлгээ болох 13,4 сая ам.доллар буюу 33.3 тэрбум төгрөгөөр эргэлтийн бус хөрөнгийн “газар” дансанд, 11 дипломат төлөөлөгчийн газрын газар

эзэмших, ашиглах эрхийн үнэлгээ болох 9,1 сая ам.доллар буюу 24.0 тэрбум төгрөгийн эргэлтийн бус хөрөнгийн “биет бус хөрөнгө”-газар эзэмших эрх дансанд бүртгэсэн байна.

4. Үнэлгээгээр гарсан зөрчил: Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газраас газар эзэмших, ашиглах эрхийг баталгаажуулах, зөрчлийг арилгах талаар 2017 оны 12 дугаар сард үнэлгээний бэлтгэл ажлын зөвлөмж гаргаж төрийн болон орон нутгийн өмчит бүх байгууллагад хүргүүлсэн. Гэвч зарим байгууллага газар эзэмших эрхээ хууль тогтоомжийн дагуу баталгаажуулаагүйн улмаас үнэлгээнд хамрагдах боломжгүй болсон байна. Засгийн газрын шийдвэрийг хэрэгжүүлээгүй, эзэмшил газраа үнэлээгүй, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн эзэмшилд байгаа барилга байгууламж, бусдын газар дээр байрладаг, Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн эзэмшлийн газар дээр төрийн бус хуулийн этгээд, иргэний барилга байгууламжийг зөвшөөрөлгүй барьсан, нийтийн эзэмшлийн зам, талбай, ногоон байгууламж, инженерийн шугам сүлжээний доорх газрыг баталгаажуулаагүй, аргачлалын дагуу үнэлэх боломжтой барилга байгууламжийг үнэлээгүй, үнэлгээг санхүүгийн тайланд тусгаагүй, санхүүгийн тайланд буруу тусгасан зэрэг зөрчлүүд илэрлээ. Мөн дахин үнэлгээний үр дүнд үнэ цэнийн бууралттай үнэлэгдсэн барилга байгууламжууд бүртгэгдсэн байна. Эдгээр зөрчил дутагдлуудыг арилгуулж, дүнг 2019 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайланд тусгах шаардлагатай байна.

ШИЙДВЭРЛЭСЭН нь:

Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн газар эзэмших, ашиглах эрхийн үнэлгээ, үл хөдлөх хөрөнгийн дахин үнэлгээний дүнтэй танилцаад “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай” Засгийн газрын тогтоолын төслийг дэмжиж, Засгийн газрын хуралдаанд танилцуулж, шийдвэрлүүлэх нь зүйтэй гэж үзэв” гэжээ.

ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БОДЛОГО, ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗАР

ТӨРИЙН ӨМЧИТ ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН
ДАРГА, ЗАХИРАЛ НАРТ

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ АГЕНТЛАГ

ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БОДЛОГО,
ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗАР

13381 Улаанбаатар хот, Баянзүрх дүүрэг,
Энхтайвны өргөн чөлөө 16, Засгийн газрын IX байр,
Утас/Факс: (976-51) 26 23 50, И-мэйл: nfo@pcsp.gov.mn,
Вэбсайт: www.pcsp.gov.mn

2020 оны 04 сарын 28-ны өдрийн А-1/727

Зөвлөмж хүргүүлэх тухай

Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн үл хөдлөх хөрөнгийн НББОУС-д нийцүүлэн хөрөнгийн орчин, өмчлөл, хийц, бүтээц ашиглалтын байдлыг харгалзан төрөл тус бүрээр үнэ цэнийг тодорхойлж үндсэн хөрөнгөд бүртгэх асуудалд зөрчил, дутагдал илэрч байна.

Сангийн сайдын 2018 оны аргачлал батлах тухай 207 дугаар тушаалаар батлагдсан аргачлалын 7 дугаар хавсралтад “Барилга байгууламжийн хийц хэсгийн элементээрх задаргаа” их засварын зардлыг капиталжуулах, элэгдлийг тооцох, санхүүгийн тайланд тусгах зорилгоор батлагдсан.

Иймд танай байгууллага өөрийн үндсэн хөрөнгөд бүртгэлтэй үл хөдлөх хөрөнгө (барилга, байгууламж)-ийг дээр дурдсаны дагуу төрөл тус бүрээр, хэмжих нэгж, хийц бүтээцээр нь зөв ангилан бүртгэж их засварын зардлыг тухайн хийц хэсэгт нь капиталжуулах, их засварын үр дүнд буулгаж нураасан, ашиглалтаас хассан хийц хэсэг, элементэд ногдох үнээр данснаас хасалт хийх асуудлыг тухай бүр тодорхойлон шийдвэрлүүлж байх шаардлагатай байна.

Сангийн сайдын тушаалын дагуу барилга, байгууламжийн задаргааг Нягтлан бодох бүртгэлд ашиглахгүй байгаагаас дээвэр, сантехникийн зэрэг хэсэгчилсэн их засвар хийсний дараа хуулж буулгасан хуучин хэсгийн үнэлгээ дансанд бүртгэлтэй хэвээр үлдэх, элемент бүрийн ашиглалтын хугацааг өөр өөр байх шаардлагатай үл харгалзан барилгыг бүхэлд нь нэг хугацаанд тогтоож элэгдүүлэх, элементийн задаргааг нягтлан бодох бүртгэлд ашиглах зорилгоор програм хангамжид зохих өөрчлөлтийг хийлгээгүй зэрэг зөрчил дутагдлыг арилгаж, хөрөнгийн бүртгэлийг сайжруулах асуудлыг тодорхой арга хэмжээ авч байгууллагын Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичигт холбогдох өөрчлөлтийг хийж, хэрэгжүүлэхийг зөвлөж байна.

Мөн ашиглалтаар тогтоосон хугацаа дууссан боловч ашиглалтын шаардлага хангаж буй үндсэн хөрөнгийн цаашид ашиглах хугацааг сунгах, бодит үнэ цэнийг шинэчлэн тогтоох асуудлыг тухай бүр судлан Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2019 оны 271 дүгээр тогтоолоор батлагдсан баталсан “Төрийн болон орон нутгийн өмчид эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, данснаас хасах, шилжүүлэх” тухай журмын дагуу холбогдох баримтыг бүрдүүлэн ирүүлж, шийдвэрлүүлж байх нь зүйтэй.

ДАРГА

З.МЭНДСАЙХАН

АЙМАГ, НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГА
НАРТ

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ АГЕНТЛАГ

**ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БОДЛОГО,
ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗАР**

13381 Улаанбаатар хот, Баянзүрх дүүрэг,
Энхтайвны өргөн чөлөө 16, Засгийн газрын IX байр,
Утас/Факс: (976-51) 26 23 50, И-мэйл: nfo@pcsp.gov.mn,
Вэбсайт: www.pcsp.gov.mn

2020 оны 02 сарын 20-ны өдрийн А-1/272

**Засгийн газрын шийдвэрийн хэрэгжилтийг
хангах арга хэмжээний тухай**

Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны 1 дүгээр сарын 8-ны өдрийн хуралдаанаар төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн газар эзэмших, ашиглах эрхийн үнэлгээ, үл хөдлөх эд хөрөнгийн дахин үнэлгээний улсын нэгдсэн дүнг хэлэлцэн 10, төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг тооллого явуулах тухай асуудлаар 9 дүгээр тогтоолыг тус тус баталсан.

Иймд дээрх тогтоолуудын хэрэгжилтийг хангахын тулд манай байгууллагатай хамтран дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг хүсье:

1. Газар эзэмших, ашиглах эрхийг батлагдсан аргачлалын дагуу үнэлээгүй, үл хөдлөх хөрөнгийг дахин үнэлээгүй орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн удирдлагад зохих журмын дагуу хариуцлага тооцох, Сангийн яам, Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газраас өгөх аргачлал, зааврын дагуу үнэлгээг дахин хийж, 2020 оны санхүүгийн тайланд тусгах ажлыг зохион байгуулах,

2. Үл хөдлөх хөрөнгийн дахин үнэлгээгээр үнэ цэнийн бууралттай үнэлэгдсэн барилга байгууламжийн үнэлгээ, төсвийн зардал, чанар байдлыг нягтлан үзэж, шаардлагатай тохиолдолд залруулах, зөрчил гаргасан албан тушаалтанд зохих журмын дагуу хариуцлага тооцох,

3. Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн газар эзэмших, ашиглах эрх (баталгаажуулаагүй)-ийг тухайн хуулийн этгээдэд 2020 онд багтаан олгож дуусгах,

4. Төрийн болон орон нутгийн өмчит, төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн эзэмшилд байгаа барилга байгууламжийн доорх газар эзэмших, ашиглах эрхийг иргэн, хувийн хэвшлийн хуулийн этгээдийн нэр дээр олгосныг цуцалж, тухайн төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн нэр дээр баталгаажуулах, газар эзэмшилтэй холбоотой зөрчлийг арилгах арга хэмжээг 2020 онд багтаан авч хэрэгжүүлэх,

5. Цаашид төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд эзэмшүүлсэн газраас хувийн хэвшлийн хуулийн этгээд, иргэнд эзэмшүүлэх, ашиглуулах шийдвэр гаргахгүй байх, барилга барих, эхлүүлэх зөвшөөрөл олгохгүй байх,

6. Ард иргэдийн тав тухтай амьдрах орчныг бүрдүүлэх зорилгоор төрийн өмчийн хөрөнгөөр тохижуулсан нийтийн эзэмшлийн зам, талбай, ногоон байгууламж, инженерийн шугам сүлжээний доорх газрыг холбогдох төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн нэр дээр бүртгэх асуудлыг судлан Газар зохион байгуулалт, геодези зураг зүйн газартай хамтран Засгийн газарт танилцуулах арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх,

7. Орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн улсын үзлэг, тооллогыг төрийн өмчийн нэгэн адил нэгдсэн маягт, асуулга, аргачлал, заавраар явуулах тул шаардагдах зардлыг батлагдсан төсөвтөө багтаан санхүүжүүлж, бэлтгэл ажлыг ханган ажиллах.

Засгийн газрын 2013 оны 38, 2020 оны 10 дугаар тогтоолыг хэрэгжүүлэх зорилгоор Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газраас төрийн өмчит хуулийн этгээдэд олгосон газар эзэмших эрхийн зориулалтыг өөрчлөх, төрийн өмчит хуулийн этгээд хооронд хуваах, шилжүүлэн эзэмшүүлэх асуудлыг тухайн газар дээрх үл хөдлөх эд хөрөнгийн хамт шийдвэрлэх саналыг тухай бүр боловсруулан, шийдвэрээ хүргүүлж байх болно.

Мөн үнэлгээнд хамрагдаагүй газар эзэмших, ашиглах эрх, дахин үнэлгээ хийгдээгүй үл хөдлөх хөрөнгийг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан аргачлалын дагуу үнэлж, 2020 оны санхүүгийн тайланд тусгах асуудлаар аргачлал, заавар боловсруулан төрийн болон орон нутгийн өмчийн улсын үзлэг тооллогын ажилтай хамтатган зохион байгуулна.

Засгийн газрын шийдвэрийг хэрэгжүүлсэн тайлан, биелэлт, явцын талаарх мэдээллийг 2020 оны 6 дугаар сар, 10 дугаар сард тус тус ирүүлэхийг хүсье.

Хувийг: Нийслэлийн өмчийн ашиглалт, удирдлагын газар, аймгийн Орон нутгийн өмчийн газарт.

ДАРГА

З.МЭНДСАЙХАН

ТӨРИЙН ӨМЧИТ ХУУЛИЙН
ЭТГЭЭДИЙН ДАРГА, ЗАХИРАЛ НАРТ

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ АГЕНТЛАГ

ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БОДЛОГО,
ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗАР

13381 Улаанбаатар хот, Баянзүрх дүүрэг,
Энхтайвны өргөн чөлөө 16, Засгийн газрын IX байр,
Утас/Факс: (976-51) 26 23 50, И-мэйл: nfo@pcsp.gov.mn,
Вэбсайт: www.pcsp.gov.mn

2020 оны 02 сарын 20-ны өдрийн А-1/272

Чиглэл хүргүүлэх, шийдвэр
хэрэгжүүлэх тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны 1 дүгээр сарын 8-ны өдрийн 10 дугаар тогтоолын 4 дэх заалтад үнэлгээнд хамрагдаагүй газар эзэмших, ашиглах эрх, дахин үнэлгээ хийгдээгүй үл хөдлөх хөрөнгийг Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан аргачлалын дагуу үнэлж, 2020 оны санхүүгийн тайланд тусгах ажлыг зохион байгуулахыг Сангийн сайд, Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт даалгасан билээ.

Сангийн сайдын 2020 оны 6 дугаар сарын 29-ний өдрийн 7/4446 дугаар албан бичигт газар эзэмших, ашиглах эрхийн үнэлгээнд Сангийн сайдын 2018 оны 08 дугаар сарын 07-ны өдрийн "Аргачлал батлах тухай" 207 дугаар тушаалаар батлагдсан аргачлалыг ашиглах чиглэл ирүүлсэн байна.

Иймд Засгийн газрын шийдвэрээр 2018 онд хийгдсэн дахин үнэлгээний ажлын явцад дахин үнэлгээ хийгдээгүй үл хөдлөх хөрөнгө, үнэлгээ хийгдээгүй орхисон газар эзэмших, ашиглах эрх, мөн 2018 оноос 2020 онд шинээр олж авсан газар эзэмших, ашиглах эрхийг дээр дурдсан аргачлалын дагуу нөхөн үнэлж, нягтлан шалгалтын үнэлгээчнээр баталгаажуулан, дүнг 2020 оны санхүүгийн тайланд тусгах нь зүйтэй.

Засгийн газрын 2020 оны 10 дугаар тогтоолыг хэрэгжилтийг ханган, биелэлтийг 2020 онд багтаан ирүүлэхийг мэдэгдье.

ДАРГА

Б.ЦЭНГЭЛ

21 АЙМГИЙН ОРОН НУТГИЙН ӨМЧИЙН ГАЗАРТ

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ АГЕНТЛАГ

ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БОДЛОГО, ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗАР

13381 Улаанбаатар хот, Баянзүрх дүүрэг,
Энхтайвны өргөн чөлөө 16, Засгийн газрын IX байр,
Утас/Факс: (976-51) 26 23 50, И-мэйл: nfo@pcsp.gov.mn,
Вэбсайт: www.pcsp.gov.mn

2020 оны 04 сарын 01-ны өдрийн А-1/510

Чиглэл өгөх тухай

Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн үндсэн хөрөнгөд бүртгэлтэй байгаа тээврийн хэрэгсэл нь Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2019 оны 271 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Төрийн болон орон нутгийн өмчид эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, данснаас хасах, шилжүүлэх журам”-ын 2.3 дахь заалтад дурдсан баримт, мэдээллийг бүрдүүлэн холбогдох хуулийн хүрээнд төлбөр, татвар хураамжийг цаг тухайд нь төлсөн байх ёстой.

Иймд тээврийн хэрэгсэлтэй холбоотой материалын бүрдлийг бүрэн хангаж шийдвэр гаргаж байх, шийдвэрийн биелэлтийг хүлээн авахдаа Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2019 оны 271 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Төрийн болон орон нутгийн өмчид эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, данснаас хасах, шилжүүлэх журам”-ын 8.5, 8.6 дахь заалтын дагуу акталсан, шилжүүлсэн, худалдсан тээврийн хэрэгслийн улсын дугаарыг “Автотээврийн үндэсний төв” төрийн өмчит үйлдвэрийн газрын улсын бүртгэлээс хасуулсан тодорхойлолт, дээрх арга хэмжээний биелэлтийн хамт ирүүлнэ гэсэн заалтыг шийдвэрт тусгаж байх нь зүйтэй байна.

Үндсэн хөрөнгөөс хасах шийдвэр гарч хэрэгжсэн боловч “Автотээврийн үндэсний төв” төрийн өмчит үйлдвэрийн газрын улсын нэгдсэн мэдээллийн системээс хасалт хийлгээгүй байгаа тээврийн хэрэгслийн төлбөр тооцоог тухайн тээврийн хэрэгслийг эзэмшигч хариуцах бөгөөд ийнхүү гаргасан зөрчил дутагдал нь татвар, төлбөрөөс чөлөөлөгдөх үндэслэл болохгүй юм.

ДАРГА

З.МЭНДСАЙХАН

ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БОДЛОГО, ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2020 оны 12 сарын 28 өдөр

Дугаар 715

Улаанбаатар хот

Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээний маягт, дүгнэх аргачлал батлах тухай

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 1, 2, 66 дугаар зүйлийн 3, 5, 69 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийг тус тус үндэслэн ТОГТООХ нь:

1.Төрийн өмчит хуулийн этгээдтэй байгуулах "Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээний маягт"-ыг 1 дүгээр, "Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээг дүгнэх аргачлал"-ыг 2 дугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.

2.Төрийн өмчит хуулийн этгээдтэй "Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээ"-г байгуулан, жил бүр дүгнэж, дүнг нэгтгэн тайлагнаж байхыг Төрийн өмчийн бүртгэл, ашиглалтын хэлтэс (Д.Нарангэрэл)-т даалгасугай.

3. Төрийн өмчийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагатай "Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээ"-г байгуулж, биелэлтийг заасан хугацаанд батлагдсан аргачлалын дагуу бэлтгэн дүгнүүлж ажиллахыг Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн дарга, захирал нарт даалгасугай.

4. Монголбанк, Батлан хамгаалах яам, Хил хамгаалах ерөнхий газар, Тагнуулын ерөнхий газарт өөрийн бие даасан салбар нэгжийн удирдлагатай "Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээ" байгуулан дүгнэж, тайланг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт жил бүрийн 3 дугаар улиралд багтаан ирүүлж байхыг зөвшөөрсүгэй.

5. Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдтэй орон нутгийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээ байгуулах, дүгнэх ажилд энэ тогтоолоор баталсан маягт, аргачлалыг жишиг болгон ашиглахыг аймаг, нийслэлийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, Засаг дарга нарт зөвлөсүгэй.

6.Энэ тогтоолын биелэлтэд хяналт тавьж ажиллахыг Төрийн өмчийн бүртгэл, ашиглалтын хэлтэс (Д.Нарангэрэл)-т даалгасугай.

7.Энэ тогтоол батлагдсантай холбогдуулан Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2020 оны 10 дугаар 10-ны өдрийн 400 дугаар тогтоолыг хүчингүйд тооцсугай.

ДАРГА

ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БҮРТГЭЛ,
АШИГЛАЛТЫН ХЭЛТСИЙН
ДАРГА

Б.ЦЭНГЭЛ

Д.НАРАНГЭРЭЛ

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын
2020 оны 12 дугаар сарын 28- ны өдрийн
715 дугаар тогтоолын 1 дүгээр хавсралт

МАЯГТ-Г-01

БАТЛАВ:
ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БОДЛОГО, ЗОХИЦУУЛАЛТЫН
ГАЗРЫН ДАРГА
..... /...../

“ТӨРИЙН ӨМЧИЙГ ЭЗЭМШҮҮЛЭХ ГЭРЭЭ”

20..... оны дугаар сарын Дугаар: Улаанбаатар хот
.....-ны өдөр

Энэхүү гэрээг нэг талаас төрийн өөрийн өмчийн өмчлөгч, Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар (цаашид “ТӨБЗГ” гэх), түүнийг төлөөлж тус газрын Төрийн өмчийн бүртгэл, ашиглалтын хэлтсийн дарга (албан хаагчийн нэр), нөгөө талаас өмч эзэмшигч хуулийн этгээд..... (цаашид “өмч эзэмшигч” гэх), түүнийг төлөөлж тус байгууллагын дарга /захирал/ (албан хаагчийн нэр) нар (цаашид хамтад нь “талууд” гэх) дараах нөхцөлөөр харилцан тохиролцож байгуулав.

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Гэрээний зорилго нь төрийн өмчит хуулийн этгээдийн /цаашид “өмч эзэмшигч” гэх/ эзэмшиж байгаа хөрөнгийн ашиглалтыг сайжруулах, үр ашгийг дээшлүүлэх, төсвийн болон өөрийн хөрөнгийг зориулалтын дагуу зарцуулсан байдалд Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль, холбогдох бусад хууль тогтоомж, захиргааны актын хүрээнд хяналт тавих, өмчийн мэдээллийн сан бүрдүүлэх гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлэхтэй холбогдон үүсэх талуудын харилцааг зохицуулах, эрх үүрэг, хариуцлагыг тодорхойлоход оршино.

1.2. Гэрээний зүйл: Өмч эзэмшигчийн 20.... оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан тэнцэлд тусгагдсан төгрөгийн дор дурдсан “эргэлтийн бус хөрөнгө” байна.

Д/д	Эргэлтийн бус хөрөнгийн дансны нэр	Хөрөнгийн нэр төрөл (нийт тоо)	Дансны үлдэгдэл, (төгрөгөөр) /20....оны 12 сарын 31
1	Барилга, байгууламж		
2	Тээврийн хэрэгсэл		
3	Машин тоног төхөөрөмж		
4	Компьютер, дагалдах хэрэгсэл		
5	Тавилга, эд хогшил		
6	Бусад үндсэн хөрөнгө		
7	Биет бус хөрөнгө		
8	Хөрөнгө оруулалт ба бусад хөрөнгө		
9	...		
	Нийт дүн		

Өмч эзэмшигч байгууллагын Эргэлтийн бус хөрөнгийн дэлгэрэнгүй мэдээллийг эрх бүхий байгууллагаас баталсан төрийн өмчийн мэдээлэл, бүртгэл, статистикийн холбогдох маягтаар гарган улсын үзлэг, тооллогын дүнд тулгуурлах бөгөөд жил бүрийн хөдөлгөөний энэхүү гэрээг дүгнэхэд бүрдүүлэх баримтаар баталгаажуулна.

1.3. Гэрээний хугацаа: Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газраас энэхүү гэрээг албан ёсоор баталгаажуулсан өдрөөс буюу 20... оны.... сарын-ний өдрөөс эхлэн 1 жилийн хугацаатай байна.

1.4. Гэрээг дүгнэх: Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээний хугацаа дуусгавар болоход талууд гэрээний биелэлтийг хамтран дүгнэж 2 хувь акт үйлдэнэ.

1.5. Гэрээний хугацааг сунгах: Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээг анх байгуулсан нөхцөлөөр 1 хүртэл жилийн хугацаагаар сунгана. Гэрээний сунгалтыг энэхүү *гэрээний хавсралт (Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээний сунгалт)*-ын дагуу тухай бүр хийж баталгаажуулан гэрээнд хавсаргана.

Хоёр. Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээ байгуулах

2.1. Өмч эзэмшигч нь өмч хамгаалах Байнгын зөвлөлийг Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуульд заасны дагуу байгуулж, дүгнэлтийг гаргаж, Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт ирүүлсэн байна.

2.2. Өмч хамгаалах Байнгын зөвлөл нь эзэмшилдээ байгаа илүүдэл үндсэн хөрөнгө, түүнчлэн ашиглах хугацаа нь дууссан, осол гэмтэлд өртсөний улмаас зориулалтаар нь ашиглах боломжгүй болсон бөгөөд засаж, сэлбэж ашиглах нь эдийн засгийн хувьд үр ашиггүй нь тогтоогдсон эд хөрөнгийг худалдах, шилжүүлэх, акталж данснаас хасах болон үндсэн хөрөнгө олж авах, бүртгэх талаар санал дүгнэлт гаргаж ажиллан Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт тавьж шийдвэрлүүлнэ.

2.3. Өмч эзэмшигч нь төрийн өмчийн эд хөрөнгийн харилцааг зохицуулсан хууль тогтоомж, захиргааны актыг мөрдөнө.

2.4. Өмч эзэмшигч нь хөрөнгө худалдан авахад Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль, холбогдох журам, заавар, аргачлалыг мөрдөж ажиллана.

2.5. Өмч эзэмшигч нь байгууллагын үндсэн хөрөнгө, санхүүгийн тайлан болон түүнд холбогдох бусад мэдээллийг “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн удирдлагыг мэдээлэлжүүлэх систем”-д бүрэн оруулж, өөрчлөлтийг тухай бүр тусгаж мэдээллийн санг баяжуулж, шинэчилсэн байна.

2.6. Өмч эзэмшигч нь өөрийн эзэмшил, ашиглалтад байгаа газрын хэмжээ, зориулалтыг өөрчлөх, газар эзэмших, ашиглах эрхийг үнэлж санхүүгийн тайланд тусгахдаа саналаа боловсруулан Барилга, хот байгуулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага (салбар нэгж) болон Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт тавьж холбогдох зөвшөөрөл авсан байна.

2.7. Төрийн өмч хөрөнгийг өөрийн буруутай үйл ажиллагааны улмаас эвдэж гэмтээсэн, ашиглах боломжгүй болгосон, үрэгдүүлсэн, дутагдуулсан ажилтанд холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага ногдуулан учирсан хохирлыг нөхөн төлүүлж энэ тухай Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт албан ёсоор мэдэгдэж байна.

Гурав. Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын эрх, үүрэг

3.1. Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар нь дараах эрх эдэлнэ:

3.1.1. төрийн өмчийн эзэмшилт, ашиглалт, хадгалалт хамгаалалт, захиран зарцуулалтад бүртгэлээр хяналт тавих, хяналт шалгалт хийх;

3.1.2. төрийн өмчийг ашиглах, захиран зарцуулахтай холбоотой иргэн, хуулийн этгээдийн өргөдөл гомдол, хүсэлт мэдээллийг шалгах, шаардлагатай тохиолдолд албан тушаалтан, бусад этгээдээс тайлбар, тодорхойлолт авах;

3.1.3. төрийн өмч хөрөнгийн бүртгэл, эзэмшилт ашиглалттай холбоотой шаардлагатай бичиг баримт, мэдээ судалгаа, тайлан мэдээг өмч эзэмшигчээс гаргуулах;

3.1.4. хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр бичиг баримт, мэдээ судалгаа, тайлан мэдээг гаргаж өгөөгүй, хугацаа хожимдуулсан болон буруу, дутуу гаргасан бол холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага тооцох;

3.1.5. өмч эзэмшигч төрийн өмчид тавих хяналтыг сулруулж, үрэгдүүлсэн, үрэгдүүлэх нөхцөл бүрдүүлсэн тохиолдолд Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль болон холбогдох хууль тогтоомжид заасан хариуцлага хүлээлгэх эсхүл саналаа эрх бүхий байгууллагад хүргүүлж шийдвэрлүүлэх арга хэмжээ авах;

3.1.6. хууль тогтоомж, энэхүү гэрээнд заасан бусад эрх.

3.2. Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар нь дараах үүрэг хүлээнэ:

3.2.1. Өмч эзэмшигчийн санал хүсэлтийн дагуу хууль тогтоомж, энэхүү гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлэхэд нь шаардлагатай баримт материал, мэдээллээр хангах;

3.2.2. төрийн өмч хөрөнгийн харилцаатай холбоотой шийдвэрийг өмч эзэмшигчид хүргүүлэх;

3.2.3. өмч эзэмшигчийн үндсэн хөрөнгөд их засвар, хөрөнгө оруулалт хийх, үндсэн хөрөнгө (хуулийн этгээдээс дагаж мөрдөх төлөвлөлт) олж авах, бүртгэх, худалдах, шилжүүлэх, түрээслүүлэх, акталж данснаас хасах талаар ирүүлсэн саналыг холбогдох хууль тогтоомжийн хүрээнд судалж, холбогдох шийдвэр гаргах, хариу өгөх;

3.2.4. Иргэн, хуулийн этгээдээс хувийн хөрөнгө оруулалтаар төрийн өмчийн барилга, байгууламж, хөрөнгийн хийц, хэсэг, төлөвлөлтөд өөрчлөлт оруулах, их засвар өргөтгөл, шинэчлэл хийх санал, хүсэлт гаргасан тохиолдолд Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газраас заавал зөвшөөрөл авна. Хөрөнгө оруулалт, санхүүжилтийн зөвшөөрөл олгохоос өмнө хэрэгцээ, шаардлага, зориулалт, хэмжээ, онцлогийг харгалзан, тооцоо, зураг төсөв, хийх ажлын нэр төрөл, жагсаалтыг гаргаж үнэ, өртөг, түүний төлбөрийг тооцох асуудлыг хянан судалж, дүгнэлт гарган газрын Хуралдаанаар хэлэлцүүлнэ. Хөрөнгө оруулалт, их засвар хийх зөвшөөрөл олгосон нь тухайн хөрөнгөд хувь эзэмших давуу эрхийг үүсгэхгүй.

3.2.5. өмч хөрөнгийн харилцааны талаарх тогтоол шийдвэрийн хэрэгжилт, биелэлт, дуудлагын худалдаа зохион байгуулсан байдалд нь хяналт тавих;

3.2.6. төрийн өөрийн өмчийг хөлслүүлэх, түрээслүүлэхэд холбогдох журмын дагуу хяналт тавьж, түрээсийн гэрээг хянан баталгаажуулах, түрээсийн орлогыг улсын төсөвт төвлөрүүлэх;

3.2.7. өмч эзэмшигчийг татан буулгах, өөрчлөн зохион байгуулахад өмчлөгчийн эрхийг хэрэгжүүлэх;

3.2.8. хууль тогтоомж, энэхүү гэрээнд заасан бусад эрх, үүрэг.

Дөрөв. Өмч эзэмшигчийн эрх, үүрэг

4.1. Өмч эзэмшигч нь дараах эрх эдэлнэ:

4.1.1. өөрийн эзэмшиж байгаа хөрөнгийг үйл ажиллагааныхаа зорилгод нийцүүлэн зориулалтын дагуу эзэмшиж, ашиглах;

4.1.2. өөрт шаардлагатай хөрөнгийг холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу олж авах;

4.1.3. илүүдэлтэй, ашиглалтгүй хөрөнгийг холбогдох хууль тогтоомж, журмын дагуу түрээслүүлэх;

4.1.4.Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын шийдвэрийн дагуу нээлттэй дуудлагын худалдааг холбогдох хууль тогтоомж, журмын дагуу зохион байгуулах;

4.1.5.үндсэн хөрөнгийн үнэлгээг холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хийлгэх;

4.1.6.хууль тогтоомж, энэхүү гэрээнд заасан бусад эрх, үүрэг.

4.2.Өмч эзэмшигч нь дараах үүрэг хүлээнэ:

4.2.1.өөрийн болон улсын төсвийн хөрөнгийг Төсвийн тухай хууль, Компанийн тухай хууль, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль болон холбогдох бусад журам, эрх зүйн акт, шийдвэрт заасны дагуу зарцуулж, тайлагнах;

4.2.2.үндсэн хөрөнгөд их засвар, хөрөнгө оруулалт хийх, үндсэн хөрөнгө олж авах, бүртгэх, худалдах, шилжүүлэх, түрээслүүлэх, акталж данснаас хасах саналаа Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт тавьж зөвшөөрөл авах;

4.2.3.төрийн өмчит компани, аж ахуйн тооцоот үйлдвэрийн газар нь үндсэн хөрөнгөд их засвар, хөрөнгө оруулалт хийх, үндсэн хөрөнгө олж авах саналыг тусгасан хуулийн этгээдээс дагаж мөрдөх жил бүрийн төлөвлөлт (зорилтот түвшин)-ийг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт ирүүлж зөвшөөрөл авах;

4.2.4.Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын шийдвэрийн биелэлт, мэдээ тайланг тогтоосон хугацаанд тайлагнах;

4.2.5.эд хөрөнгийн дотоодын тооллогыг Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуульд заасан журам, хугацааны дагуу явуулах, түүний үнэн зөвийг болон эд хөрөнгийн хадгалалт, хамгаалалт, ашиглалтын байдлыг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын өмнө бүрэн хариуцах;

4.2.6.санхүүгийн анхан шатны бүртгэлийг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль тогтоомж, олон улсын стандартын дагуу хөтөлж, нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг мөрдөж ажиллах;

4.2.7.Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газраас шаардсан төрийн өмч хөрөнгийн бүртгэл, эзэмшилт ашиглалттай холбоотой бичиг баримт, мэдээ судалгаа, тайланг гаргаж өгөх, хөрөнгийн бүртгэлийн анхан шатны маягыг аргачлалын дагуу хөтөлж заасан хугацаанд ирүүлэх;

4.2.8.түрээсийн орлогын 40 /дөчин/ хувийг улсын төсөвт төвлөрүүлэх;

4.2.9.төрийн өмчит хуулийн этгээдийн гүйцэтгэх удирдлага нь төрийн болон орон нутгийн өмчийн удирдлагыг мэдээлэлжүүлэх системд хөрөнгийн хөдлөл өөрчлөлт болон хавсралт, мэдээллийг тусгаж баяжуулах талаар зохих арга хэмжээ авах, системд нэвтрэх байгууллагын эрх бүхий этгээд өөрчлөгдсөн тохиолдолд мэдээллийн санг тухай бүр актаар хүлээлцэж, Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт мэдэгдэх.

4.2.10.хууль тогтоомж, энэхүү гэрээнд заасан бусад үүрэг.

Тав. Талуудын хүлээх хариуцлага

5.1.Талууд нь гэрээгээр хүлээсэн үүргээ бүрэн, зохих ёсоор биелүүлээгүйгээс нөгөө талд учирсан хохирлыг бүрэн хариуцна.

5.2.Талууд нь гэрээний үүргийн биелэлтийг нөгөө талаас шаардах эрхтэй.

5.3.Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль болон бусад холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу буруутай этгээд нь хариуцлага хүлээнэ.

5.4.Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн гүйцэтгэх удирдлага, нягтлан бодогч өөрчлөгдсөн нь хариуцлагаас чөлөөлөх үндэслэл болохгүй.

Зургаа. Бусад

6.1.Гэрээнд талууд гарын үсэг зурж тамга, тэмдэг дарснаар гэрээ хүчин төгөлдөр болж, гэрээний хугацаа дууссанаар дуусгавар болно.

6.2.Гэрээ нь хавсралт, холбогдох бичиг баримтын хамт нийт
(.....) хуудас бөгөөд Монгол хэл дээр 2 (хоёр) хувь үйлдэж, тал тус бүр 1
(нэг) хувийг хадгална. Гэрээний эх хувь нь хууль зүйн адил хүчинтэй байна.

6.3.Талууд гэрээнд тусгагдаагүй асуудлыг шийдвэрлэхдээ Монгол Улсын Иргэний хууль болон холбогдох бусад хууль тогтоомжийг мөрдөнө.

6.4.Өмч эзэмшигчийг хувьчилсан, татан буулгасан, өөрчлөн зохион байгуулсан тохиолдолд гэрээг цуцлагдсанд тооцох бөгөөд үндсэн хөрөнгийн тооллого явуулж холбогдох арга хэмжээ авна.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

Төрийн өмчийн өмчлөгчийг төлөөлж:

Өмч эзэмшигчийг төлөөлж:

Төрийн өмчийн бүртгэл, ашиглалтын
хэлтсийн дарга

Хуулийн этгээдийн дарга
(захирал)

.....
/овог нэр/

.....
/овог нэр/

.....
/гарын үсэг/

.....
/гарын үсэг/

Төрийн өмчийн бүртгэл, ашиглалтын
хэлтсийн (ахлах) мэргэжилтэн

Байгууллагын ерөнхий нягтлан
бодогч (нягтлан бодогч)

.....
/овог нэр/

.....
/овог нэр/

.....
/гарын үсэг/

.....
/гарын үсэг/

Хаяг:

Хаяг:

Утас:

Утас:

Мэйл хаяг:

Мэйл хаяг:

Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээний маягтын хавсралт

ТӨРИЙН ӨМЧИЙГ ЭЗЭМШҮҮЛЭХ ГЭРЭЭНИЙ СУНГАЛТ

20..... оны дугаар
сарын-ны өдөр

Улаанбаатар хот

Төрийн өөрийн өмчийн өмчлөгч, Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар, түүнийг төлөөлж тус газрын Төрийн өмчийн бүртгэл, ашиглалтын хэлтсийн дарга (албан хаагчийн нэр), нөгөө талаас өмч эзэмшигч хуулийн этгээд , түүнийг төлөөлж тус байгууллагын дарга /захирал/ (албан хаагчийн нэр) нарын хооронд 20..... оны дугаар сарын ...-ны өдөр байгуулсан **№**..... дугаар бүхий төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээний үйлчлэх хугацааг тухайн нөхцөлөөр, гэрээ дууссан өдрөөс 1 (нэг) жилээр сунгав.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

Төрийн өмчийн өмчлөгчийг төлөөлж: Өмч эзэмшигчийг төлөөлж:

Төрийн өмчийн бүртгэл, ашиглалтын
хэлтсийн дарга

Хуулийн этгээдийн дарга
(захирал)

.....
/овог нэр/

.....
/овог нэр/

.....
/гарын үсэг/

.....
/гарын үсэг/

Төрийн өмчийн бүртгэл, ашиглалтын
хэлтсийн (ахлах) мэргэжилтэн

Хуулийн этгээдийн ерөнхий нягтлан
бодогч (нягтлан бодогч)

.....
/овог нэр/

.....
/овог нэр/

.....
/гарын үсэг/

.....
/гарын үсэг/

Хаяг:

Хаяг:

Утас:

Утас:

Мэйл хаяг:

Мэйл хаяг:

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын
2020 оны 12 дугаар сарын 28-ны өдрийн
715 дугаар тогтоолын 2 дугаар хавсралт

ТӨРИЙН ӨМЧИЙГ ЭЗЭМШҮҮЛЭХ ГЭРЭЭГ ДҮГНЭХ АРГАЧЛАЛ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1.Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага нь төрийн өмчийн эд хөрөнгийн эзэмшилт, хадгалалт, хамгаалалтыг сайжруулах ажлыг зохион байгуулж, гүйцэтгэлийг хянах зорилгоор төрийн өмчит хуулийн этгээдтэй байгуулсан Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээг дүгнэнэ.

1.2. “Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээ”-г цахимаар болон цаасан хэлбэрээр дүгнэж болно.

Хоёр. Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээ дүгнэх

3.1.Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээг жил бүр дүгнэнэ.

3.2.Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээний биелэлтийг Төрийн өмчийн бүртгэл, ашиглалтын хэлтсийн дарга, мэргэжилтэн нар дүгнэнэ. Шаардлагатай тохиолдолд Ажлын хэсгийг томилно.

3.3.Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээг дүгнэхэд дараах үндсэн шалгуур үзүүлэлтээр тооцно.

Д/д	Үндсэн шалгуур үзүүлэлт	Авбал зохих дээд оноо	
		Үл хөдлөх хөрөнгөтэй	Үл хөдлөх хөрөнгөгүй
1	Хөрөнгийн ашиглалт, хадгалалт, хамгаалалтын байдал	30	25
2	Хөрөнгийн хөдөлгөөн, бүртгэл, мэдээ тайлан, шийдвэрийн хэрэгжилт, тайлагналтын байдал	40	40
3	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн цахим мэдээллийн системийн байдал	10	10
4	Газар эзэмших, ашиглах эрхийн байдал	10	0
5	Гэрээний харилцааг зохицуулах журмын хэрэгжилт, бэлтгэл хангасан байдал	10	10
НИЙТ ОНОО		тоогоор	100
		хувиар	100%
		85	100%

3.4. Төрийн өмчийн бүртгэл, ашиглалтын хэлтсийн дарга, мэргэжилтэн нар “Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээ дүгнэх шалгуур үзүүлэлт”-д заасан түлхүүр

үзүүлэлт тус бүрээр тухайн жилд авч хэрэгжүүлсэн үйл ажиллагааны онцлог, тэргүүлэх чиглэлтэй уялдуулан дүгнэж, дүнг нэгтгэн тооцно.

3.4.1 Гэрээний үндсэн шалгуур үзүүлэлтийн 2 буюу “Хөрөнгийн хөдөлгөөн, бүртгэл, мэдээ тайлан, шийдвэрийн хэрэгжилт, тайлагналтын байдал”-ыг дүгнэхэд эд хөрөнгийг холбогдох хууль, тогтоомж, журамд заасны дагуу зөвшөөрөл аваагүй данснаас хассан, бэлтгэсэн тохиолдолд оноог шууд хасаж дүгнэнэ.

3.5.Шалгуур үзүүлэлтийн нийт дүнгээс 96-100 хувь авсан бол “Сайн”, 76-95 хувь авсан бол “Хангалттай”, 75 болон түүнээс доош хувийн оноо авсан бол “Хангалтгүй” гэж тус тус үнэлэх бөгөөд энэхүү аргачлалаар баталсан “Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээний ... оны биелэлтийн дүнг баталгаажуулах хуудас”-аар 2 тал гарын үсэг зурж, Төрийн өмчийн бүртгэл, ашиглалтын хэлтсийн дарга хянаж, дүнг баталгаажуулна.

Үнэлгээ	Онооны интервал (%)
“Сайн”	96-100 хувь
“Хангалттай”	76-95 хувь
“Хангалтгүй”	75 болон түүнээс доош хувь

3.6.“Сайн” үнэлгээтэй дүгнэгдсэн хуулийн этгээдээс энэхүү журмын хэрэгжилтийг бүрэн хангаж, төрийн өмчийн хөрөнгийн үр ашгийг дээшлүүлж үр дүнтэй ажилласан төрийн өмчит хуулийн этгээд (ажилтан)-ийг шагнаж урамшуулж, “Хангалтгүй” үнэлгээтэй дүгнэгдсэн төрийн өмчит хуулийн этгээдэд холбогдох хууль тогтоомжид заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

3.7.Төрийн өмчит хуулийн этгээд нь тухайн жилийн төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээг дүгнүүлэхэд дор дурдсан мэдээллийг бүрдүүлсэн байна. Үүнд:

3.7.1.төрийн болон орон нутгийн өмчийн удирдлагыг мэдээлэлжүүлэх системд төрийн өмчит хуулийн этгээдийн ерөнхий мэдээлэл, үндсэн хөрөнгө, түүний хавсралт мэдээлэл, санхүүгийн тайлан, хөрөнгийн хөдөлгөөн болон бусад мэдээллийг бүрэн тусгаж баталгаажуулсан байх;

3.7.2.үндсэн хөрөнгийн хөдлөл, өөрчлөлтийн тухайн жилийн дэлгэрэнгүй тайлан (Маягт 11, ТӨ-2) холбогдох шийдвэрийн хамт ;

3.7.3.Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар болон бусад эрх бүхий байгууллагын үндсэн хөрөнгийн зохицуулалттай холбоотой тогтоол, шийдвэр түүний хэрэгжилт, биелэлтийг тайлагнасан албан бичиг, дуудлагын худалдаа зохион байгуулсан баримт;

3.7.4.төрийн өмчит хуулийн этгээдийн Өмч хамгаалах байнгын зөвлөлийн тухайн жилд хийж гүйцэтгэсэн ажлын тайлан;

3.7.5.төрийн өмчит хуулийн этгээдийн эд хөрөнгийн дотоодын тооллогын тайлан, маргаантай, дутагдсан, илүүдэлтэй хөрөнгийн мэдээ;

3.7.6.төрийн өмчийн захиргааны статистик (жил бүрийн 03 дугаар сарын 05-ны өдрийн дотор) мэдээ болон бусад судалгаа, мэдээ тайлан;

3.7.7.нэмэгдсэн газар эзэмших (ашиглах) эрхийн гэрээ, гэрчилгээ, кадастрын зураг, тээврийн хэрэгсэл, барилгын хувийн хэрэг болон хөрөнгийн үнэлгээ, түүнийг бүртгэлд тусгасан тухай холбогдох шийдвэрийн баримт;

3.7.8.гэрээний дүнгээр илэрсэн зөрчил, дутагдлыг арилгасан тухай тайлбар, жилийн эцсийн аудитлагдсан санхүүгийн тайлан (үндсэн хөрөнгийн тодруулга, аудитын тайлан, зөвлөмжийн хамт);

3.7.9.түрээсийн гэрээ, түүний хавсралт, сунгалт, түрээсийн орлогын 40 /дөчин/ хувийг улсын төсөвт төвлөрүүлсэн болон түрээсийн төлбөрийн тооцоо нийлсэн баримт;

3.8.Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээ дүгнэхдээ төрийн өмчит хуулийн этгээдийн эд хөрөнгийн ашиглалт, хадгалалт, хамгаалалт, захиран зарцуулалтын байдалтай газар дээр нь танилцаж, шаардлагатай тохиолдолд түүвэрчилсэн тооллого, шалгалт хийж болно.

3.9.Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээ баталгаажуулах дүнгийн хуудас дээр гэрээ байгуулсан 2 тал гарын үсэг зурж, тамга, тэмдгээр баталгаажуулна.

3.10.Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээг анх байгуулсан нөхцөлөөр 1 (нэг) жилийн хугацаагаар 2 /хоёр/-оос–илүүгүй удаа сунгана.

Дөрөв. Бусад

4.1.Төрийн өмчийн бүртгэл, ашиглалт хариуцсан нэгж нь төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээ байгуулж, жилд 1 /нэг/ удаа дүгнэнэ. Гэрээний дүнгийн нэгтгэлээр цаашид авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар танилцуулга бэлтгэж, гарах шийдвэрийн төслийн саналын хамт Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын хуралдаанд танилцуулж шийдвэрлүүлнэ.

4.2.Гэрээний биелэлтийн дүнгээр илэрсэн зөрчил, дутагдлыг арилгах талаар зөвлөмж, хугацаатай үүрэг даалгавар өгч болох бөгөөд гарсан шийдвэрийг хуулийн этгээд мөрдөж ажиллана.

4.3.Төрийн өмч эзэмшигч байгууллага нь энэхүү журмыг зөрчсөн, гэрээнд заасан үүргээ биелүүлээгүй, төрийн өмчид тавих хяналтыг сулруулж эд хөрөнгө үрэгдүүлсэн, үрэгдүүлэх нөхцөл бүрдүүлсэн, өмч хөрөнгийг зохих газрын зөвшөөрөлгүй олж авсан, худалдсан, данс бүртгэлээс хассан, хандивласан, барьцаалсан, түрээслүүлсэн зэрэг тохиолдолд холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу хариуцлага хүлээлгэх, байцаагчийн акт тавих (удирдлагыг өөрчлөх) зэрэг арга хэмжээний саналыг холбогдох байгууллагад тавьж шийдвэрлүүлэх арга хэмжээ авна.

4.4. Шаардлагатай тохиолдолд хууль хяналтын байгууллагад шилжүүлнэ.

-----oO-----

Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээ дүгнэх аргачлалын хавсралт

ТӨРИЙН ӨМЧИЙГ ЭЗЭМШҮҮЛЭХ ГЭРЭЭНИЙ БИЕЛЭЛТИЙГ ДҮГНЭХ ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ

Д/д	Үндсэн шалгуур үзүүлэлт	Түлхүүр үзүүлэлт	Үнэлгээний дээд оноо		
			Үл хөдлөх хөрөнгөтэй	Үл хөдлөх хөрөнгөгүй	
1	Хөрөнгийн ашиглалт, хадгалалт хамгаалалтын байдал	1.1	хөрөнгийн дотоодын тооллогыг хуулийн дагуу зохион байгуулж, авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ, тайлагналт (маргаантай, дутагдсан, илүүдэлтэй хөрөнгө/-ын байдал)	5	5
		1.2	өмч хамгаалах Байнгын зөвлөлийн журмын хэрэгжилт, тухайн жилийн ажлын төлөвлөгөө, биелэлт, шинээр санаачилсан болон хийсэн ажлын тайлан, агуулахын эмх цэцгийн байдал	10	10
		1.3	төрийн өмчийн ашиглалт, хадгалалт, хамгаалалт, үр ашиг дээшилсэн байдал, барилгын хувийн хэрэг, хөрөнгийн техникийн паспорт хөтлөлтийн байдал	10	10
		1.4	төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийг холбогдох хууль тогтоомж, эрх зүйн актын дагуу гэрээ байгуулж түрээсэлсэн, түрээсийн нийт орлогын 30 хувийг улсын төсөвт хугацаанд нь төвлөрүүлсэн, барьцаа хөрөнгө болон улсын төсөвт төвлөрүүлсэн орлогын тооцоо нийлсэн байдал	5	0
2	Хөрөнгийн хөдөлгөөн, бүртгэл, мэдээ тайлан, шийдвэрийн хэрэгжилт, тайлагналтын байдал	2.1	холбогдох хууль тогтоомж, журам, эрх зүйн актын дагуу хөрөнгө олж авах, бүртгэх, ақталж данснаас хасах, шилжүүлэх, дансны залруулга хийхэд (баримтын бүрдэл хангаж) зөвшөөрөл авч данс бүртгэлд тусгасан болон дуудлагын худагдааг зохион байгуулсан байдал	10	10
		2.2	улсын төсвийн хөрөнгө оруулалт, батлагдсан эх үүсвэрээр бэлтгэсэн болон хандив, тусламж, бэлэглэл, төслийн шугамаар бий болсон хөдлөх (зөвшөөрөл авах шаардлагагүй) хөрөнгийг тухай бүрд, байгууллагын нийтийн эзэмшлийн хөрөнгийг иж бүрэн данс бүртгэлд тус тус тусгасан байдал	5	5
		2.3	эд хөрөнгийн зохицуулалттай холбоотой тогтоол, шийдвэр, аудитын зөвлөмжийн хэрэгжилт, биелэлт (заасан хугацаанд хүргүүлсэн байдал) тайлагналтын байдал	10	10
		2.4	үндсэн хөрөнгийг нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, стандарт, бодлогын бичиг баримтын дагуу хүлээн зөвшөөрч данс бүртгэлд тусгасан, хөрөнгийн ашиглалтын хугацаа, элэгдэл тооцсон, үнэлсэн, хөрөнгийг монгол хэлээр зөв оновчтой нэршлээр бүртгэсэн зэрэг данс бүртгэл хөтлөлт болон холбогдох хууль, эрх зүйн актыг дагаж мөрдөж тайлагнадаг байдал	10	10
		2.5	тухайн жилд төрийн өмчийн эд хөрөнгийн талаар авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ, судалгаа, мэдээ тайлан гаргах ажлыг зохион байгуулсан, цаг хугацаанд нь тайлагнасан байдал	5	5
3	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн цахим мэдээллийн системийн байдал	3.1	"Төрийн болон орон нутгийн өмчийн удирдлагыг мэдээлэлжүүлэх систем"-д санхүүгийн тайлан, үндсэн хөрөнгө болон бүртгэл, статистикийн бусад мэдээлэл, тэдгээрийн хөдлөл өөрчлөлт, холбогдох хавсралт баримтыг иж бүрэн тусгаж, баталгаажуулсан, системд нэвтрэх эрх бүхий этгээд өөрчлөгдөхөд актаар хүлээлцсэн байдал	10	10
		4.1	Газар эзэмших, ашиглах эрхийн баталгаажуулалт, бичиг баримтын бүрдэл, үнэлсэн, данс бүртгэлд тусгасан байдал	5	0
4	Газар эзэмших, ашиглах эрхийн байдал	4.2	Газар эзэмших эрхийн хөдлөл өөрчлөлт (газрын хэмжээ, зориулалтад өөрчлөлт оруулахад зөвшөөрөл авсан эсэх) бүрэн бүтэн байдал, ашиглалт, зөрчил, маргаан шийдвэрлэлтийн байдал	5	0
5	Гэрээний харилцааг зохицуулах журмын хэрэгжилт, бэлтгэл хангасан байдал	5.1	Гэрээний биелэлт, гэрээг хавтаст: гэрээ, хавсралтын хамт, гэрээний сунгалтын хуудас, биелэлтийн дүн баталгаажуулах хуудас, ӨХБЗ-ийн ажлын тайлан, бусад)-ний бүрдэл, гэрээ дүгнүүлсэн, бэлтгэл хангасан байдал	10	10
			НИЙТ ОНОО	100	85
			100%	100%	100%

Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээ дүгнэх аргачлалын хавсралт

**ТӨРИЙН ӨМЧИЙГ ЭЗЭМШҮҮЛЭХ ГЭРЭЭНИЙ 20.. ОНЫ
БИЕЛЭЛТИЙН ДҮНГ БАТАЛГААЖУУЛАХ ХУУДАС**

Байршил: Аймаг, нийслэлийн нэр: Улаанбаатар

Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн нэр:

ДҮН:

20.... оны.....дугаар сарын.....ны өдөр

Үнэлгээ	Онооны интервал (хувиар)	Авсан оноо					Гэрээний биелэлт (хувиар)		
		үндсэн шалгуур таван үзүүлэлт бүрээр (үл хөдлөхтэй/хөдлөхгүй)					нийт	дүн	баталгаажуулсан үнэлгээ
		1	2	3	4	5			
Авбал зохих оноо:		30/25	40/40	10/10	10/0	10/10	100/85	100%	
Сайн	91-100 %								
Хангалттай	76-90 %								
Хангалтгүй	75% ба түүнээс доош								

ХЯНАСАН:

Төрийн өмчийн бүртгэл, ашиглалтын хэлтсийн дарга

..... /..... /овог нэр/
/гарын үсэг/ тамга

ХҮЛЭЭН ЗӨВШӨӨРСӨН:

Хуулийн этгээдийн дарга (захирал)

..... /..... /овог нэр/
/гарын үсэг/ тамга

ГЭРЭЭ ДҮГНЭСЭН:

Төрийн өмчийн бүртгэл, ашиглалтын хэлтсийн /ахлах/ Хуулийн этгээдийн /ерөнхий/ нягтлан бодогч мэргэжилтэн

..... /..... /овог нэр/
/гарын үсэг/

ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БОДЛОГО, ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2019 оны 06 сарын 18 өдөр

Дугаар 268

Улаанбаатар хот

Төрийн өмчийн үндсэн хөрөнгөд хамаарах хөдлөх хөрөнгийн дуудлагын худалдааны талаар авах зарим арга хэмжээний тухай

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 2, 29 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийг тус тус үндэслэн ТОГТООХ нь:

1. Дуудлагын худалдаагаар худалдах хөдлөх үндсэн хөрөнгийн худалдахаар санал болгох доод үнэ 10,000,000.00 (арван сая) хүртэл төгрөг бол дэнчингийн хэмжээг худалдах доод үнийн 25 хувиар, 10,000,001.00 (арван сая нэг) төгрөгөөс 100,000,000.0 (нэг зуун сая) хүртэл төгрөг бол дэнчингийн хэмжээг худалдах доод үнийн 20 хувиар, 100,000,001.0 (нэг зуун сая нэг) төгрөгөөс 1,000,000,000.00 (нэг тэрбум) хүртэл төгрөг бол дэнчингийн хэмжээг худалдах доод үнийн 15 хувиар, 1,000,000,001.00 (нэг тэрбум нэг) төгрөг болон түүнээс дээш бол дэнчингийн хэмжээг худалдах доод үнийн 10 хувиар тус тус тогтоосугай.

2. Дуудлагын худалдаагаар худалдах төрийн өмчийн хөдлөх үндсэн хөрөнгийн худалдахаар санал болгох доод үнэ 1,000,000.00 (нэг сая) хүртэл төгрөг бол үнэ хаялцах доод хязгаар 50,000.00 (тавин мянган) төгрөгөөр, 1,000,001.00 (нэг сая нэг) төгрөгөөс 10,000,000.0 (арван сая) хүртэл төгрөг бол үнэ хаялцах доод хязгаар 100,000.00 (нэг зуун мянган) төгрөг, 10,000,001.0 (арван сая нэг) төгрөгөөс дээш бол үнэ хаялцах доод хязгаар 200,000.00, (хоёр зуун мянган) төгрөгөөр, дээд хязгаарыг худалдах доод үнэтэй уялдуулан дэнчингийн хэмжээ хүртэл байхаар тус тус тогтоосугай.

3. Төсөвт байгууллагын дансанд бүртгэлтэй, төрийн өмчийн хөдлөх үндсэн хөрөнгийн дуудлагын худалдаанаас олсон орлогоос тухайн дуудлагын худалдааг зохион байгуулахтай холбогдон гарсан зардлыг хассан дүнгээр улсын төсөвт төвлөрүүлэхээр тогтсугай.

4. Энэ тогтоол батлагдсантай холбогдуулан дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэн, хяналт тавьж ажиллахыг Төрийн өмчийн бүртгэл, хяналтын хэлтэс (Ц.Түвшинзаяа) -т үүрэг болгосугай:

4.1. Төрийн өмчийн үндсэн хөрөнгийг дуудлагаар худалдах шийдвэр гаргахаас өмнө тухайн хөрөнгийн эрхийн болон эзэмшил, ашиглалт, төлбөр тооцооны зөрчлийг арилгасан байх;

4.2. Төрийн өмчийн хөдлөх үндсэн хөрөнгийг дуудлагын худалдаагаар худалдах асуудлын материалыг төрийн өмчит хуулийн этгээдээс тухайн жилийн 1 дүгээр улиралд багтаан хүлээн авч, судлан боловсруулж, худалдахаар санал болгох доод үнийг тухайн төрийн өмчит хуулийн этгээдийн санал, дүгнэлтэд тулгуурлан тогтоох саналыг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлэн шийдвэрлүүлж байх;

4.3. Худалдахаар шийдвэрлэсэн хөдлөх үндсэн хөрөнгийн дуудлагын худалдааг зохион байгуулах үүрэг бүхий ажлын хэсэг (төрийн өмчийн төлөөлөгч,

дуудлагын худалдааны хөтлөгч, тэмдэглэл хөтлөгчийн бүрэлдэхүүнтэй)-ийг байгуулах, удирдамжаар хангах, дуудлагын худалдааг холбогдох хууль тогтоомж, энэхүү тогтоолд нийцүүлэн зохион байгуулах, хяналт тавих, орлогыг холбогдох дансанд төвлөрүүлэх ажлыг зохион байгуулах;

4.4. Төрийн өмчийн хөдлөх үндсэн хөрөнгийн дуудлагын худалдаагаар санал болгосон үнэд хүрэх санал гараагүй буюу дуудлага худалдаанд хэн ч оролцоогүй бол хоёр дахь дуудлага худалдааг эхний дуудлага худалдаа явуулснаас хойш 30 хоногийн дотор тогтоосон доод үнийг өөрчлөлгүйгээр дахин зарлан явуулах, мөн зарагдаагүй тохиолдолд худалдах доод үнийг шинэчлэн тогтоож гурав дахь дуудлагын худалдааг зарлах, эсхүл өмч эзэмшигч хуулийн этгээдийн акталж данснаас хасах саналыг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын хурлаар хэлэлцүүлэн шийдвэрлүүлэх;

4.5. Төрийн өмчит компани болон аж ахуйн тооцоотой үйлдвэрийн газрын хөдлөх үндсэн хөрөнгийн дуудлагын худалдааны орлогыг шинээр эд хөрөнгө худалдан авах, сэргээн засварлах, шинэчлэх зорилгоор тухайн байгууллагын дансанд төвлөрүүлэх эсэх асуудлыг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын хурлаар хэлэлцүүлэн шийдвэрлүүлэх;

4.6. Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн зохион байгуулсан дуудлагын худалдааны үр дүнгээр худалдах, худалдан авах гэрээ байгуулах, гэрээний үүргийн биелэлт болон дуудлагын худалдааны орлогыг тухай бүр, бүрэн хэмжээгээр улсын төсөвт төвлөрүүлэхэд хяналт тавьж ажиллах, төрийн өмчийн өмчлөх эрхийг шилжүүлэх асуудлаар лавлагаа өгөх.

5. Энэ тогтоолыг төрийн өмчит хуулийн этгээдэд хүргүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулж ажиллахыг Төрийн өмчийн бүртгэл, хяналтын хэлтэс (Ц.Түвшинзаяа)-т тус тус үүрэг болгосугай.

6. Энэ тогтоол батлагдсантай холбогдуулан Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2016 оны 11 дүгээр сарын 08-ны өдрийн 128 дугаар тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцугай.

ДАРГЫН ҮҮРГИЙГ ТҮР
ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ

Б.ГАНБАТ

ЗАХИРГАА, ХУУЛЬ ЗҮЙН
ХЭЛТСИЙН ДАРГА

А.АРИУНБОЛД

ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БОДЛОГО, ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2019 оны 06 сарын 18 өдөр

Дугаар 269

Улаанбаатар хот

Мэдээ, тайлангийн маягт батлах тухай

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 2, 29 дүгээр зүйлийн 1, 69 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийг тус тус үндэслэн ТОГТООХ нь:

1. Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн үндсэн хөрөнгөд хамаарах хөдлөх хөрөнгийн “Нээлттэй дуудлагын худалдааны зар мэдээ”-г 1 дүгээр, “Дуудлагын худалдаанд оролцох хүсэлтийн маягт”-ыг 2 дугаар, “Дуудлагын худалдааны тэмдэглэл”-ийн тайланг 3 дугаар, ялагчтай байгуулсан “Худалдах, худалдан авах гэрээ”-ний маягтыг 4 дүгээр хавсралтаар тус тус баталсугай.

2. Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн үндсэн хөрөнгөд хамаарах хөдлөх хөрөнгийн дуудлага худалдааны талаар гарсан Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын шийдвэрийн биелэлтийг заасан хугацаанд тайлагнахдаа энэ тогтоолын 1,2,3 дугаар хавсралтаар тус тус баталсан мэдээ, тайлангийн маягт болон хөрөнгийн үнийг улсын төсөвт төвлөрүүлснийг нотлох баримтын эх хувийг дуудлагын худалдаа явуулсан тухай бүр Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт ирүүлж байхыг Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн дарга, захирал нарт даалгасугай.

3. Төрийн өмчийн үндсэн хөрөнгөд хамаарах хөдлөх хөрөнгийн дуудлагын худалдааны ялагчтай байгуулах худалдах, худалдан авах гэрээг энэ тогтоолын 4 дүгээр хавсралтаар баталсан маягтаар байгуулахыг (төрийн өмчит хуулийн этгээдийн дарга, захирал нарт) зөвлөсүгэй.

4. Энэ тогтоолын биелэлтэд хяналт тавьж ажиллахыг Төрийн өмчийн бүртгэл, хяналтын хэлтэс (Ц.Түвшинзаяа)-т үүрэг болгосугай.

ДАРГЫН ҮҮРГИЙГ ТҮР
ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ

Б.ГАНБАТ

ЗАХИРГАА, ХУУЛЬ ЗҮЙН
ХЭЛТСИЙН ДАРГА

А.АРИУНБОЛД

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын
2019 оны 06 дугаар сарын 18-ны өдрийн
269 дүгээр тогтоолын 1 дүгээр хавсралт

ДУУДЛАГЫН ХУДАЛДААНЫ ЗАР МЭДЭЭ

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 20... оны дүгээр тогтоолын дагуу (худалдах хөрөнгийн нэр) хөрөнгийг нээлттэй/хаалттай дуудлага худалдаагаар худалдана.

1. Дуудлагын худалдааны ерөнхий мэдээлэл

Дуудлагын худалдааны хэлбэр	нээлттэй/хаалттай
Гэрээний зүйл	Худалдах хөрөнгийн гарал үүсэл, ашигласан хугацаа, марк, техникийн үзүүлэлт, улсын бүртгэлийн дугаар, төлөв байдал, товч танилцуулга
Дуудлагын худалдаа болох хугацаа	20.. оныдугаар сарын ... -ны өдрийн цагг
Дуудлагын худалдаа болох газар	
Худалдах доод үнэ	Дуудлагаар худалдах хөрөнгийн нэр, худалдах доод үнэ (тоогоор)..... (үсгээр) төгрөг
Дуудлагын худалдаанд тавих дэнчингийн хэмжээ	Худалдах доод үнийн.....хувь буюу..... (тоогоор)(үсгээр) төгрөг
Ялсан этгээдийг тогтоох журам	Үнэ хаялцан ялагч нь хамгийн өндөр үнэ санал болгосон этгээд байна
Худалдах, худалдан авах гэрээний ерөнхий нөхцөл	Гэрээг ажлын 3 хоногийн дотор байгуулна. Худалдан авагч нь дуудлага худалдаагаар худалдан авсан эд хөрөнгийн үнийг 14 хоногийн дотор төлнө.
Дэнчинг байршуулах данс	Хүлээн авагч хуулийн этгээд:..... дансны дугаар:..... дансны нэр:.....

2. Дуудлагын худалдаанд хүсэлт ирүүлэх, оролцогчийг бүртгэх

Дуудлагын худалдаанд оролцох хүсэлтийн маягтыг зөв, цэвэр бөглөж, дэнчин төлснийг нотлох баримт, иргэний үнэмлэх (хуулийн этгээдийн хувьд улсын бүртгэлийн гэрчилгээ)-ний хуулбарын хамт 20... оны дугаар сарын ... -ны өдрийн цаг хүртэл хуулийн этгээдийн (хаягийг тодорхой тусгана) байрны өрөөнд хүлээн авна. Хугацаа хоцорсон хүсэлтийг хүлээн авч бүртгэх, үнэ хаялцуулах ажиллагаанд оролцуулах боломжгүйг анхаарна уу.

3. Худалдах хөрөнгийн талаар мэдээлэл авах

Дуудлагаар худалдах хөрөнгийг өмч эзэмшигчхуулийн этгээдийн..... хаягаар очиж үзэж болох бөгөөд хөрөнгийн талаарх мэдээллийг утсаар авна уу.

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын
2019 оны 06 дугаар сарын 18-ны өдрийн
269 дүгээр тогтоолын 2 дугаар хавсралт

ДУУДЛАГЫН ХУДАЛДААНД ОРОЛЦОХ ХҮСЭЛТИЙН МАЯГТ

1. Дуудлагын худалдаагаар худалдах эд хөрөнгийн эзэмшигч
.....(хуулийн этгээдийн нэр)
.....
.....(хөрөнгийн нэр):
2. Оролцогчийн эцгийн нэр, нэр:
3. Оролцогчийн регистрийн дугаар:
4. Итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчийн эцгийн нэр, нэр:
5. Итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчийн регистрийн дугаар:
6. Дэнчингийн хэмжээ:(тоогоор),
..... (үсгээр)
7. Дэнчинг тушаасан: 20.... оны сар.....өдөр, цаг
8. Оролцогчийн оршин суугаа хаяг:
9. Харилцах утас:
10. Бөглөсөн: 20.... оны сар.....өдөр, цаг
11. Дуудлагын худалдааны нөхцөл болон
.....
(эд хөрөнгийн нэр) эд хөрөнгөтэй танилцсан: Гарын үсэг:

*Дуудлагын худалдаанд оролцох бүрт энэ хүснэгтийг бөглөж, дэнчинг төлсөн баримтын 1 хувь, оролцогчийн иргэний үнэмлэхийн хуулбарыг хавсаргаж, дугтуйлж бүртгүүлнэ.

*Хүсэлтэд бичигдсэн мэдээллийн үнэн зөв байдлыг оролцогч бүрэн хариуцах ба алдаатай, буруу бөглөсөн бол дуудлагын худалдаанд оролцох боломжгүйг анхаарна уу.

-----oOo-----

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын
2019 оны 06 дугаар сарын 18-ны өдрийн
269 дүгээр тогтоолын 3 дугаар хавсралт

ДУУДЛАГЫН ХУДАЛДААНЫ ТЭМДЭГЛЭЛ

20.... оны.....сарын -ны өдөр

1. Өмч эзэмшигч байгууллагын нэр:

.....

2. Дуудлагын худалдаагаар худалдах эд хөрөнгийн нэр, марк, дугаар, тоо хэмжээ:

.....
.....
.....

3. Дуудлагын худалдааны зар гаргасан сонины нэр, дугаар, он, сар, өдөр:

.....№, 20.... оны сар өдөр

4. Дуудлагын худалдаа явагдсан газар, он, сар, өдөр, цаг минут:

20.... оны сар өдөр,цаг... мин

5. Дуудлагын худалдааны доод үнэ: (тоогоор),

..... (үсгээр) төгрөг

6. Дэнчингийн хэмжээ: (тоогоор)

..... (үсгээр) төгрөг

*Тусгай тэмдэглэл^{IV}:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

7. Дуудлагын худалдаанд оролцогчийн нэр:

Оролцогчийн нэр	Пайзны дугаар	Оролцогчийн нэр	Пайзны дугаар
1.	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.
5.	10.

^{IV} - энэ хэсэгт дуудлага худалдаа эхлэхэд оролцогчдоос асуусан асуулт, түүний хариулт, тодруулга, маргаан гарвал түүний тухай мэдээллийг бичнэ

8. Ажиглагчийн нэр:
1.
 2.
 3.

9. Нэмэлт тэмдэглэл:

*Явцын тусгай тэмдэглэл⁵:

10. Дуудлагын худалдааг зохион байгуулж явуулсан:
1. Төрийн өмчийн төлөөлөгч:

 2. Хөтлөгч:

 3. Тэмдэглэл хөтлөгч:

Хөтлөгч дуудлагын худалдааны журмыг танилцуулж, дуудлагын худалдаа эхэлснийг зарлав. Өсгөн нэмэгдүүлэх үнийн доод хязгаар (.....) төгрөг, дээд хязгаар (.....) төгрөг болохыг танилцуулав.

Дуудлагын худалдаа дараах байдалтай явагдав.

№	Пайзны дугаар	Үнийн санал

№	Пайзны дугаар	Үнийн санал

№	Пайзны дугаар	Үнийн санал

⁵ - энэ хэсэгт дуудлага худалдааны явцад оролцогчдоос асуусан асуулт, түүний хариулт, тодруулга, маргаан гарвал түүний тухай болон явцын үеийн бусад мэдээллийг бичнэ

Дуудлагын худалдааны эцсийн үнэ: (тоогоор)
..... (үсгээр) төгрөг.
Удаах оролцогчийн эцсийн үнийн санал: (тоогоор)
..... (үсгээр) төгрөг

Явцын тусгай тэмдэглэл ⁶:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Дуудлагын худалдааны ялагчийн эцгийн нэр, нэр:

.....

Оршин суугаа хаяг, харилцах утас:

.....

Удаах оролцогчийн эцгийн нэр, нэр:

.....

Оршин суугаа хаяг, харилцах утас:

.....

Дуудлагын худалдааны тэмдэглэлтэй танилцсан:

Төрийн өмчийн төлөөлөгч: / нэр/

Хөтлөгч: / нэр/

Тэмдэглэл хөтлөгч: / нэр/

Дуудлагын худалдаанд оролцогч:

1. / нэр/

2. / нэр/

3. / нэр/

4. / нэр/

5. / нэр/

гарын үсэг

-----oOo-----

⁶ - энэ хэсэгт дуудлага худалдааг явуулж дуусган, ялагч тодорсон тухай болон дуудлага худалдаанд оролцогчдоос болон тэдэнд хандаж гаргасан асуулт, бусад мэдээллийн талаар бичнэ

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын
2019 оны 06 дугаар сарын 18-ны өдрийн
269 дүгээр тогтоолын 4 дүгээр хавсралт

“ХУДАЛДАХ, ХУДАЛДАН АВАХ ГЭРЭЭ”-НИЙ МАЯГТ

20... оны -р сарын -ны өдөр Дугаар:
(хот, аймаг, сум)

Энэхүү гэрээг нэг талаас
/ТӨБЗГ, эсхүл өмч эзэмшигч хуулийн этгээд/, түүнийг төлөөлж
(цаашид “худалдагч” гэх), нөгөө талаас дуудлага
худалдааны ялагч болсон иргэн /эсхүл хуулийн этгээд/
..... (нэр) (регистр,
улсын бүртгэлийн дугаар) (цаашид “худалдан авагч”, хамтад нь “талууд” гэх) нар дараах
нөхцөлөөр харилцан тохиролцож Иргэний хуулийн 197 дугаар зүйлийн 197.2 дахь хэсэгт
заасан дуудлагын худалдааны журмыг үндэслэн байгуулав.

Нэг. Ерөнхий зүйл

1.1. Гэрээний зорилго: Худалдагч гэрээнд заасан эрхийн зөрчилгүй
..... /эд хөрөнгийн нэр, марк, төрөл/ (цаашид “эд хөрөнгө гэх”
гэх)-ыг худалдан авагчийн өмчлөлд шилжүүлэх, худалдан авагч нь дуудлагын худалдааны
журам, гэрээнд дурдсан нөхцөлөөр үнийг төлөхтэй холбоотой талуудын эдлэх эрх, хүлээх
үүрэг, хариуцлагыг зохицуулахад оршино.

1.2. Гэрээний зүйл: Худалдах, худалдан авах эд хөрөнгө нь
хуулийн этгээдийн үндсэн хөрөнгөд бүртгэлтэй улсад онд
үйлдвэрлэсэн
/нийт жил ашигласан/, “..... ” маркийн, өнгөтэй,
.....
.. байна. Энд худалдах үеийн хөрөнгийн бодит байдал, техникийн болон шаардлагатай
үзүүлэлтийг нэмж оруулна. **Шаардлагатай бол гэрээний зүйлийн үзүүлэлтийг тусгаасан
хавсралт үйлдэнэ.*

1.3. Энэ гэрээ нь албан ёсоор байгуулагдсан өдрөөс эхлэн гэрээгээр хүлээсэн үүрэг
бүрэн биелэх хүртэл хугацаанд үйлчилнэ.

Хоёр. Эд хөрөнгийг шилжүүлэх

2.1. Худалдан авагч эд хөрөнгийн
төлбөрийг гэрээнд заасны дагуу бүрэн төлснөөр өмчлөх эрхтэй болно.

2.2. Гэрээний зүйл нь эрхийн зөрчилгүй байна. Эрхийн зөрчилгүй гэдэгт гуравдагч
этгээд өөрийн эдлэх эрхийн талаар ямарваа нэгэн гомдлын шаардлага гаргахгүй байхыг
ойлгоно.

2.3. Худалдагч худалдсан **эд хөрөнгийн холбогдох баримт бичгийг** төлбөр бүрэн
төлөгдөж, гэрээнд заасан холбогдох дансанд орсноос хойш **ажлын 5 өдрийн дотор** эрх
бүхий байгууллагын зөвшөөрлийг авч шилжүүлнэ. **Эд хөрөнгийг эрх шилжүүлэх
зөвшөөрөл гармагц хүлээлгэн өгнө. Хөрөнгө хүлээлцсэн Актыг 2 хувь үйлдэж талууд
тус бүр 1 хувийг авна.**

2.4. Дуудлагаар худалдсан эд хөрөнгийн өмчлөх эрх шилжүүлэхтэй холбогдон
гарах үйлчилгээний хураамж болон бусад зардлыг худалдан авагч хариуцна.

2.5. Худалдсан эд хөрөнгийг худалдан авагчид хүлээлгэн өгөхөөс өмнөх хугацааны

татвар, хураамж, даатгалтай холбоотой зардлыг худалдагч бүрэн хариуцна.

Гурав. Төлбөр тооцоо

3.1. Энэхүү гэрээний 1.2-т заасан эд хөрөнгийн нийт үнэ
(тоогоор),.....
.....(үсгээр) төгрөг болно. Энэ нь эцсийн үнэ байна.

3.2. Энэхүү гэрээний 3.1-д заасан үнэ нь дуудлагын худалдаанд оролцож ялсан үнэ болно.

3.3. Эд хөрөнгийн зах зээлийн үнэ, валютын ханш өөрчлөгдөх нь энэхүү гэрээний 3.1-д заасан үнийг өөрчлөх үндэслэл болохгүй.

3.4. Худалдан авагч нь дэнчин болгон нийт (тоогоор),
..... (үсгээр) төгрөгийг
тушаасан бөгөөд дэнчин нь энэхүү гэрээний 3.1-д заасан үнэд тооцогдоно.

3.5. Худалдан авагч нь гэрээ албан ёсоор байгуулагдсанаас хойш 14 хоногийн дотор үлдэгдэл төлбөр болох (тоогоор),
..... (үсгээр)
төгрөгийг худалдагч (хуулийн
этгээдийн нэр)-ийн,(банк, дансны нэр),
..... тоот дансанд шилжүүлнэ.

Дөрөв. Талуудын эдлэх эрх, хүлээх үүрэг

4.1. Худалдагчийн эрх, үүрэг:

а) Худалдагч нь худалдан авагчид эрхийн доголдолгүй эд хөрөнгийг гэрээнд заасны дагуу хүлээлгэн өгөх үүрэгтэй.

б) Эд хөрөнгийн үнийг гэрээнд заасан хугацаанд төлөхийг худалдан авагчаас шаардах эрхтэй.

в) Худалдан авагч худалдан авсан эд хөрөнгийн үлдэгдэл төлбөрийг гэрээнд заасан хугацаанд төлөөгүй бол дэнчинг улсын орлогод авч, гэрээг дангаар цуцлах эрхтэй.

г) Гэрээний үүргээ бүрэн, зохих ёсоор биелүүлэх үүрэгтэй.

4.2. Худалдан авагчийн эрх, үүрэг:

а) Гэрээнд заасны дагуу эрхийн доголдолгүй эд хөрөнгийг актаар хүлээн авах эрхтэй.

б) Эд хөрөнгийн үлдэгдэл төлбөрийг гэрээнд заасан хугацаанд бүрэн төлж барагдуулах үүрэгтэй.

в) Худалдан авсан эд хөрөнгийн үнийг бүрэн төлснөөр эд хөрөнгө, өмчлөх эрхийг шилжүүлэн авах болон холбогдох баримтыг шаардах эрхтэй.

г) Эд хөрөнгийг хүлээлцэхээр тогтоосон хугацаанд хүлээн аваагүй тохиолдолд тухайн эд хөрөнгийг хадгалах, хамгаалах, арчлахтай холбогдон гарах зардлыг нөхөн төлөх үүрэгтэй.

д) Гэрээний үүргээ бүрэн, зохих ёсоор биелүүлэх үүрэгтэй.

Тав. Талуудын хариуцлага

5.1. Энэ гэрээний нөхцөлийг зөрчсөн буруутай тал түүнээс болж нөгөө талд учирсан бүх хохирол, алдагдлыг үл маргалдах журмаар төлнө.

5.2. Худалдан авагч эд хөрөнгийн үнийг энэхүү гэрээнд заасан хугацаанд төлөөгүй бол худалдаж авах эрхээ алдана.

5.3. Худалдан авагч эд хөрөнгийн үлдэгдэл төлбөрийг гэрээнд заасан хугацаанд төлөөгүй бол дэнчинг нэхэмжлэх эрхээ алдах ба энэхүү гэрээг худалдагчийн санаачилгаар цуцлах үндэслэл болно.

5.4.Худалдан авагч нь тогтоосон хугацаанд эд хөрөнгийг хүлээн аваагүй тохиолдолд эд хөрөнгө хүлээлцэхээр тогтоосон өдрөөс хойшхи гэмтэл, доголдлыг худалдагч хариуцахгүй болно.

Зургаа. Маргааныг шийдвэрлэх

6.1. Талууд энэхүү гэрээг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой үүссэн маргааныг харилцан тохиролцох замаар шийдвэрлэхийг эрхэмлэнэ.

6.2. Хэрэв харилцан тохиролцох боломжгүй бол холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу шийдвэрлүүлнэ.

Долоо. Гэнэтийн болон давагдашгүй хүчин зүйл

7.1.Талууд гэнэтийн болон давагдашгүй хүчин зүйлийн улмаас үүссэн эрсдэлийг бие даан хариуцах бөгөөд үүнтэй холбоотой аливаа асуудлыг харилцан тохиролцож шийдвэрлэнэ.

7.2.Талууд энэхүү гэрээгээр хүлээсэн үүргээ гэнэтийн болон давагдашгүй хүчин зүйл (үер, гал түймэр, газар хөдлөлт, халдварт өвчний тархалт, зэвсэгт мөргөлдөөн, цэргийн эргэлт, террорист үйлдэл, иргэдийн үймээн, бослого, нийтийн эмх замбараагүй байдал)-ийн улмаас биелүүлэх боломжгүй тохиолдолд гэрээний үйлчлэх хугацааг тухайн нөхцөлийг арилах хүртэл хойшлуулж болно.

7.3.Энэхүү гэрээний үүргийн биелэлтэд саад болох нөхцөл байдал үүссэн, дууссан тухай талууд нөгөө талдаа яаралтай мэдэгдэнэ.

7.4.Шаардлагатай бол төрийн эрх бүхий байгууллагын баримт нь гэнэтийн болон давагдашгүй хүчин зүйл мөн байсан болон түүний үргэлжилсэн хугацааны нотолгоо болно.

Найм. Бусад нөхцөл

8.1.Энэ гэрээ нь хавсралтын хамт нийт.....(.....) хуудас, үндсэн эхийг монгол хэл дээр 2 хувь үйлдэж, тал тус бүр 1 хувийг хадгална. Гэрээний эх хувь тус бүр хууль зүйн адил хүчинтэй байна.

8.2.Талууд энэ гэрээнд дурдаагүй бусад асуудлыг шийдвэрлэхэд холбогдох хууль тогтоомжийг удирдлага болгоно.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

ХУДАЛДАГЧИЙГ ТӨЛӨӨЛЖ:

.....

/ТӨБЗГ, эсхүл өмч эзэмшигч хуулийн этгээдийг төлөөлж буй этгээдийн нэр/

.....

(Гарын үсэг)

Регистрийн дугаар:

Хаяг:.....

Утас:

Факс:

И-мэйл хаяг:

ХУДАЛДАН АВАГЧИЙГ ТӨЛӨӨЛЖ:

.....

(Иргэн эсхүл хуулийн этгээдийн нэр/

.....

(Гарын үсэг)

Регистрийн дугаар:

Хаяг:.....

Утас:

Факс:

И-мэйл хаяг:

ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БОДЛОГО, ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2019 оны 06 сарын 18 өдөр

Дугаар 271

Улаанбаатар хот

Журам шинэчлэн батлах тухай

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 1, 5, 8 дахь хэсэг, 25 дугаар зүйл, 69 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг, Засгийн газрын 2008 оны 148 дугаар тогтоолыг тус тус үндэслэн ТОГТООХ нь:

1. “Төрийн болон орон нутгийн өмчид эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, данснаас хасах, шилжүүлэх журам”-ыг хавсралт ёсоор шинэчлэн баталсугай.

2. Журам батлагдсантай холбогдуулан дор дурдсан арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэхийг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын даргад үүрэг болгосугай:

2.1. Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй, ашиглалтын хугацаа дууссан, элэгдэл хорогдлын шимтгэлээрээ балансын үнээ нөхсөн, сэргээн засварлаж цаашид ашиглах боломжгүй болох нь тогтоогдсон тавилга эд хогшил, компьютер, түүний дагалдах хэрэгсэл, програм хангамжийг акталж, данснаас хасах асуудлыг судлан, тухай бүр акталж, данснаас хасах зөвшөөрөл олгож байх;

2.2. Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй боловч үндсэн хөрөнгийн шинжийг агуулаагүй, элэгдэл байгуулахад тохиромжгүй хөрөнгийг эргэлтийн хөрөнгийн дансанд шилжүүлэх, эргэлтийн хөрөнгөд бүртгэлтэй, үндсэн хөрөнгийн шинжийг агуулсан хөрөнгийг үндсэн хөрөнгийн дансанд шилжүүлэх, үндсэн хөрөнгийн дансны ангилал хооронд шилжүүлэх асуудлыг судлан, тухай бүр зөвшөөрөл олгож байх;

2.3. Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн эрхлэх асуудлын хүрээний төсвийн байгууллага хооронд хөдлөх үндсэн хөрөнгө шилжүүлэх хүсэлтийг судлан үзэж тухай бүр нь зөвшөөрөл олгож байх;

2.4. Төсөвт байгууллага нь нэмэлт төсөв, давсан орлого, холбогдох төсөл арга хэмжээний хүрээнд компьютер, дагалдах хэрэгсэл, тавилга эд хогшил, програм хангамж худалдан авах тохиолдолд төсөв зарцуулах эрх бүхий байгууллагын шийдвэрийг үндэслэн зөвшөөрөл олгож байх;

2.5. Энэ тогтоолыг төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд хүргүүлэх, төрийн өмчит хуулийн этгээдийн эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, данснаас хасах, шилжүүлэх саналыг хянан судалж, журамд заасан нөхцөл, шаардлагад нийцэж байгаа тохиолдолд шийдвэрлүүлэх ажлыг зохион байгуулж, хяналт тавьж ажиллах.

3. “Төрийн болон орон нутгийн өмчид эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, данснаас хасах, шилжүүлэх журам”-ыг мөрдөж ажиллахыг төрийн өмчит хуулийн этгээдийн удирдлагуудад даалгасугай.

4. “Төрийн болон орон нутгийн өмчид эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, данснаас хасах, шилжүүлэх журам”-ыг жишиг болгон ашиглахыг төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн удирдлагуудад зөвлөсүгэй.

5. Энэхүү журмыг үйл ажиллагаандаа мөрдөж ажиллахыг аймаг, нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын дарга, Засаг дарга нарт зөвлөсүгэй.

6. Энэ тогтоолын биелэлтэд хяналт тавьж ажиллахыг Захиргаа, хууль зүйн хэлтэс (А.Ариунболд)-т даалгасугай.

7. Энэ тогтоол батлагдсантай холбогдуулан Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2017 оны 02 дугаар сарын 14-ний өдрийн 86 дугаар тогтоолыг хүчингүйд тооцсугай.

ДАРГЫН ҮҮРГИЙГ ТҮР
ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ

ЗАХИРГАА, ХУУЛЬ ЗҮЙН
ХЭЛТСИЙН ДАРГА

Б.ГАНБАТ

А.АРИУНБОЛД

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын
2019 оны 06 дугаар сарын 18-ний өдрийн
271 дүгээр тогтоолын хавсралт

ТӨРИЙН БОЛОН ОРОН НУТГИЙН ӨМЧИД ЭД ХӨРӨНГӨ ОЛЖ АВАХ, БҮРТГЭХ, ДАНСНААС ХАСАХ, ШИЛЖҮҮЛЭХ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Энэхүү журмын зорилго нь төр өөрийн өмчийн хөрөнгөөр дангаараа байгуулсан төрийн өмчит хуулийн этгээд үндсэн хөрөнгөд хамаарах үл хөдлөх болон хөдлөх хөрөнгө (цаашид “эд хөрөнгө” гэх) олж авах, бүртгэх, худалдах, данснаас хасах, шилжүүлэх болон холбогдох шийдвэрийг хэрэгжүүлэх, биелэлтийг тооцож, тайлагнахтай холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

1.2. Төрийн өмчит хуулийн этгээд нь эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, худалдах, акталж данснаас хасах, шилжүүлэх тухай саналаа энэ журамд заасны дагуу Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт тавьж шийдвэрлүүлнэ.

1.3. Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар төрийн өмчит хуулийн этгээдийн эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, шилжүүлэх, худалдах, актлах талаар ирүүлсэн саналыг хянан үзээд энэ журамд заасны дагуу шийдвэрлэж, шийдвэрийг тухайн байгууллагад хүргүүлнэ.

1.4. Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн эрх барих байгууллага болон Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн хуралдаанаар эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, балансаас балансад шилжүүлэх, худалдах, актлах тухай асуудлыг хэлэлцэхэд энэхүү журмыг удирдлага болгоно.

1.5. Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн өмч хамгаалах Байнгын зөвлөл үйл ажиллагаандаа энэхүү журмыг баримтлан ажиллана.

1.6. Хөрөнгө худалдах, хувьчлах ажлыг Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль болон холбогдох бусад хууль тогтоомжид заасны дагуу хэрэгжүүлнэ.

Хоёр. Төрийн өмчид эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, данснаас хасах, шилжүүлэхэд бүрдүүлэх материал

2.1. Төрийн өмчит хуулийн этгээд нь энэ журмын 1.2-т заасан асуудлыг шийдвэрлүүлэхдээ дор дурдсан бичиг баримтаас тухайн харилцаанд хамааралтай баримт, материалыг бүрдүүлнэ:

2.1.1. Компанийн хувьд Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн, шаардлагатай бол Хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын шийдвэр, бусад төрийн өмчит хуулийн этгээдийн хувьд харьяа Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн зөвшөөрөл;

2.1.2. худалдан авах санхүүжилтийн эх үүсвэрийг баталсан эрх бүхий байгууллагын шийдвэр;

2.1.3. хуулийн этгээдийн өмч хамгаалах Байнгын зөвлөлийн хурлын тэмдэглэл, дүгнэлт;

2.1.4. холбогдох мэргэжлийн байгууллагын акт, дүгнэлт;

2.1.5. эдийн засгийн тооцоо, үндэслэл, зах зээлийн үнийн харьцуулсан судалгаа, худалдан авах дээд, худалдах доод үнийн санал;

2.1.6. балансаас балансад шилжүүлэх бол өмч эзэмшигч байгууллагын зөвшөөрөл болон шилжүүлэн авах хуулийн этгээдийн хүсэлт;

2.1.7. ашиглалтын хугацаа дуусаагүй, үлдэгдэл өртөгтэй боловч ашиглах боломжгүй болсон үндсэн хөрөнгийн эвдрэл, гэмтлийн шалтгааныг тогтоосон дүгнэлт, хохирол барагдуулсныг нотлох баримт, сэргээн засварлаж ашиглахад шаардагдах эдийн засгийн тооцоо үндэслэл;

2.1.8. Үндсэн хөрөнгөд хамаарах хөдлөх хөрөнгийг худалдах, үнийг шинэчлэн тогтоох зорилгоор тусгай зөвшөөрөл бүхий этгээдээр хийлгэсэн хөрөнгийн үнэлгээний тайлан;

2.1.9. үндсэн хөрөнгөд бүртгэлтэй номыг устгах талаар гаргасан холбогдох мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлт;

2.1.10. үндсэн хөрөнгөд бүртгэлтэй буу, галт зэвсгийн талаар Цагдаагийн байгууллагын албан бичиг, дүгнэлт;

2.1.11. түүх, соёлын дурсгалт зүйлсийн талаарх аливаа шийдвэрийг гаргахад соёлын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны төв байгууллагын санал;

2.1.12. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийн биет болон биет бус үндсэн хөрөнгийн ашиглалтын хугацааг тогтоосон хэсгийг хуулбарлан, “Хуулбар үнэн” тэмдгээр баталгаажуулан ирүүлэх.

2.1.13. бусад шаардлагатай баримт материал.

2.2. Үл хөдлөх хөрөнгийн хувьд энэхүү журмын 2.1-д зааснаас гадна дараах баримт, мэдээллийг ирүүлнэ:

2.2.1. Үл хөдлөх хөрөнгө байрлаж буй газрын эзэмших (ашиглах) эрхийн санхүүгийн тайланд бүртгэсэн үнэлгээ, гэрчилгээ, газар эзэмшүүлэх (ашиглуулах) гэрээ, кадастрын зургийн хуулбар,

2.2.2. Үл хөдлөх хөрөнгөд хийсэн их болон урсгал засварын зардал, тухайн эд хөрөнгөтэй холбоотой бусдын өмнө хүлээсэн хариуцлагын (зээл, өрийн барьцаа, баталгаа гэх мэт) болон ашиглалтын талаарх мэдээлэл,

2.2.3. барилгын паспортын хуулбар, орчны тойм зураг, байгуулалтын зураг /план/, гадна, дотор талын өнгөт фото зураг, инженерийн шугам сүлжээний техникийн зургийн хуулбар, бусад баримт бичиг.

2.2.4. Үл хөдлөх хөрөнгийг бусад этгээдтэй хамтран эзэмшиж, өмчилдөг тохиолдолд тухайн барилгыг бүхэлд нь зураглан, хөршүүдтэй хамтран баталсан заагийн актын хуулбар.

2.2.5. Үл хөдлөх хөрөнгийг шилжүүлэх, худалдах бол түүнд ногдох газрын хэмжээ, үнэлгээ, гэрчилгээ, кадастрын зураг (салгаж хийлгэсэн)

2.2.6. төрийн өмчит болон төрийн өмчин оролцоотой хуулийн этгээдийн эзэмшиж, ашиглаж буй газрын нэгж талбарыг хуваах, нэгтгэх, шилжүүлэх зэргээр өөрчлөлт орж байгаа нөхцөлд газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас авсан зөвшөөрөл, холбогдох дүгнэлт;

2.2.7. Газрын тухай хуулийн 39.1.3-д заасны дагуу тухайн байгууллагын газар эзэмших эрхийг дуусгавар болгосон тухай Засаг даргын шийдвэр, холбогдох материал;

2.3. Тээврийн хэрэгслийн хувьд энэхүү журмын 2.1-д зааснаас гадна дараах баримт, мэдээллийг ирүүлнэ:

2.3.1. тээврийн хэрэгслийн гэрчилгээ, техник ашиглалтын дэвтэр, автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татвар, агаарын бохирдлын төлбөр төлөгчийн гэрчилгээний хуулбар;

2.3.2. техникийн үзүүлэлт, 3 талаас нь авсан өнгөт фото зураг;

2.3.3. төслийн шугамаар ашиглагдаж байсан бол гаалийн татвар төлөлтийн мэдээлэл, холбогдох баримт;

2.3.4. ашиглалтын сүүлийн 3 жилийн сэргээн босголтын зардлын дүн;

2.3.5. Тээврийн хэрэгслийн хувийн хэргийн Автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татвар, агаарын бохирдлын төлбөрийг төлсөн болон техникийн үзлэгт орсон талаарх эрх бүхий этгээдийн хийсэн тэмдэглэл, газрын үсэг, тамга бүхий хэсгийн хуулбар;

2.3.6. ашиглалтад орсон он, балансын үнэ, хуримтлагдсан элэгдэл болон бусад мэдээллийг холбогдох байгууллагаас баталсан төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн бүртгэлийн мэдээллийн “Тээврийн хэрэгслийн маягт”-ын дагуу.

2.4. Механизм, тоног төхөөрөмжийн хувьд энэхүү журмын 2.1, 2.3-д зааснаас гадна дараах баримт, мэдээллийг ирүүлнэ:

2.4.1. механизм, тоног төхөөрөмжийн техник ашиглалтын паспортын хуулбар;

2.4.2. барилга байгууламжид суурилагдсан бол энэ тухай мэдээлэл;

2.4.3. бусад шаардлагатай баримт материал.

2.5. Биет бус хөрөнгийн хувьд энэ журмын 2.1-д зааснаас гадна дараах баримт, мэдээллийг ирүүлнэ:

2.5.1. Биет бус хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй “газар эзэмших эрх”-ийн асуудлыг шийдвэрлүүлэхэд газар эзэмших/ ашиглах эрхийн гэрчилгээ, кадастрын зураг, тухайн газар дээр барилга, байгууламжийн жагсаалт, газар шилжүүлэх болсон үндэслэл, шалтгааны тайлбар;

2.5.2. Тусгай зөвшөөрөл, патент, лиценз бүхий биет бус хөрөнгийн эрхийн бичгийн хуулбар, актлах, устгах, шилжүүлэх болсон үндэслэл

2.5.3. Програм хангамжийн нэр, үнэ, элэгдэл, хорогдол, лиценз эзэмшигч болон ашиглалтын талаарх мэдээллийг жагсаалтаар.

Гурав. Төрийн болон орон нутгийн өмчид эд хөрөнгө олж авах

3.1. Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд нь эд хөрөнгийг эрх бүхий байгууллагаас баталсан төсөв, эдийн засгийн ангилал, зориулалтын дагуу болон Төрийн өмчийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас баталсан хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөний дагуу, үйлдвэрлэл, ажил үйлчилгээний үр дүнд бий болгох, эсхүл иргэн, хуулийн этгээдээс үнэ төлбөргүй шилжүүлж авах, түүнчлэн хандив, тусламж, бэлэглэл, эрх залгамжлах журмаар олж авна.

3.2. Төрийн өмчит компани, төрийн өмчит үйлдвэрийн газар, их дээд сургууль болон төсвөөс санхүүжилт авдаггүй бусад төрийн өмчит хуулийн этгээд нь хуульд өөрөөр заагаагүй бол өөрийн чиг үүрэг зорилтыг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай, дараагийн жилд хэрэгжүүлэх их засвар, хөрөнгө оруулалт, техник зохион байгуулалтын арга хэмжээний төлөвлөгөө, жагсаалтыг бэлтгэн саналаа жил бүрийн 11 дүгээр сарын 15-ны дотор Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт ирүүлж батлуулна.

3.3. Төрийн өмчит хуулийн этгээдэд эд хөрөнгө худалдан авах зөвшөөрөл олгох, үнийн дээд хязгаарыг тогтоохдоо эрх бүхий байгууллагаас баталсан төсөв болон хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөнд тусгасан эх үүсвэрийг баримтална.

3.4. Төрийн өмчит хуулийн этгээд тээврийн хэрэгсэл худалдан авах тухай бүр Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газраас зөвшөөрөл авна. Ийнхүү зөвшөөрөл олгохдоо эрх бүхий байгууллагаас тогтоосон тоо, төрлийг харгалзан үзнэ.

3.5. Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн үндсэн үйл ажиллагаа, чиг үүрэгт өөрчлөлт орсон, ажлын цар хүрээ нэмэгдсэн, багассан, бүтцийн өөрчлөлт хийснээс шалтгаалан суудлын автомашин нэмж авах, цөөрүүлэх зайлшгүй шаардлага гарвал автомашины тоо, төрөл тогтоосон шийдвэрт өөрчлөлт оруулах тухай саналаа Төрийн өмчийн бодлого,

зохицуулалтын газарт тавьж шийдвэрлүүлнэ.

3.6. Эрчим хүч, уул уурхай, авто замын салбарын төрийн өмчит хуулийн этгээдийн үйл ажиллагаанд онцгой байдал үүссэний улмаас хэвийн, тасралтгүй үйл ажиллагааг хангах шаардлагаар эд хөрөнгө худалдан авах тохиолдолд тодорхой үндэслэл, хөрөнгийн эх үүсвэрийн саналаа бэлтгэн холбогдох төлөвлөгөөнд нэмэлт өөрчлөлт оруулах асуудлыг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт тавьж зохих зөвшөөрөл авна.

3.7. Төрийн өмчит хуулийн этгээд автомашин шинээр худалдан авах санал ирүүлэхдээ илүүдэлтэй эсхүл ашиглалтын шаардлага хангахгүй автомашиныг худалдах, шилжүүлэх, актлах асуудлыг хамтад нь тавьж шийдвэрлүүлнэ.

3.8. Төрийн өмчит хуулийн этгээд нь газар эзэмших эрх шинээр авах саналаа тухайн жилийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд тусгуулан, холбогдох Газрын алба, сумын газрын даамалд хүсэлт гарган шийдвэрлүүлнэ. Газар эзэмших/ашиглах эрх үүсмэгц түүнийг үнэлж, санхүүгийн тайланд бүртгэх саналыг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт ирүүлж шийдвэрлүүлнэ.

Дөрөв. Төрийн өмчийн эд хөрөнгийг бүртгэх

4.1. Төсвийн тухай хуулийн дагуу төсвийн хөрөнгө оруулалт, төсөл арга хэмжээний болон хандив, бэлэглэл, тусламжийн хүрээнд бий болсон хөрөнгийг санхүүжилтийн гүйцэтгэлээр эрх бүхий байгууллагын албан бичиг, тооцоо, гүйцэтгэгчээс захиалагчид хүлээлгэн өгсөн баримт, хөрөнгө тус бүрийн үнийн задаргааг харгалзан Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, холбогдох журамд заасны дагуу монгол хэлээр, зөв, оновчтой нэршлээр данс бүртгэлд тусгана.

4.1.1. Батлагдсан эх үүсвэрээр бэлтгэсэн болон хандив, тусламж, бэлэглэл, төслийн шугамаар бий болсон хөдлөх хөрөнгийг бүртгэлд тусгахад Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газраас зөвшөөрөл авах шаардлагагүй.

4.1.2. Батлагдсан эх үүсвэрээр бэлтгэж буй үл хөдлөх хөрөнгийг Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн хөрөнгө оруулалт хариуцсан хэлтэс, нэгжээс хөрөнгө оруулалт, санхүүжилтийн гүйцэтгэл, хөрөнгийн жагсаалт, холбогдох бусад баримтыг аль нэг, эсвэл хэд хэдэн төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд эзэмшүүлэх саналын хамт Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт ирүүлж бүртгэлд тусгах, эзэмшигчийг тогтоох асуудлыг шийдвэрлүүлнэ.

4.1.3. Энэ журмын 4.1.1-д заасан хөрөнгийг хүлээн авч буй хуулийн этгээд тухайн иргэн, хуулийн этгээдийн зөвшөөрлийг албан ёсоор авч үндсэн болон эргэлтийн хөрөнгөөр нь ангилан, ашиглах хугацаа, чанар байдлыг нь харгалзан ашигласан хугацааны элэгдэл, хорогдлын шимтгэлийг тооцож данс бүртгэлдээ тусгана.

4.1.4. Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд улсын төсвийн хөрөнгө оруулалт, зээл, тусламж, хандиваар бий болсон хөрөнгийг үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэхэд үнэ өртөг, эзэмших хуулийн этгээд нь тодорхойгүй болон маргаантай тохиолдолд Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт асуудлаа тавьж шийдвэрлүүлнэ.

4.1.5. Зээлийн эх үүсвэрээр бий болсон хөрөнгийн хувьд уг зээлийн эргэн төлөлтийг хариуцах этгээдийг Сангийн яам болон холбогдох гэрээ хэлэлцээрээр тогтоосны үндсэн дээр бүртгэлд тусгах, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд эзэмшүүлэх асуудлыг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт тавьж шийдвэрлүүлнэ.

4.2. Төсөвт хуулийн этгээд нь Төсвийн тухай хуулийн батлагдсан урсгал төсөв, нэмэлт төсөв, хэмнэсэн төсөв болон давсан орлогоос үндсэн хөрөнгө бэлтгэх бол хэрэгцээ, шаардлагаа тодорхойлж, зайлшгүй хэрэгцээтэй хөрөнгийн жагсаалт, тоо хэмжээ, худалдан авах үнийн дээд хязгаарын саналыг дээд шатны төсвийн ерөнхийлөн захирагч дэмжсэн тохиолдолд Төрийн өмчийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага зөвшөөрөл олгоно.

4.3. Төрийн өмчит болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдэд Төсвийн тухай хуулийн болон төрийн өмчид хамаарах хандив, бэлэглэл, тусламжийн санхүүжилтээр бий болсон хөрөнгийг эзэмшүүлэх эсэх асуудлыг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар шийдвэрлэх бөгөөд тухайн хуулийн этгээдийн эзэмшигчдийн өмч болон холбогдох бусад дансанд бүртгэх зөвшөөрөл олгоно.

4.4. Улсын төсвийн тухай хуулийн дагуу хийсэн хөрөнгө оруулалт, төсөл аэга хэмжээ болон төрийн өмчид хамаарах хандив, бэлэглэл, тусламжийн хүрээнд бий болсон эд хөрөнгийг ашиглалтад хүлээн авсан актыг үндэслэн эцсийн гүйцэтгэлийн дүнгээр Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, холбогдох журамд заасны дагуу үнэлж эргэлтийн болон үндсэн хөрөнгийн холбогдох данс бүртгэлд заавал тусгана.

4.5. Сангийн сайдын 2016 оны 415 дугаар тогтоолоор баталсан “Төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт, санхүүжилт, хяналт, тайлагналын журам”-ын дагуу улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар барьсан барилга, байгууламжийг барьж дуусах хүртэл захиалагч байгууллага нь “бусад эргэлтийн хөрөнгө” дансанд бүртгэн санхүүгийн тайландаа тусгана.

Улсын комисс барилга, байгууламжийг байнгын ашиглалтад хүлээн авсан актыг үндэслэн захиалагч байгууллага болон Төсвийн ерөнхийлөн захирагчаас тухайн үл хөдлөх хөрөнгийг төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд эзэмшүүлэх саналыг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт хүргүүлж шийдвэрлүүлснээр эзэмшигч байгууллагын үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэнэ.

4.6. Үндсэн хөрөнгийн дансанд Нягтлан бодох бүртгэлийн Олон улсын стандартын “хүлээн зөвшөөрөлтийн зарчим” хангагдсан, үндсэн хөрөнгийн шинжийг хадгалсан хөрөнгийг бүртгэнэ.

4.7. Улсын төсөв, хандив, бэлэглэл, тусламжийн хүрээнд бий болсон хөрөнгийг тухайн төрийн өмчит байгууллага ашиглаж байгаа боловч данс бүртгэлд тусгаагүй бол түүнийг зөрчил гэж үзэх бөгөөд тэдгээр хөрөнгийг данс бүртгэлд тусгах асуудлыг Төрийн өмчийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад нэн даруй тавьж шийдвэрлүүлнэ.

4.8. Төсөвт байгууллагын зөвшөөрөлгүй бэлтгэсэн үндсэн хөрөнгийг хураан авч хэрэгцээ, шаардлагатай байгууллагад шилжүүлэх асуудлыг Төрийн өмчийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага шийдвэрлэж болно.

4.9. Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд улсын төсвийн хөрөнгө оруулалт, зээл, тусламж, хандиваар бий болсон хөрөнгийг үндсэн хөрөнгийн дансанд бүртгэхэд үнэ өртөг, эзэмших хуулийн этгээд нь тодорхойгүй болон маргаантай тохиолдолд Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт асуудлаа тавьж шийдвэрлүүлнэ.

4.10. Аймаг, нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын шийдвэрээр төрийн өмчлөлд үнэ төлбөргүй шилжүүлсэн хөрөнгийг хүлээн авч, төрийн өмчид бүртгэхдээ дараах материалыг бүрдүүлснээр Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын хуралдаанаар шийдвэрлүүлнэ:

4.10.1. шилжүүлэх хөрөнгийн үнэ өртөг, тоо хэмжээ, нэр төрөл, байршил, чанар байдлыг тодорхой тусгасан хөрөнгө шилжүүлэх тухай аймаг, нийслэлийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын шийдвэр;

4.10.2. орон нутгийн өмчөөс төрийн өмчид шилжүүлэх хөрөнгийг хүлээн авч, данс бүртгэлдээ тусгах төрийн өмчит хуулийн этгээдийн зөвшөөрөл, өмч эзэмшигч орон нутгийн өмчит байгууллагын санал.

4.10.3. Үл хөдлөх хөрөнгө шилжүүлэх тохиолдолд тухайн үл хөдлөх хөрөнгийн доорх газар “газар эзэмших эрх” (биет бус хөрөнгийн дансанд бүртгэлтэй)-ийн үнэлгээ, эрхийн

гэрчилгээ, кадастрын зураг болон уг эрхийг төрийн өмчит хуулийн этгээдийн эзэмшилд шилжүүлэх асуудлаар аймаг, нийслэлийн Засаг даргын санал, зөвшөөрөл.

Тав. Төрийн өмчийн эд хөрөнгийг балансаас балансад шилжүүлэх

5.1. Эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр болон бусад шаардлагаар төрийн өмчит хуулийн этгээд илүүдэлтэй буюу ашигладаггүй эд хөрөнгийг шилжүүлэх, бусад байгууллагын өмчлөлд байгаа эд хөрөнгийг балансаас балансад шилжүүлэн авахдаа өмч эзэмшигч байгууллагын зөвшөөрлийг авч, холбогдох баримт материалыг энэхүү журамд заасны дагуу бүрдүүлэн Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт ирүүлж шийдвэрлүүлнэ.

5.2. Төрийн өмчит хуулийн этгээд нь Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газрын шийдвэрт зааснаар хөрөнгө хүлээлцэх ажлыг зохион байгуулж, санхүүгийн тайланд хөдлөл өөрчлөлтийг тусгана.

5.3. Үл хөдлөх хөрөнгө болон их хэмжээний хөдлөх үндсэн хөрөнгийг балансаас балансад шилжүүлэх тохиолдолд Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын даргын тушаалаар ажлын хэсэг байгуулан хөрөнгө хүлээлцэх ажлыг зохион байгуулж болно.

5.4. Эд хөрөнгө шилжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлыг хөрөнгө шилжүүлж авсан байгууллага хариуцна.

5.5. Үл хөдлөх хөрөнгө шилжүүлэн өгсөн этгээд өөрийн эзэмшилд байгаа эзэмших, ашиглах эрхтэй газраас, шилжүүлэх үл хөдлөх хөрөнгөд ногдох газар хэсгийг хэмжиж, зураглал хийлгэн, хөрөнгө хүлээн авах хуулийн этгээдтэй хамтран Газар, барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын зөвшөөрлийг авна. Уг зөвшөөрлийг үндэслэн газрын гэрчилгээ, кадастрын зураг, гэрээнд өөрчлөлт оруулж, шилжүүлэн авсан хуулийн этгээд өөрийн нэр дээр газар эзэмших эрхийн шилжүүлэх (гэрчилгээ гаргуулах) арга хэмжээ авна.

5.6. Элэгдэл, хорогдлын шимтгэлээр өртгөө нөхсөн хөрөнгийг шилжүүлэх асуудлыг шийдвэрлүүлэхдээ энэ журмын 7.1,-д заасны дагуу тухайн хөрөнгийн ашиглалтын хугацаа болон үнийг шинэчлэн тогтоох саналын хамт Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт ирүүлж шийдвэрлүүлнэ.

Зургаа. Төрийн өмчийн эд хөрөнгийг акталж, данснаас хасах

6.1. Төрийн өмчит хуулийн этгээд нь хагас болон бүтэн жилийн эд хөрөнгийн тооллогын дүн, өмч хамгаалах Байнгын зөвлөлийн дүгнэлтээр цаашид зориулалтаар нь ашиглах боломжгүй болсон нь тогтоогдсон үндсэн хөрөнгийг акталж, данснаас хасах саналаа энэ журамд заасан баримт материалын хамт хагас жилд 1 удаа Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт хүргүүлж шийдвэрлүүлнэ.

6.2. Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн үндсэн хөрөнгийг дараах тохиолдолд Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын шийдвэрээр данснаас хасна:

6.2.1. элэгдлийн нийт хэмжээ, ашиглалтын хугацаагаараа балансын үнээ бүрэн нөхсөн бөгөөд цаашид зориулалтаар нь ашиглах боломжгүй болсон,

6.2.2. ашиглалтын хугацаа нь дуусаагүй боловч ашиглах явцад хэн нэгний буруутай үйлдлээс болж эвдэрч гэмтэн цаашид зориулалтаар нь ашиглах боломжгүй болсон эд хөрөнгийг эрх бүхий байгууллагын дүгнэлт гаргуулан буруутай этгээдээр хохирлыг барагдуулсан тохиолдолд;

6.2.3. техник, технологийн болон хэрэглээний хоцрогдолд орж, зайлшгүй шинэчлэх

шаардлагатай болсон;

6.2.4.балансын үнээ бүрэн нөхөөгүй боловч байгалийн гэнэтийн аюул, техникийн осолд өртсөнөөс цаашид зориулалтын дагуу ашиглах боломжгүй болсон нь мэргэжлийн байгууллагаар тогтоогдсон;

6.2.5.ашиглалтын явцад эвдэрч гэмтсэнээс засвар шинэтгэл хийж ашиглахад эдийн засгийн хувьд үр ашиггүй болох нь тооцоогоор нотлогдсон.

6.3.Төрийн өмчит хуулийн этгээд эд хөрөнгө актлах саналаа Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт хүргүүлэхдээ энэхүү журамд заасан мэдээллээс гадна дараах зүйлийг заавал тусган хүснэгтээр илэрхийлсэн байна:

6.3.1. данснаас хасах эд хөрөнгийн нэр, тодорхойлолт;

6.3.2. тоо хэмжээ;

6.3.3. данснаас хасах болсон шалтгаан;

6.3.4. уг эд хөрөнгийг акталж устгах, эсвэл акталж сэлбэгээр ашиглах тухай санал;

6.3.5. өмч хамгаалах Байнгын зөвлөлийн хурлын тэмдэглэл, дүгнэлт;

6.3.6. байгалийн гэнэтийн аюул, техникийн осол, гэмтэлд өртсөн эд хөрөнгийн шалтгааны тухай холбогдох байгууллагын акт дүгнэлт.

6.4.Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар нь эд хөрөнгийг акталж данснаас хасахдаа дараах хэлбэрээр шийдвэрлэнэ:

6.4.1. эд хөрөнгийг худалдах;

6.4.2. төрийн өмчит бусад хуулийн этгээдэд шилжүүлэх;

6.4.3. сэлбэг, материал, хоёрдогч түүхий эд болгон ашиглах буюу худалдах'

6.4.4. шууд устгах;

6.4.5.барилга байгууламжийн хувьд тухайн газрыг цаашид ашиглах зориулалтын талаар чиглэл өгөх;

6.4.6.газар дээрх болон газар доорх барилга байгууламжийг буулгах, ашиглаж болох материалыг үнэ тогтоон орлогод авах, хог хаягдлыг цэвэрлэх, газрыг нөхөн сэргээх.

6.5.Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын шийдвэрээр эд хөрөнгийг акталж, худалдахаар шийдвэрлэсэн тохиолдолд төрийн өмчит хуулийн этгээдийн өмч хамгаалах Байнгын зөвлөлөөс худалдах ажлыг зохион байгуулна. Хөрөнгө акталж, худалдах шийдвэрт худалдах үнийг заасан бол түүнээс багагүй үнээр, худалдах үнийг заагаагүй бол өмч хамгаалах Байнгын зөвлөлөөс үнийг тогтоож, худалдах ажлыг зохион байгуулна.

6.6.Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын шийдвэрээр суудлын болон автомашин механизмыг акталж, сэлбэгээр худалдахаар шийдвэрлэсэн тохиолдолд тэдгээр хөрөнгийг автотээврийн хэрэгслийн улсын бүртгэл болон татвар төлөгчийн бүртгэлээс хасуулах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.

6.7.Акталсан тээврийн хэрэгслийг сэлбэгээр худалдан авсан этгээдэд тээврийн хэрэгслийн улсын дугаар шилжүүлэхийг хориглоно.

6.8.Төсөвт хуулийн этгээд нь акталсан хөрөнгийг худалдсанаас олох орлогоос худалдан борлуулахтай холбогдон гарсан зардлыг хассан дүнгээр улсын төсвийн "өмч хувьчлалын орлого" дансанд төвлөрүүлнэ. Төрийн өмчит компани болон төрийн өмчит үйлдвэрийн газар нь акталсан хөрөнгийн орлогыг өөрийн дансанд төвлөрүүлнэ.

6.9. Төрийн өмчит хуулийн этгээд татан буугдсан тохиолдолд түүний газар эзэмших/ашиглах эрхийг шилжүүлэн-эрх залгамжлан эзэмших төрийн өмчит хуулийн этгээдийг тогтоож, саналаа газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад хүргүүлнэ.

Долоо. Хөрөнгийн ашиглалтын хугацаа болон үнийг шинэчлэн тогтоох

7.1. Төрийн өмчит хуулийн этгээд нь эзэмшилдээ байгаа илүүдэл эд хөрөнгө болон элэгдэл хорогдлын шимтгэлээр анхны үнийг нөхсөн, түүнчлэн нөхөөгүй боловч гэмтэж засаж сэлбээд өөр зориулалтаар ашиглаж болох эд хөрөнгийн ашиглалтын хугацаа болон үнийг шинэчлэн тогтоох саналыг бэлтгэн Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт ирүүлж шийдвэрлүүлнэ.

7.2. Эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр акталж, данснаас хасахаар шийдвэрлэж, зөвшөөрөл авсан боловч ашиглалтын шаардлага хангаж байгаа, дахин ашиглах боломжтой хөрөнгийн үнийг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газартай зөвшилцөн тогтоож, дахин данс бүртгэлд тусгана.

7.3. Төрийн өмчит хуулийн этгээд нь энэ журмын 7.1, 7.2-д заасан асуудлаар саналаа бэлтгэн Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт ирүүлэхдээ дараах баримт материалын хамт ирүүлнэ:

7.3.1. ашиглалтын хугацаа дуусаагүй, үлдэгдэл өртөгтэй боловч ашиглах боломжгүй болсон үндсэн хөрөнгийн эвдрэл, гэмтлийн шалтгааныг тогтоосон дүгнэлт, сэргээн засварлаж ашиглахад шаардагдах зардлын тооцоо үндэслэл;

7.3.2. эрх бүхий байгууллагаар хийлгэсэн хөрөнгийн үнэлгээ (байгаа бол);

7.3.3. өмнө нь эрх бүхий байгууллагаас гаргасан хөрөнгө акталж, данснаас хасах шийдвэр,

7.3.4. Хөрөнгийн ашиглалтын талаар гарсан мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлт(байгаа бол);

7.3.5. Ашиглалтын хугацааг сунгах, үнийг шинэчлэн тогтоох асуудлыг хэлэлцсэн өмч хамгаалах Байнгын зөвлөлийн дүгнэлт,

7.3.6. хөрөнгийн жагсаалт (нэр, тоо ширхэг, ашиглалтад орсон он, шинэчлэн тогтоох үнийн санал, ашиглалтын хугацааг сунгах санал)

7.3.7. бусад шаардлагатай баримт материал.

Найм. Төрийн өмчит хуулийн этгээд эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, шилжүүлэх, худалдах, акталж данснаас хасах шийдвэрийг хэрэгжүүлэх, тайлагнах

8.1. Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд нь эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, шилжүүлэх, акталж данснаас хасах тухай Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын шийдвэрийг өмч хамгаалах Байнгын зөвлөлийн хяналт дор хэрэгжүүлнэ.

8.2. Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд нь шийдвэрийн биелэлтийг уг шийдвэрт заасан хугацаанд холбогдох материалын хамт заасан хугацаанд Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт тайлагнана.

8.3. Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн үндсэн хөрөнгийг акталж сэлбэг материал, хоёрдогч түүхий эд болгон ашиглах буюу худалдах, данснаас хасах шийдвэрийн хэрэгжилтийг устгалын акт, эргэлтийн хөрөнгөд орлого болгосон тэмдэглэл, худалдсан тухай акт хэлбэрээр баталгаажуулан, гүйцэтгэлийн үр дүнг холбогдох данс бүртгэлд тусгана.

8.4. Төрийн өмчит хуулийн этгээд олж авсан, бүртгэсэн, шилжүүлсэн, худалдсан, акталсан эд хөрөнгийн хөдлөлийн нэгдсэн тайланг жил бүр эрх бүхий байгууллагаас баталсан төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн бүртгэлийн мэдээллийн "үндсэн хөрөнгийн хөдлөл өөрчлөлтийн жилийн мэдээ" маягтын дагуу гаргаж Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт хүргүүлнэ.

8.5.Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд нь олж авсан, бүртгэсэн, шилжүүлсэн, худалдсан, акталсан эд хөрөнгийн хөдлөлийн мэдээ, тайланг хагас, бүтэн жилээр “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн мэдээллийн нэгдсэн сан”-ийн программ хангамжид оруулж хэвшүүлнэ.

8.6. Тээврийн хэрэгслийг акталж данснаас хасах тухай шийдвэрийн биелэлтийг ирүүлэхдээ Автотээврийн үндэсний төвөөс автотээврийн хэрэгслийн улсын бүртгэл болон татвар төлөгчийн бүртгэлээс хассан тухай лавлагааг ирүүлнэ.

Ес. Бусад

9.1.Эрх бүхий байгууллагын шийдвэр, нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу хийсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний үр дүн болон хөрөнгийн үнэлгээний залруулгыг холбогдох хууль тогтоомж, журам, зааврын дагуу данс бүртгэлд тусгана.

9.2.Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн үндсэн хөрөнгөд бүртгэлтэй хөрөнгийн элэгдлийн хугацаа, хэмжээг тооцохдоо Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль болон нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг баримтална.

9.3.Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын шийдвэрийг хэрэгжүүлэх хүртэлх хугацаанд тухайн эд хөрөнгийн иж бүрдэл, чанар байдал, бүрэн бүтэн байдлыг тухайн байгууллагын удирдлага хариуцна.

9.4.Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн удирдлага нь эд хөрөнгийг харуул хамгаалалтаар хангах бөгөөд дутагдал, зөрчил гарсан тохиолдолд холбогдох хууль тогтоомжид заасан хариуцлага хүлээнэ.

-----oO-----

**ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БОДЛОГО,
ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗРЫН
ТОГТООЛ**

2020 оны 02 сарын 18 өдөр

Дугаар 49

Улаанбаатар хот

Төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийн
түрээсийн төлбөрийн доод хязгаар,
түрээсийн зарим төлбөрийн хэмжээг тогтоох
заавар, улсын төсөвт төвлөрүүлэх орлогын
хувь хэмжээг шинэчлэн батлах тухай

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 2, 28 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсэг, Засгийн газрын 2001 оны 134 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийг түрээслүүлэх журам”-ын 11, 17 дахь заалтыг тус тус үндэслэн ТОГТООХ нь:

1. Сангийн яамны 2020 оны 4-2/929 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн саналыг харгалзан “Төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийн түрээсийн төлбөрийн доод хязгаар, түрээсийн зарим төлбөрийн хэмжээг тогтоох заавар”-ыг хавсралтаар баталсугай.

2. Түрээсийн орлогоос улсын төсөвт төвлөрүүлэх хэмжээг нийт орлогын дүнгийн 40 /дэчин/ хувиар тогтоосугай.

3. Түрээслэгч-түрээслүүлэгчийн хооронд байгуулсан төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийн түрээсийн гэрээний төлбөрийн хэмжээ нь батлагдсан доод хязгаараас багагүй байхаар хянан баталгаажуулахыг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын дарга З.Мэндсайханд үүрэг болгосугай.

4. Энэ тогтоол батлагдсантай холбогдуулан Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2016 оны “Түрээсийн гэрээний үлгэрчилсэн загвар батлах тухай” 102 дугаар тогтоолын 2 дугаар заалт, “Төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийн түрээсийн төлбөрийн жишиг үнэ батлах тухай” 119, 2018 оны “Тогтоолд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай” 59 дүгээр тогтоолыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

5. Тогтоолын биелэлтэд хяналт тавьж, түрээслүүлэгч нартай хагас жилээр болон жилийн эцэст тооцоо нийлж, түрээсийн орлогыг цаг хугацаанд нь улсын төсөвт төвлөрүүлж ажиллахыг Төрийн өмчийн бүртгэлийн хэлтэс, Захиргаа удирдлагын албанд тус тус даалгасугай.

ДАРГА

З.МЭНДСАЙХАН

ТӨРИЙН ӨМЧИЙН УДИРДЛАГА,
ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ХЭЛТСИЙН
ДАРГА

Ц.БАЯР-ЭРДЭНЭ

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын
2020 оны 2 дугаар сарын 18-ны өдрийн
49 дүгээр тогтоолын хавсралт

**Төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийн
түрээсийн төлбөрийн доод хязгаар,
түрээсийн зарим төлбөрийн хэмжээг тогтоох заавар**

1 Төрийн өмчийн үл хөдлөх хөрөнгийг түрээслүүлэх төлбөрийн доод хязгаарыг түрээслэгчийн эрхэлж буй үйл ажиллагааны ангилал, салбарын чиглэл зэргийг харгалзан дараах байдлаар тогтооно:

№	Түрээслэгчийн эрхэлж буй үйл ажиллагааны ангилал, салбар, чиглэл, зориулалт	1 м.кв талбайн түрээсийн төлбөрийн доод жишиг үнэ (төгрөг)		
		Нийслэл Улаанбаатар	Аймгийн төв /Нийслэлийн Налайх, Багануур,	Сумын төвд
1.	Худалдаа, үйлчилгээ	15,000.00	7,000.00	3,000.00
2.	Албан тасалгаа	15,000.00	7,000.00	2,500.00
3.	Банк, санхүүгийн үйл ажиллагаа	15,000.00	7,000.00	3,000.00
4.	Цайны газар	10,000.00	6,000.00	2,500.00
5.	Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа	10,000.00	6,000.00	2,500.00
6.	Хүүхдийн боловсрол, музей, уран, гар урлалын чиглэл, спортын	9,000.00	5,000.00	2,000.00
7.	Барилгын туслах талбай, агуулах, гарааш, подвал, вестибаль /1-6 дахь хэсэгт зааснаас бусад	12,000.00	5,000.00	2,000.00
8.	Бусад	10,000.00	5,000.00	3,000.00

2.Түрээсийн төлбөрийн доод үнийг тодорхой шалтгаанаар бууруулан тогтоох асуудлыг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар тавьж шийдвэрлүүлнэ.

3. Төрийн нууцад хамаарах болон төрийн тусгай хамгаалалтад байгаа төрийн өмчийн байр талбайн түрээсийн төлбөрийн доод үнийг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар тухай бүр гэрээнд тусган тогтооно.

4.Төрийн өмчийн бүртгэлд байгаа барилга байгууламжид түрээслэгчийн санхүүжилтээр урсгал засвар хийх тохиолдолд түрээсийн төлбөрөөс суутган тооцох асуудлыг засвар хийхээс өмнө Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт тавьж шийдвэрлүүлнэ.

5.Төрийн өмчийн байранд төсөвт байгууллага, албан газар байрлах тохиолдолд өрөө тасалгааны түрээсийн төлбөрийг улсын төсөвт тусгаснаар тооцно

6.Төрийн өмчийн байранд төсөвт байгууллага, албан газар ашиглалтын зардлаар байрлаж болно. Энэ тохиолдолд түрээсийн гэрээ байгуулахгүй. (ашиглалтын гэрээ)

7.Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн үндсэн хөрөнгөд бүртгэлтэй орон сууцыг хөлслөх тохиолдолд төлбөрийг тухайн хуулийн этгээд Иргэний хууль болон

холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн тогтоож, гэрээ байгуулна.

8.Төрийн өөрийн өмчийн хөдлөх эд хөрөнгийг түрээслүүлэх, төлбөрийн хэмжээг 1 жилд байгуулах элэгдлийн хэмжээнээс багагүй байхаар тооцон эд хөрөнгийн ашиглалтын хугацаа, ашиглалтын нөхцөл, түрээсийн зах зээлийн дундаж үнэ зэргийг харгалзан түрээслүүлэгч тогтоож, гэрээнд тусган Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газраар баталгаажуулна.

9.Төрийн өөрийн өмчийн байр талбайд түрээслэгчийн салган зөөвөрлөх боломжтой хөрөнгө (бэлэн мөнгөний автомат машин, ундааны машин, антен, тоног төхөөрөмж, кабель, зар сурталчилгаа гэх мэт)-ийг суурилуулах, байршуулах, байрлуулах төлбөрийн хэмжээг ижил төрлийн түрээсийн зах зээлийн үнийг харгалзан түрээслүүлэгч тогтоож, гэрээнд тусган Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газраар баталгаажуулна.

-----oOo-----

ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БОДЛОГО, ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2020 оны 02 сарын 18 өдөр

Дугаар 50

Улаанбаатар хот

Төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийн
түрээсийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 2, 28 дугаар зүйлийн 2, 3, 5 дахь хэсэг, Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1 дэх заалт, Засгийн газрын 2001 оны 134 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийг түрээслүүлэх журам”-ын 10, 17 дахь заалтыг тус тус үндэслэн ТОГТООХ нь:

1. “Төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийн түрээсийн гэрээний үлгэрчилсэн загвар”-ыг хавсралтаар баталсугай.

2. Дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын дарга З.Мэндсайханд үүрэг болгосугай:

2.1. Төрийн өмчит хуулийн этгээдээс тухайн хуулийн этгээдийн технологийн болон үндсэн үйл ажиллагаанаас бусад зориулалтаар төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийг иргэн, хуулийн этгээдэд түрээслүүлэх талаар ирүүлсэн саналыг хянан үзэж, зөвшөөрөл өгч байх;

2.2. Түрээслүүлэгч хуулийн этгээд төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийг түрээслүүлэхдээ үндсэн үйл ажиллагаанд нь харшлах үйл ажиллагаа явуулахгүй, түрээслэгчийг холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу ил тодоор сонгон шалгаруулж дүнг олон нийтэд мэдээлж байгаа эсэхэд хяналт тавих;

2.3. Түрээслэгч-түрээслүүлэгчийн хооронд байгуулсан төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийн түрээсийн гэрээг батлагдсан загварын дагуу баталгаажуулах, гэрээний үүргийн биелэлтэд хяналт тавьж ажиллах;

2.4. Төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгөд зөвшөөрөлгүйгээр хөрөнгө оруулалт хийхийг хориглох, зайлшгүй шаардлагатай тохиолдолд Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газраас зөвшөөрөл өгөх, зөвшөөрөлгүй хөрөнгө оруулалт, их засвар хийсэн тохиолдолд зардлыг төрөөс хариуцахгүй байх;

2.5. Төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийн түрээсийн гэрээг санхүүгийн жилээр байгуулж, түрээсийн төлбөрийн тооцоог түрээслүүлэгчтэй хагас жил тутам нийлж баталгаажуулах.

3. Энэ тогтоол батлагдсантай холбогдуулан Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2016 оны “Түрээсийн гэрээний үлгэрчилсэн загвар батлах тухай” 102, “Тогтоолд өөрчлөлт оруулах тухай” 2018 оны 293 дугаар тогтоолыг тус тус хүчингүй болсонд тооцож, 2020 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

4. Тогтоолын биелэлтэд хяналт тавьж ажиллахыг Төрийн өмчийн бүртгэлийн хэлтэс, Захиргаа, удирдлагын албанд тус тус даалгасугай.

ДАРГА

З.МЭНДСАЙХАН

ТӨРИЙН ӨМЧИЙН УДИРДЛАГА,
ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ХЭЛТСИЙН
ДАРГА

Ц.БАЯР-ЭРДЭНЭ

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын
2020 оны 2 дугаар сарын 18-ны өдрийн
50 дугаар тогтоолын хавсралт

БАТЛАВ
ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БОДЛОГО, ЗОХИЦУУЛАЛТЫН
ГАЗРЫН ДАРГА

ТӨРИЙН ӨӨРИЙН ӨМЧИЙН ЭД ХӨРӨНГИЙН ТҮРЭЭСИЙН
ГЭРЭЭНИЙ ҮЛГЭРЧИЛСЭН ЗАГВАР

20... оны дугаар сарын
.....-ны өдөр

Дугаар:.....

Улаанбаатар хот

Энэхүү гэрээг нэг талаас төрийн өөрийн өмчийн өмчлөгч, Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар (цаашид “ТӨБЗГ” гэх), түүнийг төлөөлж тус газрын (албан хаагчийн албан тушаал, нэр) нөгөө талаас өмч эзэмшигч байгууллага (цаашид “түрээслүүлэгч” гэх), түүнийг төлөөлж тус байгууллагын (албан хаагчийн албан тушаал, нэр), нөгөө талаас (хуулийн этгээдийн нэр улсын бүртгэл, регистрийн дугаар, иргэний нэр, регистрийн дугаар , цаашид “түрээслэгч” гэх) нар (цаашид хамтад нь “талууд” гэх) дараах нөхцөлөөр харилцан тохиролцож, Иргэний хууль, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль болон холбогдох бусад хууль тогтоомжийг үндэслэн байгуулав.

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1.Гэрээний зорилго: Түрээслүүлэгч төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгө (цаашид “түрээсэлсэн эд хөрөнгө” гэх) -ийг зориулалтаар (түрээсийн зориулалтыг түрээсэлсэн эд хөрөнгө бүрээр заах) түрээслэгчийн ашиглалтад шилжүүлэн өгөх, түрээслэгч нь уг гэрээнд дурдсан нөхцөлөөр түрээсийн төлбөр төлөх, талуудын эдлэх эрх, хүлээх үүрэг, хариуцлагатай холбоотой харилцааг зохицуулна.

1.2.Гэрээний зүйл нь түрээслүүлэгчийн эзэмшилд байгаа төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгө (түрээсэлсэн эд хөрөнгийн хаяг байршил, давхар, өрөөний дугаар, талбайн хэмжээ, тоо ширхэг, чанар болон бусад шаардлагатай үзүүлэлтийг тусгах) байна.

Төрийн өмчийн бодлого,
зохицуулалтын газрыг
төлөөлж:

Түрээслүүлэгчийг
төлөөлж:

Түрээслэгчийг төлөөлж:

.....

.....

.....

1.3. Түрээсийн гэрээний хугацаа нь:-нээс эхлэн (нэг хүртэл) жил буюу хүртэл (дуусах огноог тусгах) байна.

1.4. Түрээсийн гэрээний хугацаа дуусгавар болоход түрээслүүлэгч болон түрээслэгч нар гэрээний үүргийн биелэлтийг хамтран дүгнэж 3 хувь акт үйлдэнэ.

1.5. Түрээсийн гэрээг нэг хүртэл жилээр 2 удаа сунгаж болно. “Төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийн түрээсийн гэрээний сунгалтын хуудас”-аар гэрээний хугацааг сунгаж, гэрээ дүгнэсэн тэмдэглэл болон тооцоо нийлсэн актыг хавсаргана. Түрээсийн гэрээний сунгалтын маягт нь энэхүү гэрээний салшгүй хэсэг болно.

1.6. Төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгөд зөвшөөрөлгүйгээр хөрөнгө оруулалт хийхийг хориглох, зайлшгүй шаардлагатай тохиолдолд Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газраас зөвшөөрөл авах бөгөөд зөвшөөрөлгүй хөрөнгө оруулалт, их засвар хийсэн тохиолдолд зардлыг төрөөс хариуцахгүй;

1.7. Түрээслүүлэгч хуулийн этгээд төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийг түрээслүүлэхдээ үндсэн үйл ажиллагаандаа харшлах үйл ажиллагаа явуулахыг хориглоно.

1.8. Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн эзэмшил газрыг түрээслүүлэх, ашиглуулах, эзэмшүүлэхийг энэхүү гэрээгээр зохицуулахгүй.

Хоёр. Эд хөрөнгө түрээслүүлэх, хүлээлцэх

2.1. Түрээслүүлэгч нь төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийг түрээслүүлнэ.

2.2. Түрээслүүлэгч болон түрээслэгч нь түрээсэлсэн эд хөрөнгийн өнгө үзэмж, чанар байдлыг нэг бүрчлэн шалгаж, түрээслүүлсэн хөрөнгийн схем, заагийг тогтоон фото зургаар баримтжуулан 3 хувь акт үйлдэж хүлээлцэнэ. Түрээсэлсэн эд хөрөнгийг хүлээлцсэн акт нь энэхүү түрээсийн гэрээний 1 дүгээр хавсралт болно.

2.3. Түрээслэгч нь түрээсэлсэн эд хөрөнгийг энэхүү гэрээний 1.1-д заасан зориулалтын дагуу түрээсэлж, чанар байдлыг муутгахгүй ашиглах бөгөөд түрээсэлсэн эд хөрөнгийн бүрэн бүтэн байдлыг хариуцна. Түрээсэлсэн эд хөрөнгөд хохирол учруулбал хохирлыг нөхөн төлнө.

2.4. Түрээсэлсэн эд хөрөнгийг бусдад дамжуулан түрээслэх, барьцаалах, шилжүүлэх, баталгаа гаргахыг хориглоно.

2.5. Төрийн өмчийн барилга байгууламжид түрээслэгчийн санхүүжилтээр урсгал засвар хийх бол түрээсийн төлбөрөөс суутган тооцох асуудлаар засвар хийхээс өмнө Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газраас зөвшөөрөл авна.

2.6. Түрээслүүлэгч, түрээслэгч нар түрээсэлсэн эд хөрөнгийн ашиглалтын зардлыг хэмжигдэхүйц байлгах арга хэмжээ авна.

Төрийн өмчийн бодлого,
зохицуулалтын газрыг
төлөөлж:

.....

Түрээслүүлэгчийг
төлөөлж:

.....

Түрээслэгчийг төлөөлж:

.....

Гурав. Төлбөр тооцоо, барьцаа

3.1. Энэхүү гэрээний 1.2-т заасан түрээсэлсэн эд хөрөнгийн түрээсийн (НӨАТ багтаагүй) бөгөөд 1 м.кв талбайн 1 (нэгж хөрөнгийн) төлбөр нь 1(нэг) сарын түрээсийн төлбөр нь (тоогоор бичих) (үсгээр бичих) төгрөг, нийт төлбөр нь (тоогоор бичих) (үсгээр бичих) байна.

3.2. Түрээсийн төлбөр нь Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газраас тогтоосон төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийн түрээсийн төлбөрийн доод хязгаараас багагүй байна.

3.3. Түрээслэгч нь гэрээний үүргийн биелэлтийн баталгаа болгож 1 (нэг) сарын төлбөртэй тэнцэх хэмжээний буюу (тоогоор бичих) (үсгээр бичих) төгрөгийг барьцаа болгон түрээслүүлэгчийн түрээсийн төлбөр авах дансанд урьдчилан байршуулан энэхүү гэрээний хугацаанд байлгана.

3.4. Түрээслүүлэгч түрээсийн гэрээгээ цуцлах тухай 1 сараас доошгүй хугацааны өмнө мэдэгдсэн тохиолдолд барьцаа нь түрээсийн төлбөрт тооцогдоно. Хэрэв дээрх хугацаанд мэдэгдээгүй бол барьцаа улсын орлого болгоно.

3.5. Түрээслэгч нь түрээсийн 1 (нэг) сарын төлбөр болох нийт (тоогоор бичих) (үсгээр бичих) төгрөгийг сарын 20-ны өдрийн дотор түрээслүүлэгчийн дансанд шилжүүлнэ.

Түрээсийн төлбөр төлөх: Банкны нэр:

Дансны нэр:,

Дансны дугаар:

Мөнгөн дүн:

Түрээслүүлэгч болон түрээслэгч тал нь түрээсийн төлбөр төлөх хуваарийг харилцан тохиролцоно. Түрээсийн төлбөр төлөх хуваарь нь энэхүү түрээсийн гэрээний 2 дугаар хавсралт болно.

3.6. Түрээслүүлэгч нь түрээсийн төлбөрийн 40 (дөчин) хувь болох (тоогоор бичих) (үсгээр бичих) төгрөгийг төлбөр орсноос хойш ажлын 5 өдрийн дотор улсын төвлөрсөн төсөвт төвлөрүүлнэ.

Түрээсийн орлого төвлөрүүлэх: Банкны нэр: Төрийн сан,

Дансны нэр: Төрийн өмчийн түрээсийн,

Дансны дугаар: 1009 0000 0703,

Мөнгөн дүн:

3.7. Улсын төсвийн түрээсийн орлогын дансанд зөвхөн түрээслүүлэгчээс түрээсийн төлбөрийг шилжүүлнэ.

Төрийн өмчийн бодлого,
зохицуулалтын газрыг
төлөөлж:

.....

Түрээслүүлэгчийг
төлөөлж:

.....

Түрээслэгчийг төлөөлж:

.....

3.8. Түрээсийн төлбөр нь түрээсэлсэн эд хөрөнгийг гэрээнд заасан зориулалтын дагуу ашигласны төлөө түрээслэгчээс төлж буй төлбөр болно. Түрээсийн төлбөрт түрээсэлсэн эд хөрөнгийн ашиглалт (цахилгаан, дулаан, уур, цэвэр, бохир ус, интернэт, телефон утас, кабелийн суваг, хог хаягдал, цэвэрлэгээ, засвар үйлчилгээ, бусад)-ын төлбөр хамаарахгүй.

Дөрөв. Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын эрх, үүрэг

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар дараах эрх, үүргийг хэрэгжүүлнэ.

4.1. Түрээсийн гэрээг хянан батлах, шаардлагатай тохиолдолд гэрээг нэг талын санаачилгаар, гэрээний хугацаа дуусахаас өмнө цуцлах;

4.2. Түрээсэлсэн эд хөрөнгийн эзэмшил, ашиглалт, түрээсийн төлбөр төлөлт, түрээсийн гэрээний биелэлтэд хяналт тавих;

4.3. Барилгын бүтээц, хийц, төлөвлөлтийг зохих зөвшөөрөлгүй өөрчилсөн, эвдэлсэн, гэмтээсэн тохиолдолд барилгыг хэвийн байдалд нь оруулах, учирсан хохирлыг арилгахыг түрээслэгчээс шаардах;

4.4. Түрээслүүлэгч, түрээслэгчийн гэрээний үүргийн биелэлтэд хяналт тавих;

4.5. Түрээслүүлэгчийн түрээслүүлж буй байр талбайд Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар нь хяналтын хэмжилт хийж баталгаажуулан зөрүүтэй тохиолдолд түрээслүүлэгчид холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээлгэх эрхтэй;

4.6. Энэхүү гэрээнд заасан хугацаанд түрээслүүлэгч түрээсийн төлбөрийн нийт дүнгийн 40 хувийг улсын төвлөрсөн төсөвт төвлөрүүлж байгаа эсэхэд хяналт тавих;

4.7. Түрээслэгчээс бусдад учруулсан хохирлыг хариуцахгүй;

4.8. Түрээслэгчийн энэхүү гэрээний 2.6-д заасны дагуу хийсэн засварын зардлыг хариуцахгүй;

4.9. Хууль тогтоомжид заасан бусад эрх, үүрэг.

Тав. Түрээслүүлэгчийн эрх, үүрэг

5.1. Түрээслүүлэгч эд хөрөнгийн ашиглалт, хамгаалалтыг хариуцах, түрээсийн төлбөр, ашиглалтын зардал төлөх болон гэрээний үүргийн биелэлтэд хяналт тавьж, илэрсэн зөрчил, дутагдлыг арилгуулах эрхтэй.

5.2. Түрээсийн төлбөрийг гэрээнд заасан хуваарийн дагуу төлөөгүй бол барьцаа хөрөнгийг түрээсийн төлбөрт суутган тооцож, түрээсийн байр талбайг чөлөөлөх арга хэмжээ авах, хөрөнгийг буцаан хүлээж авах, энэхүү гэрээний 5.3 дахь хэсэгт заасан алданги ногдуулж, төлүүлнэ.

5.3. Түрээслэгч нь энэхүү гэрээгээр хүлээсэн үүргээ бүрэн буюу зохих ёсоор биелүүлээгүй нөхцөлд хугацаа хэтэрсэн хоног тутамд гүйцэтгээгүй үүргийн үнийн дүнгийн 0.5 хувьтай тэнцэх хэмжээний алданги тооцож, түрээслэгчээс нэхэмжилнэ. Хэрэв алданги тооцсон тохиолдолд улсын төвлөрсөн төсөвт 40 хувийг төвлөрүүлнэ. Алдангийн орлогын 40 хувийг улсын төвлөрсөн төсөвт төвлөрүүлнэ.

Төрийн өмчийн бодлого,
зохицуулалтын газрыг
төлөөлж:

Түрээслүүлэгчийг
төлөөлж:

Түрээслэгчийг төлөөлж:

5.4. Түрээслэгчээс 1 сарын түрээсийн төлбөртэй тэнцэх хэмжээний барьцаа болгож тухайн түрээсийн төлбөрийн дансанд авна.

5.5. Энэхүү гэрээний аль нэг заалтыг түрээслэгч нь зөрчсөн тохиолдолд барьцаа төлбөрийг буцаан олгохгүй бөгөөд түрээсийн төлбөрт тооцно. Мөн гэрээний хугацаа дуусахад түрээсийн гэрээний биелэлтийг дүгнэж сунгуулах эсхүл цуцлах хүсэлтийг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт хүргүүлнэ.

5.6. Түрээслэгчид түрээсэлсэн эд хөрөнгийг нэг бүрчлэн хүлээлгэн өгч, энэхүү гэрээний 2.2-т заасны дагуу актад бүрэн тусгах үүрэгтэй.

5.7. Түрээслэгч иргэн, хуулийн этгээд нь энэхүү гэрээгээр хүлээсэн үүргээ бүрэн буюу зохих ёсоор биелүүлээгүй бол гэрээг хугацаанаас нь өмнө цуцалж, учирсан хохирлыг нэхэмжлэх эрхтэй. Энэ талаар Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт ажлын 3 хоногийн дотор мэдэгдэх үүрэгтэй.

5.8. Түрээслэгч гэрээгээр хүлээсэн үүргээ 2 буюу түүнээс дээш удаа зөрчсөн тохиолдолд түрээсийн гэрээг цуцлах саналаа Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт хүргүүлнэ.

5.9. Түрээслэгчээс түрээсэлсэн эд хөрөнгийн ашиглалтыг сайжруулах талаар тавьсан барилгын үндсэн бүтээц, хийц, төлөвлөлтөд өөрчлөлт оруулах, их болон урсгал засвар хийхээс бусад саналыг судлан үзэж, ажлын 3 (гурав) өдрийн дотор хариу өгнө:

5.10. Түрээсэлсэн эд хөрөнгөд түрээслэгчээс үл хамаарах шалтгаанаар осол, гэмтэл гарвал түүний үр дагаврыг арилгах арга хэмжээг яаралтай авна. Энэ тухай Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт ажлын 3 (гурав) хоногийн дотор мэдэгдэнэ.

5.11. Эрх бүхий байгууллагаас түрээсэлсэн эд хөрөнгийн өмчлөх, эзэмших эрхийг шилжүүлэх, хувьчлах шийдвэр гарсан тохиолдолд энэ тухай түрээслэгчид ажлын 5 (таван) өдрийн дотор албан ёсоор мэдэгдэнэ. Ийнхүү шийдвэрийг мэдэгдсэнээс хойш 30 хоногийн дараа түрээсийн гэрээг нэг талын санаачилгаар цуцална.

5.12. Түрээсийн төлбөрийн зохих хувийг энэхүү гэрээнд заасны дагуу улсын төвлөрсөн төсөвт төвлөрүүлэх үүрэгтэй.

5.13. Түрээслэгчийн энэхүү гэрээний 2.6-д заасны дагуу хийсэн засварын зардлыг хариуцах үүрэг хүлээхгүй;

5.14. Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын зөвшөөрлөөр түрээсийн гэрээг цуцлах;

5.15. Түрээсийн төлбөрөөс улсын төвлөрсөн төсөвт төвлөрүүлэх орлогод хагас жил болон жилийн эцсээр Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газартай тооцоо нийлж байх;

5.16. Хууль тогтоомжид заасан бусад эрх, үүрэг.

Төрийн өмчийн бодлого,
зохицуулалтын газрыг
төлөөлж:

.....

Түрээслүүлэгчийг
төлөөлж:

.....

Түрээслэгчийг төлөөлж:

.....

Зургаа. Түрээслэгчийн эрх, үүрэг

6.1. Түрээсэлсэн эд хөрөнгөд засвар хийх саналаа энэхүү гэрээнд заасны дагуу тавьж шийдвэрлүүлэх.

6.2. Түрээсэлсэн эд хөрөнгийг энэхүү гэрээний 2.2-т заасны дагуу актаар хүлээн авах үүрэгтэй. Ийнхүү хүлээн авахдаа түрээслүүлэгчийн төлөөлөлтэй хамтран талбайн хэмжилт хийнэ.

6.3. Түрээсэлсэн эд хөрөнгийг энэхүү гэрээнд заасан зориулалтын дагуу ашиглах үүрэгтэй

6.4. Түрээсэлсэн эд хөрөнгөд урсгал засварыг өөрийн зардлаар хийж болно. Урсгал засвар гэдэгт барилгын их засвар хооронд барилга ашиглалтыг сайжруулахаар хийгдэж буй засварыг ойлгоно. Урсгал засварын зардлыг түрээсийн төлбөрт суутган тооцохгүй.

6.5. Түрээсэлсэн эд хөрөнгийн бүрэн бүтэн байдлыг хариуцах үүрэгтэй.

6.6. Түрээслэгчийн буруутай үйл ажиллагаанаас түрээсэлсэн эд хөрөнгөд учирсан гэмтэл, эвдрэл, хохирлыг бүрэн хариуцаж, өөрийн хөрөнгөөр барагдуулах;

6.7. Энэхүү гэрээнд заасны дагуу зохих зөвшөөрөл аваагүй хийсэн засварын зардлыг гэрээ хэрэгжих хугацаанд болон гэрээ цуцалсны дараа буцаан авах болон шаардах эрхээ алдана.

6.8. Түрээсийн төлбөр болон ашиглалтын зардлыг энэхүү гэрээнд заасны дагуу төлөх үүрэгтэй.

6.9. Түрээсэлсэн эд хөрөнгийг дамжуулан түрээслэх, барьцаалах, бусдад шилжүүлэх, баталгаа гаргахыг хориглоно.

6.10. Түрээсийн хугацаа дуусгавар болоход түрээсэлсэн эд хөрөнгийг түүнээс салгаж үл болох хөрөнгө оруулалт, засварын хамт түрээслүүлэгчид актаар хүлээлгэн өгөх үүрэгтэй.

6.11. Түрээсэлсэн эд хөрөнгөд хийсэн урсгал засвар, үйлчилгээний тайланг түрээслүүлэгчид тухай бүр гаргаж өгөх үүрэгтэй

6.12. Түрээслэгч нь гэрээний үүргийн биелэлтийн баталгаа болгож 1 сарын түрээсийн төлбөртэй тэнцэх хэмжээний төлбөрийг барьцаа болгож, түрээсийн гэрээний хугацаанд түрээслүүлэгчийн түрээсийн төлбөр авах дансанд байршуулах үүрэгтэй.

6.13. Түрээсийн хугацаа дуусгавар болоход өөрийн хөрөнгөөр авсан эд хогшил, тоног төхөөрөмжийг түрээслүүлэгчийн байр, эд хөрөнгийг сэвтээхгүй, гэмтээхгүй нөхцөлд буцаан авч болно. Түрээсэлсэн байрны үндсэн хийцийг өөрчлөхгүй, хаалга, цахилгаан, сантехник, цонх шал зэрэг барилгын иж бүрдлийг салган авахыг хориглоно.

6.14. Түрээсийн хугацаа дуусахаас өмнө гэрээг түрээслэгчийн санаачилгаар цуцалсан нөхцөлд барьцаа болон түрээсийн төлбөрийг шаардах эрхээ алдана.

6.15. Түрээслэгч нь энэхүү гэрээгээр хүлээсэн үүргээ бүрэн буюу зохих ёсоор биелүүлээгүй нөхцөлд хугацаа хэтэрсэн хоног тутамд гүйцэтгээгүй үүргийн үнийн дүнгийн 0.5 хувьтай тэнцэх хэмжээний алданги төлнө.

Төрийн өмчийн бодлого,
зохицуулалтын газрыг
төлөөлж:

Түрээслүүлэгчийг
төлөөлж:

Түрээслэгчийг төлөөлж:

.....

.....

.....

6.16. Түрээслэгч төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгөд зөвшөөрөлгүйгээр хөрөнгө оруулалт хийхийг хориглоно, зайлшгүй шаардлагатай тохиолдолд Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газраас зөвшөөрөл авах бөгөөд зөвшөөрөлгүй хөрөнгө оруулалт, их засвар хийсэн тохиолдолд зардлыг төрөөс нэхэмжлэхгүй.

6.17. Хууль тогтоомжид заасан бусад эрх, үүрэг.

Долоо. Талуудын хариуцлага

7.1. Энэ гэрээнд заасан нөхцөлийг зөрчсөн тал түүнээс болж нөгөө талд, бусдад учирсан бүх хохирол, алдагдлыг үл маргалдах журмаар төлнө.

7.2. Талууд гэрээний үүргийн биелэлтийн хүрээнд харилцан хариуцлага хүлээх бөгөөд нэг тал нь үүргээ биелүүлээгүй бол биелүүлээгүй үүргийн хэмжээгээр хариуцлага хүлээнэ.

Найм. Маргаан шийдвэрлэх

8.1. Гэрээг тайлбарлах болон түүнийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон аливаа маргааныг талууд харилцан тохиролцож шийдвэрлэхийг эрхэмлэнэ.

8.2. Талууд харилцан тохиролцоонд хүрэх боломжгүй тохиолдолд Монгол Улсын холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу шүүхээр шийдвэрлүүлнэ.

Ес. Гэнэтийн болон давагдашгүй хүчин зүйл

9.1. Талууд гэрээгээр хүлээсэн үүргээ гэнэтийн болон давагдашгүй хүчин зүйлийн улмаас биелүүлэх боломжгүй болсон тохиолдолд гэрээний үйлчлэх хугацааг тухайн нөхцөлийг арилах хүртэл хойшлуулж болно.

9.2. Энэхүү гэрээний үүргийн биелэлтэд саад болох нөхцөл байдал үүссэн болон дууссан тухайг талууд харилцан бичгээр мэдэгдэнэ.

9.3. Эрх бүхий байгууллагаас гаргасан нотлох баримт нь гэнэтийн болон давагдашгүй хүчин зүйл байсан, мөн түүний үргэлжилсэн хугацааны нотолгоо болно.

Арав. Гэрээг дүгнэх, сунгах цуцлах болон нэмэлт, өөрчлөлт оруулах

10.1. Түрээслүүлэгч гэрээний үүргийн биелэлтийг дүгнэж энэхүү гэрээний 1 дүгээр зүйлийн 1.5 дахь хэсэгт заасны дагуу түрээсийн гэрээг нэг хүртэл жилээр 2 удаа сунгаж болно.

10.2. Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газраас түрээсийн гэрээг дараах тохиолдолд нэг талын санаачилгаар, түрээсийн гэрээний хугацаа дуусахаас өмнө цуцалж болно:

10.2.1. Түрээслэгч барилгын үндсэн бүтээц, хийц, төлөвлөлтийг зохих зөвшөөрөлгүйгээр өөрчилсөн, эвдэлсэн, гэмтээсэн;

Төрийн өмчийн бодлого,
зохицуулалтын газрыг
төлөөлж:

.....

Түрээслүүлэгчийг
төлөөлж:

.....

Түрээслэгчийг төлөөлж:

.....

10.2.2. Түрээслэгч түрээсэлсэн эд хөрөнгийг дамжуулан түрээсэлсэн, бусдад барьцаалсан, шилжүүлсэн, баталгаа гаргасан, дутагдуулсан, шамшигдуулсан;

10.2.3. Эрх бүхий байгууллагаас түрээсэлсэн эд хөрөнгийг шилжүүлэх, худалдах, хувьчлахаар шийдвэрлэсэн;

10.2.4. Түрээслэгч дампуурсан, төлбөрийн чадваргүй болсон нь тогтоогдсон; Энэ тохиолдолд түрээсийн барьцааг түрээсийн төлбөрт тооцож суутгана.

10.2.5. Түрээсэлсэн эд хөрөнгийг гэрээнд заасан зориулалтын дагуу эзэмшиж ашиглаагүй, түрээслүүлэгчийн тавьсан шаардлагыг үндэслэлгүйгээр 2 буюу түүнээс дээш удаа биелүүлээгүй;

10.2.6. Түрээсийн төлбөрийг 30 (гуч) хоногоос илүү хугацаа хожимдуулан төлсөн.

10.3. Түрээслэгчийн санаачилгаар түрээсийн гэрээг хугацаа дуусахаас өмнө цуцалж болно. Энэ тохиолдолд түрээсийн барьцаа, түрээсийн төлбөрийг түрээслэгчид олгохгүй болно.

10.4. Түрээслэгч энэхүү гэрээг хугацаанаас нь өмнө цуцлах тухай саналаа түрээслүүлэгчид 30 хоногийн өмнө бичгээр мэдэгдэнэ.

10.5. Гэрээг цуцлах саналаа нөгөө талдаа заавал бичгээр мэдэгдэнэ.

10.6. Талууд харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр энэхүү гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлтийг зөвхөн бичгээр оруулна.

10.7. Энэхүү гэрээний нэмэлт, өөрчлөлт нь тус гэрээний салшгүй хэсэг байх бөгөөд нэмэлт, өөрчлөлтийг Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газраар батлуулснаар хүчин төгөлдөр болно.

10.8. Гэрээний нөхцөлд нэмэлт, өөрчлөлт оруулахыг санаачилсан тал нөгөө талдаа бичгээр мэдэгдэнэ. Нөгөө тал нь саналыг зөвшөөрсөн эсэх тухай хариуг ажлын 10 өдрийн дотор бичгээр мэдэгдэнэ.

Арван нэг. Бусад

11.1. Талууд гэрээнд гарын үсэг зурж, тамга тэмдэг дарж баталгаажуулснаар хүчин төгөлдөр болох бөгөөд гэрээгээр хүлээсэн үүргээ бүрэн биелүүлснээр дуусгавар болно.

11.2. Гэрээ нь 2 хавсралт, холбогдох бичиг баримтын хамт нийт..... (.....) хуудас бөгөөд Монгол хэл дээр 3 (гурав) хувь үйлдэж, талууд тус бүр 1 (нэг) хувийг хадгална. Гэрээний эх хувь нь хууль зүйн адил хүчинтэй байна.

1.3. Талууд гэрээнд тусгагдаагүй асуудлыг шийдвэрлэхдээ Монгол Улсын Иргэний хууль болон холбогдох бусад хууль тогтоомжийг мөрдөнө.

11.4. Бичгээр гаргасан зөвшөөрөлгүйгээр аль нэг тал нь гэрээгээр хүлээсэн үүргээ бусад этгээдэд шилжүүлэхийг хориглоно.

11.5. Энэхүү түрээсийн гэрээнд түрээсэлсэн эд хөрөнгийн фото зураг, түрээсийн барьцаа төлсөн баримт, тооцоо нийлсэн баримт, түрээслэгч иргэн бол иргэний үнэмлэхийн хуулбарыг тус тус хавсаргана.

Төрийн өмчийн бодлого,
зохицуулалтын газрыг
төлөөлж:

Түрээслүүлэгчийг
төлөөлж:

Түрээслэгчийг төлөөлж:

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

Төрийн өмчийн бодлого,
зохицуулалтын газрыг
төлөөлж:

.....

Түрээслүүлэгчийг
төлөөлж:

.....

Түрээслэгчийг төлөөлж:

.....

.....

(хуулийн этгээдийн
дарга, нягтлан бодогч)

.....

(хэлтсийн дарга,
мэргэжилтэн)

.....

Утас:

Мэйл хаяг:

.....

(байгууллага /иргэн/-ын
нэр, гарын үсэг)

Утас:

Мэйл хаяг:

Утас:

Мэйл хаяг:

Төрийн өмчийн бодлого,
зохицуулалтын газрыг
төлөөлж:

.....

Түрээслүүлэгчийг
төлөөлж:

.....

Түрээслэгчийг төлөөлж:

.....

Түрээсийн гэрээний 1 дүгээр хавсралт

ТҮРЭЭСЭЛСЭН ЭД ХӨРӨНГӨ ХҮЛЭЭЛЦСЭН АКТ

20.... оны дугаар сарын-ны өдөр

Д/д	Түрээсэлсэн эд хөрөнгийн нэр	Тоо, талбайн хэмжээ (ширхэг, м.кв)	Ашиглалтад орсон он	Балансын үнэ (төгрөг)	Өнгө үзэмж	Чанар байдал	Зориулалт	Тайлбар
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								

Энэхүү актад түрээсэлсэн эд хөрөнгө бүрийн 4 талаас авсан өнгөт фото зургийг хавсаргана.

Эд хөрөнгө хүлээлгэн өгсөн түрээслүүлэгч:

.....

(байгууллага, албан хаагчийн нэр, гарын үсэг)

Эд хөрөнгө хүлээн авсан түрээслэгч:

.....

(байгууллага, албан хаагчийн нэр, гарын үсэг)

Түрээсийн гэрээний 2 дугаар хавсралт

ТҮРЭЭСИЙН ТӨЛБӨР ТӨЛӨХ ХУВААРЬ

20..... оны дугаар сарын-ны өдөр

Д/д	Түрээсэлсэн эд хөрөнгийн нэр	Тоо, талбайн хэмжээ (ширхэг, м.кв)	Нэг сарын түрээсийн төлбөрийн хэмжээ (төгрөг)	Түрээсийн төлбөр төлөх огноо	Төлсөн дүн (төгрөг)	Биелэлт
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
НИЙТ ДҮН						
Улсын төсөвт төвлөрүүлэх дүн						

Түрээслүүлэгчийг төлөөлж:

.....

(байгууллага, албан хаагчийн нэр, гарын үсэг)

Түрээслэгчийг төлөөлж:

.....

(байгууллага, албан хаагч /эсхүл иргэн/-ийн нэр, гарын үсэг)

ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БОДЛОГО, ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2020 оны 02 сарын 18 өдөр

Дугаар 51

Улаанбаатар хот

Сонгон шалгаруулалтын жишиг баримт бичиг батлах тухай

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг, Засгийн газрын 2001 оны 134 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийг түрээслүүлэх журам”-ын 1.10 дахь заалтыг тус тус үндэслэн ТОГТООХ нь:

1. Төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийн түрээслэгчийг сонгох “Сонгон шалгаруулалтын жишиг баримт бичиг”-ийг хавсралтаар баталсугай.

2. “Сонгон шалгаруулалтын жишиг баримт бичиг”-ийг төрийн өмчийн эд хөрөнгийг түрээслүүлэх үйл ажиллагаанд ашиглахыг төсөвт байгууллага, төрийн өмчит болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн дарга, захирал нарт зөвлөсүгэй.

3. Энэ тогтоол батлагдсантай холбогдуулан Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын “Төрийн өөрийн өмчийн эд түрээслэгчийг сонгон шалгаруулах тухай” 2017 оны 53, “Тогтоолд өөрчлөлт оруулах тухай” 2017 оны 268 дугаар тогтоолыг тус тус хүчингүй болсонд тооцож, 2020 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

4. Тогтоолын биелэлтэд хяналт тавьж ажиллахыг Төрийн өмчийн бүртгэлийн хэлтэст даалгасугай.

ДАРГА

З.МЭНДСАЙХАН

ТӨРИЙН ӨМЧИЙН УДИРДЛАГА,
ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ХЭЛТСИЙН
ДАРГА

Ц.БАЯР-ЭРДЭНЭ

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын
2020 оны 2 дугаар сарын 18-ны өдрийн
51 дүгээр тогтоолын хавсралт

**ТӨРИЙН ӨӨРИЙН ӨМЧИЙН ЭД ХӨРӨНГИЙН ТҮРЭЭСЛЭГЧИЙГ СОНГОХ
“СОНГОН ШАЛГАРУУЛАЛТЫН ЖИШИГ БАРИМТ БИЧИГ”**

1. Түрээслэгчийг сонгон шалгаруулах зарын маягт

Төрийн өмчит хуулийн этгээд нь сонгон шалгаруулалтын зарын маягтыг өдөр тутмын (тухайн орон нутгийн сонин) байгууллагын албан ёсны цахим хуудсанд ил тод нээлттэй нийтэлнэ.

Түрээслүүлэх эд хөрөнгийн танилцуулга

..... (эд хөрөнгийн тухай болон байр талбай түрээслүүлэх бол түрээслүүлэх талбайн хэмжээ, хаяг байршил зэргийг тодорхой тусгана).....

..... зориулалтаар (тухайн хуулийн этгээдийн үйл ажиллагаанд харшлахааргүй байх шаардлагатай)

Сонгон шалгаруулалтын ерөнхий мэдээлэл

Сонгон шалгаруулалтын материал хүлээн авах эцсийн хугацаа	20.... оны дугаар сарын -ны өдрийнцагт /сонгон шалгаруулалтыг зарласнаас хойш хуанлийн 15 хоногоос багагүй
Материал хүлээн авах хаяг
Материал нээх хугацаа, хаяг байршил	/материал хүлээн авснаас хойш 1 цагийн дотор, оролцогчдын өмнө нээх/
Эд хөрөнгө түрээслүүлэх үнийн доод хэмжээ (.....үсгээр) төгрөг
Түрээслэгч үйл ажиллагаа эрхлэхэд шаардлагатай тусгай зөвшөөрлийн мэдээлэл /шаардлагатай тусгай зөвшөөрлийн талаарх мэдээллийг бүрэн тусгах/

<p>Түрээслэгчийг сонгон шалгаруулах зааврын талаарх товч мэдээлэл</p>	<p>..... </p> <p>/шаардлагатай мэдээллийг тусгах/</p>
<p>Оролцогчдын бүрдүүлж ирүүлэх материал</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээ (иргэний хувьд цахим үнэмлэх), эрх бүхий байгууллагаас олгосон үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн тус тус нотариатаар баталгаажуулсан хуулбар; • Үйл ажиллагааны танилцуулга, ажлын туршлагын талаарх мэдээлэл (өмнө нь хийж гүйцэтгэсэн ижил төстэй ажлын гэрээний хуулбар); • Санхүүгийн чадварыг нотлох баримт (иргэн бол харилцагч банкны тодорхойлолт /зээл/, сүүлийн 1 жилийн дансны хуулга, хуулийн этгээд бол сүүлийн 2 жилийн аудитлагдсан тайлан, татвар, нийгмийн даатгалын тодорхойлолт); • Ажиллах хүчний мэдээлэл, мэргэжлийн диплом, үнэмлэх, нийгмийн даатгалын дэвтрийг нотариатаар баталгаажуулсан хуулбар; • Шаардлагатай тохиолдолд худалдаа үйлчилгээ, нийтийн хоолны чиглэлийн технологийн баримт бичиг; • Талбай болон үндсэн хөрөнгө түрээслэх үнийн санал. <p>.....</p> <p>/Түрээслүүлэх эд хөрөнгийн нөхцөл байдал, онцлогоос хамааран түрээслүүлэгч нь нэмэлт материал шаардаж болох бөгөөд зард заавал тусгах/</p>

Түрээслүүлэх хөрөнгийн талаар мэдээлэл авах

Түрээслүүлэх хөрөнгийг өмч эзэмшигч байгууллага дээр очиж үзэж болох бөгөөд сонгон шалгаруулалтын заавар, бүртгэх хугацаа, хөрөнгийн талаарх мэдээллийг утсаар болон цахим хуудаснаас авна уу.

Хаяг:

Холбогдох албан тушаалтан:

Утасны дугаар:

2. Сонгон шалгаруулалтын материал хүлээн авах, нээх, дүгнэх аргачлал

2.1. Сонгон шалгаруулалтын материал ирүүлэх:

2.1.1. Оролцогч нь сонгон шалгаруулалтын материалыг тогтоосон хугацаанд, бүрэн бүрдүүлж битүүмжлэн ирүүлнэ. Бүрдүүлсэн материалын жагсаалтыг дугтуйны гадна талд бичсэн байна.

2.1.2. Оролцогч нь зард заасан хугацаанд материалаа өөрийн биеэр эсхүл итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчөөр дамжуулан түрээслүүлэгчийн бичиг хэргийн ажилтанд хүлээлгэн өгнө.

- 2.1.3. Оролцогч нь сонгон шалгаруулалтыг нээхээс өмнө татгалзах саналаа ирүүлж болно.
- 2.1.4. Сонгон шалгаруулалтын үйл ажиллагаатай холбоотой гомдлыг сонгон шалгаруулалт зохион байгуулснаас хойш ажлын 3 хоногийн дотор тухайн байгууллагад гаргана.
- 2.1.5. Сонгон шалгаруулалтад ирүүлсэн материалын үнэн зөвийг оролцогч бүрэн хариуцна.

2.2. Сонгон шалгаруулалтын материал хүлээн авах, нээх:

- 2.2.1. Түрээслүүлэгчийн бичиг хэргийн ажилтан сонгон шалгаруулалтын зард заасан хугацаанд ирүүлсэн материалыг бүртгэж, хүлээн авна. Бичиг хэргийн ажилтан битүүмжлээгүй, хугацаа хоцорсон материалыг хүлээн авахаас татгалзана.
- 2.2.2. Бичиг хэргийн ажилтан сонгон шалгаруулалтын материалыг бүртгэлийн хамт ажлын хэсгийн нарийн бичигт тэмдэглэл үйлдэн хүлээлгэн өгнө.
- 2.2.3. Ажлын хэсэг нь сонгон шалгаруулалтын материалыг нээж, бүрдлийг шалган Нээлтийн тэмдэглэл үйлдэнэ
- 2.2.4. Сонгон шалгаруулалтын материалын бүрдэл дутуу тохиолдолд оролцогчийг үл маргах журмаар хасна.

2.3. Сонгон шалгаруулалтын материалыг дүгнэх:

- 2.3.1. Ажлын хэсэг хуралдах бүр тэмдэглэлийг дэлгэрэнгүй хөтөлж зохих ёсоор баталгаажуулна.
- 2.3.2. Ажлын хэсгийн гишүүн бүр сонгон шалгаруулалтын материалтай бүрэн танилцсаны үндсэн дээр энэхүү зааврын дагуу дүгнэнэ.
- 2.3.3. Материалыг бүрэн ирүүлсэн, тавигдах шаардлагыг хангасан, ажлын хэсгийн гишүүдийн үнэлгээний нийлбэрээр оролцогчийг шалгаруулж, төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийн түрээслэгчээр сонгон шалгаруулна.
- 2.3.4. Ажлын хэсгийн нарийн бичиг хурлын тэмдэглэл хөтөлж баталгаажуулах, гишүүдийн онооны хуудсыг нэгтгэх, оролцогчдын материалыг хадгалах, зохих заавар журмын дагуу архивд шилжүүлэх ажлыг хариуцан гүйцэтгэнэ.
- 2.3.5. Сонгон шалгаруулалтын ажлын хэсэг материал нээснээс хойш ажлын 10 (арван) өдрийн дотор энэхүү зааварт заасны дагуу дүгнэсэн байна.
- 2.3.6. Сонгон шалгаруулалтын ажлын хэсэг шалгарсан оролцогчид мэдэгдэл, бусад оролцогчид үндэслэл бүхий хариу хүргүүлнэ.
- 2.3.7. Мэдэгдэл хүргүүлснээс хойш ажлын 5 (таван) өдрийн дараа сонгон шалгаруулалтын тайлан (оролцогчдын материал, гишүүдийн үнэлгээний хуудас, хурлын тэмдэглэл, мэдэгдэл, үндэслэл бүхий хариу бичиг)-г иж бүрдэл болгон бэлтгэнэ
- 2.3.8. Ажлын хэсэг нь түрээсийн гэрээг байгуулах гэрээний төслийг бэлтгэн Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт хүргүүлнэ.

3. Сонгон шалгаруулалтын материалыг дүгнэх үнэлгээний хуудас

..... оны ... сарын өдөр

Улаанбаатар хот

Д/д	Сонгон шалгаруулалтад оролцогчийн нэр	Үнэлгээ /Шалгуур үзүүлэлтээр нийт 100 оноо/					Нийт оноо /100 оноон оос/
		Материалын бүрдэл /15 оноо/	Туршлага /15 оноо/	Ажиллах хүчний чадвар /20 оноо/	Санхүүгийн чадвар /25 оноо/	Төрийн өмчийн эд хөрөнгө түрээслэх үнийн санал /25 оноо/	
1							
2							

Жич:

- Оролцогчийн эрхлэх үйл ажиллагаа нь түрээслүүлэх эд хөрөнгийн зориулалтад нийцсэн байх;
- Түрээслэгчийн сонгон шалгаруулалтад оролцогчдын бүрдүүлбэл зохих материалыг хангасан оролцогчийн материалыг дүгнэнэ.
- Үнийн саналыг хувилж бодох аргачлалаар бодох бөгөөд 1 м.кв байр талбай түрээслэх хамгийн өндөр үнийн санал ирүүлсэн оролцогчид 25 оноо өгнө.

Дүгнэсэн: Ажлын хэсгийн/...../

4. Сонгон шалгаруулалтыг хүчингүйд тооцох

Төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийн түрээслэгчийн сонгон шалгаруулалтыг дараах нөхцөлд хүчингүйд тооцно.

- 4.1. Түрээслэгчийн сонгон шалгаруулалтыг холбогдох маягтын дагуу зарлаагүй.
- 4.2. Ажлын хэсэг материал нээснээс хойш ажлын 10 (арван) өдрийн дотор үнэлгээг хийгээгүй.
- 4.3. Ажлын хэсгийн гишүүд нь түрээслэгчийн сонгон шалгаруулалтад оролцож буй иргэн, хуулийн этгээдэд давуу байдал үүсгэсэн нь тодорхой болсон, сонгон шалгаруулалтыг дүгнэх маягтын дагуу үнэлгээг хийгээгүй.
- 4.4. Сонгон шалгаруулалтыг хүчингүйд тооцох эсэх асуудлыг тухайн түрээслүүлэгч байгууллага шийдвэрлэнэ.

-----oO-----

**ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БОДЛОГО,
ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗРЫН
ТОГТООЛ**

2022 оны 02 сарын 22 өдөр

Дугаар 65

Улаанбаатар хот

Журам батлах тухай

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 1, 2, 31 дүгээр зүйлийн 3, 4 дэх хэсэгт заасныг тус тус үндэслэн төрийн өмчит хуулийн этгээдийн өмч хамгаалах үйл ажиллагааг зохицуулах зорилгоор ТОГТООХ нь:

1. Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн “Өмч хамгаалах Байнгын зөвлөлийн үйл ажиллагааны журам”-ыг хавсралтаар баталсугай.

2. “Өмч хамгаалах Байнгын зөвлөл” байгуулж үйл ажиллагаандаа энэхүү журмыг мөрдөж ажиллахыг Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн удирдлагад үүрэг болгосугай.

3. Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн өмч хамгаалах Байнгын зөвлөлийн үйл ажиллагааны журмыг энэхүү журамд нийцүүлэн баталж, мөрдүүлэхийг аймаг, нийслэлийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, Засаг дарга нарт зөвлөсүгэй.

4. Энэ тогтоол гарсантай холбогдуулан Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2018 оны 04 дүгээр сарын 03-ны өдрийн “Журам батлах тухай” 86 дугаар тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

5. Энэ тогтоолын биелэлтэд хяналт тавьж ажиллахыг Төрийн өмчийн бүртгэл, ашиглалтын хэлтэс (Д.Нарангэрэл)-т даалгасугай.

ДАРГА

Б.ЦЭНГЭЛ

ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БҮРТГЭЛ,
АШИГЛАЛТЫН ХЭЛТСИЙН ДАРГА

Д.НАРАНГЭРЭЛ

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын
2022 оны 02 дугаар сарын 22-ний өдрийн
65 дугаар тогтоолын хавсралт

ТӨРИЙН ӨМЧИТ ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН ӨМЧ ХАМГААЛАХ БАЙНГЫН ЗӨВЛӨЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Энэхүү журмын зорилго нь төрийн өмчит хуулийн этгээдийн Өмч хамгаалах Байнгын зөвлөл /цаашид “Зөвлөл” гэх/-ийн үйл ажиллагаанд баримтлах зарчим, зохион байгуулалт, эрх, үүрэг, гүйцэтгэх чиг үүргийг тодорхойлоход оршино.

1.2. Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн Өмч хамгаалах Байнгын зөвлөл үйл ажиллагаандаа энэхүү журмыг мөрдөж ажиллана.

1.3. Төрийн өмчит хуулийн этгээд гэдэгт төрийн байгууллага, албан газар, төсөвт байгууллага, түүний салбар нэгж, сан, төсөл хөтөлбөр хэрэгжүүлэгч нэгж, төрийн өмчит компани, төрийн өмчит үйлдвэрийн газар зэрэг төрийн өмчийг эзэмшиж үйл ажиллагаа явуулж буй хуулийн этгээдийг ойлгоно.

1.4. Зөвлөл нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль, Иргэний хууль, Компанийн тухай хууль, Татварын тухай багц хууль, Төрийн болон орон нутгийн өмчөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Засгийн газрын шийдвэр, Төрийн өмчийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас баталсан “Төрийн болон орон нутгийн өмчид эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, данснаас хасах, шилжүүлэх журам” болон бусад шийдвэрийг удирдлага болгоно.

1.5. Зөвлөлийн үйл ажиллагаанд хамтын шийдвэр гаргах, ил тод, шуурхай, хариуцлагатай, ёс зүйтэй байх зарчмыг баримтална.

Хоёр. Өмч хамгаалах Байнгын зөвлөлийн үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, эрх, үүрэг

2.1. Зохион байгуулалт

2.1.1. Зөвлөл нь орон тооны бус, байнгын үйл ажиллагаатай бөгөөд 5-аас доошгүй хүний бүрэлдэхүүнтэй байна.

2.1.2. Зөвлөлийг байгууллагын удирдлагын шийдвэрээр байгуулах бөгөөд үндсэн үйлдвэрлэл, үйл ажиллагаа хариуцсан дэд захирал эсхүл түүний үүрэг гүйцэтгэдэг менежерээр ахлуулж ерөнхий нягтлан бодогч, технологич, мэргэжлийн мэргэшсэн, чадварлаг ажилтнуудыг оролцуулна.

2.1.3. Зөвлөл нь тухай жилийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөө боловсруулж жил бүрийн 01 дүгээр сарын 15-ны дотор байгууллагын удирдлагаар батлуулна.

2.1.4. Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн удирдлага нь зөвлөлийн бүрэлдэхүүний чиг үүргийг ажлын байрны тодорхойлолт, хөдөлмөрийн болон үр

дүнгийн гэрээнд нь тусгаж, ажиллах нөхцөл, боломжоор хангана. Шаардлагатай тохиолдолд үйл ажиллагаанд шаардагдах зардлыг төсөвт тусгуулна.

2.1.5. Зөвлөлийн үйл ажиллагааны үндсэн хэлбэр нь хуралдаан бөгөөд Зөвлөлийн дарга даргална. Даргын эзгүйд түүний даалгаснаар аль нэг гишүүн хуралдааныг даргална.

2.1.6. Зөвлөлийн хуралдаан ээлжит болон ээлжит бус хэлбэртэй байна. Ээлжит хуралдааныг хагас жил тутамд, ээлжит бус хуралдааныг зөвлөлийн даргын товлосноор буюу гишүүдийн гуравны нэг болон удирдлагын санал болгосноор зарлан хуралдуулна. Хуралдаанд гишүүдийн олонх оролцсоноор хүчин төгөлдөр болно. Асуудлыг хуралд оролцсон гишүүдийн олонхын саналаар шийдвэрлэнэ.

2.1.7. Зөвлөл нь хуралдаанд судалгаа, тооцоо хийгдсэн, нотлох баримтад үндэслэсэн, санхүүгийн болон холбогдох бусад мэдээлэл бүхий баримт, материалыг бүрдүүлсний үндсэн дээр эрх бүхий байгууллагаас баталсан журамд нийцүүлэн бэлтгэсэн асуудлыг хэлэлцэнэ.

2.1.8. Зөвлөлийн шийдвэр нь тухайн хуралдааны дэлгэрэнгүй тэмдэглэл, хөрөнгийн тоо хэмжээ, чанар байдалд өгсөн дүгнэлт, цаашид авах арга хэмжээний санал бүхий Дүгнэлт хэлбэрээр баталгаажиг гарна.

2.1.9. Хуралдааны шийдвэрийг хуралдаан болсноос хойш ажлын 3 өдөрт багтаан бэлтгэж Зөвлөлийн дарга, гишүүдийн гарын үсэг зурснаар баталгаажна.

Хуралдааны шийдвэрт хурал болсон газар, огноо, эхэлсэн- үргэлжилсэн хугацаа, ирц, хуралд оролцоогүй гишүүдийн нэр, шалтгаан, хэлэлцсэн асуудал, түүнийг танилцуулсан болон байлцсан этгээдийн нэр, албан тушаал, хэлэлцсэн асуудлын танилцуулга, холбогдуулан тавьсан асуулт, хариулт, тайлбар, хурлаас гарсан дүгнэлт, саналыг тусгана.

2.1.10. Зөвлөлийн дарга жилийн ажлын төлөвлөгөөний хэрэгжилт, гишүүдийн ирц, чиг үүргийн биелэлтийг гаргаж жилд 2-оос доошгүй удаа гүйцэтгэх удирдлагад танилцуулна.

2.1.11. Удирдлагад хуулиар олгосон бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэх, тухайн асуудлыг шийдвэрлэхэд нь дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор зөвлөмж өгнө.

2.2. Зөвлөлийн эрх, үүрэг

2.2.1. Зөвлөл нь төрийн өмчийн эд хөрөнгийн бүртгэл, хувийн хэрэг хөтлөх, улсын бүртгэлд бүртгүүлэх, хөрөнгийн тооллого хийх, санхүүгийн болон статистикийн мэдээ, тайланг гаргах, холбогдох журмын дагуу тайлагнах ажлыг хариуцан ажиллана.

2.2.2. Зөвлөл нь төрийн өмчийг үрэгдүүлэх, үнэгүйдүүлэх, чанар байдлыг доройтуулах, эвдэж гэмтэх зэрэг аливаа эрсдэлээс урьдчилсан сэргийлэх, эзэмшилт, хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулах, бүртгэл, ашиглалтад хяналт тавих, үр ашгийг дээшлүүлэх арга хэмжээ авч ажиллах үндсэн үүрэгтэй.

2.2.3. Хуулийн этгээдийн эд хөрөнгийн бүртгэл, ашиглалт, хадгалалт хамгаалалтын байдалд хяналт тавьж, шалгалтыг дотоод хяналтын нэгжтэй хамтран

зохион байгуулж, холбогдох санал дүгнэлтээ гүйцэтгэх удирдлага, түүнчлэн эрх бүхий дээд байгууллагад тавьж шийдвэрлүүлэх эрхтэй.

2.2.4. Зөвлөл нь төрийн өмчийн харилцааг зохицуулсан хууль тогтоомжийг мөрдөж ажиллахыг тухайн байгууллагын удирдлага, холбогдох ажилтнаас шаардах, тайлбар гаргуулах эрхтэй.

2.2.5. Зөвлөл нь эд хөрөнгийн талаар зөрчил гаргасан этгээдтэй хариуцлага тооцох, осол, гэмтэл, хохирол гарсан шалтгааныг тогтоож, хэрэв тодорхой этгээдийн буруугаас болсон бол Иргэний хуульд заасан журмаар хохирлыг аргуулах арга хэмжээг холбогдох хууль, эрх зүйн хүрээнд авч хэрэгжүүлнэ, эсхүл шийдвэрлүүлэх санал, дүгнэлт боловсруулна.

2.2.6. Зөвлөл нь санал боловсруулах, дүгнэлт гаргах, шийдвэр хэрэгжүүлэхдээ эрх бүхий байгууллагаас баталсан бүртгэл, мэдээллийн маягт болон хөрөнгө хүлээн авах, шилжүүлэх, ашиглалтаас хасах, устгах, худалдахтай холбоотой дараах баримт материалыг бүрдүүлэн хадгалж, хөрөнгийн хадгалалт, хамгаалалтыг хариуцан ажиллана. Үүнд:

а/Газар эзэмших эрхтэй холбоотой хэрэгжүүлэх ажил

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газраас баталсан ТӨХ-2 маягыг хөтөлнө.

Тухайн байгууллагад “газар эзэмших эрх” олгосон эрх бүхий байгууллагын шийдвэр, газар эзэмших/ ашиглах эрхийн гэрчилгээ, кадастрын зураг, тухайн газар дээр барилга, байгууламжийн жагсаалт, байршил зүйн схем зураглал.

Тухайн байгууллага хэд хэдэн байршилд газар эзэмшдэг бол тус бүрийн багц баримтыг бүрдүүлэн хавтаслаж хадгална.

Мөн газар эзэмших эрхийн хугацаа, сунгалт, төлбөр тооцоог тухай бүр нягталж, зөрчил гаргахгүй байхад хяналт тавьж ажиллана.

Төрийн өмчит болон төрийн өмчин оролцоотой хуулийн этгээдийн эзэмшиж, ашиглаж буй газрын нэгж талбарыг хуваах, нэгтгэх, шилжүүлэх зэргээр өөрчлөлт орж байгаа нөхцөлд газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас авсан зөвшөөрөл, холбогдох дүгнэлт, үндэслэл бүхий тайлбарыг бэлтгэнэ.

б/Үл хөдлөх хөрөнгө (Барилга, байгууламж, нийтийн эзэмшлийн байгууламж, инженерийн шугам сүлжээ)-тэй хэрэгжүүлэх ажил

Үл хөдлөх хөрөнгийн паспорт хувийн хэргийг Барилга, хот байгуулалтын сайдын баталсан аргачлал, зааврын дагуу барилга, тус бүр дээр бүрдүүлэн хөтөлнө.

Мөн барилга байгууламжийн ТӨХ-3, ТӨХ-3.1 маягыг хөтөлж, санхүүгийн тайланд бүртгэсэн үнэлгээ үл хөдлөх хөрөнгөд хийсэн их болон урсгал засварын зардал, тухайн эд хөрөнгөтэй холбоотой бусдын өмнө хүлээсэн хариуцлагын (зээл, өрийн барьцаа, баталгаа гэх мэт) болон ашиглалтын талаарх мэдээллийг бүрдүүлнэ.

Орчны тойм зураг, байгуулалтын зураг /план/, гадна, дотор талын өнгөт фото зураг, инженерийн шугам сүлжээний техникийн зургийн хуулбар, үл хөдлөх хөрөнгийг бусад этгээдтэй хамтран эзэмшиж, өмчилдөг тохиолдолд тухайн барилгыг бүхэлд нь зураглан, хөршүүдтэй хамтран баталсан заагийн акт үйлдэнэ.

Үл хөдлөх хөрөнгийг шилжүүлэх, худалдах бол түүнд ногдох газрын хэмжээ, үнэлгээ, гэрчилгээ, кадастрын зураг (салгаж хийлгэсэн) бэлтгэнэ.

Барилга, байгууламжийн ашиглалтын явцад гарсан өөрчлөлт, гэмтэл, эвдрэл, засан сайжруулалт, өргөтгөлийн талаар тухай бүр тэмдэглэл үйлдэн баримтжуулна.

в/Тээврийн хэрэгсэлтэй хэрэгжүүлэх ажил

Өөрийн байгууллагын эзэмшлийн автомашин бүрд эрх бүхий байгууллагаас баталсан хувийн хэрэг болон техник ашиглалтын дэвтэр хөтөлж, түүнд автомашин ашиглалтын болон дагалдах хөрөнгө, үзлэг оношилгоо, сэргээн засварлалт, осол гэмтэл түүний шалтгаан нөхцөлийн талаарх баримтыг бүрдүүлэн түүхчилсэн бүртгэлийг хөтөлнө.

Тээврийн хэрэгслийн ТӨХ-6 маягыг бүрдүүлж өөрчлөлтийг хөтөлнө. Тээврийн хэрэгсэл бүрийн улсын бүртгэл, техникийн хяналт, оношилгоо, татвар, даатгал болон ашиглалттай холбоотой зардал, төлбөр болон торгууль, хураамжийг цаг хугацаанд нь хийлгэхэд хяналт тавьж ажиллана. Холбогдох баримтыг бүрдүүлэн хадгална.

Тээврийн хэрэгслийн техникийн болон хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах үүднээс засвар, үйлчилгээг холбогдох стандартын дагуу тогтоосон хугацаанд хийж, гүйцэтгэсэн байна.

Суудлын автомашины ашиглалттай холбоотой тухайн автомашиныг эзэмшиж буй жолоочтой эд хөрөнгийн бүрэн хариуцлагын гэрээ байгуулан ажиллаж, түүний хэрэгжилтэд хяналт тавина.

Тээврийн хэрэгслийн ашиглалттай холбоотой байгууллагын дотоод журмыг боловсруулан батлуулж, мөрдүүлсэн байна.

Гурав. Төрийн өмчийн эд хөрөнгийг хадгалах, хамгаалах, сэргээн засварлах

3.1. Төрийн өмчийн эд хөрөнгийг ашиглаж буй албан хаагч, ажилтанд “эд хөрөнгө хариуцагчийн карт”-аар хариуцуулж бүрэн байдлыг хангуулна.

3.2. Суудлын автомашин, суурилагдсан тоног төхөөрөмж, буу галт зэвсэг зэрэг хөрөнгийг дангаараа хариуцаж байгаа ажилтантай “эд хөрөнгийн бүрэн хариуцлагын гэрээ” байгуулна

3.3. Төрийн өмчийн хөрөнгийг ашиглан үйл ажиллагаа явуулж буй ажилтан бүр хөрөнгийг ариг гамтай эдэлж хэрэглэн, эвдрэл гэмтэлд орохоос урьдчилан сэргийлэх, тухайн бүр засвар үйлчилгээ, арчилгаа хийлгэх үүрэгтэй.

3.4. Хөрөнгийг хадгалж буй агуулах, байр, хашааг цэвэр цэмцгэр, эмх цэгцтэй байлгаж эд хөрөнгийг төрөлжүүлж хураалт хадгалалтын цэгцлэх, аюулгүй ажиллагааг хангасан байх.

3.5. Хөрөнгийг тухай бүр засаж сэлбэх, сэргээн засварлах, арчилж тордох ажлыг хийж

3.6. Барилга байгууламжид тухайн аймаг, нийслэл дэх хот байгуулалт, төлөвлөлт хариуцсан байгууллагаас албан ёсны хаягийг авч барилга тус бүр дээр ил харагдахуйц байдлаар байрлуулна.

3.7. Онцгой шинжтэй хөрөнгийг зориулалтын байр, сав, сейф, хоргонд байршуулж хадгалалтын хэвийн нөхцөлийг хангах, гал усны аюулаас хамгаалах

3.8. Дуудлага худалдаагаар худалдахаар шийдвэрлэсэн автомашин, барилга байгууламжийн ашиглалтыг зогсоож, шинэ өмчлөгчид хүлээлгэн өгөх хүртэлх хугацаанд битүүмжилж бүрэн бүтэн байдлыг хариуцна.

Дөрөв. Тооллого хийх, дүнг хэлэлцэх

4.1. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 70, 71, 72, 73 дугаар зүйлд заасны дагуу эд хөрөнгийн тооллогыг заасан хугацаанд бэлтгэлийн хангаж зохион байгуулна.

4.2. Хуулийн этгээдийн эд хөрөнгийн дотоодын болон улсын тооллогын ажлыг хуульд заасны дагуу зохион байгуулж, эрх бүхий этгээдээс баталсан журам, зааврын дагуу дүн, тайланг хугацаанд нь бэлтгэнэ.

4.3. Тооллогын дүнгээр бүртгэлд тусгаагүй хөрөнгийн ТӨ-9, дутагдсан ТӨ-10, маргаантай хөрөнгийн ТӨ-11, илүүдэлтэй ашиглалтгүй хөрөнгийн ТӨ-12 маягтыг бүрдүүлж, шалтгаан нөхцөлийг тогтоож дүгнэлт гаргана.

Тав.Төрийн өмчийн эд хөрөнгийн асуудлыг шийдвэрлүүлэх талаар санал дүгнэлт бэлтгэх, шийдвэрийг хэрэгжүүлэх

5.1. Зөвлөл нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуульд заасны дагуу хуулийн этгээдийн эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, худалдах, шилжүүлэх, акталж данснаас хасах зэрэг эд хөрөнгийн зохицуулалт, төрийн өмчийн үр ашгийг дээшлүүлэх асуудлыг судалж, санал, зөвлөмж, дүгнэлт гаргана.

5.2. Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн удирдлага нь өмч хамгаалах Байнгын зөвлөлийн зөвлөмж, дүгнэлтийг үндэслэн үндсэн хөрөнгө олж авах, бүртгэх, шилжүүлэх, худалдах, акталж, данснаас хасах санал хүргүүлэхээр шийдвэрлэсэн тохиолдолд зөвлөл нь дор дурдсан шаардлагыг хангаж төрийн өмчийн асуудал эрхэлсэн байгууллагад хүсэлтийг хүргүүлэх ажлыг зохион байгуулна;

5.3. Хуулийн этгээдийн чиг үүрэг, зорилтыг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай хөрөнгө олж авах бол эдийн засгийн тооцоо, үндэслэл, зах зээлийн үнийн харьцуулсан судалгаа, хөрөнгийн тоо хэмжээ, үнийн дээд хязгаар, техникийн болон бусад шаардлагын талаар зөвлөмж бэлтгэх.

5.4. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалт, зээл, хандив, тусламж, бэлэглэл, өр төлбөрт тооцон олж авсан хөрөнгө, төслийн шугамаар бий болсон эд хөрөнгийг бүртгэх бол хөрөнгийн чанар байдлыг нь харгалзан элэгдэл, хорогдлыг нь тооцон ашиглах хугацааг тогтоож дүгнэлт гаргах;

5.5. Хуулийн этгээдийн үндсэн хөрөнгөд бүртгэлтэй эд хөрөнгийг балансаас балансад шилжүүлэх бол хөрөнгө хүлээн авах хуулийн этгээдтэй урьдчилан зөвшилцөж дүгнэлт гаргах;

5.6. Хуулийн этгээдийн үндсэн хөрөнгөд бүртгэлтэй эд хөрөнгийг худалдах бол хөрөнгийг худалдах доод үнийн санал бүхий дүгнэлт гаргах;

5.7. Хуулийн этгээдийн үндсэн хөрөнгөд бүртгэлтэй эд хөрөнгийг акталж данснаас хасах бол үндэслэл, хөрөнгийн ерөнхий болон техникийн байдлыг хөрөнгө нэг бүрээр газар дээр нь шалгаж, дүгнэлт бэлтгэх;

5.8. Хөрөнгийн асуудлыг тухайн хуулийн этгээдийн эрх барих эсхүл харьяа дээд байгууллагад уламжилж санал авсан байх;

5.9. “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн мэдээллийн сангийн программ хангамжид хөрөнгийн бүртгэлийн мэдээлэл болон түүнтэй холбогдон гарсан шийдвэрийн хэрэгжилтийг тухай бүр оруулах ажлыг хариуцан хийж хэвшүүлэх

5.10. Өмч хамгаалах зөвлөл нь эрх бүхий байгууллагын эд хөрөнгийн зохицуулалтын шийдвэрийг гүйцэтгэх удирдлагын тушаалаар комисс томилон хэрэгжүүлж, биелэлтийг заасан хугацаанд албан бичгээр хүргүүлэх үүрэг хүлээнэ.

5.11. Эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр шилжүүлэхээр шийдвэрлэсэн хөрөнгийг актаар хүлээлцэх, акталж данснаас хасах хөрөнгийг ангилж үнэ тогтоон хоёрдогч түүхий эдийн зориулалтаар худалдах, сэлбэг, материал болгон ашиглах, устгах хөрөнгийг устгалын акт үйлдэн данснаас хасах ажлыг зохион байгуулна.

5.12. Тээврийн хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжид сэлбэг эд анги солих, барилга байгууламжид их засвар хийх тохиолдолд батлагдсан норм норматив, стандартыг мөрдүүлэх, барилгын болон техникийн хувийн хэрэгт нь баяжилт хийлгэх зэргээр хяналт тавьж ажиллана.

5.13. Ашиглалтын хугацаа дуусаагүй, үлдэгдэл өртөгтэй боловч ашиглах боломжгүй болсон үндсэн хөрөнгийн эвдрэл, гэмтлийн шалтгааныг тогтоосон дүгнэлт, хохирол барагдуулсныг нотлох баримт, сэргээн засварлаж ашиглахад шаардагдах эдийн засгийн тооцоо үндэслэлийг гаргах;

5.14. Үндсэн хөрөнгөд хамаарах хөдлөх хөрөнгийг худалдах, үнийг шинэчлэн тогтоох зорилгоор санал бэлтгэх, тусгай зөвшөөрөл бүхий этгээдээр хөрөнгийн үнэлгээ хийлгэх;

5.15. Үндсэн хөрөнгөд бүртгэлтэй буу, галт зэвсгийн бүртгэл, паспортыг хөтөлж Цагдаагийн байгууллагад бүртгүүлэх;

5.16. Механизм, тоног төхөөрөмжийн техник ашиглалтын паспортыг хөтлөх, барилга байгууламжид суурилсан бол энэ тухай мэдээллийг оруулах;

5.17. Тусгай зөвшөөрөл, патент лиценз бүхий биет бус хөрөнгийн эрхийг нотлох баримт материалыг бүрдүүлэн хяналт тавих.

Зургаа. Төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийг түрээсээр ашиглуулахад тавих хяналт

6.1. Төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийг түрээсээр эзэмшүүлэх, ашиглуулах, түрээсийн орлогын төвлөрүүлэлт, зарцуулалт, түрээсийн хөрөнгийн ашиглалт, талбайн хэмжээ, чанар байдалд хяналт тавьж ажиллана.

6.2. Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын баталсан “Төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийн түрээсийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай” 50 дугаар тогтоолын 2.2 дахь заалтад заасны дагуу Түрээслүүлэгч хуулийн этгээд төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийг түрээслүүлэхдээ үндсэн үйл ажиллагаанд нь харшлах үйл ажиллагаа явуулахгүй, түрээслэгчийг холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу ил тодоор сонгон шалгаруулж дүнг олон нийтэд мэдээлж байгаа эсэхэд хяналт тавина.

Долоо. Ажил тайлагнах

7.1. Өмч хамгаалах зөвлөл тухайн жилд гүйцэтгэсэн ажил, хөрөнгийн хадгалалт, хамгаалалт, ашиглалтын байдал, цаашид авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний санал зэргийг тусгасан ажлын тайланг дараа жилийн ажлын төлөвлөгөөний хамт жил бүрийн 1 дүгээр сарын 15-ны өдөрт багтаан удирдлагад танилцуулна.

7.2. Төрийн өмчит хуулийн этгээд нь үндсэн хөрөнгө шилжүүлэх, акталж, данснаас хасах, худалдах саналаа хагас бүтэн жилээр хийсэн тооллогын үр дүнгээр эрх бүхий байгууллагад хүргүүлэн шийдвэрлүүлнэ.

7.3. Өмч хамгаалах Байнгын зөвлөл нь жилийн ажлын үр дүнг хавсралтад заасны дагуу дүгнэн байгууллагын удирдлага (удирдах зөвлөл)-д танилцуулна.

Найм. Бусад

8.1. Өмч хамгаалах Байнгын зөвлөл нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль болон холбогдох бусад хууль тогтоомж, эрх зүйн актад заасан хариуцлага хүлээнэ.

8.2. Төрийн өмчит хуулийн этгээдийн удирдлага нь өмч хамгаалах Байнгын зөвлөлийн ажлын үр дүнгээс хамааруулан холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн нэмэгдэл цалин хөлс, урамшуулал олгож болно.

-----oOo-----

ТӨРИЙН ӨМЧИТ ХУУЛИЙН
ЭТГЭЭДҮҮДИЙН ДАРГА, ЗАХИРАЛ
НАРТ

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ АГЕНТЛАГ

ТӨРИЙН ӨМЧИЙН БОДЛОГО,
ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ГАЗАР

13381 Улаанбаатар хот, Баянзүрх дүүрэг,
Энхтайвны өргөн чөлөө 16, Засгийн газрын IX байр,
Утас/Факс: (976-51) 26 23 50, И-мэйл: nfo@pcsp.gov.mn,
Вэбсайт: www.pcsp.gov.mn

2022 оны 01 сарын 19-ны өдрийн А-1/120

Зөвлөмж хүргүүлэх тухай

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2020 оны 715 дугаар тогтоолын дагуу төрийн өмчит хуулийн этгээдтэй байгуулсан “Төрийн өмчийг эзэмшүүлэх гэрээ”-ний 2020 оны биелэлтийг дүгнэж газрын 2021 оны 12 дугаар сарын 02-ны өдрийн хуралдаанаар хэлэлцүүлж 538 дугаар тогтоол батлагдсан.

Өгсөн үүрэг даалгаврыг хэрэгжүүлэх чиглэлээр зөвлөмж бэлтгэн хавсралтаар хүргүүлж байна. Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ авч биелэлтийг 2022 оны 1 дүгээр улиралд багтаан ирүүлэхийг мэдэгдье.

Тогтоолыг (Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын <https://pcsp.gov.mn/> веб сайтад нэвтэрч татан авч болно)

Хавсралт 2 хуудастай

ДАРГА

Б.ЦЭНГЭЛ

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын
газрын 2022 оны 01 дүгээр сарын 19-ний
өдрийн А-1/120 дугаар албан бичгийн
хавсралт

ТӨРИЙН ӨМЧ ЭЗЭМШҮҮЛЭХ ГЭРЭЭНИЙ БИЕЛЭЛТЭЭР ТӨРИЙН ӨМЧИТ ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН УДИРДЛАГА, ӨМЧ ХАМГААЛАХ БАЙНГЫН ЗӨВЛӨЛД ӨГӨХ ЗӨВЛӨМЖ

1. Хөрөнгийн ашиглалт, хадгалалт хамгаалалтын талаар:

Байгууллагын Өмч хамгаалах Байнгын зөвлөл (ӨХБЗ)-ийн журмын хэрэгжилтийг хангаж, тухайн жилд хийсэн ажлын тайланг бэлтгэж, тогтоол, шийдвэрийн хэрэгжилтийг хангаж, биелэлтийг цаг хугацаандаа тайлагнах, хөрөнгийн чанар байдал, ашиглалт, хадгалалтын байдал, үр ашгийг дээшлүүлэхэд хяналт тавих зэргээр үйл ажиллагаагаа идэвхжүүлэх;

Элэгдлээрээ анхны өртгөө нөхсөн боловч цаашид ашиглаж болох хөрөнгийн ашиглалтын хугацаа, үнийг шинэчлэн тогтоолгох саналаа ирүүлж шийдвэрлүүлж байх;

Барилгын хувийн хэрэг болон тээврийн хэрэгслийн паспортын хөтлөлт, баяжуулалтыг тухай бүр хийж, гэрчилгээ, холбогдох баримтын бүрдлийг байнга хангасан байх;

Үндсэн хөрөнгийн дансны ангиллыг буруу тодорхойлсон, хөрөнгийн нэршил оновчгүй, тодорхойгүй, гадаад хэлээр бүртгэлд тусгасан байдлыг монгол хэлээр зөв томъёолж залруулга хийх;

Тээврийн хэрэгслийн үзлэг шалгалтаар илэрсэн зөрчил дутагдал. Үүнд:

Тээврийн хэрэгслийг акталж, худалдаж данснаас хассан тухай бүр тээврийн хэрэгслийг улсын бүртгэл, татвар төлөгчийн бүртгэлээс хасуулдаггүй, гэрчилгээ нь эзэмшигч байгууллагын нэр дээр бүртгэлгүй, өөр байгууллагын эсхүл хувь хүний дээр байдаг. Олон жил ашиглаж элэгдэж дууссан, ашиглалтын шаардлага хангахгүй, болон засварын зардалгүйн улмаас засаж сэлбэж чадахгүй зогссон хөдөлгөөнд оролцоогүй тээврийн хэрэгслүүд байна. Тэдгээрийн татвар, хураамжийг төлөөгүй байгаа нь дараа нь уг тээврийн хэрэгслийг бүртгэлээс хасуулах үед төлбөр хураамжийг нөхөн төлөх асуудал тулгарч байна.

Иймд Авто тээврийн үндэсний төвөөс өөрийн байгууллагын нэр дээр бүртгэлтэй байгаа тээврийн хэрэгслийн бүртгэлийн мэдээг авч Автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татварын бүртгэлийн мэдээтэй тулган баталгаажуулж, 2022 оны 1 дүгээр улиралд багтаан илэрсэн зөрчил дутагдлыг арилгаж, албан татварын тооцоог хийж, шилжилт хөдөлгөөнийг тухай бүр тусгуулж байх;

2. Хөрөнгийн бүртгэл хөдлөл, өөрчлөлт, тайлагналын чиглэлээр:

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2020 оны 323 дугаар тогтоолоор баталсан төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн бүртгэлийн болон Захиргааны статистикийн маягтуудыг зааврын дагуу байнга хөтөлж, тайлагнах хугацаанд нь ирүүлж байх;

Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2019 оны 271 дүгээр

тогтоолоор баталсан "Төрийн болон орон нутгийн өмчид эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, данснаас хасах, шилжүүлэх журам"-ыг үйл ажиллагаандаа мөрдлөг болгон ажиллах;

Хөрөнгө олж авах, данснаас хасах саналаа эрх бүхий дээд байгууллагадаа уламжлан, дэмжсэн тохиолдолд дээрх журамд заасан баримтын бүрдлийг бүрэн хангаж албан бичигт хавсарган ирүүлж байх;

Тогтоол шийдвэрийн хэрэгжилт, биелэлтийг тогтоолд заасан хугацаанд ирүүлж тайлагнаж байх;

3. Газар эзэмших, ашиглах эрхийн бүртгэлийн талаар:

Төрийн өмчийн үл хөдлөх хөрөнгийн доорх газрын эзэмших, ашиглах эрхийг холбогдох хууль, тогтоомжийн дагуу баталгаажуулах, үнэлэх, бүртгэлд тусгах, Засгийн газрын 2013 оны 38 дугаар тогтоолын 6 дугаар заалт, 2020 оны 10 дугаар тогтоолыг тус тус хэрэгжүүлэх зохион байгуулалтын арга хэмжээ авч ажиллах;

4. Төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийн түрээсийн талаар

Төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийг түрээслэхдээ Засгийн газрын 2001 оны 134, Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2020 оны 49, 50, 51 дүгээр тогтоолын мөрдлөг болгож түрээслэгчийг сонгон шалгаруулж байх, хөрөнгө түрээслэх зөвшөөрөл авч байх, гэрээг баталгаажуулах, түрээсийн төлбөрийг цаг хугацаанд нь тооцоо нийлж Улсын төсөвт төвлөрүүлсэн байх;

Өмч хамгаалах Байнгын зөвлөл Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2020 оны 715 дугаар тогтоолын дагуу жил бүр Төрийн өмч эзэмшүүлэх гэрээг дүгнүүлэх бэлтгэлийг хангаж Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газрын 2019 оны 86 дугаар тогтоолоор баталсан журмын хүрээнд жилийн тайлангаа бэлтгэж хэвших.

-----oO-----

ЭД ХӨРӨНГИЙН ЭРХИЙН УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ТАЛААРХ НЭМЭЛТ ЗӨВЛӨМЖ

Эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлийн холбогдох хуулийн заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор улсын үзлэг тооллогын дүнгээр төрийн болон орон нутгийн өмчийн мэдээллийн цахим санг үүсгэх, мэдээллийн үнэн зөв байдлыг нягталж, Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын төрийн цахим санд холбох замаар дундын мэдээллийн сан бүрдүүлэх зорилго тавьж байна. Тооллогын дүнгээр цуглуулах мэдээллээс дараах мэдээлэл **Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн мэдээллийн санд тусгагдана:**

1.Үл хөдлөх эд хөрөнгө эзэмшигч, ашиглагч хуулийн этгээдийн мэдээлэл:

- 1.1. Хуулийн этгээдийн оноосон нэр;
- 1.2. Хуулийн этгээдийн хэлбэр;
- 1.3. Хуулийн этгээдийн регистр;
- 1.4. Хуулийн этгээдийн бүртгэлийн дугаар;
- 1.5. Хуулийн этгээдийн албан ёсны хаяг;

2.Мэдүүлэг гаргагч эрх бүхий этгээдийн /иргэний/ мэдээлэл:

- 2.1.Иргэний регистрийн дугаар;
- 2.2.Овог;
- 2.3.Эцэг/эх/-ийн нэр;
- 2.4.Өөрийн нэр;
- 2.5.Харъяалал;
- 2.6.Оршин суугаа хаяг;

3. Үл хөдлөх эд хөрөнгийн мэдээлэл:

- 3.1. Үл хөдлөх эд хөрөнгийн төрөл /Г-газар, Ү-ҮХЭХ/;
- 3.2. Үл хөдлөх эд хөрөнгийн улсын бүртгэлийн дугаар;
- 3.3. Газрын нэгж талбарын дугаар;
- 3.4. Үл хөдлөх эд хөрөнгийн нийт талбайн хэмжээ;
- 3.5. Үл хөдлөх эд хөрөнгийн зориулалт;
- 3.6. Үл хөдлөх эд хөрөнгийн үнэ;
- 3.7. Үл хөдлөх эд хөрөнгийн хаяг /Аймаг нийслэл, сум дүүрэг, хороо, хороолол, байшингийн дугаар, давхар, тоот/;
- 3.8. Үл хөдлөх эд хөрөнгийн хийц,
- 3.9. Дэд бүтэц, хангамж /цахилгаан, дулаан, ус/;
- 3.10. Эзэмших, ашиглах эрх үүссэн шийдвэр, нэр, огноо, дугаар;
- 3.11. Үл хөдлөх эд хөрөнгө өмчлөх эрх бүртгэлтэй эсэх; /бүртгэгдсэн бол огноо, эрхийн төрөл, улсын бүртгэлийн болон гэрчилгээний дугаар/
- 3.12.Дуусаагүй барилга бол гүйцэтгэлийн хувь

Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд бүр өөрийн байгууллагын эзэмшилд байгаа газар, үл хөдлөх хөрөнгийн дээрх мэдээллийг цуглуулан нэгтгэж, эрхийн улсын бүртгэлд бүртгүүлэх бэлтгэл ажлыг хангана.

Улсын бүртгэлийн ерөнхий хуулиас: - 3.1.4."эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэл" гэж өмчийн хэлбэр, өмчлөгчийн иргэний харьяалал харгалзахгүйгээр Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт байгаа эд хөрөнгийн эрх үүсэх, өөрчлөгдөх, дуусгавар болохтой холбоотой хуульд заасан бүртгэлийн үйл ажиллагааг" хэлнэ.

9.11. Улсын бүртгэлийн цахим мэдээллийн сан нь төрийн мэдээллийн бусад сантай мэдээлэл солилцох боломжтой байх бөгөөд төрийн цахим мэдээллийн сан хариуцсан байгууллагад дундын мэдээллийн сан үүсгэн ажиллуулна.

Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн тухай хуулиас:

3.1.1. "үл хөдлөх эд хөрөнгийн эрх" гэж газар, түүнээс салгамагц зориулалтын дагуу ашиглаж үл болох эд хөрөнгийн өмчлөх эрх болон түүнтэй холбоотой эд хөрөнгийн бусад эрхийг; хэлнэ

4.3. Хуулиар төрийн болон албаны нууцад хамааруулсан үл хөдлөх эд хөрөнгө болон түүнтэй холбоотой эрхийг эрхийн улсын бүртгэлд бүртгэх журмыг Засгийн газар батална. (журам батлагдсан)

4.4. Орон сууц болон хэсгээр өмчлөх дундын өмчлөлийн үл хөдлөх эд хөрөнгийн эрхийг тухайн үл хөдлөх эд хөрөнгийн доорх болон орчны газрын нэгж талбарын дугаарт үндэслэн бүртгэнэ.

10.9. Төрийн болон албаны нууцын тухай хуульд зааснаас бусад төрийн өмчийн үл хөдлөх эд хөрөнгийн эрхийг эрхийн улсын бүртгэлд бүртгэх журмыг энэ хууль болон холбогдох бусад хуульд нийцүүлэн Засгийн газар батална. (журам хийгдэж байгаа)

-----oO-----